Katherine Mansfield

Bahçede Eğlence

İngilizce aslından çeviren:
Oya Dalgıç

Modern
Klasikler
Dizisi

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Genel Yayın: 2434
MODERN KLASİKLER DİZİSİ
KATHERINE MANSFIELD
BAHÇEDE EĞLENCE

ÖZGÜN ADI
THE GARDEN PARTY
ÇEVİREN: OYA DALGIÇ

Sertifika No: 11213
EDİTÖR: ALİ ALKAN İNAL
Görsel Yönetmen: BİROL BAYRAM
DÜZELTİ: BELGİN SUNAL
Grafik Tasarım ve Uygulama
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

Bahçede Eğlence daha önce Hasan Âli Yücel Klasikler Dizisi’nde
Katherine Mansfield’ın Bütün Öyküler’i içinde yayımlanmıştır.
I. baskı OCAK 2012, İstanbul

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

Modern Klasikler Dizisi - 19

Katherine Mansfield

Bahçede Eğlence

İngilizce aslından çeviren:

Oya Dalgıç

Körfezde

I

Sabahın çok erken saatleri. Güneş daha doğmamıştı, Crescent Körfezi'nin tümü beyaz deniz-buğusu altında gizliydi. Arkadaki büyük, çalılıklarla kaplı tepeler pusa boğulmuştu. Onların nerede bittiğini, otlakların, tahta kulübelerin nerede başladığını göremiyordunuz. Kumlu yol yok olmuştu, otlaklarla kulübeler öteki yanındaydı; onların ötesinde hiç kızılımsı otlarla kaplı beyaz kum tepesi yoktu; hangisinin kumsal olduğunu, denizin nerede olduğunu belirtecek hiçbir şey yoktu. Ağır bir çiy inmişti. Otlar maviydi. Kocaman damlalar düpedüz çalılarda asılı duruyor, düşmüyordu; gümüşsü, tüy gibi kabarık yapraklı çiçekler uzun saplarının üstünde gevşek gevşek sarkıyordu, kulübe bahçelerindeki bütün kadifeçiçekleri, karanfiller nemden boyunlarını toprağa eğmişti. Küpeçiçekleri sırılsıklamdı, yuvarlak çiyden inci taneleri latinçiçeği yapraklarında duruyordu. Sanki deniz karanlıkta usulca çalkalanmış, tek koca dalga kabara kabara gelmişti – ne kadar uzağa? Belki de gecenin bir yarısı uyansaydınız koca bir balığın çabucak cama değdiğini, yine uzaklaştığını görebilirdiniz...

Ah-Ahh! diye ses çıkardı uykulu deniz. Ve hızla, usulca, cilalı taşların arasından kayarak akan, eğrelti otlarıyla kaplı havuzcukların içine çağlayan, sonra yine oradan taşan küçük derelerin sesi geldi çalılıktan; ve geniş yaprakların üstüne sıçramış kocaman damlalar vardı, bir şey daha – neydi o? – belli belirsiz bir titreşme, sallanma, incecik bir dalın şıklaması, sonra sanki birisi dinliyor gibi öylesine sessizlik.

Crescent Körfezi'nin köşesinden, parçalanmış kaya kütlelerinin yığınları arasından koyun sürüsü koşuşturarak geldi. Küçük, sallanan, tüylü küme birbirine sokulmuştu, ince, sopa gibi bacakları, sanki soğuk ve sessizlik ürkütmüş gibi hızla koşuşturuyordu. Arkalarında, sırılsıklam patileri kuma bulanmış yaşlı çoban köpeği, burnu toprağa dayalı ama aldırmadan, sanki başka şey düşünüyormuş gibi koşuyordu. Sonra kayalıkların arasındaki geçitte çobanın kendisi belirdi. İnce uzun, dimdik yaşlı bir adamdı, üzerinde ufacık damlacıklardan ağla kaplı çuha palto, diz altından bağlı kadife pantolon, kenarında katlanmış mavi mendille keçe başlık. Elinin biri kemerine sokuluydu, öteki çok güzel pürüzsüz sarı değneği kavramıştı. Ve

telaşsızca yürürken çok usuldan hafif ıslıkla kulağa yaslı yumuşacık gelen, ezgili uzak bir hava tutturmuştu. Yaşlı köpek eski oyunlarından bir ikisiyle hoplayıp zıpladı, sonra ciddiyetsizliğinden utanarak kendini topladı, efendisinin yanı sıra birkaç ağırbaşlı adım attı. Küçük telaşlı koşuşturmalarla önden gidiyordu koyunlar; melemeye başladılar, deniz altından hayalet sürüler yanıtladı onları. “Mee! Mee!” Bir süre hep aynı toprak parçasının üzerindeymişler gibi göründü. Önlerinde sığ havuzcuklarıyla kumlu yol uzanıyordu; aynı gölgeli çit kazıklarının iki yanında aynı sırılsıklam çalılıklar görünüyordu. Sonra çok büyük bir şey ortaya çıktı; kolları iki yana açık, diken diken kabarık saçlı koskoca dev. Mrs. Stubbs’ın dükkânının önündeki büyük okaliptüs ağacıydı, önünden geçerlerken keskin bir okaliptüs kokusu çarptı burunlarına. Şimdi sisin içinde büyük ışık lekeleri parlıyordu. Çoban ıslık çalmayı kesti; kırmızı burnunu, ıslak sakalını ıslak koluna sildi, gözlerini kısarak denize doğru baktı. Güneş doğuyordu. Sisin böylesi incelmesi, hızla uzaklaşması, alçak ovadan çözülmesi, çalıklardan yuvarlanarak yükselmesi, kurtulmak için acelesi varmış gibi gitmesi görkemliydi; gümüşsü ışık dilimleri genişledikçe büyük kıvrımlar, düğümler itişiyor, birbirine omuz atıyordu. Uzaklardaki gökyüzü – parlak, saf mavi – havuzcuklarda yansıyordu, telgraf direkleri boyunca yüzen damlacıklar ışık noktacıklarında çakıyordu. Şimdi sıçrayan, ışıldayan deniz öyle parlaktı ki bakınca insanın gözlerini sızlatıyordu. Çoban göğüs cebinden meşe palamudu kadar küçük çanağı olan piposunu çıkardı, ceplerini yoklayarak bir topak benekli tütün buldu, birkaç yaprağı ayırdı, çanağa tıktı. Ağırbaşlı, yakışıklı bir yaşlı adamdı. Piposunu yakarken, mavi duman başında halkalanırken izleyen köpek onunla gurur duyuyor gibiydi.

“Mee! Mee!” koyunlar yelpaze gibi yayıldı. Uyuyan insanlardan ilki yatağında dönüp uykulu başını kaldırmadan hemen önce yaz topluluğunda tek tek belirginleştiler; bağrışmaları küçük çocukların rüyalarında yankılandı... uykunun sevgili küçük tüylü kuzucuklarını kendilerine çekmek, kucaklamak için kollarını uzatan çocukların. Ardından oralarda yaşayanların ilki ortaya çıktı; bahçe kapısı direğinin üstünde oturan, her zamanki gibi sabahın köründe kalkmış, sütçü kızı bekleyen Burnell’in kedisi Florrie’ydi. Yaşlı çoban köpeğini görünce hızla ayağa fırladı, sırtını kamburlaştırdı, tekir başını içeri çekti, sanki beğenmezlikle usulca titredi. “Öff! Ne bayağı, iğrenç yaratık!” dedi Florrie. Oysa başını kaldırıp

bakmayan yaşlı çoban köpeği, bacaklarını bir o yana bir bu yana savurarak sallana sallana geçip gitti. Onu gördüğünü, aptal bir genç dişi olarak düşündüğünü kanıtlamak için kulaklarından biri seğirdi yalnızca.

Sabahın hafif esintisi çalılıklardan yükseldi, yaprakların, ıslak siyah toprağın kokusu, denizin keskin kokusuna karıştı. Sayısız kuş şakıyordu. Saka kuşu çobanın kafasının üstünden uçtu, küçük çiçekli dalların en tepesine tüneyerek güneşe döndü, küçük göğüs tüylerini kabarttı. Şimdi balıkçının kulübesinin, sütçü kız Leila'nın yaşlı ninesiyle birlikte oturduğu yanıp kömürleşmiş gibi görünen küçük evin önünden geçmişlerdi. Koyunlar sarı bataklığa yayıldılar, çoban köpeği Wag arkalarından seğirtti, çevrelerinde dönüp onları topladı, Crescent Körfezi'nden dışarı, Daylight Koyu'na doğru giden daha dik, daha dar kayalık geçide sürdü. "Mee! Mee!" Hızla kuruyan yolda sallanırlarken bağrışmaları güçsüz yankılanıyordu. Çoban, küçük çanak sallanır biçimde piposunu göğüs cebine soktu. Ve hemen yumuşak ezgili ıslık başladı yine. Wag kokusunu aldığı bir şeyin peşinde kayanın çıkıntısında koştu, iğrenmiş olarak geri koştu yine. Sonra itişerek, dürtüşerek, teleşla koyunlar köşeyi döndü, çoban peşleri sıra gözden yitti.

II

Birkaç dakika sonra tek katlı evlerden birinin arka kapısı açıldı, enli çizgili mayo giymiş biri otlaktan fırladı, çitteki merdiveni aştı, küçük çimenlikten hızla geçip çukura geldi, kumlu tepeciği sendeleyerek tırmandı, kocaman gözenekli taşların üzerinden, soğuk, ıslak çakılların üzerinden can havliyle koşarak yağ gibi parlayan katılaşmış kumsala ulaştı. Şapır şupur! Şapır şupur! Stanley Burnell zafer kazanmanın sevinciyle sığ suda yürürken bacaklarının çevresinde su köpürüyordu. Her zamanki gibi ilk erkekti! Yine hepsini yenilgiye uğratmıştı. Başını, boynunu suya daldırmak için eğildi.

"Selam kardeşim! Selam olsun sen güçlü adama!" Kadifemsi tok ses suyun üstünden gümbürdeyerek geldi.

Vay canına! Belasını versin! Stanley doğrulup uzaklarda esmer bir kafanın inip çıktığını, bir kolun kalktığını gördü. Jonathan Trout'tu – işte kendisinden önce davranmıştı. "Ne görkemli sabah!" diye şakıdı ses.

“Evet, çok güzel!” dedi Stanley kısaca. Ne halt etmeye denizin kendisine ait bölümünde kalmıyordu şu adam? Ne diye tam da bu noktaya bodoslama geliyordu? Stanley bir tekme savurdu, ileri atıldı, hızlı hızlı kulaçlarla yüzdü. Ama Jonathan dişine göreydi. Siyah saçları alnında pırıl pırıl, kısa sakalı pırıl pırıl yanına geldi.

“Dün gece olağanüstü bir rüya gördüm!” diye bağırdı.

Nesi vardı bu adamın? Bu konuşma saplantısı sözcüklerle anlatılamayacak kadar tedirgin ediyordu Stanley’i. Ve hep de aynıydı – hep gördüğü rüya üzerine ya da aklına esen beş para etmez düşünce üzerine ya da okuduğu abuk sabuk bir şey üzerine saçma sapan şeylerdi. Stanley sırtüstü döndü, kendi bedeni canlı bir su köpüğüne dönüşünceye kadar bacaklarını çırptı. Ama ondan sonra bile... “Rüyamda korkunç yüksek bir kayalıktan sarkıyordum, aşağıdaki birine bağırıyordum.” Aynı öyle yapıyorsundur! diye kafasından geçirdi Stanley. Artık daha fazlasına katlanamayacaktı. Şapırtıyı kesti. “Buraya bak, Trout,” dedi, “bu sabah biraz acelem var.”

“NEYİN var?” Jonathan öyle şaşırmıştı ki – ya da öyleymiş gibi yaptı – suyun dibine daldı, yeniden soluk soluğa ortaya çıktı.

“Bütün demek istediğim,” dedi Stanley, “zamanım yok şeye – şeye – şeye – buralarda oyalanmaya. Şu işi bitirmek istiyorum. Acelem var. Bu sabah yapacak işlerim var – anlıyor musun?”

Stanley sözünü bitirmeden Jonathan gitmişti. Tok ses incelikle, “Geç, dostum!” dedi, tek bir küçük dalga bile çıkarmadan suda kayıp gitti... Lanet olası adam! Stanley’in yüzmesini rezil etmişti. Nasıl da beş para etmez salağın tekiydi! Stanley yine hızla açıldı, sonra yine elinden geldiğince hızla yüzdü, telaşla kumsala çıktı. Kendisini oyuna getirilmiş hissediyordu.

Jonathan suda biraz daha oyalandı. Ellerini yüzgeç gibi usulca kımıldatarak, uzun ince bedenini suyun sallamasına bırakarak yüzdü. Tuhaftı, her şeye karşın Stanley Burnell’den hoşlanıyordu. Doğruydu, bazen ona takılmak için, alaya almak için şeytanca bir isteğe kapılıyordu ama içten içe bu adama acıyordu. Her şeyi görev edinme kararlılığında acıklı bir yan vardı. Elinde olmadan bir gün onun kıskıvrak yakalanacağını, çok kötü tepetakla yuvarlanacağını düşündü! Tam o anda koskoca bir dalga

Jonathan’ı kaldırdı, önünden geçip gitti, neşeli bir sesle kıyıda parçalandı. Ne güzellik! Ve işte bir tane daha geliyordu. İşte böyle yaşamak gerekiyordu – aldırmadan, özensizce, kendini harcayarak. Ayağa kalktı, ayak parmaklarını sert, kıvrımlı kumlara bastırarak sığ suda kıyıya yürümeye başladı. İşleri oluruna bırakmak, hayatın gelgitine karşı savaşmamak, ona boyun eğmek – gerekli olan buydu. Bütünüyle yanlış olan şey bu gerilimdi. Yaşamak – yaşamak! Böylesine taze, güzel olan, kendi güzelliğine gülüyor gibi ışığın tadını çıkaran bu yetkin sabah sanki fısıldıyordu, “Niye olmasın?” diye.

Ama şimdi sudan çıktığı için soğuktan morarmıştı Jona-than. Her yanı sızlıyordu; sanki birisi onu burkup kanını dışarı fışkırtıyordu. Ve kıyıda titreyerek, bütün kasları katılaşmış dimdik yürürken o da yüzmesinin rezil edildiğini hissediyordu. Suda çok fazla kalmıştı.

III

Mavi şayak takım, sert yakalık, benekli boyunbağıyla Stanley göründüğünde Beryl oturma odasında yalnızdı. Neredeyse gizemli biçimde tertemiz, pırıl pırıl görünüyordu; bir günlüğüne kente iniyordu. İskemlesine yığılıp saatini çıkardı, tabağının yanına koydu.

“Tam yirmi beş dakikam var;” dedi. “Gidip bir baksana lapa hazır mı, Beryl?”

“Annem gitti zaten,” dedi Beryl. Masaya oturdu, adamın çayını koydu.

“Teşekkürler!” Stanley bir yudum aldı. “Hay allah!” dedi şaşırmış bir sesle, “şekeri unutmuşsun.”

“Ah, özür dilerim!” Ama bundan sonra bile Beryl ona yardımcı olmadı; şeker kavanozunu ona doğru itti. Bu ne anlama geliyordu? Stanley başının çaresine bakarken mavi gözleri büyüdü; sanki titreşiyorlardı. Baldızına hızla göz atıp arkasına yaslandı.

“Bir terslik yok, değil mi?” diye sordu aldırmazlıkla, yakalığını parmağıyla yoklayarak.

Beryl’in başı eğikti; parmaklarının arasında tabağını döndürüyordu.

“Bir şey yok,” dedi hafif sesi. Sonra o da başını kaldırdı, Stanley’e gülümsedi. “Niye olsun ki?”

“Ha-haa! Benim bildiğim kadarıyla da hiç nedeni yok. Biraz şey göründüğünü sandım –”

Tam o anda kapı açıldı, her birinin elinde bir lapa tabağı olan üç kız göründü. Mavi kazaklar, dizaltı pantolonlarla bir örnek giyinmişlerdi; kahverengi bacakları çıplaktı, her birinin saçı örülmüş, atkuyruğu denen biçimde toplanmıştı. Arkalarından elinde tepsiyle Mrs. Fairfield geliyordu.

“Dikkat edin, çocuklar,” diye uyardı. Ama zaten tepeden tırnağa dikkat kesilmişlerdi. Bir şeyler taşımalarına izin verilmesine bayılıyorlardı. “Babanıza günaydın dediniz mi?”

“Evet, büyükanne.” Stanley’le Beryl’in karşısındaki sıraya yerleştiler.

“Günaydın, Stanley!” Yaşlı Mrs. Fairfield ona tabağını uzattı.

“Günaydın, anne! Oğlan nasıl?”

“Harika! Dün gece yalnızca bir kere uyandı. Ne müthiş bir sabah!” Yaşlı kadın durakladı, eli ekmek somununda, açık kapıdan bahçeye göz attı. Denizin sesi geliyordu. Ardına kadar açık pencereden güneş oluk oluk parlak sarı boyalı duvarlara, çıplak döşemeye dökülüyordu. Masada her şey parıldıyor, ışın çakıyordu. Ortasında sarı latinçiçekleri dolu eski salata kâsesi vardı. Gülümsedi, gözlerinde derin bir doygunluk görünümü parladı.

“Bana şu ekmekten bir dilim keser misin, anne,” dedi Stanley. “Araba geçinceye kadar yalnızca on iki buçuk dakikam kaldı. Biriniz ayakkabılarımı hizmetçi kıza verdi mi?”

“Evet, istediğin gibi hazırlar.” Mrs. Fairfield çok dingindi.

“Ah, Kezia! Niçin bu kadar pis çocuksun!” diye bağırdı Beryl, umutsuzca.

“Ben mi Beryl Teyze?” Kezia gözlerini ona dikti. Ne yapmıştı şimdi? Yalnızca lapasının ortasına bir ırmak kazmış, içini doldurmuş, kıyılarını yiyordu. Ama bunu her tanrının sabahı yapardı, şimdiye kadar hiç kimse tek söz söylememişti.

“Niçin Isabel ve Lottie gibi doğru dürüst yemiyorsun yemeğini?” Nasıl da haksızlık yapıyordu büyükler!

“Ama Lottie de hep yüzen bir ada yapıyor, değil mi, Lottie?”

“Ben yapmıyorum,” dedi Isabel açıkgözlülükle. “Benimkinin üstüne bir tek şeker serpiyorum, süt koyuyorum, bitiriyorum. Yalnızca bebekler yiyecekleriyle oynar.”

Stanley iskemlesini arkaya itip ayağa kalktı.

“Bana şu ayakkabıları getirir misin, anne? Ve Beryl eğer bitirdiysen bahçe kapısına koşup arabayı bekletsene. Annene koş, Isabel, benim melon şapkayı nereye koymuş, soruver. Dur bir dakika – siz çocuklar benim bastonumla mı oynuyordunuz?”

“Hayır, baba!”

“Buraya koymuştum,” diye terslemeye başladı Stanley. “Bu köşeye koyduğumu çok iyi hatırlıyorum. Buraya bakın. O baston bulunacak.”

Hizmetçi kız Alice bile arama yarışına katılmak zorunda kaldı. “Sakın onunla mutfak ateşini karıştırmaya kalkışmış olmayasın?”

Stanley yıldırım gibi Linda’nın yattığı odaya daldı. “En olmayacak şey. Tek bir eşyamı bile kendime saklayamıyorum. Şimdi de bastonumu yok etmişler!”

“Baston mu, şekerim? Ne bastonu?” Linda’nın bu durumlardaki ilgisizliği gerçek olamaz diye karar verdi Stanley. Onun halinden anlayacak bir kişi çıkacak mıydı?

“Araba! Araba, Stanley!” diye bağırdı Beryl’in sesi kapıdan.

Stanley kolunu Linda’ya doğru savurdu. “Hoşça kal diyecek zaman yok!” diye haykırdı. Bunun kadına ceza olmasını istiyordu.

Melon şapkasını kaptı, evden fırladı, bahçe yoluna saptı. Evet, araba orada bekliyordu, açık bahçe kapısına yaslanmış Beryl birilerine gülüyordu, sanki hiçbir şey olmamıştı. Kadınların kalpsizliği! Senin bir bastonuna sahip çıkma zahmetine bile katlanmazlarken onlar için köle gibi çalışmanı

en doğal hakları olarak görüyorlardı. Kelly kırbacını atların sırtlarında gezdiriyordu.

“Güle güle Stanley,” diye seslendi Beryl, tatlılıkla, neşeyle. Güle güle demek çok kolaydı! İşte tembel tembel, elini gözlerine siper yapmış orada duruyordu. En kötüsü de Stanley’in de görünüşü kurtarmak için hoşça kal diye bağırmak zorunda olmasıydı. Sonra kızın arkasını döndüğünü, azıcık zıpladığını, eve koştuğunu gördü. Adamdan kurtulduğuna seviniyordu!

Evet, içine su serpilmişti. Oturma odasına koştu, bağırdı, “Gitti neyse!” Linda odasından seslendi: “Beryl! Stanley gitti mi?” Küçük pamuklu örtüsünün içindeki oğlanı kucağına almış yaşlı Mrs. Fairfield ortaya çıktı.

“Gitti mi?”

“Gitti!”

Ah, kurtulma duygusu, erkeklerin evden uzaklaşmasının yarattığı değişiklik. Birbirlerine seslenirlerken sesleri bile değişmişti; bir gizi paylaşıyorlarmış gibi sıcak, sevgi dolu çıkıyordu. Beryl masanın başına gitti. “Bir çay daha içsene, anne. Hâlâ sıcak.” Şimdi artık canlarının çektiğini yapabilecekleri gerçeğini kutlamak istiyordu sanki. Keyiflerini kaçıracak hiç erkek yoktu; bütün bu olağanüstü gün onlarındı.

“Hayır, teşekkürler, çocuğum,” dedi yaşlı Mrs. Fairfield, ama tam o anda oğlanı kucağında hoplatıp “agguu, agguu!” demesi, onun da aynı duyguları paylaştığı anlamına geliyordu. Kümeslerinden salınmış civcivler gibi küçük kızlar otlağa koşturdu.

Mutfakta bulaşıkları yıkayan hizmetçi kız Alice’e bile bulaştı hastalık, o değerli depo suyunu büyük bir özensizlikle kullanmaya başladı.

“Ah, şu erkekler!” dedi, çaydanlığı bulaşık tasına daldırdı, hava kabarcıkları çıkmaz olunca bile suyun altında tuttu, sanki çaydanlık da erkekti, boğulmayı hak ediyordu.

IV

“Beni bekle Isabel! Kezia, beni bekle!”

İşte zavallı küçük Lottie geride kalmıştı çünkü çit merdivenini kendi kendine aşmayı korkunç zor buluyordu. İlk basamakta durduğunda dizleri titremeye başladı; direklere sarıldı. Sonra da bir bacağını üstünden aşırman gerekiyordu. Ama hangi bacağı? Asla karar veremiyordu. Ve sonunda bir bacağını atarak bir tür umutsuzlukla ayağını bastığında – işte ondan sonraki duygu korkunçtu. Hâlâ bedeninin yarısı otlaktayken yarısı küçük çimenlikte oluyordu. Direği umutsuzca kavradı, sesini yükseltti. “Beni bekleyin!”

“Hayır, bekleme onu sakın, Kezia!” dedi Isabel. “Küçük aptalın teki o. Hep huysuzlanıp duruyor. Haydi!” ve Kezia’nın kazağını çekiştirdi. “Benimle gelirsen kovamı kullanabilirsin,” dedi yumuşakça. “Seninkinden daha büyük.” Oysa Kezia tek başına bırakamazdı Lottie’yi. Gerisingeri ona koştu. O zamana kadar Lottie’nin yüzü kıpkırmızı olmuş, soluk soluğa kalmıştı.

“İşte, önce öteki ayağını at,” dedi Kezia.

“Nereye?”

Lottie sanki bir dağ yüksekliğinden aşağı, Kezia’ya baktı.

“Buraya, elimin olduğu yere.” Kezia o yere eliyle vurdu.

“Ah, oraya mı demek istiyorsun?” Lottie derin derin içini çekti, ikinci ayağını attı.

“Şimdi – döner gibi yap otur, kay,” dedi Kezia.

“Ama üstüne oturacak hiç yer yok, Kezia,” dedi Lottie.

Sonunda becerdi, bir kez bitti mi de silkinip neşelenmeye başladı.

“Çit merdivenlerini daha iyi tırmanmaya başlıyorum, değil mi, Kezia?”

Lottie’nin çok umut dolu bir doğası vardı.

Pembe mavi güneş başlığı, o kayan, süzülen tepeden yukarı Isabel’in parlak kırmızı güneş başlığını izledi. Tepede, nereye gideceklerine karar vermek, oraya kimlerin şimdiden gelmiş olduğunu iyice görmek için durakladılar. Gökyüzü çizgisine karşı durmuş, ellerinde kürekleriyle kollarını sallarlarken arkadan görünümleri küçük şaşkın gezginlere benziyordu.

Kamp taburesine oturmuş, boynuna bağladığı düdüğüyle, eylemleri yönettiği küçük değneğiyle düzeni sağlayan kadın yardımcıları da yanlarında olan bütün Samuel Joseph ailesi şimdiden oradaydı. Samuel Joseph'ler asla kendi başlarına oynayamazlar, kendi oyunlarını kuramazlardı. Yapsalar bile kızların boyunlarından aşağı oğlanların su dökmesiyle ya da kızların küçük siyah yengeçleri oğlanların ceplerine koymaya kalkışmasıyla sona ererdi. Böylece de Mrs. S. J. ve zavallı kadın yardımcı her sabah onları "eğlendirmek, yaramazlıktan uzak tutmak için" o izlence dediği şeyi düzenlerdi. Hep yarışmalar, yarışlar ya da sırayla oynanan oyunlar olurdu. Her şey kadın yardımcının düdüğünün kulak paralayıcı ötüşüyle başlar, bir başkasıyla biterdi. Hatta ödüller bile vardı – kadın yardımcının ekşi küçük gülümsemeyle şişko sicim fileden çıkardığı kocaman, biraz kirli kâğıt paketler. Samuel Joseph'ler bu ödüller için kıyasıya kavga eder, hile yapar, birbirinin kollarını çimdiklerdi – hepsi de uzman çimdikçilerdi. Burnell'lerin çocuklarının onlarla oyun oynadıkları tek kez Kezia ödül kazanmıştı, üç kâğıt parçasını açınca çok küçük, paslı giysi kopçası bulmuştu. Niçin böyle gürültü kopardıklarını anlayamamıştı...

Oysa şimdi asla Samuel Joseph'lerle oynamıyorlar, hatta onların düzenledikleri eğlencelere bile gitmiyorlardı. Samuel Joseph'ler boyuna Körfez'de çocuklar için eğlenceler düzenliyordu ve hep aynı yiyecekler oluyordu. Koca bir el yıkama tası dolusu çok kahverengi meyve salatası, dörde bölünmüş çörekler, kadın yardımcının "Limonatamsı" dediği, el yıkama kabı dolusu bir şey. Ve akşamları giysinin fırfırının yarısı sökülmüş ya da sokak önlüğüne baştan aşağı bir şeyler dökülmüş olarak, Samuel Joseph'leri vahşiler gibi kendi çimenliklerinde zıplarken bırakıp uzaklaşıyordun oradan. Hayır! Çok aşırı korkunçtular.

Kumsalın öteki yanında, denize yakın yerde, dizaltı pantolonları sıvanmış, örümcek gibi ışıldayan iki küçük oğlan vardı. Biri kumu kazıyor, öteki suyun içine, dışarı koşuşturarak küçük kovayı dolduruyordu. Trout'ların çocukları Pip'le Rags'di. Ama Pip kazmaya, Rags yardım etmeye kendisini öyle kaptırmıştı ki burunlarının dibine gelinceye kadar küçük teyze kızlarını fark etmediler.

"Bak!" dedi Pip. "Bak ne keşfettim." Onlara eski, ıslak, ezilmiş görünen çizme tekini gösterdi. Üç kız gözlerini dikip baktı.

"Ne yapacaksın ki onunla?" diye sordu Kezia.

“Saklayacağım, elbette!” Pip çok tepeden bakıyordu. “Bu ganimet – anlıyor musun?”

Evet, Kezia anlıyordu. Her neyse...

“Kuma gömülü bir sürü şey var,” diye açıkladı Pip. “Batan gemilerden geriye kalıyor. Hazine. Niye – sen de bulabilirdin –”

“Ama ne diye Rags’in boyuna su döküp durması gerekiyor?” diye sordu Lottie.

“Ah, nemli tutmak için,” dedi Pip, “işi birazcık daha kolaylaştırmak için. Devam et, Rags.”

Ve tatlı küçük Rags koşuşturup durdu, kakao gibi kahverengiye dönen suyu döktü.

“İşte, dün ne bulduğumu göstereyim mi size?” dedi Pip gizemle, küreğini kuma sapladı. “Kimseye söylemeyeceğinize söz verin.”

Söz verdiler.

“Söyleyin bakalım, iki gözüm önüme aksın.”

Küçük kızlar bunu da söyledi.

Pip cebinden bir şey çıkardı, uzun süre kazağının önüne sildi, sonra üstüne üfledi, tekrar ovdu.

“Şimdi arkanızı dönün!” diye buyurdu.

Arkalarını döndüler.

“Hepiniz aynı yöne bakın! Kımıldamayın! Şimdi!”

Ve eli açıldı; parıldayan, göz kırpan, en güzelinden yeşil renkte olan bir şeyi kaldırıp ışığa tuttu.

“Zümzüt,” dedi Pip ağırbaşlılıkla.

“Gerçekten mi, Pip?” Isabel bile etkilenmişti.

O güzelim yeşil şey sanki Pip’in parmaklarının arasında dans ediyordu. Beryl Teyze’nin yüzüğünde zümzüt vardı, ama onunki çok küçüktü. Buysa

yıldız kadar büyüktü, çok daha güzeldi.

V

Sabah uzadıkça bütün topluluklar kum tepeciklerinin üstünden ortaya çıktı, yüzmek için kumsala indi. Varılan sözsüz anlaşma gereğince saat on birde yaz topluluğunun çocuklarıyla kadınlarına bırakılıyordu deniz. Önce kadınlar soyundu, mayolarını giydi, sünger torbalara benzeyen iğrenç başlıklarla kafalarını örttü; ardından çocukların düğmeleri çözüldü. Kumsalın orasına burasına küçük giysi, pabuç yığınları dağıldı; uçmasınlar diye üzerlerine konmuş taşlarla büyük yaz şapkaları kocaman deniz kabuklarına benziyordu. Bütün bu sıçrayan, gülen insanlar dalgaların içine koştuğunda sanki deniz sesinin bile değişmesi tuhaftı. Leylak rengi pamuklu giysi giymiş, siyah şapkasını çenesinin altından bağlamış Yaşlı Mrs. Fairfield küçük civciv sürüsünü bir araya topladı, hazırladı. Küçük Trout oğlanları gömleklerini kafalarına bağladı, beşi hızla uzaklaştı, bir elini yün yumağını çıkarmak için örgü torbasına sokmuş olan büyükanneleri, onların güvenlik içinde denize girdiklerinden emin oluncaya kadar oturup bekledi.

Sağlam iri yapılı küçük kızlar, kırılgan, narin görünümlü oğlanların yarısı kadar bile yürekli değildi. Titreyen, yere çömelen, suları sıçratan oğlanlar bir an duraksamadı. Ama on iki kulaç yüzebilen Isabel, neredeyse sekiz kulaç atabilen Kezia, yalnızca su sıçratılmaması üzerinde kesinlikle varılan uzlaşmaya uyulduğunda onları izlediler. Lotti’ye gelince, o hiç peşlerine takılmadı. O, kendi bildiğine bırakılmayı istiyordu, lütfen. O bildiği de, bacakları dümdüz, dizleri yapışık suyun kıyısına oturmak, açık denizlere sürüklenmeyi umuyormuş gibi kollarını belli belirsiz oynatmaktı. Ama her zamankinden daha büyük bir dalga, şu yaşlı püskül sakallılardan biri ona doğru yuvarlana yuvarlana geldiğinde yüzü dehşet içinde apar topar ayağa fırlıyor, kumsala uçuyordu yeniden.

“İşte anne, bunları benim için saklar mısın?”

İki yüzük, bir ince altın zincir Mrs. Fairfield’ın kucağına düştü.

“Elbette, canım. Ama burada yüzmeyecek misin?”

“Hayır-ır,” diye uzatarak konuştu Beryl. Sesi belirsiz çıkıyordu. “Daha uzakta soyunacağım. Mrs. Harry Kember’la yüzeceğim.”

“Çok iyi.” Ama Mrs. Fairfiel’ın dudakları kasıldı. Mrs. Harry Kember’ı onaylamıyordu. Beryl bunu biliyordu.

Zavallı, yaşlı anne, diye gülümsedi, taşların üzerinden sekerken. Zavallı yaşlı anne! Yaşlı! Ah ne sevinç, ne mutluluktu genç olmak...

“Çok mutlu görünüyordun,” dedi Mrs. Harry Kember. Kollarını dizlerine dolamış, kamburunu çıkarmış sigara içerek oturuyordu taşların üstünde.

“Ne güzel bir gün,” dedi Beryl, ona gülümseyip.

“Aman, canım!” Mrs. Harry Kember’in sesi çok görmüş geçirmiş gibiydi. Ama zaten hep senin hakkında senin bildiğinden fazlasını biliyormuş gibiydi onun sesi. İnce elleri, ayakları olan, uzun, tuhaf görünümlü bir kadındı. Yüzü de uzundu, dardı, bitkin görünümlüydü; saçının sarı kıvrımlı perçemi bile yanık, solmuş görünüyordu. Körfezdeki sigara içen tek kadındı ve hiç aralıksız içiyordu, konuşurken sigara dudaklarının arasında duruyor, yalnızca kül uzayıp uzayıp da niye düşmediğini anlayamaz olduğunuz zaman ağzından çıkarıyordu. Briç oynamadığında – hayatının her gününde briç oynuyordu – zamanını güneşin altında yatarak geçiriyordu. Sonsuza kadar güneşte kalabilirdi, hiç yeterli gelmiyordu. Yine de güneş onu ısıtıyormuş gibi görünmüyordu. Suların sürükleyip karaya vurduğu dal parçası gibi taşların üstüne serilip yatıyordu, kavrulmuş, solmuş, soğuk. Körfezdeki kadınlar onun çok, çok kural tanımaz olduğunu düşünüyordu. Ondaki kibir eksikliği, ağzı bozukluğu, erkeklere içlerinden biriymiş gibi davranması, evine metelik vermediği gerçeği, hizmetçisi Gladys’e “Glad eyes,”* demesi çok tatsızdı. Veranda basamaklarında durarak o ilgisiz, bitkin sesiyle içeri seslenirdi Mrs. Kember, “Glad-eyes, diyordum ki varsa bana bir mendil atıversen, olur mu?” Ve Glad-eyes, kafasında başlık yerine kırmızı fiyonkla, beyaz pabuçlarla, yüzünde utanmaz bir gülümsemeyle koşarak gelirdi. Tam anlamıyla rezillikti! Doğru, çocuğu yoktu; kocası da... İşte burada sesler hep yükselirdi; coşarlardı. Nasıl olmuş da evlenmişti bu kadınla? Nasıl olmuş, nasıl olmuş? Para yüzündendi, elbette, ama öyleyse bile!

Mrs. Kember'in kocası kendisinden en az on yaş küçüktü ve öylesine dayanılmaz ölçüde yakışıklıydı ki canlı bir erkekten çok maskeyi ya da bir Amerikan romanındaki en muhteşem resmi andırıyordu. Siyah saçlar, koyu mavi gözler, kırmızı dudaklar, usuldan, hülyalı bir gülümseme, çok iyi tenis oyuncusu, harika dans eden biri ve hepsinin yanında tam bir gizem. Harry Kember uykusunda yürüyen biri gibiydi. Erkekler ona katlanamıyordu, adamın ağzından tek sözcük alamıyorlardı; karısının ona boş vermesi gibi o da karısına boş veriyordu. Nasıl yaşıyordu? Elbette öyküler vardı ama ne öyküler! Düpedüz anlatılamazlardı. Birlikte görüldüğü kadınlar, görüldüğü yerler... ama hiçbir şey kesin değildi, hiçbir şey belirgin değildi. Körfezdeki kadınlardan bazıları günün birinde onun cinayet işleyeceğini düşünürdü içten içe. Evet, Mrs. Kember'la konuşurlarken, üstündeki korkunç karışıma bakarlarken bile tıpkı kumsaldaki gibi serilmiş yattığını görürlerdi onun; ama soğuk, kan içinde, hâlâ dudağının köşesine sıkışmış sigarasıyla.

Mrs. Kember ayağa kalktı, esnedi, kemer tokasını gevşetti, gömleğinin eteğine doğru çekti. Beryl etekliğini sıyırdı, kazağını çıkardı, kısa beyaz içeteğiyle, omuzlarında kurdele fiyonkları olan fanilasıyla ayakta durdu.

"Aman aman," dedi Mrs. Harry Kember, "nasıl da küçük bir güzellik örneğisin!"

"Yapma!" dedi Beryl usulca; ama önce bir çorabını, sonra ötekini çıkarırken kendini küçük güzellik örneği gibi görüyordu.

"Şekerim – niye?" dedi Mrs. Harry Kember, kendi içeteğini ayağının altında çiynerken. Gerçekten de – şu iç çamaşırları kadının! Mavi pamuklu donu, insana yastık kılıfını anımsatan keten korsesi... "Ve sen korse takmıyorsun, öyle mi?" Beryl'in beline dokundu, küçük yapmacık bir çığlıkla sıçrayarak uzaklaştı Beryl. Sonra "Asla!" dedi kesin bir sesle.

"Şanslı küçük yaratık," diye içini çekti Mrs. Kember, kendi korsesini çözerken.

Beryl arkasını döndü, aynı anda giysilerini çıkartmaya, mayosunu giymeye çalışan birinin karmaşık davranışlarına başladı.

"Ah, şekerim – bana aldırma," dedi Mrs. Kember. "Niye utanıyorsun ki? Seni yemem. Öteki ahmaklar gibi şaşkınlıktan donup kalmam." O tuhaf kişner gibi gülmesi yayıldı yüzüne, öteki kadınlara suratını buruşturdu.

Oysa Beryl utanıyordu. Asla başkalarının önünde soyunmazdı. Bu aptalca mıydı? Mrs. Kember bunun aptalca, hatta utanç duyulacak bir şey olduğunu hissettiriyordu. Niçin sıkılsındı ki gerçekten! Yırtık iç çamaşırlarının içinde öylesine cesaretle durup yeni bir sigara yakan arkadaşına çabucak göz attı; hızlı, cesur, şeytanca bir duygu yükselmeye başladı göğsünde. Umursamazca gülerek, tam olarak kurumamış, pörsük, kumlu gibi gelen mayosunu çekti, kıvrık düğmelerini ilikledi.

“Böylesi daha iyi,” dedi Mrs. Kember. Birlikte kumsala inmeye başladılar. “Gerçekten senin üstüne bir şeyler giymen günah, şekerim. Birisinin sana bir gün bunu söylemesi gerek.”

Su ılıktı. Gümüşle beneklenmiş o görkemli saydam maviydi ama dipteki kum altın gibi görünüyordu. Şimdi dalgalar tam göğsüne yükseliyordu. Kollarını açmış, uzaklara bakarak duruyordu Beryl, her dalga gelişinde azıcık sıçrıyor, böylece de onu usulca kaldıran şey dalgaymış gibi görünüyordu.

“Ben güzel kızların, iyi eğlenmeleri gerektiğine inanırım,” dedi Mrs. Kember. “Niye olmasın? Sen yanlış yapma, şekerim. Eğlenmene bak.” Sonra ansızın kafasını suya daldırdı, gözden yitti, uzaklara doğru hızla, hızla fare gibi yüzdü. Sonra usulca döndü, s›rtüstü yüzmeye başladı. Bir şey daha söyleyecekti. Bu soğuk kadının kendisini zehirlediğini hissetti Beryl, ama onu duymaya can atıyordu. Ama ah, ne tuhaftı, ne korkunçtu! Mrs. Harry Kember yaklaştıkça su geçirmez siyah yüzme başlığıyla, suya yalnızca çenesi değerken suyun üstünden yükselen uykulu yüzüyle kocasının korkunç bir karikatürüne benziyordu.

VI

Ön çimenliğin ortasında büyüyen manuka ağacının altındaki katlanır koltukta hayaller içinde sabahı geçiriyordu Linda Burnell. Hiçbir şey yapmıyordu. Manukanın koyu renk, sık, kuru yapraklarına, aralarındaki mavi yarıklara bakıyor, arada sırada ufacık sarımsı bir çiçek üzerine düşüyordu. Güzel – evet, bu çiçeklerden birini avucuna alır, yakından bakarsan çok zarif küçük bir şey olduğunu görüyordun. Her bir uçuk sarı çiçek yaprağı sevgi dolu bir elin özenli yapıtıymış gibi parıldıyordu. Ortadaki minicik dil ona çan biçimi veriyordu. Ve çevirdiğinde dış yüzü koyu bronz rengiydi. Ama çiçek açar açmaz dökülüyor, ortalığa

saçılıyorlardı. Konuşurken giysinin üstünden silkeliyordun onları; korkunç küçük şeyler insanın saçlarına takılıyordu. Niye öyleyse çiçek açıyorlardı? Kim katlanıyordu eziyetine – ya da zevkine varıyordu – bu ziyan olan şeyleri yapmanın, ziyan olan şeyleri... Çok gizemliydi.

Yanındaki çimenlerin üstünde, iki yastığın arasında oğlan yatıyordu. Derin uykuya dalmış yatıyordu, başı annesinden öte yana çevrilmişti. İncecik siyah saçları, gerçek saçtan çok gölgeyi andırıyordu, ama kulağı parlak, koyu mercan rengiydi. Linda ellerini başının üstünde kavuşturdu, bacak bacak üstüne attı. Bütün bu tek katlı evlerin boş olduğunu, herkesin kumsala indiğini, kimsenin görülemediğini, duyulamadığını bilmek çok hoştu. Bahçe ona kalmıştı; tek ba-şınaydı.

Göz kamaştırıcı beyazlıkta çiçek yaprakları parıldıyordu; altın gözlü kadifeçiçekleri ışıldıyordu; latin çiçekleri, yeşil, altın rengi alev dilleriyle veranda direklerini taçlandırıyordu. Eğer yalnızca insanın bu çiçeklere yeterince uzun süre bakacak zamanı, soyluluk duygusunu, tuhaflığı sindirecek zamanı, hepsini tanıma zamanı olsa! Oysa insan yaprakları aralamak için, yaprağın alt yüzünü keşfetmek için duraklar duraklamaz Hayat ortaya çıkıyor, insan sürüklenip gidiyordu. Ve katlanır koltuğunda uzanan Linda kendini çok hafif hissediyordu; kendini yaprak gibi hissediyordu. İşte rüzgâr gibi ortaya çıktı Hayat, kadın yakalandı, sarsıldı; gitmesi gerekiyordu. Ah şekerim hep böyle mi olacaktı? Hiç kurtuluş yok muydu?

...Şimdi Tasmanya evlerinin verandasında oturuyor, babasının dizine yaslanıyordu. Ve babası söz veriyordu, “Sen ve ben yeterince yaşımızı alır almaz, Linny, bir yerlere kaçacağız, kurtulacağız. İki oğlan birlikte. Çin’de bir ırmakta gemiyle gitme hayalim var.” Linda o ırmağı görüyordu, çok geniş, küçük sallarla, kayıklarla kaplı. Kayıkçıların sarı şapkalarını görüyor, seslenirlerken yüksek, tiz seslerini duyuyordu...

“Evet, babacım.”

Oysa tam o sıra parlak kızıl saçlı iriyarı bir delikanlı yavaşça evlerinin önünden yürüdü, yavaşça, hatta ağırbaş-lılıkla şapkasını çıkardı. Linda’nın babası hep yaptığı gibi kızına takılarak kulağını çekti.

“Linny’nin sevgilisi,” diye fısıldadı.

“Ah, babacım, Stanley Burnell’le evlenmeyi bir düşünsene!”

Yaa işte, evlendi onunla. Ve dahası onu sevdi de. Herkesin gördüğü, her günkü Stanley’i değil; ama her akşam duasını etmek için diz çöken, iyi olmaya can atan, utangaç, duyarlı, masum Stanley’i. Stanley yalınkattı. İnsanlara inanırsa – tıpkı kendisine inandığı gibi, örneğin – bütün yüreğiyle inanıyordu. İhanet etmek elinden gelmezdi; yalan söylemek elinden gelmezdi. Birisinin – karısının – kendisine karşı ölümüne apaçık, ölümüne içten olmadığını düşünürse nasıl da korkunç acılar çekiyordu! “Bu benim için fazlasıyla gizli kapaklı!” Sözcükler fışkırıyordu ama onun açık, titreyen, çılgına dönmüş görünümü, tuzağa düşmüş vahşi hayvanınkini andırıyordu.

Ama sorun – tanrı biliyor ya gülünecek hiçbir yanı olmasa da burada Linda’nın içinden neredeyse kahkahalarla gülmek geldi, – kendi Stanley’ini çok seyrek görmesiydi. Bir anlık birbirinin içini görmeler, kısa anlar, dinginliğin soluk alma boşlukları vardı ama zamanın geri kalanı, alev alma alışkanlığının giderilemediği bir evde, ya da her gün batan bir gemide yaşamak gibiydi. Ve her zaman tehlikenin göbeğinde olan Stanley’di. Linda’nın bütün zamanı onu kurtarmakla, iyileştirmekle, yatıştırmakla, öyküsünü dinlemekle geçiyordu. Zamanının güya kendisine kalan bölümüyse çocuk sahibi olmanın dehşetiyle harcanıyordu.

Linda kaşlarını çattı; çabucak katlanır koltuğunda doğruldu, ayak bileklerini kavradı. Evet, bu onun hayata duyduğu gerçek hıncıydı; bu onun anlayamadığı şeydi. Bu durmadan sorduğu, sorduğu, yanıtı almak için boşu boşuna beklediği soruydu. Çocuk doğurmanın kadınlar için ortak yazgı olduğunu söylemek pek güzeldi. Doğru değildi. Bunun yanlışlığını kanıtlayabilecek birisi de oydu. Paramparça olmuştu, güçsüz düşürülmüştü, cesareti yok olup gitmişti çocuk doğurmaktan. Ve her şeyi katlanılması iki kat zorlaştıran şeyse çocuklarını sevmemesiydi. Numara yapmanın yararı yoktu. Gücü olsa bile asla kızlarına bakmaz, onlarla oynamazdı. O korkunç yolculukların her birinde sanki soğuk bir rüzgâr içini tepeden tırnağa dondurmuştu; onlara verecek hiç sıcaklık kalmamıştı içinde. Oğlana gelince – neyse, çok şükür, anne almıştı onu; annenin, Beryl’in ya da isteyen herhangi birinindi oğlan. Onu kucağına bile almamıştı. Ona karşı öylesine ilgisizdi ki orada yatarken... Linda aşağı doğru göz attı.

Oğlan dönmüştü. Yüzü kendisine dönüktü, artık uyumuyordu. Koyu mavi bebek gözleri açıktı; sanki annesini gözetliyordu. Ve ansızın yüzünde gamzeler belirdi; kocaman dişsiz gülümsemeye, tam ışıltıya dönüştü.

Bu mutlu gülümseme sanki, “Ben buradayım,” diyordu. “Neden sevmiyorsun beni?”

Bu gülümsemede öylesine yabansı, öylesine beklenmedik bir şeyler vardı ki Linda da gülümsedi. Ama kendini tuttu, bebeğe soğuk soğuk, “Ben bebekleri sevmem,” dedi.

“Bebekleri sevmez misin?” Oğlan ona inanamıyordu. “Beni sevmiyor musun?” Aptal aptal kollarını annesine doğru salladı.

Koltuğundan kalkıp çimene indi Linda.

“Ne diye gülümseyip duruyorsun?” dedi sertçe. “Senin için neler düşündüğümü bilsen gülmezdin.”

Ama oğlan yalnızca gözlerini kıstı, şeytanca, başını yastığın üstünde yuvarladı. Annesinin söylediği tek sözcüğe inanmamıştı.

“Bunların hepsini biliyoruz!” diye gülümsedi oğlan.

Bu küçük yaratığın duyduğu güvene öylesine şaştı ki Linda... Ah hayır, içten ol. Kapıldığı duygu bu değildi; çok daha değişik bir şeydi, öylesine yeni bir şeydi, öylesine... yaşlar gözlerinde oynaştı; oğlana küçük bir fısıltıyla içini çekti, “Selam, benim şarlatanım!”

Ama bu arada oğlan annesini unutmuştu. Yine ciddileşmişti. Pembe bir şey, yumuşak bir şey dalgalandı önünde. Yakalamak için uzandı, ama ansızın yok oldu o. S›rtüstü yatınca bir başkası, ilkine benzeyen bir şey ortaya çıktı. Bu kez yakalamaya kararlıydı. Çok büyük çaba gösterdi, yüzüstü döndü.

VII

Gelgit çekilmişti; kumsal bırakılmıştı; tembelce çırpı-nıyordu ılık deniz. Gri, mavi, siyah, beyaz damarlı çakılları pişirerek, incecik kumları dövüyordu, dövüyordu güneş, sıcak alev alev. Kıvrımlı deniz kabuklarının boşluğunda duran küçük su damlasını içine emdi; kum tepeciklerini saran

pembe sarmaşık asmasını soldurdu. Küçük kum çekirgelerinden başka hiçbir şey kımıldamıyordu sanki. Pıt-pıt-pıt! Hiç durmuyorlardı.

Orada, çekilmiş gelgitte su içmek için aşağı inmiş kabarık tüylü canavarlara benzeyen yosun bürümüş kayalarda, her bir küçük kayalık havuzcuğuna atılmış gümüş para gibi döner görünüyordu güneş ışığı. Oynaştılar, titreştiler, ufacık dalgalar gözenekli kıyıyı yaladı. Aşağı baktığında, eğildiğinde her bir havuzcuk, kıyıları küme küme pembe mavi evlerle çevrelenmiş göl gibiydi; ve hayır!.. evlerin arkasındaki koskoca dağlık alan – derin vadiler, geçitler, tehlikeli dereler, su kıyısına götüren ürkütücü keçiyolları. Alttta deniz-ormanı dalgalanıyordu – pembe iplik gibi ağaçlar, mor anemonlar, turuncu böğürtlen rengi lekeli yaban otlar. Şimdi dipteki bir taş kımıldıyordu, sallanıyordu, siyah bir duyarga göze çarpıyordu; şimdi iplik gibi yaratık dalgalanıyor, gözden yitiyordu. Pembe, salınan ağaçlara bir şey oluyordu; soğuk ay ışığı mavisine dönüşüyorlardı. Ve şimdi en usuldan “plap,” sesi geliyordu. Kim çıkardı bu sesi? Neler oluyordu aşağılarda? Ve ne keskin, ne nemli kokuyordu yosunlar sıcak güneşte...

Yaz topluluğunun tek katlı evlerinde yeşil güneşlikler indirilmişti. Verandalarda, otlakta tersyüz olmuş, çitlere savrulmuş bitkin görünümlü mayolar, kalın çizgili havlular vardı. Her bir arka pencerenin içinde bir çift kumsal ayakkabısı, topak topak kaya, bir kova, ya da bir avuç deniz kabuğu duruyordu sanki. Çalılık sıcağın pusunda titreşti; tam ortasına uzanıp yatmış Trout’ların köpeği Snooker’ı saymazsak kumlu yol boştu. Mavi gözü devrilmişti, bacakları kaskatı dışarı fırlamıştı, sanki bütün bunları sona erdirmeye karar verdiğini, yalnızca bir arabanın gelmesini beklediğini söylercesine ara ara umutsuz bir poflama koyveriyordu.

“Nereye bakıyorsun, anneannecim? Ne diye iki de bir durup gözlerini öyle duvara dikiyorsun?”

Kezia’yla anneannesi birlikte öğlen uykusuna çekilmişlerdi. Üzerinde yalnızca kısa donuyla fanilası bulunan, kolları, bacakları çıplak küçük kız anneannesinin pufla yastık-larından birinde uzanıyor, buruşuk beyaz sabahlık giymiş yaşlı kadın da kucağında uzun pembe örgüsüyle pencere kıyısındaki salıncaklı koltuğunda oturuyordu. Tek katlı evin öteki odaları gibi paylaştıkları bu oda da hafif cilalı tahtadan yapılmıştı, yerler çıplaktı. Eşyalar en eski püskü, en yalın türdendi. Örneğin tuvalet masası, üzerine

dal desenli muslin iç etekliği geçirilmiş tahta sandıktı, üstündeki ayna da çok tuhaftı; sanki çatal çatal bir şimşek içinde tutuklu kalmıştı. Masanın üstünde bir kavanoz dolusu, sıkış tıkış konduğu için mor iğnedenliğe benzeyen pembe kumsal çiçeği, topluiğne tası yapsın diye Kezia'nın anneannesine verdiği özel bir deniz kabuğu, kol saatini halka yapıp koyarsa güzel olur diye düşünerek verdiği daha da özel bir başka kabuk duruyordu.

"Söyle bana, anneanne," dedi Kezia.

Yaşlı kadın içini çekti, yünü iki kez başparmağına doladı, kemik şişi içinden geçirdi. İlmek atıyordu.

"William Dayı'nı düşünüyordum, canım," dedi usulca.

"Avusturalyalı William Dayımı mı?" dedi Kezia. Bir dayısı daha vardı.

"Evet, elbette."

"Benim hiç görmediğim dayım mı?"

"İşte onu."

"Eee, ne oldu ona?" Kezia çok güzel biliyordu ama yeniden anlatsın istiyordu.

"Maden ocağına gitti, orada güneş çarptı, öldü," dedi yaşlı Mrs. Fairfield.

Kezia gözlerini kırpıştırdı, o resim yine canlandı... Kocaman karadeliğin yanı başında kurşun asker gibi devrilen küçücük bir adam.

"Onu düşünmek seni üzüyor mu, anneannecim?" Anneannesinin üzülmesinden nefret ediyordu.

Şimdi gözlerinin önünde canlandırma sırası yaşlı kadındaydı. Kendisini üzüyor muydu? Geriye, geriye bakarsa. Eğilip yıllarda aşağı gözlerini dikmek, tıpkı Kezia'nın kendisini bakarken gördüğü gibi. Kadınların yaptığı gibi, gözden yitip gitmelerinden çok sonra onların arkalarından bakmak. Bu kendisini üzüyor muydu? Hayır, hayat böyleydi işte.

"Hayır, Kezia."

"Ama neden?" diye sordu Kezia. Çıplak kolunun birini kaldırdı, havaya bir şeyler çizmeye başladı. "Niçin ölmesi gerekti William Dayı'nın? Yaşlı

değildi ki.”

İlmekleri üçer üçer saymaya başladı Mrs. Fairfield. “Oldu işte,” dedi dalgın bir sesle.

“Herkesin ölmesi gerekiyor mu?” diye sordu Kezia.

“Herkesin!”

“Ya benim?” Kezia’nın sesi korkunç inanmaz çıkıyordu.

“Günün birinde, canım.”

“Ama anneanne.” Kezia sol bacağını salladı, ayak parmaklarını oynattı. Kumluydular. “Ya ben ölmezsem?”

Yaşlı kadın yine iç geçirdi, yumaktan uzun bir iplik çekti.

“Bize sormazlar, Kezia,” dedi üzgün üzgün. “Er ya da geç hepimizin başına gelir.”

Kezia bunu bir kez daha düşünerek kıpırtısız uzandı. Ölmek istemiyordu. Buralardan ayrılması, her yerden ayrılması demekti, sonsuza kadar ayrılması – anneannesinden ayrılması. Çabucak yuvarlanıp döndü.

“Anneanne,” dedi ürkmüş bir sesle.

“Evet, kediciğim!”

“Sen ölemezsin.” Kezia çok kararlıydı.

“Ah, Kezia,” – anneannesi başını kaldırıp baktı, gülümsedi, başını salladı – “haydi artık bunlardan söz etmeyelim.”

“Ama ölemezsin. Beni bırakamazsın. Buradan ayrılamazsın.” Bu korkunçtu. “Böyle bir şeyi asla yapmayacağına söz ver, anneannecim,” diye yalvardı Kezia.

Yaşlı kadın örmeyi sürdürdü.

“Söz ver! Asla de!”

Ama anneanne hâlâ sessizdi.

Kezia yuvarlanıp yataktan kalktı; artık dayanamıyordu, usulca anneannesinin dizlerine sıçradı, elleriyle yaşlı kadının boynunu kavradı, onu öpmeye başladı, çenesinin altından, kulağının arkasından öptü, boynundan aşağı üfleyerek.

"Asla de... asla de... asla de –" Öpüşleri arasında soluk soluğa kalıyordu. Sonra yine çok usulca, çok yavaşça anneannesini gıdıklamaya başladı.

"Kezia!" Yaşlı kadın örgüsünü bıraktı. Salıncaklı kolukta arkaya yaslandı. Kezia'yı gıdıklamaya başladı. "Asla de, asla de, asla de," diye fıkırdadı Kezia, orada birbirlerinin kucağında gülüşerek uzanırlarken. "Haydi gel, yeter, sincabım! Yeter, benim yaban tayım!" dedi yaşlı Mrs. Fairfield, başlığını düzelterek. "Örgümü al bakayım."

"Asla"nın ne için olduğunu ikisi de unutmuştu.

VIII

Burnell'lerin arka kapısı küt diye kapanıp çok neşeli biri patikadan bahçe kapısına doğru yürürken güneş hâlâ bahçenin üstünde tabak gibi duruyordu. İzinli olduğu öğleden sonrası için giyinmiş olan hizmetçi kız Alice'ti. İnsanın içini ürpertecek kadar büyük ve çok sayıda kırmızı benekleri olan beyaz pamuklu giysi, beyaz pabuçlar, kıvrık kenarında gelincikler olan hasır şapka giyiyordu. Elbette eldiveni de vardı, bağcıkları pas lekeli beyaz eldivenlerdi, bir elinde güneş şemşiyem dediği eski püskü güneşlik taşıyordu.

Pencerenin önünde oturmuş, daha yeni yıkadığı saçlarını yelleyen Beryl hiç böyle bir adam görmediğini geçirdi kafasından. Eğer Alice dışarı çıkmadan önce bir parça mantarla yüzünü siyaha boyayacak olsa resim tamamlanırdı. Ve böyle bir yerde, böyle bir kız nereye giderdi? Kalp biçimli Fiji yelpazesi, küçümseme dolu dövüyordu o güzel parlak yelesini. Alice'in korkunç bir sokak serserisi bulduğunu, birlikte çalılıklara dalacaklarını düşünüyordu. Kendisini böyle göze batar duruma sokması çok yazıktı; bu kılıktayken Alice'i gözlerden saklamakta zorlanacaklardı.

Ama hayır, Beryl haksızlık ediyordu. Siparişleri getiren küçük oğlanla "davet" yollayan Mrs. Stubbs'a çaya gidiyordu Alice. Sivrisinek ısırıkları

için bir şeyler almaya ilk kez dükkânına gittiğinden beri kanı kaynamıştı Mrs. Stubbs'a.

"Aman canımın içi!" Mrs. Stubbs eliyle kalçasını dövmüştü. "Hiç bu kadar çok ısırılanı görmemiştim. Sanki sana top gülleleriyle saldırmışlar."

Yolda bir nebze canlılık olmasını diliyordu Alice. Arkasında hiç kimsenin bulunmaması içini çok tuhaf duygularla dolduruyordu. Bel kemiğinden bütün gücün çekilmesine neden oluyordu. Birisinin kendisini izlemediğine inanmak elinden gelmiyordu. Ama yine arkana dönmek aptalcaydı; seni ele veriyordu. Eldivenlerini çekti, kendi kendine mırıldandı, uzaklardaki okaliptüs ağacına, "Artık çok kalmadı," dedi. Ama bu pek de eşlik eden biri gibi değildi.

Mrs. Stubbs'ın dükkânı, yolun hemen kıyısına, tepeciğin üstüne tünemişti. Gözlerin yerinde iki büyük pencere, şapka yerine geniş bir veranda vardı, üzerine MRS STUBBS'IN YERİ yazısı karalanmış çatıdaki tabela da şapka tepesine fiyakayla sıkıştırılmış küçük karta benziyordu.

Verandada uzun bir ipin üstünde, denize girmeyi beklemek yerine daha yeni denizden kurtarılmış gibi birbirine sarılmış mayolar asılıydı, onların yanında da bir tomar kum ayakkabısı asılıydı, öylesine olağandışı karmakarışıktılar ki bir çiftini ayırabilmek için en azından elli tanesini zorla çekiştirerek birbirinden çözmeniz gerekirdi. O zaman bile sola uyan sağ teki bulmak en az rastlanan şeydi. Bir sürü insan sabrını yitirmiş, ayağına uyan bir pabuç ve azıcık büyük gelen tekiyle oradan uzaklaşmıştı... Mrs. Stubbs her şeyden biraz bulundurmakla övünürdü. Değerli piramitler gibi düzenlenmiş iki pencere öyle dip dibe tıkıştırılmış, öyle yüksek yapılmıştı ki sanki onların yana yatmasını yalnızca büyücü önleyebilir gibi duruyordu. Pencerenin sol köşesinde iki jelatin dörtgenle çerçeveye yapıştırılmış – ve zaman ötesi çağlardan beri orada olan – bir ilan vardı:

KAYIP! ÇOK GÜZEL ALTIN BROŞ

SOM ALTIN ÖDÜL VERİLECEK

KUMSALDA YA DA YAKINLARINDA

Alice kapıyı itip açtı. Çan şıngırdadı, kırmızı şayak perdeler aralandı, Mrs. Stubbs ortaya çıktı. Geniş gülümsemesiyle, elinde uzun pastırma bıçağıyla dost canlısı hayduta benziyordu. Alice öylesine sıcak karşılandı ki “terbiyeli” davranırken zorlandı. Bunlar, inatçı küçük öksürüklerden, boğaz temizlemelerden, eldivenleri çekiştirmelerden, etekleri çimdiklemekten, önüne ne konduğunu görmekte, ne söylendiğini anlamakta zorluk çekmekten oluşuyordu.

Çay, oturma odası masasında hazırlanmıştı – sucuk, sardalye balığı, koca bir topak tereyağı, birisinin kabartma tozu reklamı gibi duracak kadar büyük bir kek. Ama Primus ocak öylesine gümbürtüyle kükrüyordu ki onun gürültüsünü bastırarak konuşmaya çalışmanın yararı yoktu. Mrs. Stubs ocağı daha da harlandırmak için körüklerken Alice hasır koltuğun kıyısına ilişti. Ansızın Mrs. Stubbs koltuklardan birinin minderini kaldırdı, büyük kahverengi bir paketi açtı.

“Daha yeni birkaç resim çektirdim, şekerim,” diye neşeyle bağırdı Alice’e. “Söyle bakalım nasıl çıkmış.”

Çok zarif, terbiyeli terbiyeli parmağını tükürükledi Alice, ilkinin üstündeki kâğ›dı kaldırdı. Aman aman! Kaç taneydi bunlar! En azından üç düzine vardı. Elindekini tutup ışığa kaldırdı.

İyice bir tarafa abanarak koltukta oturuyordu Mrs. Stubbs. Geniş yüzünde ılımlı bir şaşkınlık anlatımı vardı, olması da doğaldı. Çünkü koltuk halının üstünde duruyor olsa da solunda, halı sınırını inanılmaz biçimde yalayarak gümbür gümbür dökülen bir çağlayan vardı. Sağında, her iki yanında dev gibi birer eğreltiotu ağacıyla Yunan sütunu duruyordu, arkada da kardan bembeyaz kupkuru bir dağ yükseliyordu.

“Çok hoş bir yöntem, değil mi?” diye bağırdı Mrs. Stubbs; ve Alice daha yeni “Çok tatlı” diye bağırmıştı ki Primus ocağın kükremesi dindi, söndü, azaldı ve kız ürkütücü olan sessizliğin içinde, “Güzel,” dedi.

“Koltuğunu çek, şekerim,” dedi çay koymaya başlayan Mrs. Stubbs. “Evet,” dedi düşünceli düşünceli, çayı verirken, “ama boyutları hoşuma gitmedi. Büyüttüreceğim. Yılbaşı kartı olmaya yarar ama ben kendim küçük

resimleri hiç sevmedim. Onlar seni hiç rahatlatmıyor. Doğrusunu söylemek gerekirse, onları heves kırıcı buluyorum.”

Alice anlıyordu ne demek istediğini onun.

“Boyut,” dedi Mrs. Stubbs. “Boyutu olsun. Zavallı sevgili kocamın hep söylediği buydu. Küçük şeylere katlanamazdı. Sinirine dokunurdu. Ve tuhaf görünse de, şekerim,” – burada Mrs. Stubbs gıcırdadı, sanki kocasının anısıyla gençleşiyordu – “sonunda onu bu dünyadan alıp götüren şey de aşırı sıvı birikimi oldu. Hastanede ondan bir sürü sefer bir litreden fazla sıvı çıkardılar... sanki yargı kararı gibiydi.”

Alice kocadan çıkartılan şeyin tam olarak ne olduğunu bilmek için yanıp tutuşuyordu. “Herhalde suydu,” demeyi göze alabildi.

Ama Mrs. Stubbs gözleriyle Alice’i olduğu yere çaktı, anlamlı anlamlı yanıtladı, “Sıvıydı, şekerim.”

Sıvı! Alice kedi gibi bu dünyadan uzaklara sıçradı, burnuyla koku sürerek, sakınarak geri geldi.

“İşte o!” dedi Mrs. Stubbs, paltosunun iliğine soğuk koyun eti yağı kıvrımını akla getiren ölü beyaz gül sokulmuş iriyarı bir adamın gerçek boyutlardaki kafasını, omuzlarını gösterdi abartılı davranışlarla. Tam altında kırmızı karton zemin üstüne yaldız harflerle, “Korkma, o benim,” sözcükleri yazılmıştı.

“Nasıl da güzel bir yüz,” dedi Alice, usulca.

Mrs. Stubbs’ın sarı kıvırcık saçlarının üstündeki uçuk mavi fiyonk titredi. Şişko boynu kemerlendi. Am-man nasıl boyundu o öyle! Başladığı yerde parlak pembeydi, sonra kayısı rengine dönüşüyordu, bu da solup kahverengi yumurta rengine bürünüyordu ve sonra da koyu krem rengine.

“Her neyse ne, şekerim,” dedi şaşırtıcı biçimde, “özgürlük en iyisi!” Yumuşak, şişko kıkırdaması, mırıltı gibiydi. “Özgürlük en iyisi,” dedi yeniden Mrs. Stubbs.

Özgürlük! Alice yüksek sesle aptalca kikirdedi biraz. Kendini biraz huzursuz hissediyordu. Aklı kendi mutfağına uçtu gitti. Amma da tuhaftı. Yine dönüp orada olmak istiyordu.

IX

Burnell’lerin çamaşırlığında çaydan sonra tuhaf bir topluluk bir araya geldi. Oradaki masanın çevresinde bir boğa, bir horoz, boyuna eşek olduğunu unutup duran bir eşek, bir koyun, bir arı oturuyordu. Böyle toplantı için en uygun yer çamaşırlıktı çünkü istedikleri kadar gürültü yapabilirlerdi, hiç kimse işlerine karışmıyordu. Tek katlı evden ayrı duran küçük, tenekeden bir sundurmaydı orası. Duvara karşı derin bir yalak, köşede üstünde mandal sepeti duran bakır vardı. Örümcek ağı kaplamış küçük pencerede bir parça mum, tozlu eşikteyse fare kapanı duruyordu. Başının üstünden çaprazlama geçen çamaşır ipleri, duvardaki kancaya asılı çok büyük, kocaman, paslı at nalı görülüyordu. İki yanında birer arkalıksız sıra olan masa ortadaydı.

“Sen arı olamazsın, Kezia. Arı hayvan değildir. Böccüktür.”

“Ah, ama ben fena halde arı olmak istiyorum,” diye sızlandı Kezia... ufacık bir arı, tepeden tırnağa sarı tüylü, çizgili bacaklı. Bacaklarını altına topladı, masaya yaslandı. Arı olduğunu hissediyordu.

“Böccük de hayvan olmalı,” dedi kararlılıkla. “Gürültü yapıyor. Balık gibi değil.”

“Ben boğayım, ben boğayım!” diye haykırdı Pip. Öyle gümbürtüyle böğürdü ki – nasıl çıkarmıştı o sesi? – Lot-

tie’nin ödü patladı.

“Ben koyun olacağım,” dedi küçük Rags. “Koca bir sürü koyun geçti bu sabah.”

“Nereden biliyorsun?”

“Babam duymuş. Mee!” Arkadan seğirten, birileri gelip alsın diye bekler görünen küçük kuzucuk gibi meledi.

“Üüürüü-üüü-üü!” diye tiz çığlığını attı Isabel. Kırmızı yanaklarıyla, parlak gözleriyle horoza benziyordu.

“Ben ne olacağım?” diye soruyordu Lottie herkese, orada gülümseyerek oturuyor, kendisi için karar vermelerini bekliyordu. Kolay bir şeyler olmalıydı.

“Sen eşek ol, Lottie.” Bu düşünce Kezia’dan çıktı. “Aaaa-iii! Bunu unutmazsın.”

Lottie ağırbaşlılıkla, “Aaaa-iii!” dedi. “Ne zaman söylemem gerekiyor?”

“Ben sana açıklarım, sana söylerim,” dedi boğa. Kartları tutan oydu. Başının üstünde salladı. “Hepiniz sessiz olun! Hepiniz dinleyin!” Ve onları bekledi. “Buraya bak, Lottie.” Bir kartı çevirdi. “Üstünde iki tane nokta var – görüyorsun, ya? Şimdi, bu kartı ortaya koyarsan, başka kimsede iki noktalı kart yoksa sen ‘Aaa-iii’ diyorsun, kart senin oluyor.”

“Benim mi?” Lottie’nin gözleri fal taşı gibi açıldı. “Bende mi kalacak?”

“Hayır, salak. Yalnızca oyun için, anlasana. Oynarken.” Boğa ona çok kızdı.

“Ah, Lottie, biraz salaksın,” dedi gururlu horoz.

Lottie ikisine baktı. Sonra başı önüne düştü; dudağı titredi. “Oynamak istemiyorum,” diye fısıldadı. Ötekiler suç ortakları gibi biribirine göz attı. Hepsi bunun ne demek olduğunu biliyordu. Çıkıp gidecek, önlüğünü kafasının üstünden geçirmiş, bir köşede, duvarın kıyısında ya da hatta koltuğun arkasında bir yerlerde dururken bulacaktı birileri onu.

“Evet, oynuyorsun, Lottie. Çok kolay,” dedi Kezia.

Ve Isabel, bin pişman, tıpkı büyükler gibi konuştu, “Beni izle, Lottie, kısa sürede öğrenirsin.”

“Neşelen, Lo,” dedi Pip. “İşte, ben ne yapacağımı biliyorum. İlkini sana vereceğim. Aslında benim, ama sana vereceğim. Al işte.” Kartı Lottie’nin önüne çarparak attı.

Bunun üzerine Lottie canlandı. Oysa şimdi bir derdi daha vardı. “Mendilim yok,” dedi; “mendil istiyorum, çok fena halde.”

“İşte, Lottie, benimkini kullanabilirsin.” Rags gemici gömleğinin göğsüne elini daldırdı, çok ıslak görünen, düğümlü bir mendil çıkardı. “Çok dikkatli ol,” diye uyardı. “Yalnızca şu köşeyi kullan. Sakın düğümü açma. İçinde deniz yıldızı var onu evcilleştirmeye çalışacağım.”

“Öff, haydi kızlar,” dedi boğa. “Ve dikkat – kartlarınıza bakmayacaksınız. Ben ‘başla’ deyinceye kadar elleriniz masanın altında kalacak.”

Şak şak diye dolaştı kartlar masanın çevresinde. Bütün güçleriyle görmeye çalıştılar ama Pip onlar için fazla hızlıydı. Orada çamaşırlıkta oturmak çok coşku vericiydi; Pip kartları dağıtmayı bitirinceye kadar küçük bir hayvan korosuna dönüşmemek için yapabilecekleri tek şey buydu.

“Şimdi, Lottie, sen başla.”

Utana sıkıla Lottie elini uzattı, önündeki desteden en üstteki kartı aldı, iyice baktı – benekleri saydığı besbelliydi – yere bıraktı.

“Hayır, Lottie, böyle yapamazsın. Önce bakamazsın. Öteki yüzünü çevirmelisin.”

“Ama o zaman herkes benimle aynı zamanda görür,” dedi Lottie.

Oyun ilerledi. Böööğğğ-ööğ! Boğa korkunçtu. Masanın üstüne doğru atıldı, kartları yiyecek gibiydi.

Vızz! Dedi arı.

Üüürüü-üüü! Isabel coşkusuyla ayağa fırladı, dirseklerini kanat gibi çırptı.

Mee! Küçük Rags karo papazını yere bıraktı, Lottie de İspaanya papazı dediklerini bıraktı. Elinde hemen hiç kartı kalmamıştı.

“Sen niye bağırmıyorsun, Lottie?”

“Ne olduğumu unuttum,” dedi eşek, üzüntüyle.

“İyi, değiştirelim! Onun yerine köpek ol! Hav-hav!”

“Ay evet. Bu çok daha kolay.” Lottie yine gülümsüyordu. Ama hem onda hem Kezia’da bir tane kalınca Kezia bile bile bekledi. Ötekiler Lottie’ye kaş göz yaptılar, gösterdiler. Lottie kıpkırmızı oldu; çok sersemlemiş görünüyordu, sonunda “Hav-haav! Ke-zia,” dedi.

“Şşşişt! Dur bir dakika!” Boğa elini kaldırıp onları durdurduğunda tam ortasına gelmişlerdi. “Bu ne? Bu ses ne?”

“Ne sesi? Ne demek istiyorsun?” diye sordu horoz.

“Şişşt! Kapa çeneni! Dinle!” Fare gibi sessizdiler. “Sandım ki şey duydum – kapı çalınması gibi bir şey,” dedi boğa.

“Nasıl bir şeydi?” diye sordu koyun belli belirsiz.

Yanıt yok.

Arı omuzlarını silkti. “Ne demeye kapatık ki kapıyı?” dedi usulca. Ah, neden, ne diye kapatmışlardı kapıyı?

Onlar oynarken gün sönüp gitmişti; o muhteşem gün batımı parıldamış, sönmüştü. Ve şimdi hızlı karanlık denizin üstünden dörtnala geliyordu, kum tepelerinin üstünden, otlaktan yukarı. Çamaşırlığın köşelerine bakmaktan ödün patlıyordu, ama yine de bütün gücünle bakman gerekiyordu. Ve bir yerlerde, uzaklarda, anneanne lambayı yakıyordu. Perdeler indiriliyordu; mutfak ateşi ocağın üstündeki teneke kutularda oynaşıyordu.

“Şimdi çok korkunç olurdu,” dedi boğa, “tavandan masaya örümcek düşse, değil mi?”

“Örümcekler tavanlardan düşmez.”

“Evet, düşerler. Bizim Min tava kadar büyük, bektaşiüzümü gibi uzun kıllı bir örümcek gördüğünü söyledi.”

Hızla bütün küçük kafalar havaya kalktı; bütün küçük bedenler birbirine sokuldu, sımsıkı.

“Niye birisi gelip bizi çağırmıyor?” diye bağırdı horoz.

Ah, şu büyükler, gülerek, rahat rahat, lamba ışığında oturup fincanlardan çay içiyorlar! Onları unutup gitmişler. Hayır, gerçekten unutmamışlar. Gülümsemelerinin anlamı buydu. Orada kendi başlarına bırakmaya karar vermişlerdi.

Ansızın Lottie öyle kulak delici tiz bir çığlık koyverdi ki hepsi tahta sıralardan ayağa fırladı, hepsi çığlık attı. “Bir surat – bir surat bakıyor!” diye çığlığı bastı Lottie.

Doğruydu, gerçekti. Pencereye bastırılmış solgun bir yüz, kara gözler, kara sakal.

“Anneanne! Anne! Kimse yok mu!”

Birbirlerini çiyneyerek daha kapıya varmamışlardı ki kapı açılıp Jonathan Enişte içeri girdi. Küçük oğlanları eve götürmeye gelmişti.

X

Daha önce orada olmak amacındaydı ama bahçenin önünde, çimenlerde yürüyen, ölü bir karanfili koparmak ya da başı ağırlaşmış bir karanfile yaslanacağı bir şey ayarlamak ya da bir şeyi derin derin koklamak için duran, sonra o belirsiz uzaklık havasıyla yeniden yürüyen Linda’ya rastlamıştı. Beyaz giysisinin üstüne Çinli’nin dükkânından alınma sarı, pembe fırfırlı şal atmıştı.

“Selam, Jonathan!” diye seslendi Linda. Ve Jonathan eski püskü panama şapkasını çıkardı, göğsüne bastırdı, tek dizinin üstüne çöktü, Linda’nın elini öptü.

“Selamlar, benim tatlım! Selamlar, Göksel Şeftali Tomurcuğum!” diye gürledi tok ses incelikle. “Öteki soylu hanım-lar nerelerde?”

“Beryl dışarıda, briç oynuyor, annem oğlanı yıkıyor... bir şey ödünç almaya mı geldin?”

Trout’lar boyuna bir şeylerini tüketiyorlar, son anda istemek için birini Burnell’lere yolluyorlardı.

Oysa Jonathan yalnızca şöyle yanıtladı, “Biraz sevgi, biraz incelik”; ve baldızının yanı sıra yürümeye başladı.

Linda kendini okaliptüs ağacının altındaki Beryl’in hamağına attı, Jonathan da yanına çimene uzandı, uzun bir sap kopardı, çiynemeye başladı. Birbirlerini iyi tanıyorlardı. Öteki bahçelerden çocuk sesleri bağrışıyordu. Balıkçının hafif arabası kumlu yolda sarsılarak ilerliyor, uzaklardan bir köpeğin havladığını duyuyorlardı; köpek kafasını çuvala sokmuş gibi boğuk geliyordu sesi. Dinlersen tam gelgitin ortasında çakılları yalayan denizin yumuşak hışırtısını belli belirsiz duyabilirdin. Güneş batıyordu.

“Demek pazartesi günü işyerine dönüyorsun, öyle mi,

Jonathan?” diye sordu Linda.

“Pazartesi günü kafesin kapısı açılıyor, bir başka on bir ay bir haftalığına kurbanın üstüne küt diye kapanıyor,” yanıtını verdi Jonathan.

Linda usulca sallandı. “Korkunç olmalı,” dedi yavaşça.

“Gülsem mi, dersin, tatlı kardeşim? Ağlasam mı, dersin?”

Jonathan’ın konuşma biçimine öyle alışkındı ki Linda hiç aldırmadı.

“Bence,” dedi belli belirsiz, “insan alışır. İnsan her şeye alışır.”

“Öyle mi? Hımm!” “Hımm” öyle derindi ki sanki yerin altından gümbürdüyordu. “Nasıl yaptıklarını merak ediyorum,” diye düşünceli düşünceli konuştu Jonathan, “ben hiç beceremedim.”

Orada uzanan adama bakarken Linda bir kez daha onun nasıl çekici olduğunu aklından geçirdi. Onun yalnızca sıradan bir yazman olduğunu, Stanley’in ondan iki kat fazla para kazandığını düşünmek tuhaftı. Jonathan’ın nesi vardı? Onda hiç hırs yoktu; nedeni buydu, sanıyordu. Yine de insan onun yetenekli olduğunu, ayrıcalıklı olduğunu hissediyordu. Müziğe tutkuyla düşkündü; ayırabildiği her kuruş kitaplara giderdi. Hep yeni düşüncelerle, tasarılarla, izlencelerle doluydu. Ama onlardan hiçbir şey çıkmazdı. Yeni bir alev parıldardı Jonathan’da; o yeni şeyi açıklar, tanımlar, genişletirken usulca kükrediğini duyardınız neredeyse; ama bir an sonra yıkılır, küllerden başka geriye bir şey kalmaz, siyah gözlerinde açlığa benzer bir görünümle uzaklaşırdı Jona-han. O zamanlarda o saçma konuşma biçimini abartırdı ve kilisede söylerdi – korobaşıydı – öyle müthiş dokunaklı yoğunlukla söylerdi ki en bayağı ilahiye bile korkunç bir görkem katardı.

“Pazartesi günü işe gitmek zorunda olmak bana her zamanki kadar geri zekâlı, iğrenç görünüyor,” dedi Jonahan, “her zaman göründüğü gibi, her zaman da görüneceği gibi. İnsanın hayatının en güzel günlerini, saat dokuzdan beşe kadar tabureye oturup başkasının hesap defterine bir şeyler karalayarak harcaması! Çok tuhaf bir yol, yararlanması için insanın... insanın biricik, biricik hayatından, değil mi? Yoksa safça hayal mi görüyorum?” Çimenlerin üstünde yuvarlandı, başını kaldırıp Linda’ya

baktı. “Söyle bana, benim hayatımla, bir tutuklunun hayatı arasındaki fark nedir. Benim görebildiğim tek fark, ben kendimi zindana kapatıyorum ve asla hiç kimse beni dışarı çıkarmayacak. Bu ötekinden daha dayanılmaz bir durum. Çünkü kapatılsaydım – içeri tıkılsaydım, istemim dışında – hatta tekmeler atarak – bir kez kapı kilitlendi mi, her neyse beş yıllığına falan, bu gerçeği kabullenirdim, sineklerin uçuşuyla, geçitteki gardiyanın adımlarını saymakla, adımların çeşitlemelerine dikkat etmekle falan ilgilenirdim. Oysa göründüğü gibi ben kendi özgür istenciyle odadan içeri uçmuş böcek gibiyim. Duvarlara çarpıyorum, pencerelere çarpıyorum, tavana kanatlarımı vuruyorum, şu tanrının dünyasında her şeyi yapıyorum, gerçekten, yeniden dışarı uçmak dışında. Ve tüm bu süre boyunca tıpkı o pervane gibi ya da kelebek gibi ya da her neyse o gibi düşünüyorum, ‘Hayatın kısalığı! Hayatın kısalığı!’ Ya bir tek günüm ya da bir tek gecem var, ve o koskoca tehlikelerle dolu bahçe orada duruyor, dışarıda bekliyor, keşfedilmemiş, araştırılmamış.”

“Ama eğer duyguların böyleyse, neden –” diye söze başladı Linda telaşla.

“Ah!” diye bağırdı Jonathan. Ve o “Ah!” nasılsa en coşku dolusuydu. “İşte yakaladın beni. Neden? Neden gerçekten? İşte çıldırtıcı, gizemli soru. Niçin uçup gitmiyorum yeniden? İşte orada duruyor içeri girdiğim kapı, pencere, ya da her neyse o. Umutsuzca kapatılmamış değil mi? Niçin onu bulup, çekip gitmiyorum? Bunun yanıtını ver bana, küçük kardeş:” Ama kadına yanıtlayacak zaman tanımadı.

“İşte yine tam o böcek gibiyim. Nedense” – Jonathan sözcüklerin arasında durakladı – “izin verilmiyor, yasak, böcek yasasına aykırı, bir anlığına bile olsa, oraya buraya çarpmayı kesmek, kanat çırpmayı kesmek, pencere camına tırmanmak. Niçin işyerimden ayrılmıyorum? Niçin ayrılmamı engelleyen şeyin ne olduğunu oturup ciddi ciddi düşünmüyorum, şu anda, örneğin? Çözülemez bağlarla bağlı olduğumdan değil. Bakmam gereken iki oğlum var, ama ne olursa olsun, oğlan onlar. Alıp başımı denizlere açılabilirdim, ya da kıyıdan uzak, içerlerde iş bulabilirdim ya da –” Ansızın Linda’ya gülümsedi, değişmiş bir sesle, sır veriyormuş gibi dedi ki, “Güçsüzüm... güçsüz. Dayanma gücüm yok. Güven kaynağım yok. Yol gösteren ilkem yok, diyelim.” Sonra karanlık kadifemsi ses döküldü:

Dinler miydin öyküyü

Nasıl kendini ele verdiğini...

Ve sessizliğe gömüldüler.

Güneş batmıştı. Paramparça olmuş gül rengi koca koca bulut yığınları vardı batı göklerinde. Enli ışık dilimleri bulutların arasından, ötesinden, bütün göğü kaplayacak gibi parıldıyordu. Başlarının üstünde mavi söndü; uçuk altın rengine dönüştü, onun karşısına çizilen çalılık metal gibi koyu renk, ışık çakarak parıldadı. Bazen bu güneş dilimleri gökyüzünde göründüğünde çok korkunç oluyorlar. Sana orada, yukarılarda, Yehova'nın, Kıskanç Tanrı'nın, Her Şeye Kadir'in, gözü senin üstünde olanın, hep izleyenin, hiç yorulmayanın oturduğunu hatırlatıyorlar. Onun gelişiyle bütün dünyanın sarsılacağını, tek bir yıkıntı mezara dönüşeceğini hatırlıyorsun; soğuk, parlak melekler seni oraya buraya sürecek, öylesine basitçe açıklanabilecek şeyi açıklayacak zamanın olmayacak... Oysa bu gece, bu gümüş ışın demetlerinde sonsuzca neşeli, sevgi dolu bir şeyler var gibi geliyordu Linda'ya. Ve şimdi artık denizden hiç ses gelmiyordu. Bu yumuşacık, neşeli güzelliği kendi bağrına çekecekmiş gibi usulca soluyordu.

"Baştan aşağı yanlış, baştan aşağı yanlış," diyen gölgeli sesi geldi Jonathan'ın. "Üç tabure, üç masa, üç mürekkep hokkası ve bir tel güneşliğe uygun sahne değil bu, düzenleme bu değil."

Linda onun asla değişmeyeceğini biliyordu ama dedi ki, "Çok mu geç, şimdi bile?"

"Yaşlandım – yaşlandım," diye söylendi Jonathan. Kadına doğru eğildi, elini kendi saçlarında gezdirdi. "Bak!" Siyah saçlarının her yerinde gümüş teller vardı, siyah bir kuşun göğüs tüylerini andırıyordu.

Linda şaşırdı. Saçlarının ağardığını fark etmemişti. Yine de yanında ayağa kalkarken, içini çekerken, gerinirken kararlı değil, neşeli değil, umursamaz değil, ama şimdiden yaşlılığın dokunduğu birisi olarak ilk kez gördü erkeği. Kararan çimenlerin üstünde çok uzun boylu duruyordu ve aklından şunlar geçti, "Yaban otu gibi."

Jonathan yine eğildi, kadının parmaklarını öptü.

“Tanrı ödüllendirsin senin tatlı sabrını, hanımım,” diye mırıldandı. “Gidip aramam gerek, adımın ve servetimin mirasçılarını...” Gitmişti.

XI

Tek katlı evin camlarında ışık parıldıyordu. Pembe karanfillerin, tepeli kadifeçiçeklerinin üstüne iki kare altın leke dökülüyordu. Kedi Florrie verandaya çıktı, beyaz patileri bitişik, kuyruğu kıvrık üst basamağa oturdu. Gün boyu bu anı beklemişçesine doygunluk içindeydi.

“Çok şükür, zaman geç oluyor,” dedi Florrie. “Çok şükür, uzun gün bitti.” Yeşil-sarı gözleri açıldı.

Az sonra arabanın tangırtısı, Kelly’nin kırbacının şakırtısı yankılandı. Kentten dönen erkeklerin hep birlikte yüksek perdeden konuşan seslerinin duyulabileceği kadar yaklaştı. Burnell’lerin bahçe kapısında durdu.

Linda’yı gördüğünde Stanley bahçe yolunu yarılamıştı. “Sen misin, sevgilim?”

“Evet, Stanley.”

Çiçek yatağının üstünden atladı, karısını kucakladı. Kadın o bildik, istekli, güçlü kucaklamayla sarmalandı.

“Bağışla beni, sevgilim, bağışla,” diye kekeledi Stanley, elini kadının çenesinin altına koydu, yüzünü kendisine kaldırdı.

“Bağışlamak mı?” diye gülümsedi Linda. “Ama ne için?”

“Aman tanrım! Unutmuş olamazsın,” diye bağırdı Stanley Burnell. “Gün boyu başka hiçbir şey düşünemedim. Günüm cehenneme döndü. Dışarı fırlayıp telgraf çekmeye karar verdim, sonra telgrafın benden önce ulaşamayacağını düşündüm. Cehennem azabı çektim, Linda.”

“Ama Stanley,” dedi Linda, “ne için bağışlamam gerekiyor seni?”

“Linda!” – Stanley çok incinmişti – “farkına varmadın mı – varmış olmalısın – bu sabah sana hoşça kal demeden evden çıktım? Böyle bir şeyi nasıl yaptığımı anlayamıyorum. Benim kör olası sinirim, elbette. Ama –

neyse” – içini çekti, yeniden karısına sarıldı – “bugün yeterince acısını çektim bunun.”

“O elindeki nedir?” diye sordu Linda. “Yeni eldiven mi? Göstersene.”

“Ah, yalnızca bir çift ucuz, yıkanmış deri eldiven,” dedi Stanley, alçakgönüllülükle. “Bu sabah Bell’in arabada giydikleri gözüme çarptı, işte, dükkânın önünden geçerken içeri dalıp kendime de aldım. Neye gülümsüyorsun? Yanlış yaptığımı düşünmüyorsun, değil mi?”

“Tam tersine, sevgilim,” dedi Linda, “çok uygun olduğunu düşünüyorum.”

Kocaman, açık renk eldivenin tekini parmaklarına geçirdi Linda, bir o yana, bir öte yana çevirerek eline baktı. Hâlâ gülümsüyordu.

“Onları aldığım süre boyunca hep seni düşünüyordum,” demek geldi Stanley’in içinden. Doğruydu ama nedense söyleyemedi. “Haydi içeri girelim,” dedi.

XII

Niçin insan geceleri böyle değişik duygulara kapılır? Başka herkes uyurken uyanık olmak niçin böyle coşku vericidir? Geç – çok geç! Yine de her an daha da uyandığını duyuyorsun, sanki çok ağır ağır, neredeyse her solukta yeni, olağanüstü, o gündüzkinden çok daha coşku verici, ürpertici bir dünyaya uyandığını. Ya bu tuhaf, bozguncu olduğun duygusu da nedir? Usulca, gizli işler çeviriyormuş gibi odanda dolaşıyorsun. Tuvalet masasından bir şey alıyorsun, çıt çıkarmadan yine yerine bırakıyorsun. Ve her şey, yatak başı bile seni tanıyor, yanıtlıyor, sırrını paylaşıyor.

Gündüz pek hoşlanmıyorsun odandan. Hiç düşünmüyorsun onu. Girip çıkıyorsun, kapı açılıyor, çarpılıyor, dolaplar gıcırdıyor. Yatağının kıyısına oturuyorsun, ayakkabılarını değiştiriyorsun, dışarı fırlıyorsun yine. Eğilip aynanın içine dalıyorsun, saçına iki toka takıyorsun, burnunu pudralıyorsun, hoop yine dışarı. Oysa şimdi – ansızın değerleniyor senin gözünde. İşte sevgili küçük gülünç odan. Senin o. Ah, ne zevk bir şeylere sahip olmak! Benim – benim kendimin.

“Sonsuza kadar benim mi?”

“Evet.” Dudakları buluştu.

Hayır, elbette, bununla hiç ilgisi yok. Hepsi saçma sapandı, zırvaydı. Oysa, kendine karşın, Beryl öyle açıkça gördü ki odasının ortasında duran iki kişiyi. Kolları erkeğin boynuna dolanmıştı; erkek onu kucaklıyordu. Ve şimdi fısıldıyordu, “Benim güzelim, benim küçük güzelim!” Yatağından aşağı sıçradı, pencereye koştu, camın önündeki sedire diz çöktü, dirseklerini camın içine dayadı. Ama güzelim gece, bahçe, her çalı, her yaprak, hatta solgun parmaklıklar bile, yıldızlar bile bozguncuydu. Ay öylesine parlaktı ki çiçekler gündüzki gibi aydınlıktı; latinçiçeklerinin, narin zambak gibi yaprakların, kocaman açmış çiçeklerin gölgesi gümüşsü verandada uzanıyordu. Güney rüzgârlarıyla eğilmiş okaliptüs ağacı, tek kanadını açmış, tek bacağı üstünde duran kuşa benziyordu.

Oysa Beryl baktığında çalılık gözüne kederli göründü.

“Geceye uzanan, neyin ne olduğunu öğrenelim diye yakaran dilsiz ağaçlarız,” dedi kederli çalılık.

Doğru, kendi başına kaldığında, hayatı düşündüğünde, hep keder verici. Bütün o coşku falan filan ansızın uzaklaşıyor senden, sanki sessizlikte birisi adını söylüyor, sen adını ilk kez duyuyorsun. “Beryl!”

“Evet, buradayım. Ben Beryl’im. Kim istiyor beni?”

“Beryl!”

“Bekle, geleyim.”

Kendi başına yaşamak çok yapayalnız. Elbette, hısım akraba, arkadaşlar var, yığınla; ama demek istediği bunlar değil. Onların hiçbirinin tanımadığı Beryl’i bulacak olanı, her zaman o Beryl olmasını umacak kişiyi istiyor. Sevgili istiyor.

“Beni al götür, bütün öteki insanlardan uzaklaştır, sevgilim. Uzaklara gidelim. Kendi hayatımızı yaşayalım, baştan aşağı yeni, bizim olan hayatı, taa en başından. Ateşimizi yakalım. Birlikte yemeğe oturalım. Geceleri uzun uzun konuşalım.”

Ve düşünceleri neredeyse, “Kurtar beni aşkım. Kurtar beni!”ydi.

... “Ah, haydi devam et! Erdem taslama, şekerim. Gençken zevkini çıkar. Bu sana öğüdüm olsun.” Ve Mrs. Harry Kember’in gürültülü, ilgisiz kişnemesine yüksek, aptalca bir kahkaha seli karıştı.

Görüyorsun, yanında kimsen olmadığında nasıl korkunç zor. Her şeyin elinde oyuncaksın. Yalnızca kaba olmakla kalamazsın. Körfezdeki öteki ahmaklar gibi deneyimsiz, ruhsuz görünmenin dehşetini de duyuyorsun her zaman. Ve – ve insanların üzerinde gücün olduğunu bilmek büyüleyici... Evet, büyüleyici bu...

“Ah niye, ah niye ‘o’ gelmiyor hemen?”

Burada yaşamayı sürdürürsem, diye düşündü Beryl, bana her şey olabilir.

“Ama günün birinde geleceğini nereden biliyorsun?” diye alay etti içinde küçük bir ses.

Oysa Beryl duymazlıktan geldi. Bırakılamazdı. Başka insanlar belki ama o değil. Beryl Fairfield’in asla evlenmediğini, o tatlı, büyüleyici kızın evlenmediğini düşünmek mümkün değildi.

“Beryl Fairfield’ı hatırlıyor musun?”

“Onu hatırlamak mı! Sanki unutabilirmişim gibi! Onu ilk görüşüm, bir yaz Körfez’deydi. Kumsalda duruyordu üzerinde mavi” – hayır, pembe – “müslin giysiyle, elinde kocaman krem rengi” – hayır, siyah – “hasır şapka. Ama aradan yıllar geçti.”

“Her zamanki gibi tatlı, hatta daha bile güzel.”

Beryl gülümsedi, dudağını ısırdı, bahçeye gözlerini dikti. Bakarken birisini gördü, yoldan ayrılan, dosdoğru ona geliyormuş gibi onların parmaklıklarının yanı sıra otlakta yürüyen bir adam. Kalbi küt küt atıyordu. Kimdi o? Kim olabilirdi? Dilenci olabilirdi, kesinlikle dilenci değildi çünkü sigara içiyordu, hafif adımlarla dolaşıyordu. Beryl’in yüreği ağzına geldi; çünkü adam sağa dönmüş, sonra da durmuş gibiydi. Tanıdı adamı.

“İyi akşamlar, Miss Beryl,” dedi ses yumuşakça.

“İyi akşamlar.”

“Küçük bir yürüyüşe çıkalım mı?” diye ağır ağır konuştu.

Yürüyüşe çıkmak – gecenin bu saatinde! “Çıkamam. Herkes yattı. Herkes uyudu.”

“Ah,” dedi ses usulca, tatlı bir duman kokusu ona ulaştı. “Herkesin ne önemi var? Gel haydi! Çok güzel bir gece. Ortalıkta tek kişi yok.”

Beryl başını salladı. Ama şimdiden içinde bir şey kıpırdanmış, bir şey kafasını kaldırmıştı.

Ses dedi ki, “Korkuyor musun?” Alay ediyordu, “Zavallı küçük kız!”

“Hayır, hiç de değil,” dedi kız. Konuşurken içindeki o güçsüz şey sanki kıvrıldığı yerde açıldı, ansızın korkunç güçlendi; gitmeye can atıyordu!

Ve sanki öteki bunu tamı tamına anlamış gibi ses, usulca, yumuşakça ama son sözü söylercesine, “Gel bakalım!” dedi.

Beryl alçak penceresinden atladı, verandayı geçti, çimenlikte bahçe kapısına doğru koştu. İşte orada, önündeydi.

“Oldu işte,” diye soludu ses ve takıldı, “Korkmuyorsun, değil mi? Korkmuyorsun?”

Korkuyordu; şimdi burada olduğu için dehşete kapıl-mıştı, her şey gözüne başka türlü gözüküyordu. Ay ışığı gözlerini dikip bakıyor, titreşiyordu; gölgeler demir parmaklık-lar gibiydi. Birisi elini tuttu.

“Hiç korkmuyorum,” dedi usulca. “Niye korkayım ki?”

Eli yavaşça çekildi, zorlandı. Kız geriledi.

“Hayır, daha fazla gelmiyorum,” dedi Beryl.

“Pöf, zırva!” Harry Kember ona inanmıyordu. “Haydi, gel! Şu fuşya çalılığına kadar gideceğiz yalnızca. Gel, haydi!”

Fuşya çalısı yüksekti. Çitin üstünden sağanak gibi dökülüyordu. Altında küçücük karanlık bir çukur vardı.

“Hayır, gerçekten, gelmek istemiyorum,” dedi Beryl.

Bir an yanıtlamadı Harry Kember. Sonra kıza yaklaştı, ona döndü, gülümsedi, çabucak konuştu, “Salaklık etme! Salaklık etme!”

Gülüşü daha önce hiç görmediği bir şeydi. Sarhoş muydu? O parlak, kör, korkutucu gülümseme, dehşetten dondurdu kızı. Ne yapıyordu? Nasıl gelebilmişti buraya? Acımasız bahçe bunu soruyordu, bahçe kapısı itilip açılır, kedi kadar çevik Harry Kember içeri girer, kızı kendine çekerken.

“Soğuk küçük şeytan! Soğuk küçük şeytan!” diyordu nefret dolu ses.

Ama Beryl güçlüydü. Kaydı, daldı, dönüp kurtuldu.

“Rezilsin, rezil,” dedi kız.

“Öyleyse ne halt etmeye geldin?” diye kekeledi Harry Kember.

Kimse yanıtlamadı onu.

Bir bulut, küçük, dingin bulut ayın önünde yüzdü. Tam o karanlık anında denizin sesi derinlerden, sıkıntılı yankılandı. Sonra bulut yelken açıp uzaklaştı, denizin sesi belli belirsiz mırıltıya dönüştü, sanki karanlık rüyasından uyanmıştı. Her şey kımıltısızdı.

Bahçede Eğlence

Ve işte her şey bir yana hava tam olması gerektiği gibiydi. Ismarlasalar bile bahçede eğlence düzenlemek için bundan daha kusursuz gün bulamazlardı. Esintisiz, ılık, gökyüzünde tek bulut bile görülmeyen. Kimi zaman yaz başlarında olduğu gibi yalnızca uçuk altın rengi pusla perdeleniyordu mavilik. Bahçıvan şafak söktüğünden beri ayaktaydı, çimleri biçiyor, süpürüyordu, sonunda çimenler ve uzun papatyaların bulunduğu koyu renk düz çiçek yatakları parlar gibi görünmeye başlamıştı. Güllere gelince, bahçe eğlencelerinde insanları etkileyen tek çiçeklerin güller olduğunu kendileri de anlıyorlar duygusuna kapılıyordunuz ister istemez; herkesin bildiğine inandığı tek çiçekler. Yüzlercesi, evet, sözcüğün gerçek anlamıyla yüzlercesi açmıştı tek bir gecede; baş melekleri konuk etmiş gibi yeşil dallar eğilmişti.

Büyük tenteyi kurmak için adamlar geldiğinde kahvaltı daha bitmemişti.

“Tentenin nereye kurulmasını istiyorsun, anne?”

“Sevgili çocuğum, bana sormanın yararı yok. Bu yıl her şeyi siz çocuklara bırakmaya kararlıyım. Anneniz olduğumu unutun. Onur konuğu gibi ağırlayın beni.”

Ama Meg kesinlikle gidip adamların başında duramazdı. Kahvaltıdan önce saçlarını yıkamıştı, kafasında yeşil türban, her bir yanağına birer koyu renk ıslak bukle yapışmış, oturuyor, kahvesini içiyordu. Jose, yani kelebek, üzerinde kısa ipek iç etekliği, kimono ceketiyle inerdi aşağı her zaman.

“Senin gitmen gerekecek, Laura; sanat yeteneği olan sensin.”

Hâlâ elinde tuttuğu tereyağlı ekmeğiyle uçup gitti Laura. Açık havada yemek için özür bulmak çok harikaydı ve ayrıca da bir şeyleri düzene sokmayı seviyordu; başkalarından çok daha iyi yapabileceğini duyuyordu hep.

Üzerlerinde gömlekleriyle dört adam bir araya toplanmış bahçe yolunda duruyorlardı. Yelken bezi tomarları sarılı uzun sırıklar taşıyorlardı, sırtlarında asılı kocaman alet çantaları vardı. Görünüşleri etkileyiciydi. Keşke şimdi Laura’nın elinde şu tereyağlı ekmek olmasaydı ama koyacak

hiçbir yer yoktu, kaldırıp atamazdı da. Kızardı, yanlarına yaklaşırken ağırbaşlı, hatta biraz da umursamaz görünmeye çalıştı.

"Günaydın," dedi annesinin sesini yansılayarak. Ama kulağına öylesine korkunç yapmacık geldi ki bu, utandı, küçük kız çocuğu gibi kekeledi – "Ah – şey – şey için mi – geldiniz – tente için?"

"Evet, öyle, küçük hanım," dedi adamların en uzun boylusu, sırık gibi, çilli bir adamdı, alet çantasını sırtında kaydırdı, hasır şapkasını geriye attı, aşağı, kıza gülümsedi. "Onun için geldik."

Gülümsemesi öyle rahattı, dostçaydı ki Laura kendini toparladı. Nasıl da güzel gözleri vardı, küçük ama öylesine koyu mavi! Ve şimdi ötekilere de baktı, onlar da gülümsüyordu. "Haydi neşelen, seni yemeyiz," der gibiydi gülümsemeleri. Nasıl tatlıydı işçiler! Ve ne güzel bir sabahtı! Sabaha değinmemeli; iş havasına bürünmeli. Tente.

"Şey, zambaklı çimenlik nasıl? Orası olur mu?"

Tereyağlı ekmeği tutmayan eliyle zambaklı çimenliği gösterdi. Adamlar döndü, o yöne gözlerini dikti. Azıcık şişman olanı alt dudağını ileri çıkardı, uzun boylusu kaşlarını çattı.

"Bence uygun değil," dedi. "Yeterince göze çarpmaz. Görüyorsunuz ya, tente gibi bir şeyi" – sonra o rahat tavrıyla Laura'ya döndü – "şak diye gözünüze girecek bir yere kurmak istersiniz, bana sorarsanız."

Yetişme biçimi yüzünden Laura, işçinin kendisine şak diye göze girmelerden falan söz etmesinin yakışık alıp almadığını sordu bir an. Ama ne dediğini de anlamıştı.

"Tenis sahasının köşesi olur mu?" diye düşüncesini açıkladı. "Ama bir köşede de çalgıcılar olacak."

"Hımm, çalgıcılarınız da olacak, öyle mi?" dedi işçilerden bir başkası. Solgundu. Siyah gözleri tenis sahasını tararken bitkin bir görünümü vardı. Ne düşünüyordu?

"Yalnızca çok küçük bir çalgıcı topluluğu," dedi Laura usulca. Belki küçük çalgıcı topluluğuna o kadar aldırmazdı. Ama uzun boylu adam araya girdi.

“Buraya bakın, küçük hanım, en uygun yer şurası. Şu ağaçların önü. Şurası. Orası çok iyi olur.”

Tam karaka ağaçlarının önü. O zaman da karaka ağaçları arkada kalacak, görünmeyecekti. Ve geniş parıltılı yaprakları, demet demet sarı meyveleriyle nasıl güzeldiler. Issız adada, gururlu, tek başına, sessiz bir görkemle yapraklarını, meyvelerini güneşe kaldırdırarak büyüdüğünü hayal ettiğin ağaçlar gibiydiler. Tentenin ardına saklanmak zorunda mıydılar?

Zorundaydılar. Daha şimdiden adamlar değneklerini omuzlamışlar, oraya yönelmişlerdi. Yalnızca uzun boylu adam kalmıştı. Yere eğildi, lavanta sürgününü parmakları arasında ezdi, başparmağıyla, işaretparmağını burnuna götürdü, kokuyu içine çekti. Bu davranışı görünce Laura adamın böyle şeylere özen göstermesinden duyduğu şaşkınlıkla karaka ağaçlarını unutup gitti – lavanta kokusuna özen göstermesinden. Tanıdığı kaç adam yapardı böyle şey. Ah, nasıl da olağanüstü hoştu işçiler, diye aklından geçirdi. Dans ettiği, pazar geceleri yemeğe gelen salak oğlanlar yerine niçin işçilerle arkadaşlık edemiyordu? Bunlar gibi adamlarla çok daha iyi anlaşabilirdi.

Bunların hepsi, diye karar verdi, uzun boylu adam zarfın arkasına bir şeyler çizerken, yukarı toplanması gereken, ya da sarksın diye bırakılması gereken bir şeyler çizerken, o saçma sınıf ayrımlarının suçu. Neyse, ona kalırsa, bunlara hiç aldırmıyordu. Bir nebze bile, bir zerre bile... İşte şimdi tahta çekiçlerin tak takları geliyordu. Birisi ıslık çalıyordu, birisi şarkı söylüyordu, “Orada mısın, dostum?” “Dostum!” Buradaki sıcaklık, buradaki – buradaki – Laura küçük çizime bakarken yalnızca nasıl mutlu olduğunu kanıtlamak için, yalnızca uzun boylu adama kendini nasıl hissettiğini göstermek için, salak konuşmaları nasıl hor gördüğünü anlatmak için tereyağlı ekmeğinden kocaman bir ısırık aldı.

“Laura, Laura, nerelerdesin? Telefon, Laura!” diye bir ses evden bağırdı.

“Geliyorum!” seke seke uzaklaştı, çimenlikten, bahçe yolundan yukarı, verandayı geçerek, sundurmaya geldi. Girişte babasıyla Laurie işyerine gitmeye hazır, şapkalarını fırçalıyorlardı.

“Şey, Laura,” dedi Laurie çok hızla, “bu öğle sonrasından önce ceketime bir göz atar mıydın. Bak bakalım ütü istiyor mu.”

“Bakarım,” dedi kız. Ansızın kendine engel olamadı.

Laurie'ye koştu, çabucak azıcık sarıldı. "Ah, eğlenceleri çok severim, sen sevmez misin?" diye soluk soluğa sordu Laura.

"Ol-dukça," dedi Laurie'nin sıcak oğlan çocuğu sesi, o da kız kardeşini kollarında sıktı, sonra usulca itti. "Telefona koş, kız kurusu."

Telefon. "Evet, evet; ah evet, Kitty? Günaydın, şekerim. Öğle yemeğine gelmek mi? Gel şekerim. Çok sevinirim, elbette. Yalnız çok uyduruk bir yemek olacak – bir tek ekmek kabuğuna sandviçler, kırpıntı merengler, artık ne varsa onlar. Evet, çok görkemli bir sabah, değil mi? Beyazın mı? Evet, kesinlikle yapardım. Bir dakika – telefonu kapama. Annem çağırıyor." Laura arkasına yaslandı. "Ne var, anne? Duyamıyorum."

Mrs. Sheridan'ın sesi merdivenlerin altından yüzerek geldi. "Geçen pazar giydiği o güzel şapkayı giymesini söyle ona."

"Geçen pazarki o güzel şapkanı giymeni söylüyor annem. İyi. Saat birde. Hoşça kal."

Laura alıcıyı yerine bıraktı, kollarını başının üstüne savurdu, derin bir soluk aldı, gerindi, kollarını bıraktı. "Poff," diye iç geçirdi, iç çekmesini izleyen an hızla doğruldu. Kımıltısızdı, dinliyordu. Evdeki bütün kapılar açıktı sanki. Yumuşak hızlı adımlarla, uçuşan seslerle canlıydı ev. Mutfak bölgelerine açılan yeşil çuha kapı boğuk bir sesle savrulup açılıyor, kapanıyordu. Ve işte, uzun, gıcırdayan saçma ses geldi. Sert tekerlekleri üstünde çekilen ağır piyanoydu. Ama ya hava! Bir an durup dikkat kesilirsen, hava hep böyle miydi? Hafif ölgün esintiler, pencerelerin tepesinden içeri, kapıdan dışarı kovalamaca oynuyordu. Ve iki ufacık oynaşan güneş lekesi vardı, biri mürekkep hokkasının üstünde, öteki gümüş resim çerçevesinde. Sevgili küçük lekeler. Özellikle de mürekkep hokkasının kapağındaki. Oldukça sıcaktı. Sıcak, küçük gümüş yıldız. İçinden öpmek geldi.

Ön kapı zili şıngırdadı, Sadie'nin basma etekliğinin hışırtısı duyuldu merdivenlerde. Bir erkek sesi mırıldanıyordu; Sadie umursamazlıkla yanıtlıyordu, "Eminim, bilmiyorum. Bekleyin. Mrs. Sheridan'a soracağım."

"Nedir o, Sadie?" Laura girişe geldi.

“Çiçekçi, Miss Laura.”

Gerçekten de oydu. Orada, tam kapının içinde, geniş, alçak kenarlı bir tepsi dolusu pembe zambak saksısı duruyordu. Başka hiçbir tür çiçek yoktu. Zambaklardan başka hiçbir şey – kanna zambakları, kocaman pembe çiçekler, tam açmış, parlak koyu kırmızı saplarının üzerinde neredeyse ürkütecek kadar canlı, ışıltılı.

“Ah – ah, Sadie!” dedi Laura, sesi ufak bir iniltiyi andırıyordu. Bu zambakların alevinde ısınmak istiyormuşcasına yere çömeldi; parmaklarının arasında, dudaklarının üstünde olduklarını, göğsünde büyüdüklerini hissediyordu.

“Bir yanlışlık var,” dedi ölgün bir sesle. “Hiç kimse bu kadar çok ısmarlamadı. Sadie, gidip annemi bul.”

Ama tam o anda Mrs. Sheridan onlara katıldı.

“Yanlışlık yok,” dedi dinginlikle. “Evet, ben ısmarladım. Ne güzel şeyler, değil mi?” Laura’nın kolunu sıktı. “Dün dükkânın önünden geçiyordum, onları vitrinde gördüm. Ve hayatımda bir kerecik gönlümce kanna zambağım olsun istedim. Bahçede eğlenceden iyi özür bulunmaz bunun için.”

“Ama ben senin karışmak niyetinde olmadığını sanıyordum,” dedi Laura. Sadie gitmişti. Çiçekçinin adamı hâlâ bahçede, kamyonundaydı. Kolunu annesinin boynuna doladı, usulca, çok usulca annesinin kulağını ısırdı.

“Sevgili çocuğum, mantıklı bir annen olsun istemezdin, değil mi? İsteme sakın. İşte adam geliyor.”

Hâlâ daha daha zambak taşıyordu, bir başka tepsi dolusu.

“Onları tam kapının içine, sundurmanın iki yanına yığın, lütfen,” dedi Mrs. Sheridan. “Sen de katılıyor musun bana, Laura?

“Ah, katılıyorum, anne.”

Konuk odasında Meg, Jose ve tatlı küçük Hans sonunda piyanoyu taşımayı başarmışlardı.

“Şimdi şu ağır kanepeyi duvara dayayıp koltuklar dışında her şeyi dışarı çıkarsak, ne dersin?”

“İyi olur.”

“Hans, şu masaları sigara odasına taşı, halıdan izleri çıkarmak için süpürgeyi getir – bir dakika, Hans –” Hizmetçilere buyruklar vermeye bayılıyordu Jose, onlar da uymaya. Hep bir tiyatro oyunda yer aldıkları duygusu uyandırıyordu onlarda. “Annemle Miss Laura’ya hemen gelmelerini söyle.”

“Başüstüne, Miss Jose.”

Kız, Meg’e döndü. “Piyanonun sesini duymak istiyorum, hani olur da bu öğleden sonra şarkı söylememi isterlerse diye. Haydi gel, ‘Bu Hayat Yorucu’ şarkısını deneyelim.”

Poom! Ta-ta-ta Tii-ta! Piyanonun sesi öyle tutku dolu patladı ki Jose’nin yüzü değişti. Ellerini kenetledi. İçeri girerlerken kederle, gizemle annesine, Laura’ya baktı

Bu hayat yo-rucu

Bir gözyaşı – bir iç çekiş

Bir aşk ki deği-şir

Bu hayat yo-rucu

Bir gözyaşı – bir iç çekiş

Bir aşk ki deği-şir

Ve sonra... Hoşça kal!

Ama “Hoşça kal” sözcüğünde ve piyanonun sesi hiç olmadığı kadar umutsuz çıksa da, yüzüne pırıltılı, zerre kadar duygudaş olmayan bir gülümseme yayıldı.

“Sesim çok iyi, değil mi anne?” diye şen şakrak gülümsedi.

Hayat yo-rucu

Umutlar ölüyor

Bir rüya – bir uya-nış.

Ama şimdi Sadie araya girdi. “Ne var, Sadie?”

“İzninizle, hanımım, aşçı soruyor da, sandviçlerin üstüne saplamak için küçük bayrakları aldınız mı?”

“Sandviçlere bayrak mı, Sadie?” diye onun sesini yankıladı Mrs. Sheridan, hülyalı bir sesle. Ve çocuklar onun yüzündeki anlatımdan almadığını anladılar. “Dur bakayım.” Ve kesin bir sesle Sadie’ye, “Aşçıya söyle, on dakika içinde hazır olacak,” dedi.

Sadie gitti.

“Şimdi, Laura,” dedi annesi çabucak, “benimle sigara odasına gel. Listeyi zarfın arkasına bir yerlere yazmıştım. Onları benim için yazman gerekecek. Meg, şu dakikada yukarı koşup kafandaki o ıslak şeyi çıkar. Jose, koş, giyinmeni hemen bitir. Beni duyuyor musunuz, çocuklar, yoksa bu gece eve geldiğinde babanıza söyleyeyim mi? Ve – ve Jose, mutfağa gidersen şu aşçıyı yatıştır, olur mu? Bu sabah beni dehşete düşürüyor.”

Sonunda yemek odasındaki duvar saatinin arkasında bulundu zarf ama nasıl olup da oraya girdiğini bir türlü anlayamadı Mrs. Sheriden.

“Siz çocuklardan biri onu çantamdan çalmış olmalı çünkü bütün canlılığıyla anımsıyorum – krem peynir, limonla kestirilmiş süt. Hazırladın mı onu?”

“Evet.”

“Yumurta –” Mrs. Sheridan zarfı kendinden uzaklaştırdı. “Fareye benziyor. Fare olamaz, değil mi?”

“Zeytin, canım,” dedi Laura, onun omzu üstünden bakarak.

“Evet, elbette, zeytin. Ne korkunç bir karışım gibi geliyor kulağa. Yumurta ve zeytin.”

Sonunda tamamladılar. Laura onları mutfağa götürdü. Hiç de dehşet verici görünmeyen aşçıyı yatıştırırken buldu Jose’yi.

“Hiç böyle harika sandviçler görmedim,” dedi Jose’nin esriklik içindeki sesi. “Kaç tür var demiştin, aşçı? On beş mi?”

“On beş, Miss Jose.”

“Çok güzel, aşçı, seni kutlarım.”

Aşçı uzun sandviç bıçağıyla kırıntıları süpürdü, yüzüne geniş bir gülümseme yayıldı.

“Godber’in adamı geldi,” diye Sadie kilerden seslendi. Adamı pencerenin önünden geçerken görmüştü.

Bu, kremalı çıtır toplar gelmiş demekti. Godber’ler kremalı çıtır toplarıyla ünlüydü. Hiç kimse onları evde yapmayı düşünmezdi.

“İçeri getirip masanın üstüne koy, kızım,” diye buyurdu aşçı.

Sadie onları içeri getirdi, kapıya döndü yine. Elbette

Laura’yla Jose böyle şeylere aldırmayacak kadar büyümüşlerdi. Yine de, çıtır topların çok çekici göründükleri üzerinde uzlaştılar ister istemez. Çok çekici. Aşçı, üzerlerindeki fazla pudra şekerini silkerek onları dizmeye başladı.

“Şunlar insanı eskiden düzenledikleri bütün eğlencelere geri götürmüyor mu?” dedi Laura.

“Bence götürüyor,” dedi, geri götürülmekten hiç hoşlanmayan, ayağı yere basan Jose. “Açıkça söylemeliyim, çok hoş, hafif, tüy gibi görünüyorlar.”

“Birer tane alın, sevgili çocuklar,” dedi aşçı o rahat sesiyle. “Anneniz anlamaz.”

Ah, mümkün değil. Kahvaltıdan hemen sonra kremalı çıtır top yediğini düşünsene. Düşünmesi bile insanın içini kaldırıyor. Yine de, iki dakika sonra Jose ve Laura, yalnızca dövülmüş kremanın yarattığı o dalgın kendinden geçmişlikle parmaklarını yalıyorlardı.

“Haydi gel, arkadan bahçeye çıkalım,” diye önerdi

Laura. “Adamların tenteyi nasıl yaptıklarını görmek istiyorum. Öyle müthiş hoş adamlar ki.”

Ama aşçı, Sadie, Godber’in adamı ve Hans tıkamıştı arka kapıyı.

Bir şeyler olmuştu.

“Tuh, tuh, tuh,” diye ürkütülmüş tavuk gibi gıdaklıyordu aşçı. Dişi ağrıyormuşçasına elini yanağına bastırıyordu Sadie. Hans’ın yüzü anlamaya çalışma çabasıyla altüst olmuştu. Yalnızca Godber’in adamı eğleniyor gibiydi; bu onun öyküsüydü.

“Sorun nedir? Neler oluyor?”

“Çok korkunç bir kaza olmuş,” dedi aşçı. “Bir adam ölmüş.”

“Bir adam ölmüş! Nerede? Nasıl? Ne zaman?”

Oysa Godber’in adamı burnunun dibinden öyküsünün kapılıp götürülmesine göz yummayacaktı.

“Buradan tam aşağıda, şu küçük kulübeleri biliyorsunuz ya, hanım?” Onları bilmek? Elbette biliyordu. “İşte orada oturan genç bir adam var, adı Scott, arabacı. Bu sabah Hawke Caddesi’nin köşesinde atı birden çekme lokomotifinden ürktü, adam düştü, ense üstü yere çakıldı. Öldü.”

“Öldü!” Laura gözlerini Godber’in adamına dikti.

“Yerden kaldırdıklarında ölmüştü,” dedi Godber’in adamı, tadını çıkararak. “Ben buraya gelirken cesedi evine götürüyorlardı.” Sonra aşçıya döndü, “Arkasında karısını, beş tane de küçük çocuk bıraktı.”

“Jose, buraya gelsene.” Laura, kız kardeşinin giysi kolunu yakaladı, onu mutfaktan, yeşil çuha kapının öte yanına sürükledi. Duraklayıp kapıya yaslandılar. “Jose!” dedi, dehşet içinde, “bütün her şeyi durdurmak için ne yapacağız?”

“Her şeyi durdurmak mı, Laura!” diye bağırdı Jose, şaşkınlık içinde. “Ne demek istiyorsun?”

“Bahçedeki eğlenceyi durdurmak, elbette.” Ne diye anlamazlıktan geliyordu Jose?

Oysa şimdi Jose daha da şaşırdı. “Bahçe eğlencesini durdurmak mı? Sevgili Laura, böyle saçmalama. Elbette öyle bir şey yapamayız. Kimse beklemez bizden bunu. Bu kadar aşırıya kaçma.”

“Ön kapımızın hemen dibinde bir adam ölmüşken bahçede eğlence düzenlememiz mümkün değil.”

Bu, gerçekten çok aşırıydı çünkü eve çıkan dik yokuşun tam altında, onlara ayrılmış dar sokaktaydı kulübeler. Aralarından geniş bir yol geçiyordu. Doğruydu, çok yakındılar. Gözü çok rahatsız eden çirkin bir görünüm oluşturuyorlardı, bu çevrede bulunmaya hiç hakları yoktu. Çikolata kahverengine boyalı, küçük kaba saba barınaklardı. Önlerindeki bahçemsi yerlerde lahana saplarından, hasta tavuklardan, domates kutularından başka şey yoktu. Bacalarından tüten dumana bile yoksulluk sinmişti. Sheridan’ların bacalarından kıvrım kıvrım yükselen kocaman gümüşsü tüy topaklarının tam tersine küçücük duman paçavraları, şeritleriydi. Çamaşırcı kadınlar otururdu o dar sokakta, baca temizleyiciler, bir ayakkabı tamircisi, evinin ön yüzüne baştan aşağı minik minik kuş kafesleri çakılmış adam. Çocuklar karınca sürüsü gibiydi. Konuştukları iğrenç dil yüzünden ve hastalık bulaşır diye Sheridan’ların küçükken oraya adım atmaları yasaktı. Ama artık büyüdükleri için Laura ve Laurie çevrede dolaşırken bazen oradan geçerdi. İğrençti, pislik içindeydi. Ürpererek çıkarlardı oradan. Ama yine de insan her yere gitmeliydi; insan her şeyi görmeliydi. Böylece geçer, giderlerdi.

“Ve bir düşün çalgıcılar nasıl gelir o zavallı kadının kulağına,” dedi Laura.

“Aman, Laura!” Jose ciddi olarak huzursuzlanmaya başlamıştı. “Birileri kaza geçirdiği her sefer çalgıcıları durdurmaya kalkarsan çok yıpratıcı bir hayatın olur. Ben de her zerremle en az senin kadar üzgünüm. Ben de onların duygularını paylaşıyorum.” Gözleri sertleşti. Küçükken, kavga ederlerken yaptığı gibi baktı kardeşine. “Duygusallaşarak sarhoş bir işçiyi hayata döndüremezsin,” dedi usulca.

“Sarhoş! Kim söyledi sarhoş olduğunu?” Laura öfke içinde Jose’ye döndü. Bu durumlarda eskiden kullandıkları tınıyla konuştu, “Dosdoğru anneme anlatmaya gidiyorum.”

“Git, canım,” diye öttü Jose.

“Anne, odana girebilir miyim?” Laura büyük cam kapı tokmağını çevirdi.

“Elbette, çocuğum. Neden? Ne oldu? Niye rengin böyle değişmiş?” ve Mrs. Sheridan tuvalet masasından arkasını döndü. Yeni bir şapka deniyordu.

“Anne, bir adam öldü,” diye başladı Laura.

“Bahçede değil?” diye sözünü kesti annesi.

“Hayır, hayır!”

“Ah, nasıl da ödümü patlattın!” Mrs. Sheridan rahatlayarak iç geçirdi, kocaman şapkayı çıkardı, dizlerine koydu.

“Ama dinle, anne,” dedi Laura. Soluk soluğa, neredeyse tıkanarak, o korkunç öyküyü anlattı. “Elbette, bu eğlenceyi sürdüremeyiz, değil mi?” diye yalvardı. “Çalgıcılar, gelen herkes. Bizi duyarlar, anne; komşu sayılırlar!”

Laura’nın şaşıp kalmasına karşın anne de tıpkı Jose gibi davrandı; ona katlanmak çok daha zordu çünkü eğleniyor gibiydi. Laura’yı ciddiye almaya yanaşmıyordu.

“Ama, sevgili çocuğum, sağduyunu kullan. Tamamen rastlantı sonucu duyduk bunu. Birisi orada doğal olarak ölseydi – ve o eciş bücüş küçük deliklerde nasıl canlı kaldıklarını anlayamıyorum – biz eğlencemizi sürdürüyor olacaktık, değil mi?”

Laura’nın buna “evet” demesi gerekiyordu ama baştan sona yanlış olduğunu hissediyordu. Annesinin sedirine oturdu, minderin fırfırını çekiştirdi.

“Anne, fena halde kalpsizlik etmiyor muyuz gerçekten?” diye sordu.

“Şekerim!” Mrs. Sheridan ayağa kalktı, elinde şapkasıyla yanına yanaştı. Laura daha onu durdurmaya fırsat bulamadan kızın kafasına geçirmişti.

“Çocuğum!” dedi annesi, “Şapka senin olsun. Senin için yapılmış. Bana göre fazla genç işi. Seni hiç böyle resim gibi güzel görmemiştim. Bir bak kendine!” Ve el aynasını tuttu kızın yüzüne.

“Ama anne,” diye başladı Laura yeniden. Aynaya bakamıyordu; başını çevirdi.

Bu kez Mrs. Sheridan’ın sabrı taştı, tıpkı Jose gibi.

“Çok saçmalaşıyorsun, Laura,” dedi soğuk soğuk. “Onlar gibi insanlar bizden özveri bekleyemezler. Ve senin şimdi yapmakta olduğun gibi herkesin eğlencesini rezil etmek de pek duygudaşlık değildir.”

“Anlamıyorum,” dedi Laura, hızla odadan çıktı, kendi yatak odasına girdi. Orada, rastlantı sonucu, ilk gördüğü şey aynadaki bu çekici kızdı, kenarları altın rengi papatyalarla çevrili, uzun siyah kadife kurdelesi olan siyah şapka takmış kız. Böyle görünebileceği aklına hayaline gelmezdi asla. Anne haklı mı? diye düşündü. Ve şimdi annesinin haklı olmasını umuyordu. Aşırıya mı kaçıyorum? Belki de aşırıya kaçıyordu. Bir an için bir kez daha göz attı o zavallı kadına, o küçük çocuklara, evden içeri sokulan cesede. Ama hepsi bulanık, gerçekdışı, gazetedeki resim gibi görünüyordu. Eğlence bittikten sonra onları yeniden hatırlayacağım, diye karar verdi. Ve nasıl olduysa bu en iyi tasarı gibi göründü...

Saat bir buçuk sıralarında öğle yemeği bitmişti. Saat ikide hepsi boğuşmaya hazırdı. Yeşil giysili çalgıcılar gelmiş, tenis alanının köşesine yerleşmişti.

“Aman şekerim!” diye sesini titretti Kitty Maitland, “Sözcüklere sığmayacak kadar kurbağalara benzemiyorlar mı? Onları havuzun çevresine yerleştirip, şefi de yaprağın ortasına kondurmalıydın.”

Laurie geldi, giyinmeye giderken onları selamladı. Onu görünce Laura kazayı anımsadı yine. Anlatmak istiyordu ona. Laurie de ötekilerin düşüncesine katılırsa, her şey yolunda demekti. Peşinden girişe gitti.

“Laurie!”

“Selam!” Merdivenleri yarılamıştı ama arkasını dönüp Laura’yı görünce yanaklarını şişirdi, gözlerini şaşılaştırdı. “Aman tanrım, Laura! Ne kadar çarpıcı görünüyorsun,” dedi Laurie. “Ne müthiş gösterişli bir şapka!”

Laura ölgün bir sesle “Öyle mi?” dedi, Laurie’ye gülümsedi ve sonuç olarak ona bir şey anlatmadı.

Bunun hemen arkasından insanlar akın akın gelmeye başladı. Çalgıcılar çalmaya başladı; o gün için tutulmuş garsonlar evle tente arasında koşuşturdu. Nereye baksan dolaşan, çiçeklere eğilen, selamlaşan, çimenlikte kaynaşan çiftler vardı. Bu tek öğle sonrası için Sheridan’ların bahçesine konmuş kuşlara benziyorlardı, şeye giderken – nereye giderken? Ah, ne mutluluk, hepsi de mutlu insanlarla birlikte olmak, tokalaşmak, yanakları dokundurmak, gözlerin içine gülümsemek.

“Sevgili Laura, ne güzelsin!”

“Şapkan ne de yakışmış, çocuğum!”

“Laura, tıpkı İspanyola benziyorsun. Hiç böyle çarpıcı görmemiştim seni.”

Ve ışıklar saçan Laura usulca yanıtlıyordu, “Çay aldınız mı? Dondurma ister miydiniz? Çarkıfelek dondurması gerçekten çok özel.” Babasına koşup yalvardı: “Babacım, canım, çalgıcılara içecek bir şeyler veremez miyim?”

Ve o yetkin öğle sonrası ağır ağır olgunlaştı, ağır ağır soldu, ağır ağır çiçek yaprakları kapandı.

“Hiç bundan güzel bahçe eğlencesi olmamıştı...” “Çok büüyük başarı...” “Neredeyse en...”

Laura annesinin konukları uğurlamasına yardımcı oldu. Her şey bitinceye kadar sundurmada yan yana durdular.

“Hepsi bitti, hepsi bitti, çok şükür,” dedi Mrs. Sheridan. “Ötekileri de toparla bakalım, Laura. Gidip birer taze kahve içelim. Yorgunluktan öldüm. Evet, çok başarılıydı. Ama şu eğlenceler, şu eğlenceler! Ne diye siz çocuklar eğlence düzenlemek için üstelersiniz!” Ve bırakılmış tentenin altında oturdular hep birlikte.

“Bir sandviç yesene, babacım. Üzerindeki bayrağı ben yazdım.”

“Teşekkürler.” Mr. Sheridan bir ısırık aldı ve sandviç uçup gitmişti. Bir tanesine daha uzandı. “Herhalde bugün olan berbat kazayı duymadınız?”

dedi.

“Şekerim,” dedi Mrs. Sheridan, elini kaldırarak, “duyduk. Neredeyse eğlenceyi rezil ediyordu. Laura ertelememiz gerekir diye diretti.”

“Öf anne!” Laura bu konuda alaya alınmak istemiyordu.

“Yine de korkunç bir olaydı,” dedi Mr. Sheridan. “Adam evliymiş üstelik. Tam aşağıda dar sokakta oturuyormuş, arkasında karısı, yarım düzine ufacık çocuğu kalmış diyorlar.”

Uygunsuz küçük bir sessizlik çöktü. Mrs. Sheridan kahve fincanıyla huzursuzca oynuyordu. Gerçekten, babanın patavatsızlığıydı böyle...

Ansızın başını kaldırdı. İşte orada, masanın üstünde duruyordu bütün o sandviçler, kekler, çıtırlar, hiçbiri yenmemiş, hepsi ziyan olup gidecek. Parlak düşüncelerinden biri aklına esti.

“Biliyorum ne yapacağımı,” dedi. “Haydi sepet hazırlayalım. Şu zavallı yaratığa, bu harika yiyeceklerden biraz yollayalım. Öyle ya da böyle, çocuklara en büyük ikram bu olacak. Sen de katılmıyor musun? Ve mutlaka evine uğrayan komşuları falan da vardır. Her şeyin yenmeye hazır olması ne güzel. Laura!” Kız sıçradı. “Merdiven altındaki dolaptan bana büyük sepeti getir.”

“Ama anne, bunun gerçekten iyi fikir olduğunu mu düşünüyorsun?” dedi Laura.

İşte yine, ne tuhaftı, o hepsinden farklı görünüyordu. Eğlencelerinin artığı olan kırıntıları onlara götürmek. Zavallı kadının gerçekten hoşuna gidecek miydi bu?

“Elbette! Neyin var senin bugün? Bir iki saat falan önce duygularını paylaşmamız için üsteliyordun.”

Ah, tamam! Laura sepeti almaya koştu. Doldurmaya başladılar, şimdi anne sepetin içine yiyecekleri tepeleme yığıyordu.

“Sen kendin götür, şekerim,” dedi. “Olduğun gibi koş, git. Hayır, bekle, şu zambakları da al. O sınıftan insanlar zambaktan çok etkilenir.”

“Çiçek sapları dantel giysisini rezil edecek,” dedi ayakları yere basan Jose.

Edeceklerdi. Tam zamanında uyarmıştı. “Öyleyse yalnızca sepet. Ve Laura!..” – annesi peşi sıra tenteden uzaklaştı – “ne olursa olsun sakın –”

“Ne var, anne?”

Hayır, çocuğun kafasına böyle düşünceler sokmasa daha iyiydi! “Yok bir şey! Koş bakalım.”

Bahçe kapılarını kapattığı sırada alacakaranlık çökmeye başlamıştı. Yanı başında gölge gibi büyük bir köpek koşuyordu. Yol beyaz beyaz parlıyordu, aşağıda boşlukta küçük kulübeler derin gölgeler içindeydi. Öğleden sonranın ardından nasıl da sessiz görünüyordu. İşte tepeden aşağı, bir adamın ölü uzandığı yere gidiyordu ve bunun bilincine varamıyordu. Niçin varamıyordu? Bir dakika durdu. Ve öpücükler, sesler, şıngırdayan kaşıklar, kahkahalar, ezilmiş çimenlerin kokusu içinde bir yerleri doldurmuş gibi geldi ona. Başka hiçbir şeye yer kalmamıştı. Ne tuhaf! Başını kaldırıp solgun gökyüzüne baktı, bütün düşünebildiği, “Evet, en başarılı eğlenceydi,” oldu.

Şimdi geniş yolu geçmişti. Dar sokak başladı, dumanlı, karanlık. Şallara bürünmüş, erkeklerin yün başlıklarını takmış kadınlar telaşla geçiyordu. Bahçe parmaklıklarından erkekler sarkıyordu; kapı önlerinde çocuklar oynuyordu. Yıkık dökük küçük kulübelerden cansız bir mırıltı geliyordu. Bazılarında bir ışık titreşimi vardı, yengeç gibi bir gölge camın önünden süzülüyordu. Laura başını eğdi, hızlı hızlı yürüdü. Keşke sırtına palto giyseydi. Nasıl da parlıyordu giysisi! Ya kadife kurdeleli koca şapka – keşke kafasında başka şapka olsaydı! İnsanlar ona bakıyor muydu? Bakıyor olmalıydılar. Gelmesi yanlıştı; baştan beri biliyordu yanlış olduğunu. Şimdi bile geri dönse miydi?

Hayır, çok geç. İşte ev buradaydı. Bu olmalıydı. Dışarıda karanlık bir insan yumağı duruyordu. Bahçe kapısının yanında yaşlı, çok yaşlı, koltuk değnekli bir kadın iskemlede oturmuş, izliyordu. Ayaklarını gazetenin üstüne koymuştu. Laura yaklaştıkça sesler sustu. Topluluk açıldı. Sanki onu bekliyorlardı, sanki buraya gelmekte olduğunu biliyorlardı.

Laura müthiş tedirgindi. Kadife kurdeleyi omzunun üstünden atarak orada duran kadınlardan biriyle konuştu, “Burası Mrs. Scott’ın evi mi?” diye sordu ve kadın tuhaf tuhaf gülerek, “Öyle, küçük hanımım,” dedi.

Ah, bundan uzaklaşmak! Gerçekten, “Yardım et bana, tanrım,” dedi, incecik bahçe yolundan yürüyüp kapıyı çalarken. Şu üzerine dikili gözlerden uzaklaşmak ya da herhangi bir şeyle, hatta şu kadınlardan birinin şalıyla örtünmek. Hemen sepeti bırakıp, gideceğim, diye karar verdi. Boşaltmalarını bile beklemeyeceğim.

Derken kapı açıldı. Karalar giymiş ufak tefek bir kadın loşluğun içinde belirdi.

“Siz Mrs. Scott mısınız?” dedi Laura. Ama onu dehşet içinde bırakarak, “İçeri girin, lütfen, hanımım,” diye yanıtladı kadın ve Laura koridora kapatıldı.

“Hayır,” dedi Laura, “içeri girmek istemiyorum. Yalnızca bu sepeti bırakmak istiyorum. Annem yolladı –”

Loş koridordaki ufak tefek kadın onu duymamış gibiydi. “Buradan gelin, lütfen, hanımım,” dedi, aşırı kibar sesle, Laura onu izledi.

İsli lambanın aydınlattığı küçük basık berbat mutfakta buldu kendini. Ateşin önünde oturan bir kadın vardı.

Onu içeri almış olan ufak tefek yaratık, “Em,” dedi. “Em! Genç bir hanım geldi.” Laura’ya döndü. Anlamlı anlamlı, “Ben onun kardeşiyim, hanımım. Onun kusuruna bakmazsınız, değil mi?” dedi.

“Ah, elbette bakmam!” dedi Laura. “Lütfen, lütfen onu tedirgin etmeyin. Ben – ben – yalnızca bırakmak istemiştim –”

Ama tam o anda ateşin başındaki kadın döndü. Şişmiş gözleri, şişmiş dudaklarıyla kızarmış şiş yüzü korkunç görünüyordu. Laura’nın niçin orada olduğunu anlayamıyor gibiydi. Bunun anlamı neydi? Ne diye bu yabancı elinde sepetle mutfakta dikiliyordu? Bütün bunlar ne demek oluyordu? Ve zavallı yüz yine buruştu.

“Bir şey yok, canım,” dedi öteki. “Ben teşekkür ederim, genç hanıma.”

Ve yine başladı, “Onu bağışlayın, hanımım, eminim bağışlarsınız,” onun da şişmiş yüzü aşırı kibarlıkla gülümsemeye çalışıyordu.

Laura yalnızca buradan çıkmak, uzaklaşmak istiyordu. Yine koridora geri dönmüştü. Bir kapı açıldı. Dosdoğru içeri yürüyüp ölü adamın yattığı yatak odasına girdi.

“Ona bakmak isterdiniz, değil mi?” dedi Em’in kardeşi, sürtünerek Laura’nın önünden geçip yatağa yaklaştı. “Korkmayın, küçük hanımım” – şimdi sesi sevgi dolu ve sırdaş gibi yankılanıyordu, sevecenlikle çarşafı aşağı çekti – “resme benziyor. Gösterilecek bir şey yok. Yaklaşın, efendim.”

Laura yaklaştı.

İşte orada yatıyordu delikanlı, derin uykuda – öyle deliksiz, öyle derin uykuya dalmış, ikisinden de çok çok uzaklarda. Ah, öylesine uzak, öylesine huzur dolu. Rüya görüyordu. Onu bir daha asla uyandırmayın. Başı yastığa gömülmüştü, gözleri kapalıydı; kapanmış gözkapaklarının altında kördüler. Kendisini rüyasına kaptırmıştı. Bahçe eğlencelerinin, sepetlerin, dantel giysilerin anlamı neydi onun için? Bütün bunlardan uzaklardaydı. Görkemliydi, güzeldi. Onlar gülerken, çalgıcılar çalarken, bu mucize dar sokağa inmişti. Mutlu... mutlu ... Her şey çok iyi, diyordu uyuyan yüz. Tam olması gerektiği gibi. Ben hoşnutum.

Ama ne olursa olsun ağlamak gerekiyordu ve ona bir şeyler söylemeden odadan çıkamazdı. Laura’nın dudaklarından sesli, çocuksu bir hıçkırık döküldü.

“Şapkamın kusuruna bakma,” dedi.

Ve bu kez Em’in kardeşini beklemedi. Yolunu kendisi buldu, kapıdan dışarı, bütün o kara insanların önünden, sokaktan aşağı. Sokağın köşesinde Laurie’ye rastladı.

Oğlan gölgeden dışarı adımını attı. “Sen misin, Laura?”

“Evet.”

“Annem merak etmeye başlıyordu. Her şey yolunda mıydı?”

“Evet, çok, ah, Laurie!” Kardeşinin koluna girdi, ona yaslandı.

“Şey, ağlamıyorsun, değil mi?” diye sordu kardeşi.

Laura başını salladı. Ağlıyordu.

Laurie kolunu onun omzuna attı. “Ağlama,” dedi o sıcacık sevgi dolu sesiyle. “Çok mu korkunçtu?”

“Hayır,” diye hıçkırdı Laura. “Düpedüz görkemliydi. Ama Laurie –” Durdu, kardeşine baktı. “Hayat şey değil mi,” diye kekeledi, “hayat şey –” Ama hayatın ne olduğunu açıklayamıyordu. Önemi yoktu. Kardeşi anlamıştı.

“Tam öyle, değil mi, canım?” dedi Laurie.

Ölü Albayın Kızları

I

Bir sonraki hafta, hayatlarının en sıkışık haftasıydı. Yattıktan sonra bile uzanıp dinlenen yalnızca bedenleriydi; kafaları çalışmayı sürdürüyordu, bir şeyleri yeniden düşünerek, bir şeyleri yeniden konuşarak, merak ederek, kararlar vererek, hatırlamaya çalışarak nerede...

Elleri iki yanında, bacakları çaprazlanmış, çarşaf çenesine kadar çekili heykel gibi uzanıyordu Constantia. Gözleri tavana dikiliydi.

“Sence silidir şapkasını kapıcıya versek babam bir şey der miydi?”

“Kapıcıya mı?” diye terslendi Josephine. “Ne diye kapıcıya verelim? Amma duyulmamış bir düşünce!”

“Çünkü,” dedi Constantia ağır ağır, “sık sık cenaze törenlerine gitmesi gerekiyor. Ve gözüme çarptı – mezarlıkta, onun yalnızca melon şapkası vardı.” Durakladı. “O zaman aklıma silindir şapkayı ne çok beğeneceği geldi. Ona armağan vermemiz de gerekiyor. Babama karşı hep çok iyiydi.”

“Ama,” diye bağırdı Josephine, yastığının üstünde hışımla kafasını çevirip karanlığın içinden gözlerini Constantia’ya dikerek, “babamın kafası!” Ve ansızın bir korkunç an süresince neredeyse kıkır kıkır gülecekti. Elbette, içinden zerre kadar kıkırdamak geldiğinden değildi. Alışkanlık olmalıydı. Yıllar önce gece uyanık kalıp konuştuklarında yatakları düpedüz zangır zangır sallanırdı. Ve şimdi de kapıcının gözden yiten kafası, tıpkı mum gibi fırlıyordu babanın şapkasının altında... Kıkırdama içinden yükseldi, yükseldi; yumruklarını sıkıyordu; bastırmaya savaşıyordu; karanlığa doğru şiddetle kaşlarını çattı, “Hatırla” dedi korkunç sertçe.

“Yarın karar veririz,” dedi.

Constantia’nın gözüne bir şey çarpmamıştı; içini çekti.

“Sence sabahlıklarımızı da boyatsak mı, ne dersin?”

“Siyaha mı?” diye neredeyse çığlığı bastı Josephine.

“Şey, başka ne renge olabilir ki?” dedi Constantia. “Düşünüyordum da – pek dürüstçe gelmiyor, bir bakıma, sokakta, tam giyinikken siyahlara bürünüp, sonra da evde olduğumuzda –”

“Ama bizi kimse görmüyor,” dedi Josephine. Ansızın çarşafları öyle bir çekiştirdi ki ayaklarının ikisi de açığa çıktı, yeniden içeri sokmak için yastıktan yukarı sürünmesi gerekti.

“Kate giyiyor,” dedi Constantia. “Hem postacı da pekâlâ görebilir.”

Josephine sabahlığına uyan koyu kırmızı terliklerini düşündü, Constantia’nın da kendininkine uyan en sevdiği bulanık yeşil terliklerini. Siyah! İki siyah sabahlık, iki çift siyah yünlü terlik, kara kediler gibi banyoya süzülürken.

“Bunun çok da gerekli olduğunu sanmıyorum,” dedi.

Sessizlik. Sonra Constantia konuştu, “Seylan postasına yetişmesi için duyurunun olduğu gazeteleri yarın postaya vermeliyiz... Şimdiye kadar kaç tane mektup aldık?”

“Yirmi üç.”

Josephine hepsini yanıtlamıştı ve yirmi üç kez, “Sevgili babamızı öyle özlüyoruz ki” sözcüklerine sıra geldiğinde sinirleri boşalmış, mendilini kullanmak zorunda kalmıştı, hatta bazılarında çok uçuk mavi gözyaşını, kurutma kâğ›dının ucuyla bile silmesi gerekmişti. Tuhaf! Yapmacık olamazdı – ama yirmi üç kere. Hatta şimdi bile, üzgün üzgün, “Sevgili babamızı öyle özlüyoruz ki” diye kendi kendine yinelerken istese ağlayabilirdi.

“Yeterince pulun var mı?” sesi geldi Constantia’dan.

“Aman, nasıl söyleyebilirim ki?” dedi Josephine, öfkeyle. “Şimdi bunu bana sormanın ne yararı var?”

“Yalnızca merak ediyordum,” dedi Constantia, uysalca.

Yine sessizlik. Sonra bir hışırtı, koşuşturma, zıplama oldu.

“Fare,” dedi Constantia.

“Fare olamaz çünkü hiç ekmek kırıntısı yok,” dedi Josephine.

“Ama olmadığını bilmiyor o,” dedi Constantia.

Acıma dalgası yüreğini sıkıştırdı. Zavallı küçük şey! Keşke tuvalet masasının üstüne ufacık bir büskivi kırıntısı bıraksaydı. Onun hiçbir şey bulamayacağını düşünmek korkunçtu. Ne yapacaktı şimdi?

“Nasıl canlı kalmayı becerebildiklerini anlayamıyorum hiç,” dedi usulca.

“Kimin?” diye sordu Josephine.

Ve Constantia içinden gelenden daha çok bağırarak, “Farelerin,” dedi.

Josephine öfkelenmişti. “Öff, ne saçmalık, Con!” dedi. “Farelerin ne ilgisi var şimdi? Uyuyorsun.”

“Uyuduğumu sanmıyorum,” dedi Constantia. Emin olmak için gözlerini kapadı. Emindi.

Josephine sırtını kamburlaştırdı, dizlerini çekti, yumrukları kulaklarının altına gelecek biçimde kollarını kavuşturdu, yanağını sımsıkı yastığa bastırdı.

II

İşleri daha da karmaşıklaştıran bir başka şey de, o hafta onlarla birlikte kalan Hemşire Andrews’tu. Kendi suçlarıydı; onlar kalmasını istemişlerdi. Josephine’in fikriydi. O sabah – şey, o son sabah, doktor gittikten sonra Josephine, “Sence, Hemşire Andrews’tan bir hafta konuğumuz olarak kalmasını istesek hoş olmaz mı?” demişti Constantia’ya.

“Çok iyi olur,” dedi Constantia.

“Düşündüm de,” diye çabucak sözlerini sürdürdü Josephine, “bu öğleden sonra parasını verince ona, desem ki, ‘kardeşimle ben, bizim için bütün yaptıklarınızdan sonra, Hemşire Andrews, bir haftalığına bizim konuğumuz olarak kalırsanız çok mutlu olacağız.’ Şu konuğumuz olmayı vurgulayarak, ne olur ne olmaz diye –”

“Ah, ama para vermemizi de bekleyemez!” diye bağırdı Constantia.

“Hiç belli olmaz,” dedi Josephine, bilmiş bilmiş.

Hemşire Andrews elbette bu düşüncenin üzerine atladı. Ama tam baş belasına dönüştü. Bunun anlamı, yalnız kalsalardı neredeyseler oraya tepsiyle yemek getirmesini Kate’ten isteyebilecekken şimdi düzenle uygun zamanda masaya oturup yemek zorunda kalmalarıydı. Ve şimdi üzerlerinden gerilim kalktığı için yemek zamanları epey angaryaydı.

Hemşire Andrews tereyağı konusunda düpedüz korkunçtu. Gerçekten de tereyağı konusunda, en azından, onların kibarlığından yararladığını hissediyorlardı kadının. Tabağında kalanları bitirmek için bir iki parmak daha ekmek istemek gibi şu çıldırtıcı alışkanlığı vardı, sonra da ağzını son kez doldurduğunda, dalgınlıkla – elbette dalgınlıktan değildi – bir tabak daha alırdı. Bu olduğunda Josephine kıpkırmızı kesilir, sürünerek ağından çıkmış ufacık tuhaf bir böcek görmüş gibi küçük, boncuk gözlerini masa örtüsüne dikerdi. Ama Constantia’nın uzun solgun yüzü uzar, donuklaşır, uzaklara bakardı – uzaklara – taa çöllere, o deve dizisinin yumaktan yün gibi çözüldüğü yere...

“Ben Lady Tukes’in yanındayken,” dedi Hemşire Andrews, “tereyağı için öyle zarif küçük bir buluşu vardı ki. Gümüş bir melekti, cam tabağın kenarına iliştirilmişti, elinde minicik çatal vardı. Tereyağı istediğinizde yalnızca ayağına bastırırdınız, o eğilirdi ekmeğinizin üstüne biraz yayardı. Tam oyun gibiydi.”

Josephine buna katlanamadı. Ama bütün söylediği, “Bence böyle şeyler çok aşırı,” oldu.

“Ama niye?” diye sordu Hemşire Andrews gözlüğünün arkasından ışıltılı ışıltılı gülümseyerek. “Kimse istediğinden fazla tereyağı almaz zaten – değil mi?”

“Çıngırak çal Con,” diye bağırdı Josephine. Yanıtlayacak hali kalmamıştı.

Ve gururlu genç Kate, büyülü prenses, yaşlı kız kurularının şimdi yine ne istediklerini anlamak için içeri girdi. Önlerindeki bilmem ne tabaklarını kapıp götürdü, beyaz, dehşetten titreyen sütlü pelteyi küt diye önlerine koydu.

“Reçel lütfen, Kate,” dedi Josephine, incelikle.

Kate diz çöktü, çat diye tabak dolabını açtı, reçel kavanazonun kapağını kaldırdı boş olduğunu gördü, masanın üstüne koydu, dimdik yürüdü gitti.

“Korkarım,” dedi Hemşire Andrews, bir an sonra, “içinde bir şey yok.”

“Ah, ne can sıkıcı!” dedi Josephine. Dudağını ısırdı. “Ne yapsak ki?”

Constantia kararsız görünüyordu. “Kate’i yeniden rahatsız edemeyiz,” dedi usulca.

Hemşire Andrews, ikisine de gülümseyerek bekliyordu. Gözlüklerinin arkasından belli etmeden her şeyi izleyen gözleri ortalıkta dolaşıyordu. Constantia umutsuzluk içinde develerine geri döndü. Josephine sert sert kaşlarını çattı – düşüncelere daldı. Şu salak kadın olmasa o ve Con, elbette, peltelerini reçelsiz yerdi. Ansızın kafasında o düşünce belirdi.

“Biliyorum,” dedi. “Marmelat. Dolapta biraz marmelat var. Alsana, Con.”

“Umarım,” diye güldü Hemşire Andrews – gülüşü tıpkı ilaç şişesinin üstünde tıngırdayan kaşık gibiydi – “umarım, çok buruk bir marmelat değildir.”

III

Ama ne olursa olsun, artık çok kalmamıştı, bütün bütüne çekip gidecekti. Ve babalarına karşı çok iyi davranmış olduğu gerçeği de bir yana atılamazdı. Sonunda ona gece gündüz bakmıştı. Gerçekten de hem Constantia hem de Josephine son ana kadar onu yalnız bırakmama işini fazlasıyla abartmış olduğunu hissediyordu içten içe. Çünkü onlar vedalaşmak için içeri girdiklerinde Hemşire Andrews bütün o süre boyunca yatağının başında oturmuş, babanın bileğini tutmuş, saatine bakar gibi yapmıştı. Gerekli olmayabilirdi. Çok patavatsızcaydı. Varsayalım ki baba onlara bir şey söylemek istemişti – onlara özel bir şey söylemek. İstediğinden değil ya. Hiç de istememişti! Yüzü mosmor, kara, öfkeli morlukta orada yatmış, içeri girdiklerinde onlara asla bakmamıştı bile. Sonra, orada dikilirler, ne yapacaklarını bilemezlerken ansızın tek gözünü açmıştı. Ah, nasıl da farklı olurdu, onunla ilgili anılarında nasıl da fark yaratırdı, insanlara anlatması nasıl da kolaylaşırdı, yalnızca iki gözünü de açmış olsaydı! Ama hayır – tek göz yalnızca. Bir an üzerlerinde parlamış ve sonra... sönmüştü.

IV

Aynı gün öğleden sonra S. John’dan Mr. Farolles uğradığında çok tuhaf bir duruma düşürmüştü bu onları.

Karanlık konuk odasında onlara doğru kayarak yaklaşırken ilk sözcükleri, “Sonu huzur dolu olmuştur mutlaka?”ydı.

“Epeyce,” dedi Josephine, ölgün bir sesle. İkisi de başlarını önlerine eğdi. İkisi de o gözün hiç huzur dolu bir göz olmadığını biliyordu.

“Oturmaz mısınız?” dedi Josephine.

“Teşekkür ederim, Miss Pinner,” dedi Mr. Farolles, gönül borcuyla. Paltosunun kuyruğunu topladı, babasının koltuğuna doğru alçalmaya başladı ama dokunur dokunmaz sıçradı, onun yerine yanındaki koltuğa süzüldü.

Öksürdü. Josephine ellerini kenetledi; Constantia’nın yüzünündeki anlatım belirsizdi.

“Bilmenizi istiyorum, Miss Pinner,” dedi Mr. Farolles, “ve sizin de Miss Constantia, size yardımcı olmaya çalışıyorum. İkinize de yardımcı olmaya çalışıyorum, eğer izin verirseniz. İşte böyle zamanlarda,” dedi Mr. Farolles, çok yalınlıkla, içtenlikle, “Tanrı birbirimize yardım etmemizi ister.”

“Çok teşekkür ederiz, Mr. Farolles,” dedi Josephine ve Constantia.

“Bir şey değil,” dedi Mr. Farolles, incelikle. Oğlak derisi eldivenlerini çıkardı, öne eğildi. “Ve ikinizden birisi küçük bir komünyon isterse, biriniz ya da ikiniz birden, şimdi, burada bana söylesin yeter. Küçük bir komünyonun her zaman yardımı olur – çok rahatlatır,” diye ekledi yumuşakça.

Ama küçük bir komünyon düşüncesi onları dehşete düşürdü. Ne! Konuk odasında, kendi kendilerine – hiç olmadan – yani mihrap falan olmadan! Piyano çok yüksek gelirdi, diye düşündü Constantia, elinde ayin kadehiyle Mr. Farolles üzerine eğilemezdi. Ve Kate de mutlaka içeri yıldırım gibi dalar, yarıda keserdi, diye düşündü Josephine. Ya tam ortasında kapı zili çalarsa? Önemli biri olabilirdi – tuttukları yasla ilgili. Saygıyla ayağa kalkıp dışarı mı çıkacaklardı yoksa beklemeleri mi gerekecekti... işkence çekerek?

“Daha sonra isterseniz belki de sizin iyi yürekli Kate’le bir haber yollarsınız,” dedi Mr. Farolles.

“Evet, elbette, çok teşekkür ederiz,” dedi ikisi birden.

Mr. Farolles ayağa kalktı, yuvarlak masanın üstünden siyah hasır şapkasını aldı.

“Cenaze törenine gelince,” dedi yumuşak bir sesle. “Onu da ayarlayabilirim – babanızın ve sizin eski bir dostunuz olarak, Miss Pinner – ve Miss Constantia?”

Josephine ve Constantia da ayağa kalktı.

“Biraz sade olmasını istiyorum,” dedi Josephine kesin bir sesle, “çok da pahalı olmasın. Aynı zamanda da, isterdim ki –”

“Uzun süre akıllarda kalacak iyi bir tören,” diye düşündü hayaller içindeki Constantia, sanki Josephine sabahlık satın alıyormuş gibi. Ama elbette, Josephine bunu söylemedi. “Babamızın durumuna uygun bir tören olsun.” Çok sinirliydi.

“İyi dostumuz Mr. Knight’a gideceğim koşa koşa,” dedi Mr. Farolles yatıştırıcı bir sesle. “Gelip sizi görmesini söyleyeceğim. Size yardımı dokunacağını göreceksiniz, eminim.”

V

İşte, her neyse, bütün o bölüm bitmişti ama ikisi de babanın asla geri gelmeyeceğine mümkün değil inanamıyorlardı. Mezarlıkta tabut indirilirken bir an, bunu Constan-

tia'yla birlikte ondan izin almadan yaptıklarını düşünerek tam katıksız bir dehşete kapılmıştı Josephine. Baba bunu bulup ortaya çıkardığı zaman ne diyecekti? Çünkü her zaman er ya da geç her şeyi bulup ortaya çıkarırdı. Hep çıkarmıştı. "Gömdünüz. Siz iki kız beni gömdürdünüz!" Bastonunu güm güm vurduğunu duyuyordu. Ah, ne diyeceklerdi şimdi, hangi özürü ileri süreceklerdi? Yapılması felaket kalpsizce bir şey gibi geliyordu kulağa. O anda eli kolu bağlı diye bir insanın o durumundan yararlanmak ve kötülük yapmak. Öteki insanlar bütün olan biteni doğal karşılıyordu sanki. Onlar yabancılardı, böyle bir şeyin başına gelebileceği son insanın baba olduğunu anlamaları beklenemezdi onlardan. Hayır, bütün bunların suçu Constantia'yla onun omuzlarına yüklenecekti. Ya o perdeleri sımsıkı kapatılmış arabaya binmelerinin getirdiği harcama, diye düşündü. Ona faturaları göstermesi gerektiğinde. Ne diyecekti o zaman?

Avaz avaz kükrerken duydu babasını. "Ve sen şu cafcaflı yolculuğunun bedelini ödememi istiyorsun, ha?"

"Aaah," diye yüksek sesle inledi zavallı Josephine, "keşke yapmasaydık bunu, Con!"

Bütün bu karaların içinde limon gibi sapsarı olan Con-

stantia korku içinde fısıldadı, “Ne yapmasaydık, Jug?”

“Babamı böyle gömmelerine izin vermeseydik,” dedi Josephine, sinirleri boşalarak, yeni, tuhaf kokulu metem mendilinin içine ağlayarak.

“Ama başka ne yapabilirdik ki?” diye sordu Constantia merakla. “Onu saklayamazdık, Jug – onu gömmeden saklayamazdık. Ne olursa olsun, o büyüklükte bir apartman katında.”

Josephine sümkürdü; arabanın içi korkunç havasızdı.

“Bilimiyorum,” dedi hüzünle. “Her şey öyle korkunç ki. Sanki bana biraz bekleseydik gibi geliyor, en azından bir süreliğine. Tam emin olmak için. Bir tek şey kesin” – ve gözyaşları fışkırdı yeniden – “babamız bizi asla bağışlamayacak bu yüzden – asla!”

VI

Babaları asla bağışlamayacaktı onları. İki sabah sonra eşyalarını elden geçirmek için odasına girdiklerinde her zamankinden de güçlü olarak kapıldıkları duygu buydu. Oldukça serinkanlılıkla bunu tartışmışlardı. Hatta Jose-

phine’in yapılması gerekli işler listesindeydi. Babanın eşyalarını elden geçir, düzenle. Oysa bu kahvaltıda şöyle demekten çok farklı bir şeydi:

“Neyse, hazır mısın, Con?”

“Evet, Jug – sen hazır olduğunda.”

“Öyleyse, bence bitirelim artık.”

Koidor karanlıktı. Ne olursa olsun sabahları babayı asla rahatsız etmemek yıllarca bir kural olmuştu. Ve şimdi kapıyı açacaklardı, hatta çalmadan... Constantia’nın gözleri bu düşünceyle dört açıldı; Josephine’in dizlerinin bağı çözüldü.

“Sen – sen önce gir,” diye soluğu daraldı, Constantia’yı iteleyerek.

Oysa bu durumlarda hep dediği gibi Constantia, “Hayır, Jug, bu haksızlık. Sen büyüksün,” dedi.

Josephine tam ağzını açıp son silahı olarak sakladığı – başka zamanlarda kimseye belli etmeyeceği – “Ama sen en uzun boylusun”u söyleyeceği sıra mutfak kapısının açık olduğu, orada Kate’in dikildiği gözlerine çarptı...

Kapı tokmağını yakalayıp çevirmek için elinden geleni yaparken, “Çok sert,” dedi Josephine. Sanki Kate bir şeye kanarmış gibi!

Hiç çaresi yoktu. Şu kız... Sonra kapı arkalarından kapandı ama – ama hiç de babalarının odasında değillerdi. Sanki yanlışlıkla ansızın duvarın içinden geçip tümden değişik bir apartman katına girmişlerdi. Kapı tam arkalarında mıydı? Bakamayacak kadar korku içindeydiler. Eğer kapı arkalarındaysa kendini sımsıkı kapalı tuttuğunu biliyordu Josephine; tıpkı rüyalardaki kapılar gibi tokmağı bulunmadığını hissediyordu Constantia. Odayı böylesine korkunçlaştıran şey soğuktu. Ya da beyazlık – hangisi? Her şeyin üstü örtülüydü. Perdeler çekilmişti, aynanın üstünde bez asılıydı, çarşaf yatağı gizliyordu; şöminenin içini kâğ›tlardan oluşmuş koskoca bir yelpaze dolduruyordu. Constantia ürkek ürkek elini uzattı; neredeyse bir kar tanesinin düşmesini bekliyordu. Sanki burnu donuyormuş gibi tuhaf bir karıncalanma hissetti Josephine. Sonra aşağıdaki parke taşlarının üstünde bir araba takırdadı, sessizlik sanki sarsılıp paramparça dağıldı.

“Perdeyi açsam iyi olacak,” dedi Josephine yüreklilikle.

“Evet, iyi fikir olabilir,” diye fısıldadı Constantia.

Perdeye şöyle bir dokundular ama perde yukarı havalandı, kordonu peşinden uçtu, döne döne sopasına sarıldı, küçük püskül kurtulmaya çalışıyormuş gibi cama vurdu. Bu çok fazlaydı Constantia için.

“Sence daha iyi olmaz mı – daha iyi olmaz mı başka güne ertelesek?” diye fısıldadı.

“Niye?” diye terslendi Josephine, her zamanki gibi, Constantia’nın dehşete kapıldığını kesinlikle bildiği için şimdi kendini daha iyi hissederek. “Bu iş yapılmalı. Ama keşke şu fısıldamayı kessen, Con.”

“Fısıldadığımın farkında değildim,” diye fısıldadı Constantia.

“Ve ne diye yatağa bakıp duruyorsun?” diye sordu Josephine, neredeyse meydan okurcasına sesini yükselterek. “Yatağın üstünde hiçbir şey yok.”

“Ah, Jug, öyle deme!” dedi zavallı Connie. “En azından böyle bağırarak.”

Josephine fazla ileri gittiğini hissetti. Çalımla çekmeceli dolaba doğru yöneldi, elini uzattı, ama çabucak geri çekti yine.

“Connie!” diye soluk soluğa konuştu, arkasını dönüp sırtını çekmeceli dolaba dayadı.

“Ah, Jug – ne var?”

Josephine yalnızca öfkeyle bakabildi. Düpedüz korkunç bir şeyden ucu ucuna kurtulduğuna ilişkin çok olağandışı bir duyguya kapılmıştı. Ama babanın, dolabın çekmecelerinde olduğunu Constantia’ya nasıl açıklayabilirdi? Mendilleri, boyunbağlarıyla birlikte üst çekmeceydi, ya da gömlekleriyle, pijamalarıyla birlikte bir sonrakinde, ya da takımlarıyla birlikte en altta. Oradan gözetliyordu, gizlenmiş – tam kapı tokmağının ardında – sıçramaya hazır.

O gülünç, geçmiş zaman tavrıyla suratını astı, tıpkı eski günlerde, ağlayacağı zaman yaptığı gibi.

“Açamam,” diye neredeyse inledi.

“Hayır, yapma, Jug,” diye fısıldadı Constantia, kararlılıkla. “Ağlamamak çok daha iyi. Haydi gel, hiçbir şeyi açmayalım. Ne olursa olsun, uzun bir süre.”

“Ama – ama bu çok zayıflık,” dedi Josephine, sinirleri boşanmış.

“Ama niye bir kereliğine zayıflık yapmayalım, Jug?” diye tartıştı Constantia, ateşli ateşli fısıldayarak. “Zayıflıksa bile.” Ve solgun bakışları kilitli yazı masasından – öylesine güvenli – koskoca parıltılı giysi dolabına doğru uçuştu, tuhafça, tıkanarak soluk almaya başladı.

“Ne diye hayatımızda bir kere olsun zayıflık göstermeyelim, Jug? Bağışlanabilir bir şey bu. Haydi zayıf olalım – zayıf olalım, Jug. Güçlü olmaktansa zayıf olmak çok daha kolay.”

Ve sonra belki daha önce hayatları boyunca yalnızca iki kere yapmış olduğu o şaşırtıcı ölçüde gözü pek şeylerden birini yaptı: Giysi dolabına doğru uygun adım yürüdü, anahtarı çevirdi, kilitten çıkardı. Kilitten çıkardı, ne yaptığını bildiğini o olağandışı geniş gülümsemesiyle Josephine’e göstererek uzattı – babanın orada paltolarının arasında olması tehlikesini bile bile göze almıştı.

O koskoca giysi dolabı öne doğru yalpalasa, Constan-

tia’nın üstüne devrilse, hiç de şaşırmazdı Josephine. Tam tersine, olması uygun tek şey diye düşünürdü. Ama hiçbir şey olmadı. Yalnızca oda her zamankinden daha sessiz göründü, daha büyük soğuk hava tanecikleri Josephine’in omuzları, dizleri üstüne döküldü. Titremeye başladı.

“Gel, Jug,” dedi Constantia, hâlâ o korkunç duygusuz gülümsemeyle; ve Josephine izledi onu, tıpkı o son kez, Constantia Benny’yi iterek havuza yuvarladığı zamanki gibi.

VII

Ama yeniden yemek odasına döndüklerinde gerilim kötü etkisini gösterdi üzerlerinde. Oturdular, tir tir titreyerek, birbirlerine baktılar.

“Hiçbir şey yapacak halim yok,” dedi Josephine, “bir şeyler boğazımdan geçinceye kadar. Ne dersin, Kate’ten iki fincan sıcak su istesek mi?”

“Niçin istemeyelim, gerçekten anlamıyorum,” dedi Constantia özenle. Epeyce doğala dönmüştü yine. “Zili çalmayacağım. Mutfak kapısına gidip isteyeceğim ondan.”

“Evet, git haydi,” dedi Josephine, koltuğa gömülerek. “Ondan yalnızca iki fincan iste, Con, başka şey isteme – tepsinin üstünde.”

“Sürahiye koymasına bile gerek yok, değil mi?” dedi Constantia, sanki sürahi orada olsa Kate hemen yakınmaya başlayabilirmiş gibi.

“Hayır, kesinlikle isteme! Sürahi hiç de gerekli değil. Doğrudan çaydanlıktan koyabilir,” diye bağırdı Josephine, bunun gerçekten işi azaltacağını hissederek.

Yeşilimsi fincanın kenarlarında soğuk dudakları titriyordu. Küçük kırmızı ellerini fincanın çevresinde kıvırdı Josephine; Constantia dimdik oturmuş dalgalanan buharı üflüyor, bir yandan öte yana savuruyordu.

“Benny’ye gelince,” dedi Josephine.

Ve daha önce Benny’den hiç söz etmemiş olmalarına karşın Constantia sanki söz etmişler havasına girdi hemen.

“Elbette babanın bir şeylerini ona göndermemizi bekleyecektir. Ama taa Seylan’a ne göndereceğimize karar vermek çok zor.”

“Yani yolculukta eşyalar dağılır falan mı demek istiyorsun,” diye mırıldandı Constantia.

“Hayır, kaybolur,” dedi Josephine şiddetle. “Biliyorsun, posta yok. Yalnızca koşucular var.”

İkisi de duraklayıp, beyaz keten donlu siyah bir adamın, elinde kocaman kahverengi kâğ›t paketle can havliyle solgun tarlalarda koşuşunu izledi. Josephine’in siyah adamı ufak tefekti; karınca gibi parıldayarak telaşla seğirtiyordu. Oysa Constantia’nın uzun boylu, zayıf adamında onu gerçekten de çok tatsız biri yapan kör ve yorulmak bilmez bir şeyler vardı... Verandada, tepeden tırnağa beyazlara bürünmüş, kafasında mantar başlıkla Benny duruyordu. Sabırsız olduğunda tıpkı babanınki gibi sağ eli aşağı yukarı sallanıyordu. Ve arkasında, en küçük ilgi göstermeyen Hilda, yani şu tanımadıkları gelinleri oturuyordu. Bambudan salıncaklı koltukta sallanıyor, Tatler yapraklarını savuruyordu.

“Bence babamın saati en uygun armağan olurdu,” dedi Josephine.

Constantia başını kaldırıp baktı; şaşırmış gibiydi.

“Ah, altın saati güvenip de yerliye verebilir misin?”

“Ama, elbette, saklar, belli etmezdim,” dedi Josephine. “Saat olduğunu kimse anlayamazdı.” Kimsenin ne olduğunu anlayamayacağı çok tuhaf biçimli bir paket yapma düşüncesi hoşuna gitti. İşe yarar diye bekleyerek uzun süredir sakladığı, dar, karton korse kutusuna saati gizlemeyi bile düşündü bir an. Nasıl da güzel, sağlam kartondu. Ama hayır, bu duruma uygun düşmezdi. Üzerine yazılar vardı: Orta 28 Beden Kadın. Çok sert Balen. Bunu açıp içinde babanın saatini bulmak biraz fazla şaşırtıcı olurdu Benny için.

“Ve elbette, saatin çalışacağını – yani tik-taklayacağını sanmıyorum,” dedi Constantia, hâlâ yerlilerin takıya düşkünlüğünü düşünerek. “En azından,” diye ekledi, “bunca zamandan sonra tik-taklaması çok tuhaf olurdu.”

VIII

Josephine yanıtlamadı. Yine o konu dışı şeylerinden birine uçup gitmişti. Ansızın aklına Cyril gelmişti. Tek torunun saati alması daha alışıldık değil miydi? Hem sonra sevgili Cyril böyle şeylerin değerini çok iyi bilirdi, bir delikanlı için altın saatin anlamı büyüktü. Benny, büyük olasılıkla, saat alışkanlığını çoktan bırakmıştı; o sıcak iklimde erkekler pek seyrek yelek giyiyordu. Öte yandan Londra’daki Cyril yeleği yıl boyu sırtından çıkarmıyordu. Hem bir de çaya geldiğinde saatin onda olduğunu bilmek kendisi ve Constantia için pek hoş olurdu. “Görüyorum, dedenin saatini takmış-sın, Cyril.” Nasılsa, çok hoşnutluk verirdi.

Sevgili çocuk! Onun tatlı, duygudaş, küçük yazısı nasıl tokat gibi inmişti! Elbette anlıyorlardı; ama çok kötü bir rastlantıydı.

“Onun da aramızda bulunması çok anlamlı olurdu,” dedi Josephine.

“Hem nasıl da hoşuna giderdi,” dedi Constantia, ne dediğini düşünmeden.

Yine de, geri döner dönmez halacıklarıyla çay içmeye uğrayacaktı. Çaya gelmiş Cyril onların ender zevklerinden biriydi.

“Şimdi Cyril, bizim keklerden korkmana gerek yok. Senin Con Halan ve ben onları bu sabah Buszard’dan aldık. Biz erkeklerin iştahını biliriz. Çayın tadını çıkarmaya utanma sakın.”

Kendi kışlık eldivenlerinin ya da Constantia’nın tek saygıdeğer pabuçlarının pençelenmesinin ya da topuk onarımının yerini almış olan kalın, koyu renk keki umursamazlıkla kesti. Ama iştah söz konusu olduğunda Cyril hiç erkeksi değildi.

“Şey, Josephine Hala, diyordum ki, gerçekten yiyemem. Daha yeni öğle yemeği yedim de.”

“Ah Cyril, doğru olamaz! Saat dördü geçti,” diye haykırdı Josephine. Bıçağı çikolatalı pastanın üstünde kala kaldı Constantia.

“Her neyse,” dedi Cyril. “Victoria’da bir adamla buluşmam gerekiyordu, beni oyalayıp durdu saat kaça kadar... ancak yemek yiyip buraya gelecek zaman kalmıştı. Ve bana korkunç – püff” – Cyril elini alnına götürdü – “korkunç bir ziyafet çekti,” dedi.

Hayal kırıcıydı – bütün öteki günlerin içinde özellikle de bugün. Ama yine de ondan bilmesini bekleyemezdin.

“Ama şu bezelerden bir tane yersin, değil mi Cyril?” dedi Josephine Hala. Bu bezeler özellikle senin için alındı. Sevgili baban bunları öyle severdi ki. Biz senin de sevdiğinden emindik.”

“Severim, Josephine Hala,” diye atıldı Cyril coşkuyla. “Başlangıç olarak yarım alsam olur mu?”

“Elbette olur, sevgili oğlum; ama seni bu kadarla bırakmayız.”

“Sevgili baban hâlâ bezeleri öyle seviyor mu?” diye usulca sordu Con Halacık. Kendisininkinin kabuğunu parçalarken belli belirsiz yüzünü buruşturdu.

“Şey, pek bilmiyorum Con Hala,” dedi Cyril, huzursuzca.

Bunun üzerine ikisi de başlarını kaldırıp baktı.

“Bilmiyor musun?” diye neredeyse tersledi Josephine. “Kendi baban hakkında böyle bir şeyi bilmiyor musun, Cyril?”

“Elbette,” dedi Con Hala yumuşakça.

Cyril gülerek geçiştirmeye çalıştı bunu. “Ah, neyse,” dedi, “o kadar uzun zaman oluyor ki şeyden beri –” Durakladı. Konuşmayı kesti. Suratları ona çok fazla gelmişti.

“Öyle bile olsa,” dedi Josephine.

Ve Con Hala baktı.

Cyril çay fincanını bıraktı. “Durun bir dakika,” diye bağırdı. “Dur bir dakika Josephine Hala. Ne düşünüyorum, biliyor musun?”

Başını yukarı kaldırdı. Kadınlar canlanmaya başlıyordu. Cyril dizine bir şaplak indirdi.

“Elbette ya,” dedi, “bezeydi. Nasıl unutabilirdim? Evet, Josephine Hala tamamen haklısın. Babam en en çok beze sever.”

Yalnızca ışınlar saçmakla kalmadılar. Josephine Hala hazdan kıpkırmızı kesildi; Con Hala derin derin içini çekti.

“Ve şimdi, Cyril, gelip babamı görmen gerek,” dedi Josephine. “Bugün geleceğini biliyor.”

“Tamam,” dedi Cyril, çok kesin ve yürekten. Koltuğundan kalktı; ansızın saate gözlerini dikti.

“Şey, Con Hala, sizin saat biraz geri değil mi? Bir adamla buluşmam gerek – Paddington’da, beşten hemen sonra. Korkarım dedemin yanında fazla oturamayacağım.”

“Ah, o da zaten çok fazla oturmanı beklemiyor!” dedi Josephine Hala.

Constantia’nın gözleri hâlâ saate dikiliydi. Geri mi, ileri mi olduğuna karar veremiyordu. Ya biriydi ya öteki, bundan neredeyse emindi. Her neyse, ileri ya da geriydi.

Cyril hâlâ oyalanıyordu. “Sen de gelmiyor musun, Con Hala?”

“Elbette,” dedi Josephine, “hepimiz gireceğiz. Haydi, Con.”

IX

Kapıyı tıklattılar, halalarının peşinden sıcak, tatlımsı odaya girdi Cyril.

“Gelin bakalım,” dedi Pinner Dede. “Orada sallanıp durmayın. Ne var? Neler karıştırıyorsunuz?”

Gürül gürül yanan ateşin başında, bastonunu kavramış oturuyordu. Dizlerinde kalın bir battaniye vardı. Kucağında çok güzel uçuk sarı ipek mendil duruyordu.

“Cyril geldi, baba,” dedi Josephine, utangaçlıkla. Cyril’in elini tuttu, onu öne çıkardı.

“İyi ikindiler, dede,” dedi Cyril, elini Josephine Hala’nınkinden kurtarmaya çalışırken. Pinner Dede, o ün saldığı biçimde Cyril’e gözlerini kapadı. Con Halacık nerelerdeydi? Josephine Hala’nın öbür yanında duruyordu; uzun kolları önünden sarkıyordu; elleri kenetlenmişti. Gözlerini dededen ayırmıyordu bir an bile.

“Neyse,” dedi Pinner Dede, bastonunu yere vurmaya başlayarak, “bana söyleyecek neyiniz var, bakalım?”

Nesi vardı, nesi vardı ona söyleyecek? Tam bir salak gibi sırıttığını hissetti Cyril. Üstelik bir de içerisi boğucuydu.

Ama Josephine Hala imdadına yetişti. Coşkuyla bağırdı, “Cyril babasının hâlâ bezeleri çok sevdiğini söylüyor, sevgili babacım.”

“Ne?” dedi Pinner Dede, tek kulağının üstünde mor beze kabuğu gibi elini kıvırarak.

Josephine yineledi, “Cyril diyor ki, babası bezeleri hâlâ çok seviyormuş.”

“Duymuyorum,” dedi yaşlı Albay Pinner. Bastonunu sallayarak Josephine’i kovdu, sonra bastonuyla Cyril’i gösterdi. “Söyle bakalım bana, ne demeye çalışıyordu o.”

(Aman tanrım!) “Şart mı?” dedi Cyril kıpkırmızı kesilip Josephine Hala’ya gözlerini dikerek.

“Anlat, canım,” diye gülümsedi. “Bu, onu öyle mutlu eder ki.”

“Gel buraya, çıkar ağzından baklayı!” diye bağırdı Albay Pinner öfkeyle, yine bastonunu yere vurmaya başlayarak.

Ve Cyril öne eğildi avaz avaz haykırdı, “Babam hâlâ bezeleri çok seviyor.”

Tam bunun üzerine Pinner Dede kurşun yemiş gibi ayağa fırladı.

“Ne bağırıyorsun!” diye haykırdı. “Nesi var bu oğlanın? Bezeler! Ne olmuş bezelere?”

“Ah, Josephine Hala bu işi sürdürmemiz şart mı?” diye inledi Cyril umutsuzca.

“Her şey yolunda, sevgili oğlum,” dedi Josephine Hala, sanki ikisi birlikte dişçideymişler gibi. “Bir dakika içinde anlayacak.” Ve Cyril’e fısıldadı, “Kulakları azıcık ağır işitmeye başlıyor, anlıyorsun ya.” Sonra öne eğildi, gerçekten Pinner Dede’nin kulağına çığlığı bastı, “Cyril yalnızca anlatmaya çalışıyor, sevgili babacım, onun babası hâlâ bezeleri çok seviyor.”

Bu sefer duydu Albay Pinner, duydu, Cyril’i tepeden tırnağa süzerek derin düşüncelere daldı.

“Ne olağanüstü şey!” dedi yaşlı Pinner Dede. “Ne olağanüstü şey, bütün bu yolu bana bunları söylemek için gelmen!”

Ve Cyril de gerçekten öyle olduğunu hissediyordu.

“Evet, saati Cyril’e yollayacağım,” dedi Josephine.

“Bu çok hoş olur,” dedi Constantia. “Sanki aklıma geliyor da, son kez buradayken zaman konusunda biraz sıkıntısı vardı.”

X

O hep yaptığı gibi, sanki duvarda gizli bir bölme bulmuşçasına kapıdan içeri dalan Kate araya girdi.

“Haşlama mı, kızartma mı?” diye sordu arsız ses.

Kızartma mı, haşlama mı? O an Josephine ve Constantia büyük bir şaşkınlığa düştüler. Pek anlayamadılar.

“Kızartma mı, haşlama mı, ne, Kate?” diye sordu Josephine, aklını toplamaya çalışarak.

Kate sesli sesli pofladı. “Balık.”

“İyi de, neden hemen söylemedin bunu?” diye usulca azarladı Josephine. “Anlamamızı nasıl bekleyebilirsin bizden, Kate? Bu dünyada bir sürü şey var, biliyorsun, ya kızartılan, ya haşlanan.” Ve böylesi gözü peklik sergilemesinden sonra epey neşeyle Constantia’ya döndü, “Sen nasıl istersin, Con?”

“Bence kızartma güzel olur,” dedi Constantia. “Öte yandan, elbette, haşlama balık da çok hoştur. Galiba ben ikisini de eşit ölçüde seviyorum... Ancak sen... O durumda –”

“Kızartacağım,” dedi Kate, onların kapısını açık bırakıp, mutfak kapısını çarparak kapatıp hızla geri gitti.

Josephine gözlerini Constantia'ya dikti; rengi kaçmış saçlarına ulaşıncaya kadar rengi kaçmış kaşlarını dalgalandıra dalgalandıra kaldırdı. Ayağa dikildi. Çok çalımlı, gösterişli biçimde konuştu, "Lütfen benim peşimden konuk odasına gelir miydin, Constantia? Seninle tartışmak istediğim çok önemli bir konu var."

Çünkü Kate üzerine bir kere daha konuşmak istedikleri her sefer konuk odasına çekilirlerdi.

Anlamlı anlamlı kapıyı kapadı Josephine. "Otur, Constantia," dedi, hâlâ çok yüksekten atarak. Sanki ilk kez Constantia'yı huzuruna kabul ediyordu. Ve Con belli etmeden çevresine bakınıp koltuk arandı, sanki gerçekten yabancı gibi hissediyordu kendini.

"Şimdi sorun şu," dedi Josephine, öne eğilerek, "şu kızı alıkoyacak mıyız, koymayacak mıyız."

"Gerçekten sorun bu," diye ona katıldı Constantia.

"Ve bu kez," dedi Josephine, sert bir sesle, "kesin bir karara varmalıyız."

Bir an için bu konuyu tartıştıkları bütün öteki zamanları yeniden hatırlamaya başlıyormuş gibi göründü Constantia ama hemen kendini toplayıp, "Evet, Jug," dedi.

"Görüyorsun, Con," diye açıkladı Josephine, "şimdi her şey çok değişti." Constantia telaşla gözlerini kaldırdı. "Demek istiyorum ki," diye sürdürdü Josephine, "eskisi gibi Kate'e bağımlı değiliz." Belli belirsiz kızardı. "Yemek pişirilmesi gereken bir baba yok."

"Bu çok doğru," diye ona katıldı Constantia. "Baba kesinlikle artık yemek falan gibi şeyler istemiyor –"

Josephine saldırganca araya girdi, "Uyumuyorsun, değil mi, Con?"

"Uyumak mı, Jug?" Constantia'nın gözleri fal taşı gibi açıldı.

"Neyse, kendini daha çok ver," dedi Josephine saldırganca ve yeniden konuya döndü. "İşin ucu şuraya vardı, eğer bunu yaparsak" – ve bunu düpedüz solur gibi söyledi, kapıya gözlerini dikip – "yani Kate'in işine son verirsek" – sesini yine yükseltti – "kendi yemeğimizi pişirebiliriz."

“Niye olmasın?” diye bağırdı Constantia. Elinde olmadan gülümsüyordu. Bu düşünce çok coşku vericiydi. Ellerini kenetledi. “Ne yeriz, Jug?”

“Ah, yumurta, her çeşitten!” dedi Jug, yine çalımla. “Ve ayrıca da, bütün o hazır yiyecekler var.”

“Ama ben hep duyuyorum,” dedi Constantia, “çok

çook pahalı oldukları düşünülüyor.”

“İnsan azar azar alırsa değil,” dedi Josephine. Ama bu büyüleyici yan çözümden kendini çekip kopardı, Constantia’yı da peşinden sürükledi.

“Yine de, şimdi karar vermemiz gereken şey, gerçekten Kate’e güvenip güvenmediğimiz.”

Constantia arkasına yaslandı. O duygusuz küçük gülüşü dudaklarından uçuştu.

“Tuhaf değil mi, Jug,” dedi, “şu tek konuda bir türlü son kararımı veremiyorum?”

XI

Hiçbir zaman verememişti. Bütün zorluk bir şeyi kanıtlamaktı. İnsan bir şeyleri nasıl kanıtlardı, nasıl kanıtlayabilirdi? Tutalım ki Kate önünde duruyor, bile bile suratını asıyor. Pekâlâ acı çekiyor da olamaz mıydı? Her şey bir yana, ona surat mı asıyor diye Kate’e sormak olanaksız değil miydi? Eğer Kate “Hayır” diye yanıtlarsa – ne duruma düşerlerdi! Ne uygunsuz olurdu! O zaman, yine, Josephine’le birlikte dışarı çıktıkları zaman bir şey çalmak için değil de, casusluk yapmak için Kate’in çekmecelerini karıştırdığından kuşkulandı, hayır, neredeyse emindi. Birçok kez dışarıdan dönmüş, ametist haçını en olmadık yerlerde, dantel bağcıklarının altında ya da dantel gece başlığının üstünde bulmuştu. Bir kereden çok Kate’e tuzak kurmuştu. Eşyalarını özel bir düzene sokmuş, tanıklık etsin diye Josephine’i çağırmıştı.

“Görüyor musun, Jug?”

“Elbette, Con.”

“Şimdi anlayabileceğiz.”

Ama, aman canım, bakmaya gittiği zaman kanıtlamaktan falan çok çok uzaktı! Bir şeyin yeri değiştirildiyse bile öyle güzel yapılmıştı ki çekmece kapanırken bile olmuş olabilirdi; küçük bir sarsıntı sonucu ortaya çıkmış bile olabilirdi kolayca.

“Gelsene, Jug, sen karar ver. Ben gerçekten bilemiyorum. Çok zor.”

Oysa bir duraklamadan, uzun bir bakıştan sonra Josephine içini çekerdi, “Şimdi beni de kuşkuya düşürdün, Con, ben de emin olamıyorum.”

“Neyse, bir kez daha erteleyemeyiz,” dedi Josephine. “Eğer bu kez de ertelersek –”

XII

Oysa tam o anda aşağıdaki sokakta laterna çalmaya başladı. Josephine’le Constantia birlikte ayağa fırladı.

“Koş, Con,” dedi Josephine. “Çabuk koş. Altı peni var, şeyin üstünde –”

Sonra hatırladılar. Önemi yoktu. Bir daha asla laternayı susturmaları gerekmeyecekti. Bir daha asla onunla Constantia’ya, şu maymunun burnunu başka yere sokmasını sağlamaları söylenmeyecekti. Baba, onların ellerini yeterince çabuk tutmadıklarını sandığı zamanki o gürültülü, tuhaf böğürtü yükselmeyecekti bir daha asla. Laterna orada gün boyu çalabilirdi, baston yeri dövmeyecekti.

Asla yeri dövmeyecek bir daha,

Asla yeri dövmeyecek bir daha,

diye çaldı laterna.

Constantia ne düşünüyordu? Yüzünde öyle tuhaf bir gülümseme vardı ki. Ağlamak üzere olamazdı.

“Jug, Jug,” dedi Constantia usulca, ellerini birbirine bastırarak. “Bugün günlerden ne, biliyor musun? Cumartesi. Bugün tam bir hafta oluyor, koskoca bir hafta.”

Baba öldüğünden beri bir hafta

Baba öldüğünden beri bir hafta,

diye haykırdı laterna. Ve Josephine de, gündelik işlerle uğraşmayı, mantıklı olmayı unuttu; belli belirsiz, tuhafça gülümsedi. Hint halısının üstüne güneş ışığından bir kare düşüyordu, uçuk kırmızı; bir geliyor, bir

gidiyordu, bir geliyor – ve kalıyor, derinleşiyordu – neredeyse altın gibi parıldayana kadar.

“Güneş battı,” dedi Josephine, sanki gerçekten önemi varmış gibi.

Fıkır fıkır kaynayan notalardan kusursuz bir çeşme, laternanın içinden yuvarlak, parıltılı notalar fışkırtıyor, özensizce ortalığa saçıyordu.

Constantia yakalamak istercesine kocaman soğuk ellerini kaldırdı, sonra elleri yine aşağı düştü. Şömineye, en sevdiği Buda’sına doğru yürüdü. Gülümsemesi her zaman içinde tuhaf bir duygu, neredeyse acı, ama yine de hoş bir acı uyandıran taştan ve yaldızdan putta bugün sanki yalnızca gülümsemeden daha fazla bir şeyler vardı. Bir şeyler biliyordu; bir gizi vardı. “Senin bilmediğin bir şey biliyorum,” dedi Buda’sı. Ah, neydi o, ne olabilirdi? Yine de hep hissetmişti olduğunu... bir şeylerin.

Güneş ışığı camlara bastırdı, hırsız gibi içeri girmenin yolunu buldu, ışığını eşyaların, resimlerin üstünde çaktı. Jose-phine inceliyordu onu. Annesinin resmine gelince, piyanonun üstündeki büyütülmüş resme gelince, ufacık pagoda biçiminde küpeleri, siyah tüylerden boa yılanını saymazsa anneden geriye bu kadar az şey kalmasına şaşmış gibi oyalandı orada. Neden ölmüş insanların resimleri her zaman böyle soluyordu diye merak eti Josephine. Bir insan ölür ölmez resimleri de ölüyordu. Oysa, elbette, annesinin bu resmi çok eskiydi. Sandalyenin üstünde durduğunu, parmağıyla bu tüyden boa yılanını Constantia’ya gösterdiğini, annelerini Seylan’da öldüren yılanın bu olduğunu anlattığını hatırlıyordu... Anne ölmeseydi her şey çok daha farklı olur muydu? Niçin olmasındı ki. Okulu bitirmelerine kadar Florence Teyze onlarla kalmıştı, tam üç kere taşınmışlardı, yaz tatillerine çıkmışlardı... ve elbette hizmetçi değiştirmeler olmuştu.

Birkaç küçük serçe, seslerine bakılırsa yavru serçeler, pencere kenarında öttü. Ciik-cik-ciik. Ama Josephine onların serçe olmadıklarını, pencere içinde ötmediklerini

hissediyordu. Onun içindeydi, o tuhaf küçük ağlama sesi. Ciiik-cik-ciik. Ah, ne için ağlıyordu böyle güçsüzce, terk edilmişlikle?

Anne yaşasaydı evlenebilirler miydi? Ama onlarla evlenecek hiç kimse çıkmamıştı ki. Baba onlarla kavga etmeden önce İngiliz-Hintli arkadaşları vardı. Ama sonradan din adamları dışında tek bir erkeğe rastlamamıştı Constantia. İnsan erkeklerle nasıl karşılaşırdı? Ya da karşılaşsa bile yabancı olmaktan öteye geçebilmeleri için onları nasıl tanıyabilirdi? İnsan birilerinin serüven yaşadığını, izlendiklerini falan okuyordu. Ama ne onu, ne Constantia'yı birileri izlemişti. Ah, evet, bir keresinde bir yıl, Eastbourne'de kiraya verdikleri evlerinde gizemli bir adam ortaya çıkmış, yatak odası kapılarının önündeki sıcak su sürahisinin üstüne bir not bırakmıştı! Ama Connie notu bulduğunda su buharı yüzünden yazı okunmayacak kadar silik durumdaydı; içlerinden hangisine bırakıldığını bile anlayamamışlardı. Ve adam da ertesi gün gitmişti. Ve hepsi buydu. Hayatlarının geriye kalanı, babaya bakmak, aynı zamanda onun ayağının altında dolaşmamaktan oluşuyordu. Oysa şimdi? Oysa şimdi? Hırsızlama güneş usulca Josephine'e dokundu. Yüzünü yukarı kaldırdı. Yumuşacık ışınlar onu cama doğru çekti...

Laternanın çalması duruncaya kadar Constantia düşüncelere dalmış, Buda'nın önünde kaldı, ama her zamanki gibi değil, belirsizlik içinde değil. Bu kez aklından geçenler daha çok özleme benziyordu. Buraya girdiği zamanları, dolunayda geceliğiyle yatağından süzüldüğünü, çarmıha gerilmiş gibi kolları iki yana açık halıda uzandığını hatırlıyordu. Neden? Kocaman, solgun ay böyle davranmaya itmişti onu. Oymalı tavandaki sahnenin üstünde oynaşan o korkunç şekiller ona pis pis sırıtmıştı ve o aldırmamıştı. Bir de, ne zaman deniz kıyısına gitseler tek başına uzaklaştığı, elinden geldiğince denize yaklaştığı, huzursuz suları baştan aşağı gözden geçirirken kendi uydurduğu bir şarkıyı söylediği geldi aklına. Bir de şu öteki hayat vardı, dışarı koşturmalardan, bir şeyleri torbalarla eve taşımaktan, geri verilmek koşuluyla bir şeyler almaktan, onları Jug'la tartışmaktan, geri verilmek koşuluyla daha çok şey almak için onları geri vermekten, babanın tepsilerini düzenlemekten, babayı tedirgin etmemeye çalışmaktan oluşan hayat. Oysa hepsi sanki bir tür tünelin içinde yer alıyordu. Gerçek değildi. Yalnızca tünelden çıktığında, ay ışığına, deniz kıyısına, ya da fırtınaya ulaştığında gerçek benliğine kavuştuğunu hissediyordu. Bunun anlamı

neydi? Her zaman istediği şey neydi? Bütün bunlar onu nereye getirmişti? Şimdi? Şimdi?

O belirsiz davranışlarından biriyle Buda'dan uzaklaştı. Josephine'in ayakta durduğu yere gitti. Josephine'e bir şey söylemek istiyordu, korkunç ölçüde önemli bir şey, şey üzerine – gelecek üzerine ve ne...

"Sence de belki –" diye söze başladı.

Oysa Josephine sözünü kesti. "Ben de düşünüyordum da eğer şimdi –" diye mırıldandı. Durdular; birbirlerini beklediler.

"Haydi söyle, Con," dedi Josephine.

"Hayır, hayır, Jug; önce sen söyle," dedi Constantia.

"Hayır, ne söyleyeceksen söyle. Sen başladın," dedi Josephine.

"Ben... Ben önce senin ne söyleyeceğini duymak istiyorum," dedi Constantia.

"Saçmalama, Con."

"Gerçekten, Jug."

"Connie!"

"Ah, Jug!"

Duraklama. Sonra Constantia usulca konuştu, "Diyeceğimi söyleyemem, Jug, çünkü ne olduğunu unuttum... söyleyeceğimin ne olduğunu."

Bir an sessizdi Josephine. Bir zamanlar güneşin durduğu yerdeki kocaman buluta dikti gözlerini. Sonra kısaca yanıtladı, "Ben de unuttum."

Mr. ve Mrs. Kumru

Elbette biliyordu – hiçbir erkek daha iyi bilemezdi – zerre kadar şansı olmadığını, hiç olasılık bulunmadığını. Böyle bir şeyin yalnızca düşüncesi bile akla hayale sığmazdı. Öylesine akla hayale sığmazdı ki tam olarak anlardı eğer kızın babası – neyse, babası canı ne isterse yapsın, onu tam anlamıyla anlayacaktı. Gerçekte, umutsuzluktan başka, tanrı bilir ne kadar süreliğine bunun İngiltere'de geçirdiği son gün olduğu gerçeğinden başka hiçbir şey onu bu girişime itemezdi. Ve şimdi bile... Çekmeceli dolaptan boyunbağı, mavi ve bej rengi kareli boyunbağı seçti, yatağının kıyısına oturdu. Tutalım ki kız şöyle yanıtladı, "Bu ne küstahlık!" Şaşırır mıydı? Hayır, en küçük şaşkınlık duymazdı diye karar verdi, yumuşak yakalığını yukarı kaldırır, sonra yeniden boyunbağının üstünden kıvırırken. Zaten kızın böyle bir şeyler demesini bekliyordu. Eğer aklını başına toplayarak duruma bakarsa bundan başka şey söyleyebileceğini sanmıyordu kızın.

İşte buradaydı! Ve aynanın önünde, sinir içinde, papyon boyunbağını fiyonk yaptı, iki eliyle birden saçını kafasına yapıştırdı, ceket ceplerinin kapaklarını üste çıkardı. Rodezya'daki – sanki şu dünyada başka yer yokmuş gibi – meyve bahçesinden yılda 500 ya da 600 sterlin kazanıyordu. Hiç sermaye yok. Ona gelen başka tek kuruş yok. Bundan sonra en azından bir dört yıl falan daha gelirinin artma olasılığı da yok. Dış görünümüne, öyle şeylere falan gelince baştan yarış dışıydı bütünüyle. Taş gibi sağlıklı olmakla bile böbürlenemezdi çünkü Batı Afrika işi onu öylesine yere sermişti ki altı ay izin almak zorunda kalmıştı. Hâlâ da korkunç solgundu – hatta bu öğleden sonra her zamankinden de beter diye düşündü, öne eğilip aynada kendini incelerken. Aman güzel tanrım! Neler olmuştu? Saçları neredeyse yemyeşil görünüyordu. Her şeyin cezasını versin, ama saçı da yeşil değildi, herhalde. Bu da artık biraz fazla kaçmıştı. Derken yeşil ışık aynanın içinde titreşti; dışardaki ağacın gölgesiydi. Reggie arkasını döndü, sigara paketini çıkardı, ama yatak odasında sigara içmesinden annesinin nasıl nefret ettiğini hatırlayarak yeniden cebine soktu, çekmeceli dolaba doğru sürüklendi. Kendisinden yana olan tek doğru düzgün şey geliyorsa aklına tanrı belasını versindi, o kızsa... Ah!.. Ölü gibi kaskatı kesildi, kollarını kavuşturdu, sımsıkı çekmeceli dolaba yapıştı.

Ve kızın durumuna karşın, babasının zenginliğine, onun tek çocuk olduğu gerçeğine, hepsinden öte bu çevredeki en beğenilen kız olmasına karşın; güzelliğine, zekâsına karşın – zekâsı! – bunlardan çok daha fazla bir şeydi – gerçekten kızın yapamayacağı hiçbir şey yoktu; candan gönülden inanıyordu ki gerekirse kız herhangi bir konuda üstün yetenek sergileyebilirdi – ana-babasının ona taptıkları, onun da onlara taptığı gerçeğine karşın, hemencecik kızı bırakacaklardı gitsin taa oralara... Aklınıza gelebilecek her şeye karşın duyduğu aşk öyle korkunçtu ki umuda kapılmamak elinden gelmiyordu. Neyse, umut muydu bu? Yoksa bu, tuhaf, ürkek bir özlem miydi, kızın bakımını üstlenmek, istediği her şeyi elde etmesini sağlamayı görev edinmek, tam kusursuz olmayan hiçbir şeyin yanına yaklaşmasına izin vermemek özlemi miydi – yalnızca aşk mıydı? Nasıl da seviyordu onu! Sırtını sımsıkı çekmeceli dolaba bastırdı, mırıldandı dolaba, “Onu seviyorum, onu seviyorum!” Ve yalnızca o an için kızla birlikte Umtali yolundaydı. Geceydi. Kız bir köşede oturmuş, uyuyordu. Yumuşak çenesi, yumuşak yakalığına gömülmüş, altın-kahverengi kirpikleri yanaklarında. O narin ufacık burnuna, kusursuz dudaklarına, bebeğinkine benzeyen kulağına, kulağını yarı kapatan altın-kahverengi bukleye bayılıyordu. Balta girmemiş ormandan geçiyorlardı. Sıcaktı, karanlıktı, taa uzaklardaydı. Derken kız uyandı, “Uyudum mu?” dedi, erkek yanıtladı, “Evet. İyi misin? İşte bırak da –” ve erkek öne eğilerek... Ona doğru öne eğildi. Bu öylesine katıksız mutluluktu ki daha fazlasını hayal edemedi. Ama bu ona aşağı sekmek, girişten hasır şapkasını kapmak, ön kapıyı kapattığı sıra, “İşte, düpedüz şansımı deneyebilirim, hepsi bu,” demek gözü pekliğini verdi.

Oysa, en azından söylersek, şansı ona iğrenç bir oyun hazırlamıştı, daha o anda. Tarih öncesi zamanlardan kalma Pekinez köpekler Chinny ve Biddy’yle birlikte dar bahçe yolunu arşınlayan valideydi bu. Elbette Reginald validesini seviyordu falan filan. Kadının – kadının niyetleri iyiydi, atak-lığının sonu gelmezdi vesaire. Öte yandan acımasız bir ana olduğu da yadsınamazdı hiç. Ve Alick Amca ölüp de ona meyve bahçesini bırakmadan önce Reggie’nin hayatında öyle anlar olmuştu, bir sürü öyle an olmuştu ki, dul kadının tek oğlu olmanın adamın bu dünyada çarptırılabileceği en ağır ceza olduğuna inanmıştı. İşi olduğundan da daha katlanılmaz kılan şey, elinde avucunda bulunan tek şeyin annesi olmasıydı. Görüldüğü gibi yalnızca birleşik ebevyn değildi, aynı zamanda Reggie ilk cepli

pantolonunu giyinceye kadar hem kendinin, hem de validenin bütün hısım akrabasıyla kavgaya tutuşmuştu. Böylece de ne zaman oralarda Reggie’nin içine sıla özlemi çökse, gramafonda, “Sevgilim, nedir Hayat Aşktan başka?” çalarken yıldız ışığında verandada oturduğu sıra, validesine ilişkin gözünün önünde canlanan tek görüntü, onun iriyarı bedeni, uzun boyuyla, ayak bileklerine dolanan Chinny ve Biddy’yle bahçe yolunda haşır huşur yürümesiydi...

Valide, Reggie’yi görünce, ölmüş şunun bunun kafasını kesip atmak için ağzı açık makas elinde, durdu.

“Dışarı çıkmıyorsun ya, Reginald?” diye sordu, çıktığını görerek.

“Çaya kadar geri döneceğim, valide,” dedi Reggie cansız bir sesle, ellerini ceket ceplerine daldırarak.

Şak diye kırpma. Hoop düştü bir kafa. Reggie neredeyse yerinden zıplıyordu.

“Son öğleden sonranı annene ayıracağını sanırdım,” dedi kadın.

Sessizlik. Pekinezler gözlerini dikti. Validenin ağzından çıkan her sözcüğü anlıyorlardı. Dili beş karış dışarı fırlamış Biddy yere uzandı; öyle şişkoydu, pırıl pırıldı ki yarı erimiş karamela topağını andırıyordu. Oysa Chinny’nin porselen gözleri sıkıntıyla Reginald’a baktı, belli belirsiz kokladı, sanki bütün dünya tek bir kötü kokudan oluşuyordu. Şak diye kırptı makas yine. Zavallı küçük dilenciler; cezalarını buluyordu!

“Ve nereye yolculuk bakalım, eğer annenin sormasına izin verirsen?” diye sordu valide.

İşte bitmişti sonunda, ama kendi evlerinin görüş alanından çıkıp da Albay Proctor’ın evinin yolunu yarıla-yıncaya kadar yavaşlamadı Reggie. Ancak ondan sonradır ki nasıl da görkemli bir öğleden sonra olduğu çarptı gözüne. Sabah boyu yağmur yağmıştı, ılık, ağır, hızlı son yaz yağmuru ve ormanın üstünde yavru ördekler gibi süzülen küçük bulutlardan uzun kuyruğu saymazsak şimdi de gökyüzü açıktı. Son damlaları ağaçlardan silkeleyip düşürmeye yetecek kadar rüzgâr vardı yalnızca; ılık bir yıldız şap diye eline düştü. Şap! – bir başkası şapkasında davul çaldı. Boş yol parıldıyordu, çitler yaban gülü kokuyordu ve kulübe bahçelerinde gülhatmiler nasıl büyük pırıl

pırıl parıldıyordu. İşte şuradaydı Albay Proctor’ın evi – işte şimdiden şuradaydı. Elleri bahçe kapısındaydı, dirsekleri leylak çalılarını dürttü, çiçek yaprakları, tozları saçıldı palto kollarına. Ama dur, bir dakika. Bütün bunlar çok oldubittiye gelmişti. Olan biteni baştan düşünmek niyetindeydi. İşte, ağır ol. Oysa, iki yanında koskoca gül çalıları olan dar yolda yürüyordu bile. Bu iş böyle yapılamazdı. Oysa eli çanı yakalamış, çekmiş, sanki alev almış olduğunu söylemeye gelmiş gibi evi bangır bangır çınlatmaya başlamıştı. Hizmetçi de girişte olmalıydı çünkü ön kapı şak diye açıldı, kör olasıca çan zangırdamayı kesmeden boş konuk odasına kapatıldı Reggie. Ne tuhaftır ki çan sustuğunda, birisinin güneş şemsiyesinin koskoca piyanonun üstünde durduğu, gölgeler içindeki büyük oda onu neşelendirdi – ya da daha doğrusu, coşkuya sürükledi. Öylesine sessizdi ama yine de bir an içinde kapı açılacak, yazgısı belirlenecekti. İçinde bulunduğu duygu dişçide olmaya benzemiyor değildi; neredeyse huzursuzdu. Ama aynı zamanda, kendisi de şaşkınlığa düşerek şöyle söylendiğini duydu Reggie, “Yüce tanrım, Sen bilirsin – Sen benim için fazla bir şey de yapmadın...” Bu, onu kendine getirdi; bu, ona işin nasıl korkunç ciddi olduğunu gösterdi. Artık çok geçti. Kapı tokmağı döndü. Anne içeri girdi, aralarındaki gölgeli boşluğu geçti, ona elini uzattı, o küçük, yumuşak sesiyle dedi ki, “Çok üzgünüm, babam dışarıda. Annem de bugünü kentte, şapka arayarak geçiriyor. Sizi ağırlamak için bir tek ben varım, Reggie.”

Reggie’nin soluğu tıkandı, şapkasını ceket düğmelerine bastırdı, kekeledi, “İşin aslına bakarsanız, ben yalnızca... hoşça kalın demeye gelmiştim.”

“Ah,” diye çığlık attı Anne usulca – bir adım gerileyip uzaklaştı, gri gözleri oynaştı – “Ne kadar kısa bir konukluk!”

Sonra da erkeği izlerken çenesi çarpıldı, açık açık güldü, uzun, yumuşak çıngıraklı sesle güldü, yürüyüp uzaklaştı, piyanoya gitti, yaslandı, güneş şemsiyesinin püskülüyle oynamaya başladı.

“Çok özür dilerim,” dedi, “böyle güldüğüm için. Niçin yaptığımı bilmiyorum. Yalnızca kötü bir alış-kanlık.” Ve ansızın gri pabucunu yere vurdu, beyaz yün ceketinin cebinden mendil çıkardı. “Gerçekten bunun üstesinden gelmeliyim, çok çook saçma,” dedi.

“Tanrı aşkına, Anne,” diye bağırdı Reggie, “senin gülüşünü duymaya bayılıyorum! Hayal bile edemiyorum bundan daha –”

Oysa işin doğrusu, ikisi de biliyordu ki, kız her zaman gülmüyordu. Gerçekten alışkanlık değildi. Yalnızca ilk karşılaştıkları günden beri, o ilk andan beri, Reggie'nin anlayabilmek için tanrıya yalvardığı tuhaf bir nedenle Anne ona gülüp durmuştu. Neden? Nerede olduklarının, ne konuştuklarının önemi yoktu. Ellerinden geldiğince ciddiyet, ölümüne ciddiyet içinde başlıyorlardı ama – ne olursa olsun, erkeğin gördüğü kadarıyla – sonra ansızın bir cümlenin ortasında Anne ona göz atıyor, yüzünden hızlı bir titreme geçiyordu. Kızın dudakları aralanıyor, gözleri oynaşıyor, gülmeye başlıyordu.

Bu konudaki bir başka tuhaf şey de, neden güldüğünü kızın da bilmediği düşüncesine kapılmasıydı Reggie'nin. Kızın arkasını döndüğünü, kaşlarını çattığını, yanaklarını emdiğini, ellerini birbirine bastırdığını görmüştü. Ama yararı yoktu. Uzun yumuşak çıngıraklı gülüş çınlıyordu, şöyle bağırırken bile, "Neden güldüğümü hiç bilemiyorum." Bir gizemdi...

Şimdi mendili bir yerlerine sokuşturdu. "Otursanıza," dedi. "Sigara, almaz mıydınız? Yanınızdaki şu küçük kutuda sigara var. Ben de içerim." Kız için kibrit çaktı, kız öne eğilirken taktığı inci yüzükte ufacık alevin parıldadığını gördü. "Gidiş gününüz yarın, değil mi?" dedi Anne.

"Evet, yarın, şu ana kadar öyle," dedi Reggie, küçük bir duman yelpazesi üfledi. Ne halt etmeye böyle sinirliydi. Buna uyan sözcük sinirli değildi.

"Bu – bu, inanılması korkunç zor şey," diye ekledi.

"Evet – değil mi?" dedi Anne, usulca, öne eğildi, sigarasının ucunu yeşil tablanın çevresinde yuvarladı. Nasıl da güzel görünüyordu böyle! – düpedüz güzel – ve o koskoca koltuğun içinde öylesine minicikti. Reginald'ın yüreği sevecenlikle şişti, ama onu titreten şey kızın sesiydi, onun yumuşak sesiydi. "Bana sanki yıllardır buradaymışsınız gibi geliyor," dedi.

Reginald sigarasından uzun bir nefes aldı. "Rezalet, şu geri dönme düşüncesi," dedi.

"Kuuu- ku- ruu –kuu" sesi geldi sessizliğin içinden.

"Ama oralarda olmak hoşunuza gidiyor, değil mi?" dedi Anne. Parmağını kanca gibi inci gerdanlığına geçirdi. "Babam daha geçen gece, kendi

bağımsız hayatınızı yaşadığınız için sizin ne kadar şanslı olduğunuzu söylüyordu.” Ve kız başını kaldırıp ona baktı. Reginald’ın gülümsemesi biraz ölgündü. “Kendimi korkunç şanslı bulmuyorum,” dedi usulca.

“Kuu-ku-ruu-kuu,” sesi geldi yine. Ve Anne mırıldandı, “Yani, yalnız olduğunuz için demek istiyorsunuz.”

“Ah bana dokunan şey yalnızlık değil,” dedi Reginald, sigarasını yabanıllıkla yeşil kül tablasına bastırdı. “Ne kadar yalnız olursam olayım eskiden dayanabilirdim, hatta severdim bile. Yalnızca şey düşüncesi –” Ansızın kızardığını hissedip dehşete düştü.

“Kuu-ku-ruu-kuuu! Kuuu-kuu- ruu-ku!!

Anne ayağa fırladı. “Haydi gelin, kumrularıma hoşça kal deyin,” dedi. “Onları yan verandaya aldık. Siz kumruları seversiniz, değil mi, Reggie?”

“Fena halde,” dedi Reggie, öyle ateşle söyledi ki, kız geçsin diye camlı kapıyı açıp yana çekilirken Anne dışarı fırladı, onun yerine kumrulara güldü. Biri hep öbürünün önündeydi. Biri küçük bir çığlık atarak ileri fırlıyor, öteki ağırbaşlılık içinde kafasını eğerek, eğerek onu izliyordu. “Görüyorsunuz,” diye açıkladı Anne, “şu öndeki Mrs. Kumru Mr. Kumru’ya bakıyor, o küçük kahkahayı atıyor, önden koşuyor, erkek onun peşinden gidiyor, başını eğerek, eğerek. Ve bu da dişiyi yeniden güldürüyor. Koşup uzaklaşıyor ve onun peşinden,” diye bağırdı Anne, yere çömeldi, “zavallı Mr. Kumru geliyor, başını eğerek, eğerek... ve bu onların bütün hayatı. Başka hiçbir şey yapmıyorlar, biliyor musunuz.” Ayağa kalktı, kumru evinin çatısı üstündeki torbadan biraz sarı tahıl aldı. “Ta oralarda, Rodezya’da onlar akınıza gelirse, Reggie, tam o anda bunu yaptıklarından emin olabilirsiniz...”

Reggie, kumruları gördüğünü ya da tek sözcük duyduğunu belli eden hiçbir şey yapmadı. O an, içindeki sırrı söküp dışarı çıkarmak, onu Anne’e sunmak için harcadığı devsi çabanın bilincindeydi yalnızca. “Anne, sizce bana yakınlık duymanız mümkün mü?” Yapılmıştı işte. Bitmişti. Bunu izleyen küçük duraklamada Reginald bahçenin ışığa açıldığını, mavi, titreşen gökyüzünü, veranda direklerinde yaprakların çırpınmasını, Anne’in tek parmağıyla avcundaki darı tanelerini karıştırdığını gördü. Sonra yavaşça kız avcunu kapadı, “Hayır, asla o biçimde olmaz.” diye ağır ağır

mırıldanırken yeni dünya solup gitti, Ama Reggie herhangi bir şey hissetmeye zaman bulamadan kız hızla yürüyüp uzaklaştı, o da peşi sıra merdivenlerden indi, bahçe yolunda yürüdü, pembe gül kemerlerinin altından, çimenlikten geçti. Orada, arkasında o canlı ottan çitle Anne yüzünü Reginald'a döndü. "Sizden fena halde hoşlanmadığımdan değil," dedi. "Hoşlanıyorum. Ama" – gözleri fal taşı gibi açıldı – "o biçimde değil" – yüzünden bir titreme geçti – "insanın hoşlanması gerekir –" Dudakları aralandı ve kendini tutamadı. Gülmeye başladı. "İşte, görüyorsunuz, görüyorsunuz," diye haykırdı, "şu kareli papyonunuz. Şu anda bile, insanın gerçekten ağırbaşlı olması gerektiğini düşündüğü anda bile, sizin şu papyonunuz benim aklıma fena halde resimlerdeki kedilerin taktığı papyonları getiriyor! Ah, lütfen beni bağışlayın, böyle korkunç davrandığım için, lütfen!"

Reggie onun ufacık sıcak elini yakaladı. "Sizi bağışlamak diye bir şey söz konusu değil," dedi telaşla. "Nasıl olabilir böyle bir şey? Ve ben niçin sizi güldürdüğümü biliyorum. Bunun nedeni sizin her yönden bana çok üstün olmanız, bu durum beni gülünç yapıyor. Bunu anlıyorum, Anne. Ama eğer gerekiyorsa –"

"Hayır, hayır." Anne elini sımsıkı sıktı. "Durum bu değil. Baştan sona yanlış. Hiç de sizden üstün değilim. Siz benden çok daha iyisiniz. Siz olağanüstü biçimde bencillikten uzaksınız... ve incesiniz, yalınsınız. Bende bunların hiçbirisi yok. Siz beni tanımıyorsunuz. Benim çok berbat bir kişiliğim var," dedi Anne. "Lütfen, sözümü kesmeyin. Ve ayrıca da, sorun bu değil. Sorun şu ki" – başını salladı – "bana gülünç gelen biriyle evlenmem mümkün değil. Elbette, bunu anlıyorsunuz. Benim evleneceğim adam –" diye usulca soludu Anne. Sözünü yarım bıraktı. Elini çekti, Reggie'ye bakarak hayaller içinde tuhaf tuhaf gülümsedi. "Evleneceğim adam –"

Uzun boylu, yakışıklı, parlak bir yabancı itip önüne geçiyor, yerini alıyor gibi geldi Reggie'ye – Anne'in sık sık tiyatroda gördüğü türden bir adam, hiçliğin içinden çıkıp sahnede yürüyen, tek söz etmeden kadın kahramanı kollarına alan, bir uzun muhteşem bakıştan sonra onu kucaklayıp götüren, nereye olursa...

Bu görüntü önünde başını eğdi Reggie. "Evet, anlıyorum," dedi boğuk bir sesle.

“Anlıyor musunuz?” dedi Anne. “Ah, umarım anlıyorsunuzdur. Çünkü kendimi çok korkunç hissediyorum bu konuda. Açıklamak çok zor. Biliyorsunuz ben asla –” Durdu. Reggie ona baktı. Kız gülümsüyordu. “Tuhaf, değil mi?” dedi. “Size her şeyi söyleyebiliyorum. Ta en başından beri hep söyleyebildim.”

Gülümsemeye, “Sevindim,” demeye çabaladı. Kız sürdürdü. “Sizin kadar hoşlandığım hiç kimse çıkmadı karşıma bugüne kadar. Hiç kimsenin yanında kendimi böyle mutlu hissetmedim. Ama aşktan söz ettikleri zaman insanların ve kitapların anlatmak istediği şey bu değil, eminim. Anlıyor musunuz? Ah kendimi nasıl berbat hissettiğimi bir bilseniz. Ama biz şeye benzerdik... Mr. ve Mrs. Kumru’ya benzerdik.”

İşte şimdi tam olmuştu. Bu, Reginald’a son söz ve öyle korkunç doğru bir şey gibi göründü ki artık katlanamazdı. “Daha fazla açıklamayın,” dedi, Anne’e arkasını döndü, çimenliğe baktı. İşte, yanında koyu renk meşe ağacıyla bahçıvanın kulübesi oradaydı. Saydam dumandan oluşmuş nemli, mavi başparmak bacanın üstünde asılı duruyordu. Gerçek gibi görünmüyordu. Nasıl da boğazı ağrıyordu! Konuşabilir miydi? Kurşun yemişti. “Eve doğru yola çıkmalıyım,” diye vırakladı, çimenliği geçmeye başladı, ama Anne peşinden koştu. “Hayır, yapmayın. Daha gidemezsiniz,” diye yalvardı. “Bu duygular içindeyken gitmeniz mümkün değil.” Kaşlarını çatarak, dudağını ısırarak gözlerini ona dikti.

“Ah, tamam,” dedi Reggie, kendini toplayarak. “Ben... ben –” ve elini salladı, sanki, “bunun üstesinden geleceğim,” der gibi.

“Ama bu, korkunç,” dedi Anne. Ellerini kenetledi, adamın önünde durdu. “Elbette, evlenmemizin bizim için nasıl ölümcül olacağını görüyorsunuz, değil mi?”

“Ah, epey, epey,” dedi Reggie, bezgin gözlerle ona bakarak.

“Nasıl yanlış, nasıl şeytanca, bu kapıldığım duygular. Demek istiyorum ki, Mr. ve Mrs. Kumru için sakıncası yok, çok güzel. Ama bunu gerçek hayatta düşünsenize – bir düşünsenize!”

“Ah, tamamen,” dedi Reggie, yeniden yürümeye başladı.

Ama yine Anne önünü kesti. Ceketinin koluna asıldı, bu kez gülmek yerine, ağlamak üzere olan küçük kız çocuğu gibi görünmesi adamı şaşırttı.

“Öyleyse, niye, anlıyorsanız böyle mutsuzsunuz?” diye inledi. “Niçin bu kadar korkunç önemsiyorsunuz? Niçin bu kadar berbat görünüyorsunuz?”

Reggie yutkundu, yine elini sallayarak bir şeyi başından savdı. “Elimde değil,” dedi, “bir darbe yedim. Şimdi burada kestirip atarsam, belki –”

“Nasıl söz edebilirsiniz, kestirip atmaktan şimdi?” dedi Anne, horgörüyle. Reggie’ye doğru ayağını yere vurdu; kıpkırmızı kesilmişti. “Nasıl bu kadar acımasız olabilirsiniz? Bana evlenme teklif etmeden önceki kadar mutlu olduğunuzu görmeden sizi bir yere bırakmam. Elbette, bunu anlayabilirsiniz, çok basit.”

Ama Reginald’a hiç de öyle basit falan görünmüyordu. İnanılmayacak ölçüde karmaşık görünüyordu.

“Sizinle evlenemeyecek olsam bile, taa oralarda, uzaklarda olduğunuzu, mektup yazacak o korkunç annenizden başka kimseniz bulunmadığını, acı çektiğinizi, hepsinin de benim suçum olduğunu bilmeye nasıl katlanırım?”

“Sizin suçunuz değil. Böyle düşünmeyin. Yalnızca yazgı bu.” Reggie kızın elini kolundan uzaklaştırdı, öptü. “Bana acımayın, sevgili küçük Anne,” dedi usulca. Bu kez, pembe kemerlerin altında, bahçe yolunda neredeyse koşuyordu.

“Kuu-kuu-ruu-ku! Kuuu-kuu-ruuu-kuku!” sesleri geldi verandadan. “Reggie, Reggie!” sesi de bahçeden.

Erkek durdu, arkasını döndü. Ama kız onun çekingen, şaşkın duruşunu görünce küçük bir kahkaha koyverdi.

“Geri dönün, Mr. Kumru,” dedi Anne. Ve Reginald ağır ağır çimenliği geçerek geldi.

Genç Kız

Mrs. Raddick'in kızı tam o anda ışıltılı cennetten yere düşmüştü sanki, mavi elbisesinin içinde, yanakları hafiften kızarmış, mavi, masmavi gözleriyle, altın sarısı bukleleri sanki ilk olarak başının üstünde tokalanmış – kız uçup giderken yolunu kesmesin diye başının üstüne tokalanmış. Mrs. Raddick'in çekingen, biraz şaşkın ama derinden beğenen bakışı da buna inanıyor görünüyordu; oysa kızı hiç de hoşnut durmuyordu – niye olsundu ki? – yere inip gazinonun merdivenlerine konduğu için. Gerçekten, canı sıkılıyordu – canı sıkılıyordu, croupierler yerine somurtuk, yaşlı azizler ve kumar oynamak için bozuk paralar olan gazinolarla doluymuş gibi cennet.

"Hennie'yi de yanına alırsın, değil mi?" dedi Mrs. Raddick. "Elbette, alırsın. İşte araba, bir çay içersin ve bu basamakta oluruz – tam burada – bir saat içinde. Görüyorsunuz, onun içeri girmesini istiyorum. Daha önce hiç girmemişti, görmeye değer. Ona haksızlık olacağını biliyorum."

"Öff, kapa çeneni, anne," dedi kız, bezginlikle. "Haydi yürü. Bu kadar çok konuşma. Ve çantan açık; yine bütün paranı kaybedeceksin."

"Özür dilerim, şekerim," dedi Mrs. Raddick.

"Ah, haydi, gir içeri! Para kazanmanı istiyorum," dedi sabırsız ses. "Senin için hava hoş – ama ben meteliğe kurşun atıyorum!"

"İşte – al sana elli frank, yüz al!" Yaylı kapılardan geçerlerken kızın eline kâğıt paralar tutuşturduğunu gördüm Mrs. Raddick'in.

Hennie ve ben, bir an merdivenlerde durup insanları izledik. Oğlanın yüzünde kocaman, doygun bir gülümseme vardı.

"İşte," diye bağırdı, "İngiliz buldog köpeği. Buraya köpek sokmalarına izin veriliyor mu?"

"Hayır, verilmiyor."

"Çok kıyak hayvan, değil mi? Keşke benim de olsaydı. Çok eğlenceliler. İnsanları öyle bir korkutuyorlar ki, asla da saldırganlaşmıyorlar şeylerine karşı – sahiplerine karşı." Ansızın kolumu sıktı. "Hey, şu yaşlı kadına bak. Kim o? Niye öyle görünüyor? Kumarbaz mı?"

İlk çağlardan kalma, kuruyup solmuş yaratık, üzerinde yeşil saten elbisesi, siyah kadife pelerini, mor tüylü beyaz şapkasıyla, sanki tellerin üstünde yukarı çekiliyormuş gibi ağır ağır merdivenlerde sallanıyordu. Gözlerini önüne dikmişti, kendi kendine gülüyordu, başını sallıyordu, gıdaklıyordu; pençeleri pis bir çizme torbasına benzeyen şeye kenetlenmişti.

Ama tam o anda yanında – kız – ve arkada, havada asılı bir başka kadınla Mrs. Raddick ortaya çıktı yine. Mrs. Raddick bana doğru atıldı. Yüzü pırıl pırıl kızarmıştı, şendi, başka bir yaratıktı. Tren kalkmadan önce ayıracak tek dakikası yokmuş gibi perondaki arkadaşlarına "hoşça kal" diyen birine benziyordu.

"Ah, hâlâ buradasınız, hâlâ. Ne şanslıyız, değil mi! Gitmemişsiniz. Ne güzel! Çok korkunç şeyler yaşadım – onunla," diye elini kızına doğru savurdu, kız duruyordu orada, taş gibi kıpırtısız, kibirli, önüne bakarak, ayağını basamakta döndürerek, çok uzaklarda. "Onu içeri almadılar. Yirmi bir yaşında olduğuna yemin ettim. Ama bana inanmadılar. Adama cüzdanımı gösterdim; daha fazlasını yapmayı göze alamadım. Ama işe yaramadı. Düpedüz alay etti... ve işte tam da şimdi New York'lu Mrs. MacEven'la karşılaştım, daha yeni on üç bin kazanmış Salle Priveé'den – şansı dönmüşken onunla birlikte içeri girmemi istiyor. Elbette bırakamam – kızı. Ama eğer siz –"

Bunun üzerine "kız" başını kaldırıp baktı; annesini düpedüz sindirdi. "Neden beni bırakamayacakmışsın?" dedi öfkeyle. "Ne görülmemiş saçmalık! Sen ne cesaret böyle olay çıkarıyorsun? Bu, seninle son gelişim. Gerçekten kelimelerle anlatılamayacak kadar korkunçsun." Annesini tepeden tırnağa süzdü. "Kendini topla biraz," dedi üstünlükle.

Mrs. Raddick'in gözü dönmüştü, düpedüz gözü dönmüştü. Mrs. MacEvans'la birlikte içeri girmeye "can atıyordu", ama aynı zamanda...

Bütün cesaretimi topladım. "İster miydiniz – çaya gelmek hoşunuza gider miydi – bizimle birlikte?"

"Evet, evet, bayılır. Benim de istediğim tam bu, değil mi şekerim? Mrs. MacEvans... bir saat içinde dönerim... ya da daha önce... ben –"

Mrs. R. ok gibi merdivenlerden yukarı fırladı. Çantasının yine açık olduğunu gördüm.

İşte, üçümüz baş başa kalmıştık. Ama gerçekten, bu benim suçum değildi. Hennie de canı sıkkın, berbat görünüyordu. Araba geldiğinde koyu renk paltosuna sarındı kız – hastalık bulaşmasından korunmak için. Küçücük ayakları bile, onu merdivenlerden aşağı, bize doğru taşımaya karşı çıkar gibiydi.

“Çok üzgünüm,” dedim, araba yola koyulurken.

“Ah, benim için önemi yok,” dedi kız. “Yirmi bir yaşında görünmek istemiyorum. Kim ister ki – on yedi yaşındaysa! Benim,” – usulca ürperdi – “iğrendiğim şey salaklık, şişko yaşlı adamların gözlerini dikip bakmaları. Hayvanlar!”

Hennie çabucak bir göz attı, sonra camdan dışarısını izledi.

Kapılarının önünde, altın rengi-siyah fıçıların içinde portakal ağaçları bulunan, pembe-beyaz mermerden yapılmış koskoca sarayın önüne yanaştık.

“İçeri girmek ister miydiniz?” diye önerdim.

Kız durakladı, göz attı, dudağını ısırdı, boyun eğdi. “Ah, neyse, başka yer yok gibi,” dedi. “İn aşağı, Hennie.”

Önce ben indim – masa bulmak için, elbette – kız arkamdan geldi. Ama işin en kötüsü, yalnızca on iki yaşındaki küçük erkek kardeşin yanımızda olmasıydı. Bu, bardağı taşıran son damlaydı – bacaklarına dolaşan bu çocukla birlikte olmak.

Tek masa vardı. Üzerinde pembe karanfiller, mavi çay peçetelerinin yelken gibi durduğu pembe tabaklar.

“Buraya oturalım mı?”

Beyaz hasır koltuğun arkalığına elini koydu kız, bıkkınlıkla.

“Fark etmez. Niye olmasın?” dedi.

Hennie onu sıkıştırarak arkasından geçti, sondaki taburenin üstüne solucan gibi tırmandı. Fena halde dışta bırakılmış hissediyordu. Kız eldivenlerini bile çıkarmadı. Gözlerini indirdi, parmaklarıyla masaya vurdu.

Ölgün bir keman sesi gelince yüzünü buruşturdu, dudağını ısırdı yine. Sessizlik.

Garson kız göründü. Ona sormayı bile göze alamıyordum. “Çay – kahve? Çin çayı – ya da limonlu buzlu çay?”

Gerçekten aldırdığı yoktu. Onun için hepsi birdi. Gerçekten hiçbir şey istemiyordu. Hennie fısıldadı, “Kakao!”

Ama tam garson kız arkasını dönmüşken aldırmazlıkla seslendi kız, “Ah, bana da bir kakao getirebilirsiniz, fark etmez.”

Biz beklerken kapağında ayna olan, küçük, altın bir pudra kutusu çıkardı, isteksizce zavallı küçük ponponu salladı, güzelim burnuna dokundurdu.

“Hennie,” dedi, “şu çiçekleri kaldır.” Ponponuyla karanfilleri gösterdi ve ben onun mırıldandığını duydum, “Masanın üstünde çiçeklere dayanamam.” Besbelli kıza çok keskin bir acı veriyorlardı çünkü ben onları kaldırırken düpedüz gözlerini kapadı.

Kakao ve çayla geri geldi garson kız. Kocaman köpük köpük fincanları önlerine koydu, benim saydam bardağımı itti. Hennie burnunu gömdü, bir korkunç an boyunca ucunda titreşen küçük krema damlacığıyla ortaya çıktı. Ama küçük bir beyefendi gibi telaşla sildi onu. Acaba kızın dikkatini fincanına çekmeyi göze alsam mı, diye düşündüm. Farkına varmamıştı – görmemişti – sonra ansızın, neredeyse rastlantı sonucu bir yudum aldı. Merakla izledim; belli belirsiz ürperdi.

“Felaket tatlı!” dedi.

Kafası kuru üzüm gibi, bedeni çikolata, ufak tefek oğlan bir tepsi hamur işiyle yanımıza geldi – sıra sıra küçük hilkat garibeleri, küçük esinler, küçük eriyen rüyalar. Onları kıza sundu. “Ah, hiç aç değilim. Götürün.”

Hennie’ye sundu. Hennie çabucak bana göz attı – onay almış olmalıydı – çünkü bir kremalı çikolata, bir kahveli kurabiye, içi fındık dolu bir beze, taze çilek dolu küçük bir boynuz aldı. Kız onu izlemeye bile katlanamıyordu. Ama tam oğlan arkasını dönüp uzaklaşırken tabağını yukarı kaldırdı.

“Ah, neyse, bana da bir tane ver,” dedi.

Gümüş maşalar aşağı bıraktı bir, iki, üç – ve bir de vişneli küçük tart. “Bütün bunları bana niye verdiğinizi bilmiyorum,” dedi kız, neredeyse gülümsüyordu. “Yemeyeceğim, yiyemem!”

Şimdi çok daha rahatlamıştım. Çayımı yudumladım, arkama yaslandım, hatta sigara içip içemeyeceğimi sordum. Bunun üzerine kız elinde çatalıyla durakladı, gözlerini açtı ve gerçekten gülümsedi. “Elbette,” dedi. “her zaman insanların sigara içmesini beklerim.”

Oysa tam o anda Hennie’nin başına acıklı bir şey geldi. Hamurdan boynuzunun üstüne çok fazla bastırdı, ikiye bölünüp uçtu boynuz, bir yarısı masaya saçıldı. Korkunç bir olay! Oğlan kıpkırmızı kesildi. Hatta kulakları bile alev alev yanıyordu, utangaç bir el, geriye ne kalmışsa almak için masanın üstünde süründü.

“Seni görülmemiş hayvan!” dedi kız.

Aman tanrım! Uçarak imdadına yetişmeliydim. Çabucak bağırdım, “Yurtdışında çok kalacak mısınız?”

Oysa daha şimdiden Hennie’yi unutmuştu. Ben de unutulmuştum. Bir şeyleri anımsamaya çalışıyordu... çok uzaklardaydı.

“Bil – mi – yorum,” dedi ağır ağır, o uzak yerden.

“Galiba, Londra’ya yeğliyorsunuz. Orası daha – daha –”

Ben daha ileri gitmeyince, kız geri geldi, bana baktı, çok şaşırmıştı. “Daha ne –?”

“Enfin – daha neşeli,” diye bağırdım, sigaramı sallayarak.

Ama bunu ölçüp biçmesi için bütün bir pasta gerekti. Ondan sonra bile, “Ah, neyse, bu değişir!” sözcükleri güvenle söyleyebileceği tek şey oldu.

Hennie bitirmişti. Hâlâ her yanını ateş basıyordu.

Kelebek biçimindeki listeyi masadan aldım. “Bakalım – şekerlemeye ne dersin, Hennie? Mandalina ve zencefil nasıl? Hayır, daha serin bir şeyler. Taze ananas-elma şekerlemesi nasıl?”

Hennie şiddetle onayladı. Garson kız gözlerini üzerimize çevirdi. Kırıntılarından bakışlarını kaldırınca siparişi aldı.

“Mandalina ve zencefil mi dediniz? Ben zencefil severim. Bana da bir tane getirebilirsiniz.” Sonra çabucak konuştu, “Keşke şu orkestra İsa’nın doğum yılından kalma parçaları çalmasa. Bütün geçen yılbaşı boyunca bu parçalarla dans ediyorduk. Çok bıktırıcı!”

Oysa güzel bir havaydı. Şimdi dikkatimi çekti de, içimi ısıtıyordu.

“Bence burası çok hoş bir yer, sence de öyle değil mi, Hennie?” dedim.

Hennie dedi ki: “Çok esaslı!” Çok alçak sesle söylemeye niyetliydi ama çok yüksek, bir tür gıcırtı gibi çıktı.

Hoş? Burası? Hoş? Kız ilk kez çevresine göz attı, neler varmış görmeye çalıştı... Gözlerini kırpıştırdı; o güzelim gözleri merak ediyordu. Çok yakışıklı, yaşlıca bir adam, siyah kurdelenin ucunda asılı tek gözlüğüyle kıza gözünü dikti. Ama kız onu düpedüz görmüyordu. Adamın bulunduğu yerde, havada boşluk vardı. Adamın içinden geçerek ötelere bakıyordu.

Sonunda küçük yassı kaşıklar cam tabakların üstünde kıpırtısız durdu. Hennie yorgun gibiydi ama kız beyaz eldivenlerini eline geçirdi yine. Pırlanta kol saatiyle sorunu vardı; takılıyordu. Çekiştirdi – şu salak küçük şeyi kırmaya çalıştı – kırılmıyordu. Sonunda eldivenini üzerine çekmesi gerekti. Ondan sonra, gördüm, bu yere bir an daha katlanamazdı, ve gerçekten, ayağa fırladı, ben çayın parasını ödemek gibi bayağı bir işle uğraşırken arkasını dönüp gitti.

Sonra yine dışarıdaydık. Alacakaranlık çökmüştü. Gökyüzüne ufacık yıldızlar serpişmişti; kocaman lambalar parıldıyordu. Arabanın gelmesini beklerken kız aynı önceki gibi ayağını döndürerek, önüne bakarak basamakta durdu.

Hennie kapıyı açmak için öne fırladı, kız bindi, arkasına gömüldü – oh – öylesine iç çekerek!

“Söyle ona,” dedi soluk soluğa, “elinden geldiğince hızla sürsün.”

Arkadaşı sürücüye sırıttı Hennie. “Allie veet!” dedi. Sonra kendini topladı, yüzü bize dönük küçük koltuğa oturdu.

Altın pudra kutusu ortaya çıktı yine. Yine zavallı küçük ponpon sallandı; yine kızla ayna arasında o çabucak, ölümüne-gizli bakış gitti geldi.

Brokar kumaşı kesen makas gibi siyah-altın rengi kenti parçaladık. Bir şeylere tutunuyor gibi görünmemek için büyük çaba harcıyordu Hennie.

Ve Gazino'ya ulaştığımızda, elbette Mrs. Raddick orada değildi. Merdivenlerde ondan en küçük iz yoktu – en küçük iz.

"Ben gidip bakarken arabada kalır mısınız?"

Ama hayır – kalamazdı. Tanrı aşkına, hayır! Hennie kalabilirdi. O, arabada oturmaya katlanamazdı. Basamaklarda beklerdi.

"Ama seni bırakmak pek hoşuma gitmiyor," diye mırıldandım. "Seni burada bırakmasam çok daha iyi olacak."

Bunun üzerine kız paltosunu geriye attı; döndü, yüz yüze geldik; dudakları aralandı. "Tanrı aşkına – neden! Bana – bana göre hava hoş. Beklemeyi – beklemeyi severim." Sonra ansızın yanakları kıpkırmızı kesildi, gözleri koyulaştı – bir an için ağlayacak sandım. "Bı – bırak beni, lütfen," diye kekeledi, sıcak, istekli sesle. "Hoşuma gidiyor. Beklemeyi seviyorum! Gerçekten – gerçekten seviyorum! Hep bekliyorum – her türden yerde..."

Koyu renk paltosu açıldı, beyaz boynu – mavi elbise içindeki bütün o yumuşak, genç bedeni – karanlık tomurcuğunu yırtıp açan çiçek gibiydi.

Parker Ana’nın Hayatı

Yaşlı Parker Ana’nın her salı evini temizlediği edebiyatçı beyefendi o sabah ona kapıyı açtığında torununun nasıl olduğunu sordu. Karanlık küçük girişteki paspasın üzerinde durdu Parker Ana, kapıyı kapaması için beyefendiye yardım etmek üzere elini uzattı, sonra yanıtladı.

“Dün gömdük onu, beyefendi,” dedi usulca.

“Aman tanrım! Bunu duyduğuma çok üzüldüm,” dedi edebiyatçı beyefendi, şaşkına dönmüş sesle. Kahvaltısının ortasındaydı. Üzerinde çok partal bir sabahlık, bir elinde buruşuk gazete vardı. Ne yapacağını bilemiyordu. O sıcak oturma odasına dönemezdi, bir şeyler söylemeden – bir şeyler daha söylemeden. Sonra bu insanlar cenaze törenlerini pek fazla önemsedikleri için incelikle dedi ki, “Umarım cenaze töreni iyi geçmiştir.”

“Afedersiniz, beyefendi?” dedi Parker Ana boğuk bir sesle.

Zavallı yaşlı kuş! Gerçekten altüst olmuş görünüyordu. “Umarım cenaze şey olmuştur – başarılı geçmiştir,” dedi adam. Parker Ana yanıtlamadı. Başını önüne eğdi, temizlik gereçlerini, önlüğünü, keçe terliklerini koyduğu eski balık torbasını sımsıkı kavrayarak mutfağa doğru topallaya topallaya yürüdü. Edebiyatçı beyefendi kaşlarını kaldırdı, kahvaltısına geri döndü.

“Üstesinden gelir herhalde,” dedi yüksek sesle, marmelatını alırken.

Parker Ana şapkasından iki firketeyi çıkardı, şapkayı kapının arkasına astı. Yıpranmış ceketinin kancalarını açtı, onu da astı. Sonra önlüğünü bağladı, çizmelerini çıkartmak için oturdu. Çizmelerini çıkartmak ya da giymek onu acıya boğan bir işti, ama zaten yıllardır acı kaynağıydı. Gerçekten, acıya öylesine alışmıştı ki, daha bağcıkları bile çözmeden sancıya hazır yüzü asılır, çarpılırdı. Bu iş bittiğinde içini çekerek arkasına yaslandı, usulca dizlerini ovdu...

“Nine! Nine!” Küçücük torunu düğmeli çizmeleriyle dizlerinde oturuyordu. Sokakta oynamaktan daha yeni dönmüştü eve.

“Bak ninenin eteğini neye benzettin – seni yaramaz çocuk!”

Ama oğlan kollarını boynuna doladı, yanağını kendisininkine sürttü.

“Nine, hadi bi peni versene!” diye yalvardı.

“Çekil başımdan, ninede beş para yok.”

“Evet, var.”

“Hayır, yok.”

“Evet, var. Hadi ver be!”

Daha şimdiden eski, ezik, siyah deri cüzdanı karıştırmaya başlamıştı bile.

“İyi bakalım, ya sen nineye ne vereceksin?”

Oğlan küçük, utangaç bir kahkaha attı, daha sokuldu. Yanağında titreşen gözkapağını hissetti. “Benim bi şeyim yok ki,” diye mırıldandı...

Yaşlı kadın ayağa fırladı, demir çaydanlığı sobanın üstünden kaptı, musluğa götürdü. Çaydanlığı döven suyun çıkardığı gürültü, acısını öldürdü gibiydi sanki. Kovayı da doldurdu, bulaşık tasını da.

O mutfağın durumunu anlatmak koca bir kitabı doldururdu. Hafta içinde edebiyatçı beyefendi işini kendisi yapıyordu. Yani, arada sırada bu amaçla bir köşeye konmuş reçel kavanozuna çay artıklarını boşaltıyor, temiz çatalları bitirirse bir iki tanesini havluya siliyordu. Yoksa, arkadaşlarına açıkladığı gibi, “düzeneği” oldukça basitti, insanların ev bakımı konusunda niye bu kadar gürültü kopardıklarını anlayamıyordu.

“Basitçesi, evdeki her şeyi kirletirsin, temizlemek için haftada bir kere bir kocakarı alırsın, işte oldu bitti.”

Sonuç, dev gibi bir çöp kovasını andırıyordu. Yerler bile kızarmış ekmek kırıntılarıyla, zarflarla, sigara izmaritleriyle leş gibiydi. Ama Parker Ana ona hınç beslemiyordu hiç. Bakacak kimsesi olmadığı için zavallı genç beyefendiye acıyordu. Pis küçük pencereden, hüzünlü-görünümlü gökyüzünün kocaman enginliğini görebiliyordunuz ve ne zaman hava bulutlu olsa, çok yıpranmış, yaşlı, kenarları tırtık tırtık, içleri delikli, ya da çay lekesi gibi koyu renkliydi o bulutlar.

Su ısınırken Parker Ana yerleri süpürmeye koyuldu. “Evet,” diye düşündü, süpürge yeri döverken, “şöyle ya da böyle, ben payıma düşeni aldım. Çok zor bir hayatım oldu.”

Komşuları bile böyle söylüyordu onun için. Bir çok kez, elinde balık torbasıyla eve doğru topallarken, onların köşede bekledikleri ya da sokak parmaklıklarından eğildikleri sıra kendi aralarında konuştuklarını duymuştu, “Çok zor bir hayatı var, Parker Ana’nın.” Ve öylesine doğruydu ki, hiç de gururlanmıyordu bununla. Tıpkı 27 Numara’nın arka bölümünde, bodrumda yaşadığını söylemek gibiydi. Zor bir hayat!..

On altı yaşında Stratford’dan ayrılmış, mutfak hizmetçisi olarak Londra’ya gelmişti. Evet, Stratford-on-Avon’da doğmuştu. Shakespeare mi, beyefendi? Hayır, insanlar boyuna onu sorup duruyorlardı. Ama tiyatroların üstünde görünceye kadar adını hiç duymamıştı.

“Akşam şöminenin başına oturduğunda, bacadan yıldızları görebildiğin,” ve “Annenin hep domuz pastırmalarını tavandan astığı,” dışında Stratford’dan geriye hiçbir şey kalmamıştı ona. Ve bir şey vardı – bir çalı vardı – ön kapıda, öyle güzel kokardı ki. Ama çalı çok belli belirsizdi. Kötüleşip hastaneye kaldırıldığında bir iki kez hatırlamıştı yalnızca.

Orası korkunç bir yerdi – ilk yeri. Dışarı çıkmasına hiç izin vermezlerdi. Sabah, akşam duaları dışında hiç üst kata da çıkmadı. Şöyle böyle bir bodrumdu. Ve aşçı çok acımasız kadındı. Evden gelen mektupları daha okumadan kapıp götürür, onu hayallere sürükledikleri için mutfak sobasına atardı... Ve o böcekler! İnanır mıydınız? – Londra’ya gelinceye kadar hiç kara böcek görmemişti. Burada Ana hep usulca gülerdi – kara böcek görmemiş olmasına! Neyse! Kendi ayağını hiç görmemiş olduğunu söylemek gibiydi.

O ev satılıp aile gidince “yardımcı” olararak bir doktorun evine geçti, gece gündüz koşuşturup durduğu iki yıldan sonra da kocasıyla evlendi. Fırıncıydı.

“Fırıncı,* Mrs. Parker!” derdi edebiyatçı beyefendi. Çünkü ara sıra koca kitap ciltlerini bir yana bırakır, ona kulak verirdi, en azından Hayat denen şu ürüne. “Fırıncıyla evlenmek hoş olmalı!”

Mrs. Parker o kadar da emin değil gibiydi.

“Temiz bir ticaret,” dedi beyefendi.

Mrs. Parker inanmış görünmüyordu.

“Ve taze somunları müşterilere vermek hoşuna gitmiyor muydu?”

“Şey, beyefendi,” dedi Mrs. Parker, “dükkânda çok fazla bulunmazdım. On üç tane küçüğümüz oldu, yedisini toprağa verdik. Eğer hastanede değilsek sağlık ocağındaydık diyebilirdiniz!”

“Gerçekten, diyebilirdiniz, Mrs. Parker!” dedi beyefendi, ürpererek, kalemini yeniden eline alıp.

Evet, yedi tanesi göçüp gitmişti ve altı tanesi daha ufacıkken kocası vereme yakalanmıştı. Ciğerlerindeki un yüzünden, demişti doktor ona, o zamanlar... Gömleği başının üstünde toplanmış, yatağında oturuyordu kocası, doktorun parmağı sırtında halka çiziyordu.

“Şimdi, eğer onu buradan kesip açarsak, Mrs. Parker,” diyordu doktor, “ciğerlerinin beyaz tozla tıka basa dolu olduğunu görürsünüz. Soluk ver bakalım, iyi dostum!” Ve zavallı sevgili kocasının dudaklarından koskoca beyaz toz bulutunun yükseldiğini gerçekten gördü mü, yoksa gördüğünü hayal mi etti hiçbir zaman emin olamadı Mrs. Parker...

Oysa o altı küçük çocuğu büyütmek için, kendi başının çaresine bakmak için verdiği savaş. Korkunç olmuştu! Sonra da tam okula gidecek kadar büyüdüklerinde kocasının kız kardeşi onlarla kalmak, yardım etmek için yanlarına geldi, geleli daha iki ay bile dolmadan merdivenlerden yuvarlanıp, belkemiğini sakatladı. Ve beş yıl boyunca Parker Ana’nın bakacak başka bir bebeği daha var anlamına geldi bu – ve nasıl da avaz avaz ağlamaktan başka şey yapmayan bir bebek! Sonra küçük Maudie kötü yola düştü, kız kardeşi Alice’i de peşinden sürükledi; iki oğlan göç etti, küçük Jim orduya katılıp Hindistan’a gitti, en küçükleri Ethel hiçbir işe yaramaz ufak bir garsonla evlendi, adam küçük Lennie’nin doğduğu yıl ülserden öldü. Ve şimdi de küçük Lennie – benim torunum...

Kirli fincan ve tabak yığınları yıkanmış, kurulanmıştı. Mürekkep karası bıçaklar patates parçasıyla temizlenmiş, bir parça mantarla parlatılmıştı. Masa ovulmuştu, çekmeceli dolap ve içinde sardalye kuyrukları yüzen musluk taşı da...

Hiç güçlü kuvvetli bir çocuk olmamıştı o – taa en başından beri hiç. Herkesin kız sandığı o sapsarı bebeklerden biriydi. Gümüş sarısı bukleleri vardı onun, mavi gözleri, burnunun yan tarafında elmas tanesi gibi küçük

bir beni. O çocuğu büyütmek için onun ve Ethel'in katlandığı sıkıntılar! Gazetelerden okudukları şeyleri denediler onda! Her pazar sabahı, Parker Ana çamaşırları yıkarken Ethel yüksek sesle okurdu.

"Sayın Bayım, – daha önce küçük Myrtil'imin ölüm döşeğinde olduğunu bildirmek için yazıyorum size... Dört şişeden sonra... 4 kilo aldı 9 haftada ve hâlâ da alıyor."

Ve sonra yumurta kabından bozma mürekkep hokkası çekmeceli dolaptan çıkar, mektup yazılır, ertesi sabah Parker Ana işe giderken postaya verilirdi. Ama hiçbir şeye yaramamıştı. Hiçbir şey küçük Lenni'ye kilo aldıramıyordu. Hatta onu mezarlığa götürmek bile yüzüne renk katmamıştı hiçbir zaman; otobüste güzel güzel sallanmak iştahını açmamıştı hiç.

Ama taa en başından beri o ninesinin oğluydu...

"Sen kimin oğlusun?" dedi yaşlı Parker Ana, sobanın başından doğrulup pis cama doğru giderken. O küçücük ses, öylesine sıcak, öylesine yakın olan, az kalsın kadını boğacak ses – sanki göğsünün içinde, yüreğinin altındaydı – güldü, dedi ki, "Ben ninemin oğluyum!"

Tam o anda ayak sesleri duydu, edebiyatçı beyefendi, yürüyüş için giyinmiş, kapıda belirdi.

"Şey, Mrs. Parker, dışarı çıkıyorum."

"Çok güzel, efendim."

"Mürekkep hokkasının altındaki tepside bulacaksın paranı."

"Teşekkür ederim, efendim."

"Şey, bu arada, Mrs. Parker," dedi edebiyatçı beyefendi çabuk çabuk, "buraya son geldiğinde hiç kakao atmadın – değil mi?"

"Hayır, efendim."

"Çok tuhaf. Kutunun dibinde bir çay kaşığı kakao kaldığına yemin edebilirim." Birden yarıda kesti. Yumuşakça, kesin bir sesle ekledi, "Bir şeyleri attığında bana söyleyeceksin her zaman – değil mi, Mrs. Parker?" Sonra da, gerçekten, açıkça görülen aldırmazlığının altında kadın kadar

uyanık olduğunu Mrs. Parker'a gösterdiğine inanarak, kendinden pek hoşnut yürüyüp gitti.

Kapı gürültüyle çarpıldı. Fırçalarını, bezlerini yatak odasına götürdü. Ama düzelterek, sıkıştırarak, patpatlayarak yatağı yapmaya başladığında küçük Lennie'nin düşüncesi dayanılmaz oldu. Niçin o kadar çok acı çekmek zorunda kalmıştı? İşte, anlayamadığı şey buydu. Niçin küçücük melek çocuğun, soluğunu istemesi, onun için savaş vermesi gereksindi?

...Bir şeyler kaynar gibi ses geliyordu Lennie'nin ufacık göğüs kafesinden. Bir türlü kurtulamadığı fıkırdayan koca bir topak vardı. Öksürdüğünde başından ter fışkırıyordu; gözleri dışarı fırlıyordu; elleri dalgalanıyordu, tencerenin dibine çarpıp duran patates gibi koca topak fokurduyordu. Ama hepsinden de daha beter olan şey, öksürmediği zaman sırtını yastığa yaslayıp oturması, hiç konuşmaması, yanıt vermemesi, hatta duyduğunu bile belli etmemesiydi. Yalnızca onuru kırılmış gibi duruyordu.

"Bu senin zavallı yaşlı ninenin suçu değil, bir tanem," dedi Parker Ana, kıpkırmızı kulaklarından geriye doğru nemli saçlarını okşayarak. Ama Lennie başını çekti, yana kaydı. Ona fena halde küskün görünüyordu – ve ağırbaşlı. Başını eğdi, ninesinin bunu yaptığına inanamıyormuş gibi gözlerini ondan kaçırdı.

Ama en son... Parker Ana yatağın üstüne örtüyü savurdu. Hayır, bunu düşünemezdi düpedüz. Çok fazlaydı – katlanamayacağı kadar çok şey yüklenmişti hayatı boyunca. Şimdiye kadar katlanmıştı, kendi başının çaresine bakmıştı, tek bir kere bile ağladığı görülmemişti hiç. Tek canlı bile görmemişti onu hiç. Kendi çocukları bile Ana'nın yıkılıp ağladığını görmemişti. Her zaman gururlu bir yüzü korumuştu. Oysa şimdi! Lennie gitmişti – nesi kalmıştı elinde? Hiçbir şeyi kalmamıştı. Hayattan elde ettiği tek şey oydu, şimdi o da alınmıştı. Niçin bunların hepsinin benim başıma gelmesi gerekti, diye merak etti. "Ne yaptım ki ben?" dedi yaşlı Parker Ana. "Ne yaptım ki ben?"

Bu sözcükler ağzından dökülürken fırçası elinden düştü. Kendini mutfakta buldu. Acısı öyle korkunçtu ki şapkasını kafasına tokaladı, ceketini giydi, uykuda yürüyen birisi gibi evden çıkıp gitti. Ne yaptığını bilmiyordu. Başına gelenlerin dehşetiyle sersemlemiş de yürüyüp uzaklaşan

birini andırıyordu – neresi olursa herhangi bir yere doğru, sanki yürüyüp uzaklaşarak kurtulabilirmiş gibi...

Sokak soğuktu. Buz gibi bir rüzgâr vardı. İnsanlar yanından uçup gidiyordu, çok hızla; erkekler makas gibi yürüyordu; kadınlar kedi gibi sekiyordu. Ve hiç kimse bilmiyordu – hiç kimse aldırmıyordu. Hatta kendini koyverse bile, sonunda, bütün o yıllardan sonra ağlasa bile soluğu karakolda alacaktı, büyük olasılıkla.

Ama ağlama düşüncesiyle sanki küçük Lennie ninesinin kucağına sıçradı. Ah, işte, yapmak istediği şey bu, bir tanem. Nine ağlamak istiyor. Şimdi bir ağlayabilseydi, uzun uzun ağlayabilseydi, her şeye, ilk çalıştığı yerden, acımasız aşçıdan başlayarak, doktora, sonra da yedi küçüğe, kocasının ölümüne, çocukların kendisini bırakmasına, onu Lennie'ye getiren bütün o acılı yıllara kadar her şeye ağlayabilseydi bir. Ama bütün bunlara doyasıya ağlamak çok zaman alacaktı. Her neyse, zamanı gelmişti artık. Yapmalıydı. Artık daha fazla erteleyemezdi... Nereye gidebilirdi?

"Çok zor bir hayatı oldu, Parker Ana'nın." Evet, zor bir hayat, gerçekten. Çenesi titremeye başladı; yitirecek hiç zamanı kalmamıştı. Ama nereye? Nereye?

Eve gidemezdi; orada Ethel vardı. Korkudan Ethel'in aklını başından alırdı bu. Bir yerlerde bir sıraya oturamazdı; insanlar, sorular sorarak gelirlerdi. Beyefendinin evine dönmesi de mümkün değildi; yabancıların evlerinde ağlamaya hakkı yoktu. Merdivenlere otursa polis gelip söylenirdi.

Saklanabileceği, kendi başının çaresine bakabileceği, istediği kadar kalabileceği, kimseyi tedirgin etmeyeceği, kimsenin de onu huzursuz etmeyeceği hiçbir yer yok muydu yani? Şu dünyada hiçbir yer yok muydu doya doya ağlayabileceği – en sonunda?

Parker Ana çevresine bakınarak durdu. Buzlu rüzgâr önlüğünü balon gibi şişirdi. Ve şimdi yağmur da yağmaya başlamıştı. Hiçbir yer yoktu.

A la Mode Evlilik

İstasyona giderken ansızın keskin bir hayal kırıklığı sancısıyla ufaklıklara hiçbir şey götürmediğini hatırladı William. Zavallı küçük çocuklar! Onlarınki de ne kötü yazgıydı. Kendisini karşılamaya koşarlarken ilk sözcükleri hep, “Bana ne getirdin, babacım?” olurdu ve o hiçbir şey getirmemişti. İstasyondan biraz şekerleme alması gerekecekti. Ama son dört cumartesi yaptığı şey buydu zaten; son kez aynı eski kutuların ortaya çıktığını gördüklerinde suratları asılmıştı.

Ve Paddy demişti ki, “Benimkinde kırmızı çizgiler vardı daha öööön-ceden!”

Ve Johnny demişti ki, “Benimkinde de hep pembe var. Pembeden nefret ederim.”

Ama ne yapacaktı William şimdi? Sorun o kadar kolay çözümlenemiyordu. Eskiden olsa, elbette taksiye atlayıp doğru dürüst bir oyuncakçıya gider, beş dakikada onlar için bir şeyler seçerdi. Oysa şimdilerde onların Rus malı oyuncakları, Fransız malı oyuncakları, Sırp malı oyuncakları – Tanrı bilir nerelerden gelmiş – oyuncakları vardı. Eski eşekleri, arabaları falan Isabel hurdaya çıkartalı bir yıldan fazla olmuştu, çünkü onlar “korkunç duygusal” ve “bebeklerin biçim duygusu için ürkütücü ölçüde kötüydüler.”

“Öyle önemli ki,” diye açıklamıştı yeni Isabel, “taa en başından doğru şeyleri sevmeleri. Daha sonra çok zaman kazandırıyor onlara. Gerçekten, zavallı ufaklıklar o korkunç şeylere bakarak çocukluklarını geçirmek zorunda kalırlarsa, insan onların büyüyünce Kraliyet Harp Akademisi’ne gitmek isteyeceklerini düşünebilir.”

Ve sanki Harp Akademisi’ne şöyle bir uğramak, insanın hemen kesin ölümüymüş gibi konuşuyordu...

“Neyse, bilmiyorum,” dedi William ağır ağır. “Ben onların yaşındayken düğümlü bir havluya sarılarak yatardım.”

Yeni Isabel baktı ona, gözleri kısıldı, dudakları aralandı.

“Sevgili William! Eminim yatmışsındır!” Yeni tarzında güldü.

Her neyse şekerleme götürmesi gerekecekti, diye düşündü William sıkıntıyla, ceplerinde sürücüye verecek bozuk para aranırken. Ve ortalıkta kutuları dolaştırırken gördü çocukları – korkunç cömert ufaklıklardı – Isabel’in değerli dostları hiç duraklamadan atıştırırken...

Peki, meyve nasıl olurdu? İstasyonun içindeki tezgâhta kararsızlıkla durakladı William. Her birine birer kavun? Onu da paylaşmaları gerekecek miydi? Ya da Pad’e ananas, Johnny’ye kavun? Çocukların yemek zamanında gizlice sürünerek çocuk odasına gidecek halleri de yoktu ya Isabel’in dostlarının. Yine de, kavunu satın alırken, Isabel’in genç ozanlarından birinin, çocuk odası kapısının arkasında bir dilimi şapur şupur mideye indirirkenki korkunç görüntüsü canlandı William’ın gözünün önünde.

Elinde iki rezalet paketle, trenine doğru uzun adımlarla yürüdü. Peron kalabalıktı, tren gelmişti. Kapılar çarpılarak açılıyor, kapanıyordu. Makineden öyle gürültülü bir tıslama yükseldi ki insanlar sağa sola koşuştururken şaşkına döndü sanki. William dosdoğru birinci sınıf, sigara içilen bölüme girdi, bavulunu, paketlerini yerleştirdi, iç cebinden koca bir gazete tomarı çıkartarak köşeye attı kendini, okumaya başladı.

“Müşterimiz, dahası çok olumlu... Yeniden göz önünde bulunduracağız... durumunda...” Ah, bu daha iyiydi. Kafasına yapışmış saçlarını geriye bastırdı William, bacaklarını uzattı. Göğsünü kemiren bildik tuhaf sıkıntı yatışmıştı. “Aldığımız karara gelince –” Cebinden mavi kalem çıkardı, o bölümü yavaşça belirledi.

İki adam içeri girdi, önünden geçti, uzak köşeye çekildi. Genç biri golf sopalarını rafa savurdu, karşısına oturdu. Tren usulca yalpaladı, yola çıktılar. William bakışlarını kaldırdı, sıcak, parlak istasyonun kayıp gittiğini gördü. Kırmızı yüzlü bir kız kompartmanların yanı sıra koşturuyordu, kollarını sallayıp bağırmasında gergin, neredeyse umutsuz bir şeyler vardı. “İsterik!” diye düşündü William canı sıkkın. Sonra peronun ucundaki yağlı, kara suratlı işçi, önünden geçen trene sırıttı. Ve William düşündü, “Pis bir hayat!” diye, gazetelerine döndü.

Yeniden başını kaldırdığında tarlalar, karanlık ağaçların altına sığınmış hayvanlar vardı. Sığlıklarında çıplak çocukların suları saçtığı geniş bir ırmak kayarak görüş alanına girdi, yine yitip gitti. Gökyüzü solgun solgun parlıyordu ve tek bir kuş, değerli taşın içindeki karanlık benek gibi yükseklere süzüldü.

“Müşterimizin yazışma dosyalarını incelemiş bulunuyoruz...” okuduğu son cümle kafasında yankılanıyordu. “İncelemiş bulunuyoruz...” William bu cümleye asılıp kaldı ama yararı yoktu; tam ortasında pat diye bölündü ve tarlalar, gökyüzü, süzülen kuş, su, hepsi, “Isabel,” diyordu. Her cumartesi akşamüstü aynı şey oluyordu. Isabel’le buluşmak için yola çıktığında o sayısız hayal ürünü buluşmalar başlıyordu. Kadın istasyondaydı, başka herkesten azıcık ayrı duruyordu; dışarıdaki kapısı açık takside oturuyordu; bahçe kapısındaydı; sıcaktan kavrulmuş çimenlerde yürüyordu; kapıdaydı ya da girişteydi.

Ve onun berrak, hafif sesi, “İşte, William,” diyordu, ya da “Selam, William!” ya da “Demek, William gelmiş!” Onun serin eline dokunuyordu, serin yanağına.

Isabel’in o olağanüstü tazeliği! Küçük bir oğlanken, sağanak yağmurun ardından bahçeye koşmak, gül dallarını başının üstünde sallamak en sevdiği şeydi. Isabel o gül dalıydı, gül yaprağı yumuşaklığında, ışıltılı, serin. Ve o da hâlâ o küçük oğlandı. Ama şimdi artık bahçeye koşmalar yoktu hiç, o kahkahalar, sallamalar. O göğsündeki kemiren, inatçı sıkıntı başladı yine. Bacaklarını topladı, gazeteleri bir yana attı, gözlerini kapadı.

“Nedir bu Isabel? Nedir bu?” dedi usulca. Yeni evlerinde, yatak odalarındaydılar. Isabel, üzerine küçük siyah, yeşil kutucuklar saçılmış tuvalet masasının önündeki boyalı taburede oturuyordu.

“Ne nedir, William?” Öne doğru eğildi, o güzelim sarı saçları yanaklarına döküldü.

“Ah, biliyorsun, ya!” O yabancı odanın ortasında duruyor, kendini yabancı hissediyordu. Bunun üzerine Isabel hızla döndü, onun yüzüne baktı.

“Ah, William!” diye bağırdı, yalvarırcasına, saç fırçasını havaya kaldırdı. “Lütfen, böyle korkunç tutucu olma – ve acıklı. Durmadan sanki ben

değişmişim gibi konuşuyor, bakıyor ya da imalarda bulunuyorsun. Gerçekten sırf kafa dengim insanlarla görüşüyorum, daha çok dışarı çıkıyorum ve korkunç titizleniyorum diye – her konuda, şey gibi davranıyorsun sanki ben” – Isabel saçını arkaya savurdu, güldü – “aşkımızı öldürmüşüm falan gibi davranıyorsun. Öyle korkunç saçmalık ki bu” – dudağını ısırdı – “ve öylesine de çıldırtıcı ki, William. Hatta bu yeni ev ve hizmetçiler yüzünden bile bana hınç besliyorsun.”

“Isabel!”

“Evet, evet, doğru,” dedi Isabel telaşla. “Bunların da bir başka kötü belirti olduğunu düşünüyorsun bir bakıma. Ah, böyle düşündüğünü biliyorum. Bunu hissediyorum,” dedi yumuşakça, “merdivenlerden yukarı her çıkışında. Ama öteki küçücük, itiş kakış evde yaşamayı sürdüremezdik, William. En azından ayakların yere bassın! Bebeklerin sığacağı yer bile yoktu.”

Hayır, doğru söylüyordu. Her sabah odasından çıktığında bebeklerle Isabel’i arka konuk odasında buluyordu. Sedirin arkalığına atılmış leopar derisinin üstünde arabaya biniyorlar ya da Isabel’in masasını tezgâh yapıp dükkâncılık oynuyorlar ya da Pad şöminenin önündeki halıyı kayık yapmış, can havliyle küçük bakır ateş küreğine asılırken Johnny de maşayla korsanlara ateş ediyordu. Her gece ikisi sırtlarına birer bebek alıp dar merdivenlerden yukarı, şişko yaşlı Dadı’ya çıkarıyorlardı.

Evet, galiba küçücük, itiş kakış bir evdi. Mavi perdeli, camın içinde petunya saksıları olan, küçük, beyaz bir evdi. William arkadaşlarını kapıda, “Petunyalarımızı gördünüz mü?” diye karşılardı. “Londra için müthiş güzel, değil mi?”

Ama işin salakça yanı, tam anlamıyla inanılmaz yanı, Isabel’in de kendisi kadar mutlu olmadığını zerrece anlamamış olmasıydı. Tanrım, ne körlük! O günlerde karısının o uygunsuz küçük evden gerçekten nefret ettiğine, şişko Dadı’nın bebekleri mahvettiğini düşündüğüne, umutsuzca yalnız olduğuna, yeni insanlara, yeni müziğe, sinemalara falan özlem duyduğuna ilişkin en küçük en küçük fikri yoktu. Eğer Moira Morrison’ın küçük evinde düzenlediği o eğlenceye gitmemiş olsalardı – tam kapıdan çıkacakları sıra Moira Morrison, “Senin karını kurtaracağım, bencil adam. Tıpkı eşsiz

küçük Periler Kraliçesi gibi o,” dememiş olsaydı – eğer Isabel, Moria’yla birlikte Paris’e gitmemiş olsaydı – eğer – eğer...

Tren başka bir istasyonda durdu. Bettingford. Aman tanrım! On dakika içinde orada olacaklardı. William gazeteleri yeniden ceplerine tıkıştırdı; karşısındaki delikanlı çoktan yok olmuştu. Şimdi öteki ikisi de indi. Öğle sonrası geç saatlerin güneşi pamuklu giysili kadınların, yalın ayak, güneş yanığı küçük çocukların üzerinde parlıyordu. Kaya yığınınına yayılmış iri yapraklı ipeksi sarı çiçeğin üstünde ışıldıyordu. Pencereden içeri esintiyle dolan hava deniz kokuyordu. Bu hafta sonu da Isabel’in yanında aynı kalabalık var mı, diye merak ediyordu William?

Ve daha önce çıktıkları tatilleri hatırladı, dördü bir arada, bebeklere baksın diye küçük çiftçi kız yanlarında. Isabel’in üstünde kazak vardı, saçını örmüştü; on dört yaşında falan gibi duruyordu. Tanrım! Burnu nasıl soyulmuştu! Ve yedikleri yemeklerin çokluğu ve o koskoca kuş tüyü yatakta, bacakları birbirine kenetlenmiş uyudukları uykuların çokluğu... Aşırı duygusallığının tam boyutlarını bilse Isabel’in kapılacağı dehşeti düşünerek elinde olmadan sırıttı.

“Selam, William!” Neyse, işte istasyondaydı karısı, tam hayal ettiği gibi ayakta duruyordu, ötekilerden azıcık uzakta ve – William’ın yüreği yerinden oynadı – tek başınaydı.

“Selam, Isabel!” William ona gözlerini dikti. Çok güzel olduğunu, bu yüzden bir şeyler söylemesi gerektiğini düşündü, “Çok hoş görünüyorsun.”

“Öyle mi?” dedi Isabel. “Kendimi pek hoş hissetmiyorum. Haydi gel, senin şu korkunç tren gecikti. Taksi dışarıda bekliyor.” Biletçinin önünden geçerlerken elini usulca kocasının koluna koydu. “Seni karşılamaya hep birlikte geldik,” dedi. “Ama daha sonra uğrayıp almak üzere Bobby Kane’i şekercide bıraktık.”

“Yaa!” dedi William. O anda söyleyebileceklerinin hepsi buydu.

İşte, orada, ışıltının içinde bekliyordu taksi, bir yanına Bill Hunt’la, Dennis Green şapkaları suratlarına devrik, kaykılıp yaslanmış, öbür yanda, kafasında koskoca çileğe benzeyen başlıkla hop hop zıplayan Moira Morrison.

“Hiç buz yok! Buz yok! Hiç buz yok!” diye bağırıyordu, şen şakrak.

Ve Dennis şapkasının altından çıngırdadı, “Yalnızca balıkçıda bulabiliriz buzu.”

Ve ortaya çıkan Bill Hunt ekledi, “İçinde bütün bir balıkla.”

“Ah, ne can sıkıcı!” diye inledi Isabel. Kendisi onu beklerken ötekilerin nasıl buz arayarak kentti alt üst ettiklerini anlattı. “Her şey dik kayalıklardan kayıp denizi boyluyor düpedüz, tereyağından başlayarak.”

“Kendimizi tereyağıyla yağlayıp kutsamak zorunda kalacağız,” dedi Dennis. “Ey William, şu senin kafan merhemsiz kalmasın hiç.”

“Buraya bakın,” dedi William, “nasıl oturacağız? Ben en iyisi sürücünün yanına geçeyim.”

“Hayır, onun yanında Bobby Kane var,” dedi Isabel. “Sen, Moira’yla benim aramda oturacaksın.” Taksi yola koyuldu. “O gizemli paketlerinin içinde nelerin var, bakalım?”

“Ke-sil-miş kafalar!” dedi Bill Hunt, şapkasının altında ürpererek.

“Ah, meyve!” Isabel’in sesi çok sevinmiş gibiydi. “Akıllı William! Kavun ve ananas. Ne güzel!”

“Dur, bir dakika,” dedi William, gülümseyerek. Oysa aslında tedirgindi. “Onları ufaklıklara getirdim.”

“Ah, canımın içi!” diye kahkaha attı Isabel, elini adamın kolunda kaydırdı. “Bunları yiyecek olurlarsa sancıdan kıvranırlar. Hayır,” – adamın elini okşadı – “bir dahaki sefere onlara başka şey getirmelisin. Ananasımdan ayrılmaya karşı çıkıyorum.”

“Acımasız Isabel! Bırak da koklayayım bari!” dedi

Moira. İstekle kollarını William'ın üstünden savurdu. "Ah!" çilek başlık öne doğru düştü: Sesi ölgün çıkıyordu.

"Ananasa Âşık Hanımefendi," dedi Dennis, taksi çizgili güneşlikleri olan dükkânın önüne yanaşırken. Kolları küçük paketlerle dolu dışarı fırladı Bobby Kane.

"Umarım iyi çıkarlar. Renkleri yüzünden seçtim bunları. Pek müthiş görünen yuvarlak bir şeyler de var. Hem bir bak şu kozhelvaya," diye bağırdı, kendinden geçerek, "yalnızca bir bak! Kusursuz bir balet!"

Ama tam o anda dükkâncı kapıda belirdi. "Ah, unuttum. Bunların hiçbirinin parası ödenmedi," dedi Booby, ürkmüş görünerek. Isabel dükkâncıya kâğıt para verdi ve Bobby ışıklar saçıyordu yine. "Selam, William! Ben sürücünün yanında oturuyorum." Kafası çıplak, tepeden tırnağa beyazlara bürünmüş, gömlek kolları omuzlarına kadar sıvanmış, yerine sıçradı. "Avanti!" diye bağırdı...

Çaydan sonra William ufaklıklarla kalıp kafasını dinlerken ötekilerin hepsi yüzmeye gitti. Ama Johnny ve Paddy uyuyordu şimdi, gül kırmızısı ışıltı sönükleşmişti, yarasalar uçuyordu, oysa denize gidenler gelmemişti hâlâ. William alt katta aylak aylak dolaşırken hizmetçi elinde lambayla holü geçti. William onun peşinden oturma odasına girdi. Sarıya boyalı uzun bir odaydı. William'ın karşısına gelen duvara birisi gerçek boyutlarından büyük, bacakları çok orantısız bir delikanlının resmini yapmıştı, bir tanesi çok kısa, bir tanesi de çok uzun, çok ince kolu olan genç kıza kocaman açmış bir papatya sunuyordu. Koltukların, sedirlerin üstüne kırık yumurtalara benzer koca koca lekelerle kaplı kara kumaş şeritleri atılmıştı ve sanki insan nereye baksa içi izmarit dolu küllükler vardı. William koltuklardan birine oturdu. Bugünlerde, insan kolunu yandan sarkıtıp el yordamıyla aransa üç bacaklı koyuna, tek boynuzunu yitirmiş ineğe ya da Nuh'un gemisinden kaçmış çok şişko kumruya rastlamıyordu. Pislik içinde, kâğ›t kapaklı bir başka şiir kitabı geliyordu eline... cebindeki gazete tomarını anımsadı ama okuyamayacak kadar açtı, yorgundu. Kapı açıktı, mutfaktan sesler geliyordu. Evde yalnızlarmış gibi konuşuyorlardı hizmetçiler. Ansızın çok gürültülü tiz bir kahkaha, aynı ölçüde gürültülü "Şişşt!" yükseldi. Onu hatırlamışlardı. Ayağa kalktı William, camlı

kapılardan bahçeye çıktı, orada gölgede dururken kumlu yoldan yüzücülerin gediğini duydu; Sessizliğin içinden bağrışmaları çınlıyordu.

“Bence ufak sanatını, becerisini kullanmak Moira’ya kalmış.”

Moira’dan acıklı bir inleme.

“Hafta sonları için pikabımız olsa da ‘Dağların Kızı’nı çalsa.”

“Ah hayır! Ah hayır!” diye bağırdı Isabel’in sesi. “William’a haksızlık bu. Ona iyi davranın, çocuklar! Yalnızca yarın akşama kadar kalıyor.”

“Onu bana bırakın,” diye haykırdı Bobby Kane. “Ben insanlara bakıcılık yapmakta çok iyiyimdir.”

Bahçe kapısı savrularak açılıp kapandı. William terasa geçti; onu görmüşlerdi. “Selam, William!” Havlusunu kanat gibi çırparak kavrulmuş çimenlikte zıplamaya, parmak uçlarında dönmeye başladı Bobby Kane. “Gelmemen çok yazık, William. Su harikaydı. Ve hep birlikte bara gidip erik suyu-cin içtik.”

Ötekiler eve varmışlardı. “Ne dersin, Isabel,” diye seslendi Bobby, “Nijinski giysimi giysem mi bu gece?”

“Hayır,” dedi Isabel, “bu gece hiç kimse özel bir şey giymeyecek. Hepimiz açlıktan ölüyoruz. William da açlıktan ölüyor. Toplanın, mes amis, sardalyeyle başlayalım.”

“Sardalyeleri buldum,” dedi Moira, kutuyu havada sallayarak koşa koşa hole girdi.

“Sardalye Kutulu Kadın,” dedi Dennis, ağırbaşlılıkla.

“Eee William, Londra nasıl, bakalım?” diye sordu Bill Hunt, viski şişesinin mantarını çıkartırken.

“Ah, Londra pek değişmedi,” diye yanıtladı William.

“Emektar Londra,” dedi Bobby, çok içtenlikle, çatalıyla sardalye avlarken.

Ama hemen unuttular William’ı. İnsanın bacaklarının su altında gerçekten ne renk olduğunu merak etmeye başladı Moira Morrison.

“Benimki en uçuk, en uçuk mantar rengi.”

Bill ve Dennis doymak bilmedi. Ve Isabel bardakları doldurdu, tabakları değiştirdi, kibrit buldu, eksiksiz mutlulukla gülümseyerek. Bir noktada, “Keşke, Bill, resim yapsan,” dedi.

“Neyin resmini?” dedi Bill, yüksek sesle, ağzını ekmekle doldururken.

“Bizim,” dedi Isabel, “masanın çevresinde. Yirmi yıl falan sonra çok büyüleyici olurdu.”

Bill gözlerini kıstı, ağzındakileri çiynedi. “Işık iyi değil,” dedi kabalaşarak, “çok fazla sarı,” ve yemeyi sürdürdü. Sanki bu da Isabel’i çok büyülemişti.

Ama yemekten sonra hepsi öyle yorgundu ki yatma zamanı gelinceye kadar oturup esnemekten başka şey yapamadılar...

Ertesi öğleden sonra taksi beklemeye başlayıncaya kadar Isabel’le baş başa kalma olanağı yakalayamadı William. Bavulunu hole indirince Isabel ötekilerden ayrılıp yanına yaklaştı. Eğilip bavulu aldı. “Ne kadar ağır!” dedi, tuhaf tuhaf güldü azıcık. “Bırak da taşıyayım! Bahçe kapısına.”

“Hayır, niye taşıyacaksın?” dedi William. “Elbette olmaz. Bana ver.”

“Ah, lütfen izin ver,” dedi Isabel. “İstiyorum, gerçekten.” Birlikte sessizce yürüdüler. William artık şimdi söyleyecek hiçbir şey olmadığını hissediyordu.

“İşte,” dedi Isabel, zafer kazanmış gibi bavulu yere bıra-kırken, tedirginlikle kumlu yola bakıyordu. “Bu sefer seni pek göremedim sanki,” dedi soluk soluğa. “Zaman çok kısa, değil mi? Daha şimdi gelmiş gibisin. Bir dahaki sefere –” taksi göründü. Umarım Londra’da sana iyi bakıyorlardır. Bebekler bütün gün dışarıda olduğu için çok üzgünüm ama Miss Neil yaptı bu düzenlemeyi. Seni kaçırmaktan nefret ediyorlar. Zavallı William, Londra’ya geri gidiyorsun.” Taksi döndü. “Hoşça kal!” Alelacele öptü karısı; gitmişti bile.

Tarlalar, ağaçlar, hendekler ırmak gibi akıyordu. Bomboş, kör gibi görünen küçük kasabayı sarsılarak geçtiler, dik yamacı tırmanıp istasyona yanaştılar. Tren gelmişti. William dosdoğru birinci sınıf, sigara içilen

bölüme yürüdü, köşeye attı kendini ama bu sefer gazetelere elini sürmedi. O kemiren inatçı sıkıntının üstünde kollarını kavuşturdu, içinden Isabel’e mektup yazmaya başladı.

. . . . .

Posta her zamanki gibi gecikmişti. Dışarıda, renkli güneş şemsiyelerinin altındaki uzun koltuklarda oturuyorlardı. Yalnızca Bobby Kane çimlerde, Isabel’in ayaklarının dibinde uzanıyordu. Hava sıkıcıydı, boğucuydu; gün, bayrak gibi aşağı dökülüyordu.

“Sence, cennette pazartesi günleri olacak mı?” diye sordu Booby, çocukça.

Ve Dennis homurdandı, “Cennet tek bir uzun pazartesi olacak.”

Ama dün akşam yemeğinde yedikleri alabalığa ne olduğunu merak etmekten kendini alamıyordu Isabel. Onunla mayonezli balık yapmak niyetindeydi öğlen yemeği için ama şimdi...

Moira uyuyordu. Uyumak onun en son buluşuydu. “Öyle muhteşem ki. İnsan gözlerini kapatıyor düpedüz, hepsi bu. Öyle keyifli.”

Yaşlı, al yanaklı postacı üç tekerlekli bisikletiyle kumlu yolu döverek geldiğinde, insan el tutacak yerlerin kürek olması gerektiğini düşünürdü.

Bill Hunt kitabını bıraktı. “Mektuplar,” dedi keyifle, hepsi bekledi. Oysa, kalpsiz postacı – Aaah uğursuz dünya! Yalnızca tek mektup vardı, şişkin bir mektup Isabel için. Gazete bile yoktu.

“Benimki de yalnızca William’dan,” dedi Isabel, üzüntüyle.

“William’dan – daha şimdiden?”

“İncelikle hatırlatmak için sana evlilik sözleşmenizi gönderiyor.”

“Herkes evlilik sözleşmesi yapıyor mu? Ben yalnızca hizmetçilerin yaptığını sanıyordum.”

“Sayfalar, sayfalar! Bakın şuna! Mektup Okuyan Kadın,” dedi Dennis.

Sevgilim, bir tanecik Isabel’im. Sayfalarca, sayfalarca vardı. Isabel okudukça şaşkınlık duygusunun yerini boğuntu aldı. William’ı buna

yönelten hangi kör şeytandı?.. Ne olağandışıydı... Onu zorlayan ne olabilirdi?.. Kendini kafası karışmış, giderek daha da tedirgin, hatta ürkmüş hissediyordu. İşte tam William'dı. Değil mi? Saçmaydı, elbette, saçma olması gerekiyordu, gülünç olması. "Ha, ha, ha! Aman canım!" Ne yapması gerekiyordu? Isabel kotuğunda kendini arkaya attı, taa kahkahalarını kesemez oluncaya kadar güldü.

"Anlat, ne olursun," dedi ötekiler. "Bize anlatman şart."

"Can atıyorum," diye guruldadı Isabel. Doğruldu, mektubu topladı, onlara doğru salladı. "Toplanın bakalım," dedi. "Dinleyin, çok görkemli. Aşk mektubu!"

"Aşk mektubu! Nasıl inanılmaz!" Sevgilim, bir tanecik Isabel'im. Ama ötekilerin kahkahalarıyla sözü kesildiğinde daha tam başlamamıştı bile.

"Haydi, durma Isabel, müthiş bu."

"En muhteşem buluş."

"Ah, haydi, devam et, Isabel!"

Tanrı korusun beni sevgilim, senin mutluluğun önünde engel oluşturmaktan.

"Haah! Haha! Haah!"

"Şişşt! Şiş! Şişt!"

Ve Isabel okudu durdu. Sonuna geldiğinde gülmekten çıldırmışlardı: Bobby çimenlikte yuvarlanıyor, neredeyse hıçkırıyordu.

"Onu bana vermelisin, olduğu gibi, hiç eksiksiz, yeni kitabımda kullanmak için," dedi Dennis, kesin bir sesle. "Ona bütün bir bölüm ayıracağım."

"Ah Isabel," diye inledi Moira, "şu seni kollarına almakla ilgili olağanüstü bölüm!"

"Boşanma duruşmalarında bu mektupların hep uydurma olduğunu düşünürdüm. Ama ondan önce solup gidiyorlar."

"Ver, elimde tutayım. Okuyayım, kendi kendime," dedi Bobby Kane.

Oysa Isabel’in mektubu avucunda buruşturduğunu şaşkınlıkla gördüler. Artık kahkaha atmıyordu. Hızla hepsine göz gezdirdi; yorgun duruyordu. “Hayır, şimdi olmaz. Şimdi olmaz,” diye kekeledi.

Onlar daha kendilerini toparlayamadan evden içeri koşmuş, holü geçmiş, merdivenleri çıkıp yatak odasına girmişti bile. Yatağının kıyısına çöktü. “Nasıl canavarca, iğrenç, pis, edepsizce,” diye kekeledi Isabel. Parmak eklemlerini gözlerine bastırdı, öne arkaya sallandı. Ve yine gördü onları ama dört kişi olarak değil, daha çok kırk kişi gibi, onlara William’ın mektubunu okurken kahkahalar atan, alay eden, küçümseyen, gülüşen, ellerini uzatan kalabalık gibi. Ah, nasıl da alçakça, iğrenç bir şeydi yaptığı. Nasıl yapabilmişti bunu? Tanrı korusun beni sevgilim, senin mutluluğun önünde engel oluşturmaktan. William! Isabel yüzünü yastığa gömdü. Ama o mezar gibi ağırbaşlı yatak odası bile biliyordu onun ne olduğunu, sığ, çıngır çıngır öten, kibirli biri olduğunu...

Aşağıdaki bahçeden sesler gelmeye başladı o anda.

“Isabel, denize gidiyoruz. Haydi gel!”

“Gel, sen yüce William’ın karısı!”

“Gitmeden önce bir kere daha çağır, hatta bir daha çağır!”

Isabel doğrulup oturdu. İşte şimdi zamanıydı, şimdi kararını vermeliydi. Onlarla mı gidecekti, yoksa burada kalıp Wiliam’a mı yazacaktı. Hangisini, hangisini yapmalıydı? “Karar vermem gerek.” Ah, bu da sorulacak soru muydu? Elbette burada kalıp yazacaktı.

“Peri Kraliçesi!” diye borazan gibi öttü Moira.

“Isa-bel?”

Hayır, bu çok zordu. “Ben – ben onlarla gideceğim, William’a sonra yazarım. Başka zaman. Şimdi değil. Ama mutlaka yazacağım,” diye düşündü Isabel aceleyle.

Ve yeni edindiği gülüşüyle, koşa koşa merdivenleri indi.

Deniz Yolculuğu

Picton gemisinin kalkış saati on bir buçuktu. Güzel bir geceydi, ılık, yıldızlı, yalnızca arabadan inip limana uzanan Eski Rıhtım'da yürümeye başladıkları sırada denizden gelen hafif esinti Fanella'nın şapkasını azıcık dalgalandırdı, başında tutmak için elini üstüne koydu. Eski Rıhtım karanlıktı, çok karanlık; yün barakaları, sığır kamyonları, taa yükseklere uzanan vinçler, küçük bodur demiryolu lokomotifi, hepsi koyu karanlıktan oyulup çıkartılmış gibiydi. Orada burada, dev gibi bir mantarın sapına benzeyen yuvarlatılmış tahta direğin üstünde bir fener asılı duruyor ama bütün bu karanlığın içine çekingen, titrek ışığını çözüp bırakmaya korkar görünüyordu; usulca yanıyordu, sanki yalnızca kendisi için.

Fanella'nın babası hızlı, sinirli uzun adımlarla ilerliyordu. Hışırdayan siyah paltosuyla büyükanne yanı sıra seğirtiyordu; öyle hızla gidiyorlardı ki onlara yetişmek için ara sıra yakışık almayacak biçimde azıcık sıçraması gerekiyordu. Düzgün bir sosis gibi kayışlarla bağlanmış kendi eşyalarından başka Fanella büyükannesinin şemsiyesini de kucaklamış taşıyordu ve kuğu başı biçimindeki sapı da sanki hızlı yürümesini istiyormuş gibi, omzunu ufaktan, diken gibi, gagalayıp duruyordu... Şapkaları gözlerinin üstüne çekilmiş, yakaları kalkık adamlar yanlarından geçip gidiyordu; sarınıp sarmalanmış birkaç kadın telaşla koşturuyordu; beyaz yün şalın altından yalnızca siyah küçük kollarıyla bacakları görünen ufak tefek bir oğlan, annesiyle babasının ortasında öfkeyle silkelenerek sürükleniyordu; kaymağın içine düşmüş bebek sineğe benziyordu.

Ansızın, Fanella'yla büyükannesini aynı anda zıplatacak kadar ansızın, üstünde duman şeridi asılı en büyük yün barakasının arkasından, Mooii-oo-oo-O-O! sesi geldi.

"İlk düdük," dedi baba kısaca ve tam o anda Picton gemisinin görüş alanına girdiler. Karanlık rıhtımın yanı başına uzanmış, baştan aşağı donanmış, baştan aşağı yuvarlak altın ışıklarla boncuk boncuk Picton gemisi, soğuk denize açılmaktan çok, yıldızların arasında yol almaya hazır gibiydi. İnsanlar itiş kakış borda iskelesinde ilerliyordu. Önce büyükanne karıştı aralarına, sonra baba, sonra da Fanella. Güverteye inen yüksek bir basamak vardı, yanda duran kazaklı yaşlı gemici kirli, sert elini ona uzattı.

Gelmişlerdi; telaşlı insanların yolundan çekildiler, üst güverteye çıkan demir basamaklı küçük merdivenin altında durarak vedalaşmaya başladılar.

“İşte anne, işte eşyaların!” dedi Fanella’nın babası, büyükanneye kayışla bağlanmış bir başka sosis vererek.

“Teşekkür ederim, Frank.”

“Kamara biletleriniz güvende, değil mi?”

“Evet, canım.”

“Ya öteki biletleriniz?”

Büyükanne eldiveninin içini yokladı, uçlarını babaya gösterdi.

“Tamam.”

Sesi sert çıkıyordu ama onu merakla izleyen Fanella yorgun ve hüzünlü olduğunu gördü. Mooi-oo-oo-O-O! İkinci düdük tam başlarının üstünde öttü ve çığlığa benzeyen bir ses bağırdı, “Borda iskelesi kalkıyor, gelecek var mı?”

“Babama sevgilerimi ilet,” dediğini gördü Fanella babasının dudaklarının. Ve büyükannesi, çok telaşla yanıtladı, “Elbette iletirim, canım. Git şimdi. Yoksa seni burada bırakacaklar. Git şimdi, Frank. Git şimdi.”

“Tamam anne. Üç dakikam daha var.” Babasının şapkasını çıkardığını gördü Fanella şaşkınlık içinde. Büyükanneyi kucakladı, sıkı sıkı kendine bastırdı. “Tanrı seni korusun, anne!” dediğini duydu.

Ve büyükanne, yüzükparmağının olduğu yerden yırtılmış siyah iplik eldivenli elini oğlunun yanağına koydu, hıçkırdı, “Tanrı korusun seni, benim biricik cesur oğlum!”

Bu, öyle korkunçtu ki Fanelle çabucak arkasını döndü onlara, yutkundu, bir kere, iki kere, gemi direğinin üstündeki küçük yeşil yıldıza fena halde kaşlarını çattı. Ama yeniden dönmesi gerekti; babası gidiyordu.

“Hoşça kal, Fanella. İyi kız ol.” Soğuk ıslak bıyığı yanağını süpürdü. Ama Fanella paltosunun yakalarına sarıldı.

“Ne kadar kalacağım?” diye fısıldadı tedirginlikle. Babası yüzüne bakamıyordu. Usulca silkinerek kurtuldu, usulca dedi ki, “Bakacağız. İşte! Elin nerede?” Avcuna bir şey sıkıştırdı. “İşte sana bir şilin, belki gerek duyarsın diye.”

Bir şilin. Sonsuza kadar uzaklaşıyor olmalıydı. “Baba!” diye çığlık attı Fanella. Ama gitmişti bile. Gemiden son inen oydu. Gemiciler iskeleye omuz verdi. Koca kara ip sarmalı havada uçarak gitti, “güüm” diye rıhtıma indi. Zil çaldı; düdük tiz çığlığını attı. Sessizce karanlık rıhtım kaymaya başladı, süzülmeye, onlaradan uzaklaşmaya. Şimdi aralarında telaşlı sular vardı. Fanella olanca gücüyle görmeye çabalıyordu. “Şu arkasını dönen baba mıydı?” – ya da el sallayan? – ya da tek başına ayakta duran? – ya da kendi kendine yürüyüp giden? Su şeridi daha da genişledi, daha da karardı. Şimdi Picton gemisi tekdüze sallanmaya başladı, burnunu denize doğrulttu. Artık bakmanın yararı yoktu. Bir iki ışıktan, havada aslı meydan saatinin suratından, karanlık tepelerde ufak yamalarla biraz daha ışıktan başka görecek hiçbir şey yoktu.

Canlılık veren rüzgâr Fanella’nın eteğini çekiştiriyordu; büyükannesinin yanına döndü. Neyse ki büyükanne artık üzgün durmuyordu. İki sosis hurcu üst üste koymuş, tepelerine de kendisi oturmuştu, başı azıcık yana eğik, kollarını kavuşturmuş. Yüzü kararlı, ışıltılıydı. Dudaklarının kıpırdadığını gördü, dua ettiği sonucunu çıkardı Fanella. Ama yaşlı kadın duasının sonuna gelmek üzere olduğunu söyler gibi neşeyle başını salladı ona. Ellerini çözdü, içini çekti, yeniden kavuşturdu, öne eğildi, sonunda usulca sallandı.

“Ve şimdi, çocuğum,” dedi, başlık bağcıklarının fiyonguna parmağını değdirerek, “galiba, artık kamaramızı bulmamız gerekiyor. Yanımdan ayrılma, dikkat et ayağın kaymasın.”

“Olur, büyükanne!”

“Ve dikkat et şemsiye merdivenlerin parmaklıklarına takılmasın. Buraya gelirken güzel bir şemsiyenin böyle iki parça olduğunu gördüm.”

“Olur, büyükanne.”

Karanlık erkek bedenleri parmaklıklara yaslanmıştı. Pipolarının ışıltısında bir burun parlayıp görünüyordu, ya da bir berenin tepesi ya da bir çift

şaşkın görünen kaş. Fanella başını kaldırıp baktı. Yukarılarda, ufak tefek birisi, ellerini kısa ceketinin ceplerine sokmuş, gözleri denize dikili, havaya asılı gibi duyordu. Gemi öylesine usulca yalpaladı ki yıldızların da yalpaladığını sandı. Şimdi de keten giysili solgun kamarot, avcunun içinde duran tepsiyi havaya kaldırmış, ışıklı kapı aralığından dışarı çıkarak önlerinden sıyırıp geçti. Onlar o kapıdan girdiler. Pirinç kaplama eşiği özenle aşıp lastik paspasa bastılar, sonra öyle korkunç dik merdivenlerden indiler ki her basamağa iki ayağını birden basmak zorunda kaldı büyükanne, Fanella da yapış yapış pirinç parmaklığı yakaladı, kuğu boyunlu baston aklından uçup gitti.

Dipte durdu büyükanne; Fanella'nın ödü patladı yeniden dua etmeye başlayacak diye. Ama hayır, yalnızca kamara biletlerini çıkartmak içindi. Salondaydılar. Göz kamaştıracak kadar aydınlıktı, boğucuydu; boya, yanık pirzola kemiği, kauçuk kokuyordu hava. Keşke durmasaydı büyükanne ama yaşlı kadının acelesi yoktu. Koca bir sepet jambonlu sandviç takıldı gözüne. Yaklaştı, en üsttekine özenle parmağını değdirdi.

"Kaça bu sandviçler?" diye sordu.

"İki peni!" diye bağırdı kaba garson, gürültüyle çatal bıçağı atarak.

Büyükanne kulaklarına inanamıyordu.

"Tanesi mi iki peni?" diye sordu.

"Öyle," dedi garson, arkadaşına göz kırptı.

Sonra ağırbaşlılıkla Fanella'ya fısıldadı, "Ne alçaklık!" Uzaktaki kapıdan dışarı, iki yanında kamaralar olan koridor boyunca yelken açtılar sonra. Onları karşılamaya öyle tatlı bir kadın kamarot geldi ki. Tepeden tırnağa maviler giymişti, yakalığı, kol ağızları kocaman pirinç düğmelerle kapatılmıştı. Büyükanneyi iyi tanıyor gibiydi.

"Eee, Mrs. Crane," dedi, lavabolarının kilidini açarken. "İşte kavuştuk size yine. Pek sık kamara tutmazsınız kendinize."

"Hayır," dedi büyükanne. "Ama bu sefer benim sevgili oğlum düşünceli davrandı –"

“Umarım,” diye söze başladı kadın kamarot. Sonra arkasını döndü, büyükannenin tepeden tırnağa karalara bürünmüş olmasına, Fanella’nın kara paltosuna, etekliğine, kara gömleğine, ince kumaştan güllü şapkasına uzun uzun, kederli gözlerle baktı.

Büyükanne başını salladı. “Tanrının dileğiydi,” dedi.

Kadın kamarot dudaklarını kapadı, uzun bir soluk aldığında sanki şişip genişledi.

“Benim hep söylediğim şeydir,” dedi, kendi buluşuymuş gibi, “er ya da geç her birimiz, hepimiz gitmek zorundayız, orası kesin.” Durakladı. “Şimdi, size bir şey getireyim mi, Mrs. Crane? Bir fincan çay? Biliyorum, size azıcık bir şeyler sunmak soğuktan korunmanız için işe yaramaz.”

Büyükanne başını salladı. “Bir şey istemiyoruz, teşekkür ederiz. Bir iki şaraplı kurabiyemiz var, Fanella’nın da çok güzel bir muzu.”

“Öyleyse sonra yine uğrayıp bakarım size,” dedi kamarot kadın; arkasından kapıyı kapatarak çıktı.

Nasıl da küçücük kamaraydı! Büyükanneyle birlikte bir kutunun içine kapatılmak gibiydi. Lavabonun üstündeki karanlık yuvarlak göz donuk donuk parlıyordu. Fenella utanıyordu. Hâlâ eşyalarıyla şemsiyeyi elinde sımsıkı tutatak arkasını kapıya vermiş duruyordu. Burada mı soyunacaklardı? Daha şimdiden büyükanne başlığını çıkartmış, yerine asmadan önce kurdelelerini sararak, her birini bir iğneyle astarına tutturmuştu. Beyaz saçları ipek gibi parlıyordu; arkadaki küçük topuz siyah filenin içine sıkıştırılmıştı. Fanella onu başı açık pek görmemişti; tuhaf görünüyordu.

“Sevgili annenin bana tığla yünden ördüğü dantel atkıyı takacağım,” dedi büyükanne, sosisi açıp çıkardı atkıyı, başına doladı; usulca, kederle Fanella’ya gülümserken gri baloncuklardan yapılma fırfırı kaşlarında oynaşıyordu. Sonra korsesini çözdü, onun altındaki bir şeyi de. Sonra da kısa, keskin bir cebelleşme oldu sanki, büyükanne belli belirsiz kızardı. Şak! Şuk! Sutyenini çözmüştü. Rahatlama soluğu koyverdi, sonra tüylü kanepeye oturarak ağır ağır, özenle yanları lastikli çizmelerini çıkardı, yan yana koydu.

Fanella paltosunu, etekliğini çıkartıp pamuklu geceliğini giydiği sıra büyükanne de hazırdı.

“Çizmelerimi çıkartmam şart mı, büyükanne? Bağcıklı da.”

Büyükanne bir an derin derin düşündü. “Çıkartsan daha rahat edersin, çocuğum,” dedi. Fanella’yı öptü. “Duanı etmeyi unutma. Aziz tanrımız, kuru topraklarda olduğumuz zamankinden çok daha fazla bizim yanımızdadır denize açıldığımızda. Ve ben deneyimli bir yolcu olduğum için,” dedi büyükanne çabucak, “üst ranzaya çıkacağım.”

“Ama büyükanne, nasıl tırmanırsın sen oraya?”

Fanella’nın bütün gördüğü üç küçük örümcek gibi basamaktı. Yaşlı kadın sessizce, azıcık güldü, uyuşuk uyuşuk tırmandı, üst ranzadan şaşkın Fanella’ya baktı.

“Büyükannenin bunu yapamayacağını sanıyordun, değil mi?” dedi. Ve arkasına yaslanırken Fanella yine onun usuldan gülüşünü duydu.

Sert, kahverengi kare sabun köpürmüyordu, şişedeki su bir tür mavi pelte gibiydi. Şu kaskatı çarşafları açmak da nasıl zordu; düpedüz savaşarak arasına giriyordunuz. Her şey başka türlü olsa Fanella kıkır kıkır gülerdi... Sonunda içine girmişti, orada soluk soluğa uzanırken, sanki birisi ince kâğ›tların arasında usulca usulca hışır hışır bir şeyler arıyormuş gibi uzun yumuşak bir fısıltı geliyordu yukarıdan. Dua eden büyükanneydi.

Uzun zaman geçti. Sonra kamarot kadın yine içeri girdi, yumuşak adımlarla ilerledi, elini büyükannenin ranzasına koydu.

“Şimdi Boğaz’a giriyoruz,” dedi.

“Ah!”

“Güzel bir gece, ama vapur epey boş. Azıcık sallanabiliriz.”

Ve gerçekten tam o anda Picton vapuru yükseldi, yükseldi, insanın içini ürpertecek kadar uzun süre havada asılı kaldı, sonra yine sallanarak aşağı indi, yanlarını döven ağır suyun sesi duyuldu. Kuğu boyunlu şemsiyeyi kanepenin üstünde dik bıraktığını anımsadı Fanella. Düşerse kırılır mıydı? Ama aynı anda büyükanne de anımsadı.

“Acaba kamarot hanım, şemsiyemi yatırır mıydınız?” diye fısıldadı.

“Elbette, Mrs. Crane.” Ve yeniden büyükannenin yanına dönen kamarot kadın soludu, “Küçük torununuz öyle güzel uyuyor ki.”

“Tanrıya şükür bunun için!” dedi büyükanne.

“Zavallı küçük anasız yavru!” dedi kamarot kadın. Ve Fanella uykuya daldığında büyükanne hâlâ ona olan biten her şeyi anlatıyordu.

Oysa yeniden uyanıp da kafasının üstünde, havada dalgalanan bir şeyler gördüğünde rüya görecek kadar uzun süre uyumamıştı daha. Neydi bu? Ne olabilirdi? Küçük gri bir ayaktı. Şimdi bir tanesi daha ona katıldı. Bir şeyler araştırıp duruyorlardı sanki, sonra iç çekiş duydu.

“Ben uyanığım, büyükanne,” dedi Fanella.

“Ah, canım, merdiven yakında mı?” diye sordu büyükanne. “Bu uçta olduğunu sandım.”

“Hayır, büyükanne, ötekinde. Ayağını üstüne koyacağım. Geldik mi?” diye sordu Fanella.

“Limandayız,” dedi büyükanne. Kalkmamız gerek, çocuğum. Mideni yatıştırmak için bir kurabiye yesen iyi olur ayağa dikilmeden önce.”

Oysa Fanella ranzasından atlamıştı bile. Lamba hâlâ yanıyordu ama gece bitmişti, hava soğuktu. O yuvarlak gözden bakarak kayalıklar gördü uzaklarda. Şimdi üzerlerine köpükler saçılmıştı; derken bir martı dönerek hızla uçtu; şimdi de uzun bir gerçek kara parçası çıktı ortaya.

“İşte, kara, büyükanne,” dedi Fanella, sanki haftalardır birlikte denizlerdeymişler gibi şaşkınlıkla. Kollarıyla bedenini sardı; bir ayağının üstünde durup, ötekinin parmaklarıyla ovdu; titriyordu. Ah, son zamalarda her şey çok acıklıydı. Değişecek miydi? Ama büyükannenin bütün söylediği, “Elini çabuk tut, çocuğum. Yemediğine göre şu güzel muzunu kamarot kadına bırakacağım,” oldu. Ve Fanella kara giysilerini üzerine geçirdi yine, eldivenlerinin birinden bir düğme fırladı, uzanamayacağı bir yere yuvarlandı. Güverteye çıktılar.

Ama eğer kamaranın içi soğuksa güverte buz kesiyordu. Güneş daha doğmamıştı ama yıldızlar sönükleşmişti, soğuk solgun gökyüzü, soğuk solgun denizle aynı renkti. Karada beyaz bir sis yükseliyor, alçalıyordu. Şimdi siyah çalılığı epey açıkça görebiliyorlardı. Hatta şemsiye eğreltiotları bile seçiliyordu ve iskeleti andıran tuhaf gümüşsü solgun ağaçlar da... Şimdi iskeleyi, solgun, kümelenmiş, kutu kapağındaki deniz kabuklarına benzeyen birkaç küçük evi görebiliyorlardı. Öteki yolcular aşağı yukarı dolaşıyorlardı ama dün gecekinden daha yavaştılar, kederli görünüyorlardı.

Ve şimdi de iskele onları karşılamaya geldi. Ağır ağır Picton vapuruna doğru yüzdü, elinde halat sarmalıyla adam, boynu öne eğik küçük atıyla araba, merdivenlerde oturan başka adam da yaklaştı.

“İşte Mr. Penreddy bizi karşılamaya gelmiş, Fanella,” dedi büyükanne. Sesi hoşnut çıkıyordu. Beyaz balmumu yanakları soğuktan morarmıştı, gözlerini, küçük pembe burnunu silip durması gerekiyordu sürekli.

“Sende mi benim –”

“Evet, büyükanne.” Fanella şemsiyeyi gösterdi.

Halat havada uçarak geldi, “güm” diye güverteye düştü. İskele indirildi. Yine Fanella büyükannenin peşinden rıhtıma indi, küçük arabaya yürüdü, bir an sonra rüzgâr gibi uzaklaşıyorlardı. Küçük atın toynakları tahta kazıkların üstünde gümbürdüyor, sonra da kumlu yola yumuşakça batıyordu. Tek bir tanrının kulu yoktu görünürlerde; duman demeti bile yoktu. Sis kalkıyor, iniyordu, usulca kıyıda öte yanına dönen deniz hâlâ derin uykudaydı.

“Dün gördüm Mr. Crane’i,” dedi Mr. Penreddy. “Kendine gelmiş gibiydi. Bizim hanım biraz kurabiyeyle kapısını çaldı geçen hafta.”

Şimdi de midye kabuğu gibi evlerden birinin önüne yanaştı küçük at. Aşağı indiler. Fanella elini bahçe kapısına koydu, kocaman titrek çiy taneleri eldiven uçlarını ıslattı. Yuvarlak beyaz çakıl taşlarından yapılmış dar bahçe yolundan geçtiler, iki yanında sırılsıklam, uyuklayan çiçeklerle. Büyükannenin zarif beyaz karanfilleri çiyden öyle ağır-laşmıştı ki başları eğikti, ama tatlı kokuları soğuk sabahın bir parçasıydı. Küçük evin güneşlikleri indirilmişti; merdivenlerden verandaya çıktılar. Bir çift eski potin kapının bir yanındaydı, kocaman kırmızı sulama kovası öteki yanında.

“Hey! Hey! Dedesi,” dedi büyükanne. Tokmağı çevirdi. Çıt yoktu. “Walter!” diye seslendi. Ve hemen, biraz boğuk çıkan derin ses çınladı, “Sen misin, Mary?”

“Bekle, canım,” dedi büyükanne. “Şuraya gir.” Fanella’yı küçük yarı karanlık oturma odasına itti usulca.

Masanın üstünde deve gibi bağdaş kurmuş beyaz kedi ayağa kalktı, gerindi, esnedi, sonra parmak uçlarında yaylandı. Fanella soğuk küçük ellerinden birini beyaz sıcak kürkün içine daldırdı, onu okşar, büyükannenin yumuşak sesini, dedenin alçalıp yükselen tınısını dinlerken utangaçça gülümsedi.

Bir kapı gıcırdadı. “İçeri gel, canım.” Yaşlı kadın başıyla çağırdı, Fanella peşinden gitti. Orada, koskoca yatağın bir kıyısına uzanmış dede yatıyordu. Yorganın üstünde yalnızca kafasındaki bir tutam beyaz saç, gül pembesi yüzü, uzun gümüşsü sakalı görünüyordu. Tıpkı çok yaşlı, gözleri fal taşı gibi açık kuşa benziyordu.

“Eee, kızım!” dedi dede. “Bir öpücük ver bakalım bize!” Fanella öptü onu. “Vay vay!” dedi dede. “Küçük burnu düğme gibi soğuk. O elinde tuttuğu şey de ne? Büyükannenin şemsiyesi mi?”

Fanella gülümsedi yine, kuğu boynunu yatağın parmaklıklarına astı. Yatağın üstünde kalın siyah çerçevenin içinde kocaman bir yazı vardı.

Yitip Gitti! Bir Altın Saat
Altmış Pırlanta Dakikayla Süslü.
Hiç Ödül Verilmedi
Çünkü Sonsuza Kadar Gitti!

“Evet, senin büyükanne boyayla yazdı bunu,” dedi dede. Beyaz saç tutamını karıştırdı, Fanella’ya öyle neşeyle baktı ki kız neredeyse kendisine göz kırptığını sandı.

Miss Brill

Havanın öylesine pırıl pırıl güzel olmasına karşın – mavi gökyüzüne altın tozları serpiştirilmişti, ışıktan beyaz şarap gibi kocaman lekeler Jardins Publiques'e saçılmıştı – Miss Brill kürkünü takmaya karar vermiş olduğu için mutluydu. Hava kıpırtısızdı ama ağzınızı açtığınızda belli belirsiz bir serinlik duyuyordunuz, tıpkı yutmadan önce bir bardak buzlu suyun serinliği gibi ve arada sırada bir yaprak sürüklenerek geliyordu – en beklenmedik anda, gökyüzünden. Miss Brill elini kaldırıp kürküne dokundu. Sevgili küçük şey! Yeniden onu hissetmek güzeldi. O öğleden sonra kutusundan çıkarmış, naftalinini silkelemiş, bir güzel fırçalamış, donuk küçük gözleri ovarak yeniden hayata döndürmüştü. Ah, nasıl tatlıydı, kırmızı kuştüyü yorganın üstünden yine kendisine ışıklar çaktığını görmek!.. Ama bir tür siyah bileşim olan burnu hiç de dik durmuyordu. Darbe yemiş olmalıydı, bir yolla. Zararı yok – zamanı gelince ufacık bir damla mühür balmumu yeterdi – kesinlikle gerekli olduğu zaman... Biraz ruj! Evet, gerçekten tam böyle yapmak geliyordu içinden. Kuyruğunu ısıran azıcık ruj, tam sol kulağının dibinde. Az kalsın boynundan çıkaracak, kucağına yayacak, okşayacaktı. Ellerinde, kollarında karıncalanma hissetti, ama yürümekten olduğunu varsaydı. Ve soluk aldığında hafif, kederli bir şeyler – hayır, kederli değil, tam olarak – yumuşak bir şeyler kımıldadı sanki göğsünün içinde.

Bu öğleden sonra bir sürü insan dışarı çıkmıştı, geçen pazar olduğundan çok daha fazla insan. Ve çalgıcıların sesi daha yüksek, daha neşeliydi. Bunun nedeni Mevsim'in başlamış olmasıydı. Çalgıcılar yıl boyu pazar günleri çalsalar da mevsim dışında durum asla aynı değildi. Sanki insanın yalnızca ailesi dinlesin diye çalmasına benziyordu; dinleyen yabancılar yoksa nasıl çaldığına aldırmıyordu. Şefin üstünde de yeni giysi yok muydu? Yeni olduğundan emindi. Ayağıyla yeri kazıyor, ötmek üzere olan horoz gibi kollarını çırpıyordu, yeşil kubbenin altında oturan çalgıcılar yanaklarını şişiriyor, müzikle ışıldıyordu. Şimdi küçük "flüt" parçası başladı – çok güzel! – bir dizi ışıltılı damlacıklardan zincir halkası. Bunun yineleneceğinden emindi. Yinelendi; başını kaldırıp gülümsedi.

Yalnızca iki kişi onun "özel" oturma yerini paylaşıyordu: Kadife paltolu, elleri koskoca oymalı bastonu kavramış çok hoş bir yaşlı adamla, işlemeli

önlüğünün üstünde ördüğü örgünün yumağı duran, dimdik oturmuş iriyarı yaşlı kadın. Konuşmuyorlardı. Bu biraz hayal kırıcıydı çünkü Miss Brill her zaman insanların birbiriyle konuşmasını dört gözle beklerdi. Dinlemiyormuş gibi yaparak dinleme konusunda, onlar çevresinde konuşurken bir dakikalığına insanların hayatına çöreklenip oturma konusunda gerçekten uzmanlaştığına inanıyordu.

Yan gözle yaşlı çifte baktı. Belki de az sonra gideceklerdi. Geçen pazar günü de her zamanki kadar ilginç olmamıştı. İngiliz bir adamla karısı, adamın kafasında korkunç bir panama şapka, kadında düğmeli çizmeler. Oturdukları sürece nasıl gözlük takmak zorunda olduğunu tutturup durmuştu kadın; gerek duyduğunu biliyordu; ama gözlük almak işe yaramayacaktı; kırılacaktı mutlaka, hiç de burnunun üstünde durmayacaktı. Ve adam da nasıl sabırlıydı. Her şeyi önermişti – altın çerçeveyi, kulaklarının çevresinde kıvrılarak bütün kulağı saranları, köprünün üstünde küçük yastıkları olanları. Hayır, hiçbir şey kadını mutlu etmiyordu. “Sürekli burnumdan kayacak!” Miss Brill kadının yakasına yapışıp sarsmak istemişti.

Yaşlı insanlar hâlâ heykel gibi oturuyodu sırada. Boş ver, izlenecek kalabalık vardı her zaman. Çiçek yataklarının, çalgıcıların kubbelerinin önünde bir aşağı bir yukarı çiftler, topluluklar yürüyor, konuşmak için, selamlaşmak için, tablasını demir parmaklıkların üstüne yerleştirmiş yaşlı dilenciden çiçek almak için duruyordu. Aralarında birden ortaya çıkarak, gülüşerek koşuşturuyordu küçük çocuklar; çenelerinin altında kocaman beyaz ipek fiyonklarla küçük oğlanlar, kadifeler, danteller içinde küçük Fransız oyuncak bebeklere benzeyen küçük kızlar. Ve bazen sendeleyen bir ufaklık ansızın ağaçların altından yalpalayarak ortaya çıkıyor, duruyor, küçük gururlu annesi anaç tavuk gibi koşup azarlayarak yardımına yetişinceye kadar “şap” diye yere oturuyordu. Ötekiler sıralarda, yeşil iskemlelerde oturuyordu, ama neredeyse her zaman hep aynıydılar, birbiri ardından her pazar günü ve – Miss Brill’in hep gözüne çarpmıştı da – hemen hepsinde bir tuhaflık vardı. Tuhaf, sessiz, hemen hepsi yaşlı, gözlerini dikip bakışlarından besbelli hepsi de küçük karanlık odalardan – hatta dolaplardan! – çıkıp gelmiş.

Kubbenin arkasında, sarı yaprakları aşağı sarkık ince ağaçlar, onların arasından denizin yalnızca çizgisi, ötesinde altın damarlı bulutlarla

gökyüzü.

Ta-tutu-tam tama tum! Tii-tum! Tam-tiri-tam tum! diye çalıyordu çalgıcılar.

Kırmızılar içinde iki genç kız geldi, iki genç denizciyle buluştu, gülüştüler, çift oldular, kol kola uzaklaştılar. Gülünç hasır şapkalar takmış iki köylü kadın, ağırbaşlılıkla, çok güzel duman rengi eşekleri çekerek geçip gitti. Soğuk, solgun bir rahibe telaşla geçti. Güzel bir kadın salınarak geldi, bir demet menekşeyi yere attı, vermek için küçük bir oğlan peşinden koştu, kadın aldı onları, sanki zehirliymişler gibi uzaklara fırlattı. Aman tanrım! Miss Brill bunu beğeniyle mi karşılasın, ne yapsın bilemedi. Ve şimdi de ermin kürkü şapkalı kadınla, griler giymiş beyefendi tam önünde buluştu. Adam uzun boyluydu, dimdikti, ağırbaşlıydı ve kadın saçları sarıyken aldığı ermin şapkayı takıyordu. Şimdi her şey, saçları, yüzü, hatta gözleri bile o eski püskü erminle aynı renkti, dudağına dokunmak için kalkan yıkanmış eldiveni içindeki eli ufacık sarımsı pençeyi andırıyordu. Ah, adamı gördüğüne nasıl sevinmişti – çok mutluydu! O öğleden sonra buluşacakları içine doğmuştu zaten. Nerelerde olduğunu anlattı – her yerde, burada, orada, deniz kıyısında. Gün öyle güzeldi ki – adam da öyle düşünmüyor muydu? Ah, belki de adam?.. Ama adam başını salladı, sigara yaktı, yavaş yavaş koca bir dumanı kadının yüzüne üfledi, kadın hâlâ konuşup gülerken bir fiske vurup kibriti attı, yürüyüp gitti. Ermin şapka yalnız kalmıştı; her zamankinden de pırıl pırıl gülümsedi. Ama çalgıcılar bile duygularını anlamış gibi daha yumuşakça, daha usulca çalıyordu şimdi, davulun tokmağı “Hayvan! Hayvan!” diye iniyordu. Ne yapacaktı kadın? Şimdi neler olacaktı? Ama Miss Brill merak içindeyken ermin şapka döndü, çok daha iyi başka birini tam orada görmüş gibi elini kaldırdı, seğirtip gitti. Ve çalgıcılar değişti yine, her zamankinden daha hızla, neşeyle çalmaya başladı, Miss Brill’in sırasındaki yaşlı çift ayağa kalktı, uygun adım uzaklaştı, yanaklarında uzun sakalları olan çok gülünç bir adam müziğe ayak uydurarak aksak aksak hopladı, kol kola girmiş dört kız az kalsın çarpıp yere düşürüyordu.

Nasıl büyüleyiciydi bu! Nasıl eğleniyordu! Oturup bütün bunları izlemeyi nasıl seviyordu! Oyun gibiydi. Tıpkı oyun gibiydi. Arkadaki gökyüzünün oraya boyanmadığına kim inanabilirdi? Oysa küçük kahverengi köpek, tıpkı “tiyatro” köpeği gibi, ilaçla uyuşturulmuş köpek gibi ağırbaşlılıkla görüş

alanına seğirtip sonra yine dışına çıkıncaya kadar Miss Brill her şeyi böyle coşku verici yapanın ne olduğunu anlayamamıştı. Hepsi sahnedeydiler. Onlar yalnızca izleyici değillerdi, yalnızca bakmıyorlardı; aynı zamanda oynuyorlardı da. Hatta onun bile rolü vardı, her pazar oyun sırası geliyordu. Hiç kuşkusuz, eğer burada bulunmasa birisinin dikkatini çekerdi bu; her şey bir yana, o da gösterinin bir parçasıydı. Daha önce böyle düşünmemiş olması ne tuhaftı! Yine de her hafta aynı saatte evden yola çıkmaya neden böyle özen gösterdiğini açıklıyordu bu – gösteriye geç kalmamak için – aynı zamanda İngiliz öğrencilerine pazar öğle sonralarını nasıl geçirdiğini anlatırken kapıldığı o tuhaf utanma duygusunun nedenini de açıklıyordu. Hiç kuşkusuz! Miss Brill sesli sesli gülüyordu az kalsın. Sahnedeydi. Haftada dört öğleden sonra, adam bahçede uyukladığı sıra gazete okuduğu yaşlı sakat beyefendi geldi aklına. Pamuklu yastıktaki güçsüz başa, boş gözlere, açık ağza, incelip sivrilmiş burna alışmıştı. Adam ölse, haftalarca gözüne çarpmazdı; hiç aldırmazdı. Ama ansızın kendisine gazete okuyanın oyuncu olduğunu bilse adam! “Oyuncu!” Yaşlı baş yerinden kalktı; yaşlı gözlerde iki ışık beneği titreşti. “Oyuncu – siz , öyle mi?” Miss Brill kendi bölümünün yazılı metniymiş gibi gazeteyi düzeltti, incelikle konuştu: “Evet, uzun süredir oyunculuk yapıyorum.”

Çalgıcılar ara verip, dinlenmişti. Şimdi yine başladılar. Çaldıkları şey sıcak, güneşliydi ama yine de belli belirsiz bir serinlik vardı – bir şeyler, neydi o? – keder değil – hayır, keder değil – içinizde şarkı söyleme isteği uyandıran bir şey. Tını yükseldi, yükseldi, ışık parladı; sanki bir an sonra hepsi, bütün topluluk şarkı söylemeye başlayacak gibi geldi Miss Brill’e. Gençler, gülenler, birlikte uyum içinde kıpırdayanlar, hep birlikte başlayacaktı, çok kararlı, yürekli olan erkeklerin sesleri de onlara katılacaktı. Sonra da kendisi, kendisi de ve sıralarda oturan ötekiler – bir tür eşlik ederek onlara katılacaktı – alçaktan bir şeye, çok ender yükselen, alçalan, öylesine güzel olan şeye – dokunaklı şeye... ve Miss Brill’in gözlerine yaşlar doldu, topluluğun öteki üyelerine gülümseyerek baktı. Evet, anlıyoruz, anlıyoruz, diye düşündü – ne anladıklarına gelince, onu pek bilemiyordu.

Tam o anda bir oğlanla bir kız gelip daha önce yaşlı çiftin bulunduğu yere oturdu. Çok güzel giyinmişlerdi; âşıktılar. Erkek kahramanla kadın kahraman, elbette erkeğin babasının yatından daha yeni inmişlerdi. Hâlâ

sessizce şarkı söyleyen, yüzünde hâlâ o titreyen gülümseme duran Miss Brill onları dinlemeye hazırlandı.

“Hayır, şimdi olmaz,” dedi kız. “Burada olmaz, yapamam.”

“Ama niye? Şu uçtaki aptal şey yüzünden mi?” diye sordu oğlan. “Ne diye geliyor ki zaten buraya – kim istiyor onu? Ne diye o salak yaşlı suratını evde tutmuyor?”

“Gülünç olan şey şu kü-kürkü,” diye kıkırdadı kız. “Aynı kızarmış mezgit balığına benziyor.”

“Öff cehennem ol git!” dedi oğlan, öfkeli bir fısıltıyla. Sonra: “Söyle bana, ma petite chére –”

“Hayır, burada olmaz,” dedi kız. “Şimdi olmaz.”

. . . . .

Eve dönerken genellikle fırından bir dilim ballı çörek alırdı. Bu kendisine pazar günü ikramıydı. Bazen diliminin içinde badem olurdu, bazen olmazdı. Arada çok büyük fark yaratırdı bu. İçinde badem varsa eve küçük bir armağan götürmek gibi olurdu – bir sürpriz – pekâlâ da orada bulunmayabilecek bir şey. Bademli pazarlarda elini çabuk tutar, çaydanlığın altına kibriti gösterişle çakardı.

Oysa bugün fırnın önünde durmadan geçip gitti, merdivenleri çıktı, küçük karanlık odaya girdi – dolap gibi odasına – kırmızı kuştüyü yorganın üstüne oturdu. Uzun süre oturdu orada. Kürkün içinden çıktığı kutu yatağın üstündeydi. Hızla boynundaki kürkün kancasını açtı; hızla, hiç bakmadan, kutuya yaydı. Ama kapağı kapatınca bir şeyin ağladığını duyuyormuş gibi geldi ona.

Kızın İlk Balosu

Balonun tam olarak ne zaman başladığını kolay kolay söyleyemeyecekti Leila. Belki de ilk gerçek eşi arabaydı. Arabayı Sheridan kızları ve onların erkek kardeşiyle paylaşmış olmasının önemi yoktu. Kendi küçük köşesinde arkasına yaslandı, elini üstüne koyduğu minder, tanımadığı delikanlının takım giysisinin kolu gibi geldi ona; vals yapan lamba direklerinin, evlerin, çitlerin, ağaçların önünden fırtına gibi geçip gittiler.

“Gerçekten sen daha önce hiç baloya gitmedin mi, Leila? Aman, şekerim, ne tuhaf –” diye bağrıştı Sheridan kızları.

“En yakın komşumuzla aramızda on beş mil vardı,” dedi Leila usulca, incelikle yelpazesini açıp kapatırken.

Aman tanrım, ötekiler gibi ilgisiz olmak ne kadar da zordu! Çok fazla gülümsememeye çalıştı; aldırmamaya çalıştı. Oysa tek tek her şey öylesine yeniydi, coşku vericiydi... Meg’in sümbülleri, Jose’un uzun kehribar halkası, beyaz kürkünün içinden, tıpkı karda çiçek gibi yükselen küçük esmer başı Laura’nın. Sonsuza kadar anımsayacaktı. Hatta kuzen Laurie’nin, yeni eldivenlerinin bağcıklarını çıkardığı ince kâğıt tutamlarını fırlatıp atmasını görmek bile içini sızlatmıştı. O olsa, bu kâğıtları yadigâr olarak, anı olarak saklardı. Laurie öne eğildi, elini Laura’nın dizine koydu.

“Bana bak, sevgilim,” dedi. “Her zamanki gibi üçüncü ve dokuzuncu. Tamam mı”

“Ah nasıl görkemli bir şeydi, erkek kardeşin olması! Kapıldığı coşkuyla, eğer zamanı olsa, eğer olanak dışı olmasa, kendini tutamayıp çığlığı koyvereceğini hissetti Leila çünkü o tek çocuktu, ona “Tamam mı?” diyen erkek kardeşi olmamıştı hiç; tam o anda Meg’in Jose’ye söylediği gibi, “Saçlarının hiç bu geceki kadar güzel kabardığını görmemiştim!” demeyecekti asla hiçbir kızkardeş ona.

Oysa elbette buna hiç zamanı yoktu. Daha şimdiden dans salonuna gelmişlerdi bile; önlerinde arabalar vardı, arkalarında arabalar. İki yanına konmuş, kıpırdayan yelpaze gibi ışıklarla pırıl pırıldı yol, kaldırımda neşeli

çiftler havada yüzüyordu sanki; küçük saten pabuçlar, kuşlar gibi birbirini kovalıyordu.

“Yanımdan ayrılma, Leila, yoksa kaybolursun,” dedi Laura.

“Haydi kızlar, biraz çabuk ilerleyelim,” dedi Laurie.

Leila iki parmağını, Laura’nın pembe kadife pelerinine koydu, nasıl olduğunu anlayamadan kalabalığa kapılıp, kocaman altından yapılmış fenerin önünden sürüklenerek, koridor boyunca taşındılar, üzerinde “Hanımlar” yazan küçük odaya itelendiler. Burada kalabalık öyle yoğundu ki eşyalarını çıkartabilecekleri yer bile yoktu; gürültü sağır ediciydi. İki yandaki iki sıraya paltolar, pelerinler tepeleme istiflenmişti. Beyaz önlüklü iki yaşlı kadın kucak dolusu yeni eşya atarak koşuşturuyordu. Ve herkes, en uçtaki tuvalet masasıyla, aynaya ulaşabilmek için öne doğru itişiyordu.

Kocaman, titreşen gaz ışığı fıskiyesi hanımlar bölümünü aydınlatıyordu. Işık bekleyemezdi, şimdiden dans ediyordu bile. Yeniden kapı açıldığında, dans salonundan gelen akort sesleri içeri patladığında, neredeyse tavana zıpladı.

Esmer kızlar, sarışın kızlar saçlarını elleriyle düzeltiyor, yine kurdeleler bağlıyor, korselerinin önlerinden içeri mendiller sıkıştırıyor, mermer beyazı eldivenlerini çekiyordu. Ve hepsi de güldükleri için hepsi de Leila’nın gözüne sevimli görünüyordu.

“Görünmez saç tokası olan yok mu?” diye bağırdı bir ses. “Ne olağandışı! Tek bir görünmez saç tokası bile çarpmıyor gözüme.”

“Sırtımı pudralasana, şekerim,” diye bağırdı başka birisi.

“Ama hemen iğne iplik bulmam şart. Fırfırımdan metrelerce yırttım, düpedüz,” diye inledi bir üçüncüsü.

Sonra, “Öne geçirin, öne geçirin!” İçinde programların bulunduğu hasır sepet koldan kola atladı. Pembe kalemlerle, uçuşan püsküllerle sevgili küçük pembe-gümüş rengi programlar. Sepetten bir tane alırken Leila’nın parmakları titriyordu. “Benim de bir tane almama izin veriliyor mu?” diye birine sormak geliyordu içinden ama yalnızca okuyacak zamanı vardı: “Vals 3. İki, İki Kano. Polka 4. Tüyleri uçurtmak,” Meg, “Hazır mısın, Leila?”

diye bağırdığında, koridorda birbirini ezenlerin içinden, dans salonunun büyük çifte kapısına doğru itişe itişe ilerlediler.

Dans daha başlamamıştı ama çalgıcılar akort işini bitirmişti, gürültü öyle yüksekti ki sanki çalmaya başladıklarında asla hiç kimse duymayacaktı. Meg'e sıkı sıkı sokulan, onun omzunun üstünden bakan Leila'ya sanki iple tavana asılmış titreşen renkli küçük bayraklar bile konuşuyormuş gibi geliyordu. Artık utanmayı falan unutmuştu; tam giyinmesinin ortasında, tek ayağında pabucu, tek ayağı çıplak nasıl yatağının kıyısına oturduğunu, kuzenlerine telefon edip gidemeyeceğini söylesin diye annesine nasıl yalvardığını unutmuştu. O iç bölgelerdeki, bırakılmış evlerinin verandasında oturup ay ışığı altında baykuş yavrularının, "Daha domuz eti" diye bağırışmalarını dinlemek için duyduğu keskin özlemin yerini alan keskin eğlence isteği öyle tatlıydı ki tek başına katlanılması zordu. Yelpazesini sımsıkı tuttu, pırıltılı altından yapılmış döşemeye, açelyalara, fenerlere, bir köşedeki kırmızı halılı, yaldızlı sandalyeli sahneye, öteki köşedeki çalgıcılara gözlerini dikip soluğu kesilerek düşündü, "Nasıl da görkemli, nasıl da düpedüz görkemli!"

"İşte benim küçük taşralı kuzenim Leila. Ona iyi davran. Eş bul; o benim kanatlarımın altında," diyordu Meg, bir kızdan ötekine dolaşarak.

Yabancı yüzler gülümsüyordu Leila'ya – tatlı tatlı, belli belirsiz. Yabancı sesler yanıtlıyordu, "Elbette, şekerim." Ama Leila kızların kendisini gerçekten görmediğini hissediyordu. Erkeklere doğru bakıyorlardı. Niçin başlamıyordu erkekler? Ne bekliyorlardı? Eldivenlerini düzelterek, parlak saçlarına dokunarak, kendi aralarında gülümseyerek öylece duruyorlardı. Sonra ansızın, sanki yalnızca tam o anda yapmaları gereken şeyin bu olduğuna karar vermişler gibi parkenin üstünde kayarak geldiler. Kızların arasında neşeli bir dalgalanma oldu. Uzun boylu, sarışın bir erkek uçarak Meg'e geldi, elinden programını aldı, bir şeyler karaladı; Meg onu Leila'ya yöneltti. "Bu zevki bana verir misiniz?" Erkek başını eğip kaldırdı, gülümsedi. Gözlüklü esmer bir delikanlı geldi sonra, kuzen Laurie arkadaşıyla yaklaştı, Laura ufak tefek çilli, boyunbağı çarpılmış birini getirdi. Sonra epeyce yaşlı bir adam – kafasında kocaman kel yaması olan şişman adam – programını aldı, mırıldandı, "Bir bakayım, bir bakayım!" İsimlerle kapkara olmuş kendi programıyla kızınkini uzun uzun karşılaştırdı. Başına öyle büyük dert açmış gibi görünüyordu ki Leila

utandı. “Ah, lütfen, canınızı sıkmayın;” dedi sabırsızlıkla. Ama şişman adam yanıtlamak yerine bir şeyler yazdı, yine kıza dikti gözlerini. “Bu pırıl pırıl küçük yüzü anımsıyor muyum?” dedi usulca. “Sizi daha önce tanımış mıydım?” Tam o anda çalgıcılar başladı yine; şişman adam gözden yitti. Parıltılı döşemede uçarak gelen, toplulukları çiftlere ayıran, ortalığa saçan, onları döne döne yollayan kocaman müzik dalgasıyla fırlatılıp götürülmüştü...

Leila dans etmeyi yatılı okulda öğrenmişti. Her cumartesi öğleden sonra yatılı kızlar, Miss Eccles’in (Londralı) “seçkin” sınıfına ders verdiği, oluklu sactan dua odasına apar topar götürülürdü. Ama o toz kokulu salonla – duvarlarında patiska bezler üzerine yazılmış İncil’den parçalar asılı, tavşan kulakları soğuk piyanoya çarpan kahverengi kadife şapkasıyla o zavallı, korkunç küçük kadınla, uzun değneğiyle kızların bacaklarını dürten Miss Eccles’le – bunun arasındaki ayrım öylesine büyüktü ki eğer eşi gelmezse, o görkemli müziği dinleyip ötekilerin altın döşemede kayıp gitmesini, süzülmesini izlemek zorunda kalırsa, en azından öleceğini ya da bayılacağını ya da kollarını açıp yıldızların göründüğü şu karanlık pencerelerin birinden uçup gideceğini hissediyordu.

“Bizimki, galiba –” Birisi eğilip selamladı, gülümsedi, kolunu ona uzattı; neyse ki ölmesi gerekmemişti. Birisi elini beline bastırdı ve o yüzüp gitti, tıpkı havuza atılmış çiçek gibi.

“Döşeme oldukça iyi, değil mi?” diye ağır ağır konuştu hafif ses, kulağının dibinde.

“Bence çok güzel kaygan,” dedi Leila.

“Özür dilerim!” Hafif ses şaşırmış gibiydi. Leila bir kez daha söyledi. Ve ses, “Ah, oldukça!” diye yankılanmadan önce kısa bir duraklama oldu ve kız yeniden salınarak döndü.

Oğlan çok güzel yönlendiriyordu. İşte kızlarla dans etmekle, erkeklerle etmek arasındaki büyük fark buydu, diye karar verdi Leila. Kızlar güm güm birbirine çarpıyordu, birbirlerinin ayaklarına basıyordu; erkek olan kız hep seni öyle bir kavrıyordu ki.

Açelyalar artık birbirinden ayrı tek tek çiçekler değildi; akıp giden pembe, beyaz bayraklardı.

“Geçen hafta Bell’lerde miydiniz?” diyen ses geldi yine. Yorgun çıkıyordu. Acaba durmak isteyip istemediğini sorsam mı, diye merak etti Leila.

“Hayır, bu benim ilk dansım,” dedi.

Eşi usuldan, soluğu kesilmiş güldü. “Ah, olamaz,” diye karşı çıktı.

“Evet, ilk gittiğim dans gerçekten bu.” Leila coşku doluydu. Birisine söyleyebilmek öylesine rahatlatıcıydı ki. “Biliyor musunuz, bütün hayatım boyunca taşrada oturdum, şimdiye kadar...”

Tam o anda müzik durdu, duvarın yanındaki iki iskemleye oturmaya gittiler. Leila pembe saten ayaklarını iskemlenin altına soktu, yelpazelendi, yaylı kapılardan geçip gözden yiten öbür çiftleri mutlulukla izledi.

“Eğleniyor musun, Leila?” diye sordu Jose, altın başını sallayarak.

Laura geçti önünden, çok belli belirsiz göz kırptı; yeterince büyüdüm mü acaba diye kuşkuya düşürdü Leila’yı bir an için bu. Eşi çok konuşmuyordu, kesinlikle. Öksürdü, mendilini cebine tıkıştırdı, yeleğini aşağı çekti, kolundan ufacık iplik parçasını aldı. Ama önemi yoktu. Neredeyse ansızın çalgıcılar başladı, ikinci eşi sanki tavandan yere sıçradı.

“Döşeme fena değil,” dedi yeni ses. Bunlar hep söze döşemeyle mi başlıyordu? Ve sonra, “Salı günü Neave’lerde miydiniz?” Yeniden açıkladı Leila. Eşlerinin daha çok ilgilenmemeleri belki de biraz tuhaftı. Çünkü olay coşku vericiydi. Onun ilk balosu! Her şeyin tam başındaydı yalnızca. Sanki daha önceleri gecenin nasıl bir şey olduğunu hiç bilmiyordu gibi geliyordu ona. Şimdiye kadar gece karanlık, sessiz, güzeldi sıklıkla – ah evet – ama bir bakıma da kederli. Ağırbaşlı. Ve şimdi bir daha asla öyle olmayacaktı – göz kamaştırıcı parlaklıkta önünde açılmıştı.

“Dondurma ister miydiniz?” dedi eşi. Yaylı kapılardan geçip koridordan aşağı, yemek odasına yürüdüler. Yanakları yanıyordu, korkunç susamıştı. Küçük cam tabakların üstünde dondurmalar ne güzel görünüyordu, ne kadar da soğuktu dondurulmuş kaşıklar, onlar da buzluydu! Salona döndüklerinde şişman adam orada, kapının yanında kendisini bekliyordu. Nasıl yaşlı olduğunu görmek kızı şaşkınlıktan dondurdu; annelerin babaların arasında, sahnede oturuyor olması gerekiyordu. Ve öteki eşleriyle karşılaştırıldığında

çok da kılıksızdı. Yeleği buruşuktu, eldiveninin bir düğmesi eksikti, ceketi terzi tebeşiriyle tozlanmış gibi duruyordu.

“Gel bakalım, küçük hanımefendi,” dedi şişman adam. Kıza sarılma sıkıntısına katlanmıyordu pek, öyle usulca kayıp gidiyorlardı ki dans etmekten çok yürümeye benziyordu. Ama döşeme konusunda tek söz etmedi. “Bu senin ilk dansın, değil mi?” diye mırıldandı.

“Nasıl bildiniz?”

“Ah,” dedi şişman adam, “işte yaşlı olmak böyle bir şeydir!” Kızı tuhaf bir çiftin önünden geçirirken belli belirsiz bir hırıltı çıkardı. “Görüyorsun ya, son otuz yıldır sürekli bu tür şeyler yapıyorum.”

“Otuz yıl mı?” diye bağırdı Leila. O doğmadan daha on iki yıl önce!

“Düşüncesi bile dayanılmaz geliyor, değil mi?” dedi şişman adam hüzünle. Leila onun kel kafasına baktı, adama içi burkuldu.

“Bence hâlâ devam edebilmek harika,” dedi incelikle.

“Zarif küçük hanımefendi,” dedi şişman adam, kıza biraz daha sıkı sarılıp yaklaştırdı, bir vals parçası mırıldandı. “Elbette,” dedi, “hiçbir şeyin bu kadar uzun sürmesini bekleyemezsin. Ha-aayır,” dedi şişman adam, “bundan çok önce sen orada, yukarıda, sahnede oturuyor olacaksın, güzel siyah kadifelerinin içinden aşağı bakacaksın. Ve bu güzelim kollar, küçük kısa şişko kollara dönüşmüş olacak, sen zamanı başka bir yelpazeyle döveceksin – siyah abanoz yelpazeyle.” Şişman adam ürperdi sanki. “Şu yukarıdaki zavallı sevgili şeyler gibi gülümseyeceksin, parmağınla kızını göstereceksin yanındaki yaşlı hanıma, kulüp balosunda korkunç bir adamın nasıl onu öpmeye kalkıştığını anlatacaksın. Ve yüreğin sızlayacak, sızlayacak” – şişman adam daha da sarılıp yaklaştırdı kendine, o zavallı yüreğe gerçekten acıyormuş gibi – “çünkü artık şimdi hiç kimse seni öpmek istemiyor. Ve bu parlatılmış döşemelerin nasıl uygunsuz, nasıl tehlikeli olduğunu anlatacaksın. Yaa işte böyle, Matmazel Tezayak, tamam mı?” dedi şişman adam yumuşakça.

Leila hafifçe azıcık güldü ama içinden gülmek gelmiyordu. Doğru muydu – hepsi doğru olabilir miydi? Korkunç doğru geliyordu kulağa. Her şey bir yana, bu ilk balo, yalnızca son balosunun başlangıcı mıydı? Bununla aynı

anda müzik de değişti sanki; kederli kederli çınlıyordu; kocaman bir iç çekişin üstünde yükseliyordu. Ah, nasıl da hızla değişiyordu her şey! Neden mutluluk sonsuza kadar sürmüyordu? Sonsuza kadar biraz fazla uzundu.

"Durmak istiyorum," dedi soluğu kesilmiş bir sesle. Şişman adam onu kapıya götürdü.

"Hayır," dedi kız, "dışarı çıkmayacağım. Oturmayacağım. Yalnızca burada duracağım, teşekkür ederim." Duvara yaslandı, ayağını yere vurarak, eldivenlerini çekerek, gülümsemeye çalışarak. Oysa içinin derinliklerinde küçücük bir kız önlüğünü kafasına geçirmiş, hıçkırıyordu. Ne diye yıkıp geçmişti o adam her şeyi?

"Şey, diyorum ki, biliyorsunuz," dedi şişman adam, "beni ciddiye almamalısınız, küçük hanımefendi."

"Sanki almışım da!" dedi Leila, küçük esmer başını arkaya atıp, alt dudağını emerek...

Yine törende gibi geçiyordu önlerinden çiftler. Yaylı kapılar açıldı, kapandı. Şimdi şef yeni müziği başlatmıştı. Oysa Leila artık dans etmek istemiyordu. Evde olmak istiyordu ya da verandada oturmuş o yavru baykuşları dinliyor olmak. Karanlık pencerelerden yıldızlara baktığında kanatlar gibi uzun ışınları vardı...

Ama o anda yumuşak, eriyen, büyüleyici bir parça başladı, kıvırcık saçlı delikanlı önünde eğildi. Meg'i buluncaya kadar dans etmek zorundaydı, ayıp olmasın diye. Dimdik ortaya yürüdü; büyük bir kibirle elini oğlanın koluna koydu. Oysa bir dakika içinde, bir dönüşte, pembe yüzler, kadife iskemleler, hepsi tek bir uçan tekerleğe dönüştü. Ve bir sonraki eşi istemeden onun şişman adamla çarpışmasına neden olunca, adam, "Özür dilerim," deyince, ona eskisinden de pırıl pırıl gülümsedi. Tanımadı bile adamı.

Şarkı Dersi

Hain bir bıçak gibi yüreğinin derinliklerine gömülü umutsuzlukla – soğuk, keskin umutsuzlukla – Miss Mead-ows, başında beresi, üzerinde önlüğü, elinde batonu, müzik salonuna açılan uzun koridoru çiyniyordu. Her yaştan kızlar, hava yüzünden yanakları gül pembesi, güzel bir sonbahar sabahı okula koşmaktan kaynaklanan neşeli coşkuyla kaynaşarak hızla yürüyor, sekiyor, dalgalanıyordu; boş sınıflardan seslerin hızlı gümbürtüsü yükseliyordu; bir zil çaldı; kuşa benzeyen ses bağırdı, "Muriel." Ardından merdivenlerde inanılmaz bir çarpma sesi çınladı. Birisi kas geliştirme ağırlıklarını düşürmüştü.

Fen Öğretmeni, Miss Meadows'un yolunu kesti.

"Günay-dın," diye bağırdı, tatlı yapmacık uzatmalı konuşma biçimiyle. "Soğuk değil mi? Sanki kı-ıış."

Miss Meadows, bıçağa sarılarak, nefretle Fen öğretmenine baktı. Ondaki her şey bal gibi tatlıydı, solgundu. O sarı saçların karışık tellerine arı takılsa hiç şaşmazdınız.

"Epey keskin," dedi Miss Meadows, sert sert.

Öteki şekerli gülümsemesiyle gülümsedi.

"Doo-nmuş görünüyorsunuz," dedi. Mavi gözleri fal taşı gibi açıldı; içinde şakacı bir ışık oynaşıyordu. (Bir şey çarpmış mıydı gözüne?)

"Ah, evet, neredeyse o kadar kötü," dedi Miss Mead-ows, gülümsemesine karşılık olarak Fen öğretmenine hızla suratını çarpıtıp, yürüdü geçti.

Dördüncü, Beşinci, Altıncı Sınıflar müzik salonunda toplanmıştı. Gürültü sağır ediciydi. Yükseltinin üstünde, piyanonun yanında, Miss Meadows'un gözdesi olan, eşlikleri çalan Mary Beazley duruyordu. Müzik taburesini çeviriyordu. Miss Meadows'u görünce, yüksek sesle uyardı, "Şişşt! Kızlar!" sonra da ellerini kolluklarının içine sokmuş, batonu kolunun altında Miss Meadows, uzun adımlarla ortadaki geçitte yürüdü, merdivenleri çıktı, keskince döndü, pirinç nota sehpasını yakaladı, önüne yerleştirdi, sussunlar diye batonunu iki kere hırsla vurdu.

“Sessizlik, lütfen! Hemen!” ve hiç kimseye bakmadan, renkli pamuklu gömleklerden, batıp çıkan pembe suratlardan, ellerden, titreşen kelebek saç fiyonklarından, açık müzik defterlerinden denizi taradı gözleri. Ne düşündüklerini pekâlâ biliyordu. “Meady’nin tepesi atmış.” Boş ver, ne düşünürlerse düşünsünler! Gözkapakları titreşti; başını arkaya savurdu, onlara meydan okuyarak. Bu yaratıkların ne düşündüğünün ne önemi olabilirdi ki ölümüne kan revan içinde kalmış, orada duran birisi için, yüreğine kadar delik deşik olmuş birisi için, yüreğine kadar delik deşik, öylesine mektupla –

...“Giderek daha güçle hissediyorum evliliğimizin hata olacağını. Seni sevmediğim için değil bu. Bir kadını sevebileceğim kadar çok seviyorum seni, ama, işin doğrusunu söylemek gerekirse, evlenecek adam olmadığım sonucuna varmış bulunuyorum ve bir yere yerleşip oturmak düşüncesi içimi yalnızca –” ve “iğrenme” sözcüğünün üstü azıcık karalanmış, üstüne “pişmanlık” yazılmıştı – “duygusuyla dolduruyor.”

Basil! Miss Meadows çalımla piyanoya yürüdü. Bu anı bekleyen Mary Beazley öne eğildi; “Günaydın, Miss Mead-ows,” diye solurken bukleleri yanaklarına dökülüyordu ve o güzelim sarı krizantemi öğretmeninin eline tutuşturmak yerine yalnızca uzattı. Bu küçük çiçek töreni yüzyıllardır, yüzyıllardır sürüyordu, neredeyse bir buçuk ders yılından beri. Piyanonun kapağını kaldırmak kadar parçasıydı müzik dersinin. Oysa bu sabah Mary’ye doğru eğilip, “Teşekkürler, Mary. Ne kadar incesin! Otuz ikinci sayfayı aç,” derken çiçeği kaldırıp kemerine sokmak yerine, Mary’yi dehşete düşürerek krizantemi tümden görmezden geldi Miss Mead-ows, onun selamına hiç karşılık vermedi, buz gibi bir sesle “Sayfa on dört, lütfen, ve vurguları iyi belirtin,” dedi.

Sendeleme anı! Mary gözlerine yaşlar doluncaya kadar kıpkırmızı kesildi, oysa Miss Meadows nota sehpasına dönmüştü; sesi müzik salonunda çınlıyordu.

“Sayfa on dört. Sayfa on dörtten başlayacağız. ‘Bir Ağıt.’ Şimdi, kızlar, şimdiye kadar öğrenmiş olmanız gerekiyordu. Hep birlikte başlayacağız; bölüm bölüm değil, hepsi birden. Ve tonlama olmadan. Şarkıyı söyleyin, yalınlıkla, sol elinizle tempo tutarak.”

Batonunu kaldırdı; müzik sehpasına iki kere vurdu. Mary açış notasıyla başladı; indi havayı döven bütün o sol eller, o genç, kederli sesler çınladı:

Hızla! Ah, çok hızla soluyor haz gülleri;

Az sonra sonbahar boyun eğiyor kışın kederine.

Hızla! Ah, hızla müziğin şen ezgileri

Geçip gidiyor dinleyen kulağı.

Aman tanrım bu ağıttan daha acıklı ne olabilirdi! Her nota bir iç çekişti, bir hıçkırık, korkunç yaslar tutanların iniltisi. Miss Meadows geniş önlüğünün içinde kollarını kaldırdı, her iki eliyle birden yönetmeye başladı. “...Giderek daha daha güçle hissediyorum evliliğimizin hata olacağını...” diye indi kalktı elleri. Ve sesler bağırdı: Hızla! Ah hızla. Onu böyle bir mektubu yazmaya zorlayan şey ne olabilirdi! Onu bu noktaya ne getirmiş olabilirdi! Hiç yoktan ortaya çıkmıştı. Son mektubu baştan sona “bizim” kitaplarımız için aldığı tütsülenmiş meşe kitaplıktan, bir yerde gördüğü “temiz küçük giriş sehpası”ndan, “desteğinin üstüne, pençelerinin arasında üç tane şapka fırçası tutabilen baykuş oyması yapılmış çok derli toplu bir şey”den falandan söz ediyordu. Nasıl gülümsemişti bu sonuncuya! İnsanın üç şapka fırçasına gerek duyacağını düşünebilen bir adam! Dinleyen kulağı, diye şarkı söylüyordu sesler.

“Bir daha baştan,” dedi Miss Meadows. “Ama bu kez bölüm bölüm. Hâlâ tonlama yok.” Hızla! Ah, çok hızla. Kontraltoların kederi de eklenince insan ister istemez ürperiyordu. Soluyor haz gülleri. Son görmeye geldiğinde, onun Basil’i düğmesinin iliğine gül iliştirmişti. O mavi takımın içinde nasıl da yakışıklı duruyordu, o koyu kırmızı gülle! O da biliyordu bunu. İster istemez biliyordu. Önce elini saçına götürdü, sonra bıyığına; güldüğünde dişleri parlıyordu.

“Başöğretmenin karısı boyuna beni akşam yemeğine çağırıyor. Tam bir can sıkıntısı. Orada tek gecemi bile asla kendime ayıramıyorum.

“Ama geri çeviremez misin?”

“Yaa, işte, benim durumumdaki bir adam için pek iyi değildir sevilmeyen biri olmak.”

Müziğin şen ezgileri, diye inledi sesler. Uzun, dar pencerelerin önündeki söğüt ağaçları, rüzgârda dalgalandı. Ufacık, sıkıca toprağa tutunmuş olanlar, oltaya takılmış balık gibi çırpınıyordu. “...ben evlenecek adam değilim...” sesler kesilmişti; piyano bekliyordu.

“Oldukça iyi,” dedi Miss Meadows, ama hâlâ öyle tuhaf, taş gibi vurgulaması vardı ki daha küçük kızlar gerçekten korkmaya başladı. “Ama şimdi öğrenmiş olduğumuza göre tonlamayı da yapacağız. Elinizden geldiğince çok duygu katın. Sözcükleri düşünün, kızlar. Hayal gücünüzü kullanın. Hızla! Ah, çok hızla,” diye haykırdı Miss Meadows. “Bu bölüm bir patlamayla gelmeli – yüksek, güçlü forte – bir ağıt. Ve sonra ikinci dizede, Kışın kederine’de Kederine’yi sanki içinden soğuk rüzgârlar esiyormuş gibi söyleyin. Kee-de-rinee!” diye öyle korkunç söyledi ki, müzik taburesinin üstündeki Mary Beazley’in bel kemiğinden aşağı bir titreme dalgalandı. “Üçüncü dize bir tane kreşendo olmalı. Hızla! Ah, hızla, müziğin şen ezgileri. Son dizenin ilk sözcüğünde durarak, Geçiyor. Sonra da Gidiyor’da ölgünleşmeye başlıyorsunuz... solmaya... taa Dinleyen kulağı sözcüklerine kadar belli belirsiz fısıltıdan başka şey olmayacak... Son dizede istediğiniz kadar yavaşlayabilirsiniz. Şimdi, lütfen.”

Yine iki hafif vuruş; yine kollarını kaldırdı. Hızla! Ah, çok hızla. “... bir yere yerleşmek düşüncesi içimi yalnızca iğrenmeyle dolduruyor –” yazmış olduğu şey iğrenmeydi. Bu, nişanlarının kesinlikle bozulduğunu söylemekle aynı şeydi. Bozulduğunu! Nişanlarının! İnsanlar zaten yeterince şaşırmışlardı nişanlanmasına. Fen öğretmeni başlarda inanamamıştı. Ama hiç kimse kendisi kadar şaşıramazdı. Otuzuna varmıştı. Basil yirmi beşindeydi. O çok karanlık gecede kiliseden eve yürüdükleri sırada, “Biliyorsun, öyle ya da böyle, senden hoşlanıyorum,” dediğini duyduğunda bir mucize gerçekleşmişti, düpedüz mucize. Ve boynundaki devekuşu tüyünden boa yılanının ucunu eline almıştı. Geçip gidiyor, dinleyen kulağı.

“Yineleyin! Yineleyin!” dedi Miss Meadows. “Daha çok duygu katın, kızlar! Bir daha!”

Hızla! Ah, çok hızla. Daha büyük kızlar bayrak kırmızısı kesilmişti; küçüklerden bazıları ağlamaya başladı. Kocaman yağmur damlaları camlara savruluyordu ve insan söğütlerin fısıldadığını duyabiliyordu, “...seni sevmediğimden değil...”

“Ama sevgilim, eğer beni seviyorsan,” diye düşündü Miss Meadows, “ne kadar sevdiğin önemli değil benim için. Canının istediği kadar az sev beni.” Ama adamın onu hiç sevmediğini biliyordu. “İğrenme” sözcüğünü, okuyamayacağı gibi karalama zahmetine katlanacak kadar bile aldırmıyordu ona. Az sonra sonbahar boyun eğiyor kışın kederine. Okuldan da ayrılması gerekecekti. Bu olay duyulduktan sonra Fen öğretmeninin, kızların yüzüne bakamazdı asla. Bir yerlerde yok olmak zorunda kalacaktı. Geçip gidiyor. Sesler ölgünleşmeye başladı, sönmeye, fısıltıya dönüşmeye... yok olmaya...

Ansızın kapı açıldı. Maviler içinde küçük bir kız, başı önüne eğik, dudaklarını ısırarak, küçük kırmızı bileğindeki gümüş halkayı döndürerek telaşla dar geçitte ilerledi. Merdivenleri çıktı, Miss Meadows’un önünde durdu.

“Peki, Monica, ne var?”

“Şey, lütfen, Miss Meadows,” dedi küçük kız, soluk soluğa, “Miss Wyatt, öğretmenler odasında sizi görmek istiyor.”

“Çok güzel,” dedi Miss Meadows. Ve kızlara seslendi, “Ben yokken alçak sesle konuşmanızı sizin onur duygunuza bırakıyorum.” Zaten başka şey yapacak halleri kalmamıştı, bu kadar baskıdan sonra. Çoğu burnunu siliyordu.

Koridorlar soğuktu, boştu; Miss Meadows’un adımları yankılanıyordu. Başöğretmen masasında oturuyordu. Bir an için başını kaldırmadı. Her zamanki gibi dantel boyunbağına dolaşmış olan gözlüğünü kurtarıyordu. “Oturun, Miss Meadows,” dedi çok incelikle. Sonra da kurutma kâğ›dının üstündeki pembe zarfı aldı eline. “Sizi hemen şimdi çağırdım çünkü bu telgraf size geldi.”

“Bana telgraf mı, Miss Wyatt?”

Basil! İntihar etmişti, diye karar verdi Miss Meadows. Eli uçarak gitti ama Miss Wyatt telgrafı geri çekti bir an için. “Umarım kötü haber değildir,” dedi, artık inceliği bir yana bırakarak. Ve Miss Meadows parçalayarak açtı.

“Mektuba aldırma aklımı kaçırmış olmalıyım bugün o şapkalığı satın aldım Basil,” diye okudu. Gözlerini telgraftan ayıramıyordu.

“Umarım çok ciddi bir şey değildir,” dedi Miss Wyatt, öne eğilerek.

“Ah, hayır, teşekkür ederim, Miss Wyatt,” diye kızardı Miss Meadows. “Hiç kötü bir şey değil. Şey” – özür diler gibi usulca güldü – “nişanlımdan diyor ki... diyor ki –” duraklama oldu. “Anlıyorum,” dedi Miss Wyatt. Ve bir duraklama daha. Sonra – “daha dersinizin bitmesine on beş dakika var, Miss Medows, değil mi?”

“Evet, Miss Wyatt.” Ayağa kalktı. Neredeyse koşuyordu kapıya doğru.

“Ah, bir dakika, Miss Meadows,” dedi Miss Wyatt. “Ders saatleri içinde öğretmenlerime telgraf gelmesini onaylamadığımı söylemeliyim, çok kötü bir haber, ölüm falan olmadığı sürece,” diye açıkladı Miss Wyatt, “ya da çok ciddi bir kaza, buna benzer şeyler. İyi haber, Miss Meadows, her zaman bekleyebilir, biliyorsunuz.”

Umudun, aşkın, sevincin kanatlarında Miss Medows hızla uçtu müzik odasına, dar geçide, basamaklardan yukarı, piyanonun başına.

“Sayfa otuz iki, Mary,” dedi, “sayfa otuz iki,” ve sarı krizantemi eline alarak gülümsemesini gizlemek için dudaklarına götürdü. Sonra kızlara döndü, batonunu tıklattı: “Sayfa otuz iki kızlar. Sayfa otuz iki.”

“Geliyoruz buraya bugün çiçeklerle dolu kucağımız,

Sepetlerce meyveyle, fırlatmak için kurdelelerle

Kuut-laa-mayaa...”

“Kesin! Kesin!” diye bağırdı Miss Meadows. “Çok korkunç bu. Çok rezalet!” Neşeyle pırıl pırıl gülümsedi kızlara. “Neyiniz var sizin, hepinizin? Düşünün, kızlar, söylediğiniz şarkıyı düşünün. Hayal gücünüzü kullanın. Çiçeklerle dolu kucağımız. Sepetlerce meyve, fırlatmak için kurdeleler. Ve kutlamaya.” Miss Meadow ansızın durdu. “Öyle hüzünlü durmayın, kızlar. Sesiniz sıcak, neşeli, istekli çıkmalı. Kutlamaya. Bir kere daha. Hızla. Hep birlikte. Haydi, şimdi!”

Ve bu kez Miss Meadows’un sesi, bütün öteki sesleri bastırıyordu – en yüksekten, derin, anlamla parıldayarak.

Yabancı

Rıhtımdaki küçük kalabalığın gözüne, bir daha asla yerinden kımıldamayacak gibi görünüyordu. Koca koca martı sürüleri kıç tarafta çığlıklar atar, mutfak artıkları için suya dalarken üstünde duman halkasıyla kıpırtısız, koskocaman uzanıyordu orada, gri kırışık suların üstünde. Gezinen küçük çiftleri görebiliyordunuz – gri buruşuk masa örtüsünün üstündeki tabakta dolaşan küçük sinekleri. Öteki sinekler kenarda kümeleniyor, kaynaşıyordu. Şimdi alt güvertede beyaz bir parıltı vardı – aşçının önlüğü ya da kadın kamarot, belki de. Şimdi küçük kara örümcek hızla merdiveni tırmanıp köprüye geldi.

Kalabalığın önünde güçlü kuvvetli görünen, orta yaşlı, gri paltosu, gri ipek atkısı, kalın eldivenleri, siyah keçe şapkasıyla çok iyi, çok derli toplu giyimli bir adam, kapalı şemsiyesini döndürerek dolaşıyordu. Rıhtımdaki, küçük topluluğun önderi, aynı zamanda onları bir arada tutar gibi görünüyordu. Çoban köpeğiyle çobanın kendisi arasında bir şeydi.

Ama nasıl da aptallık etmişti – nasıl aptallıktı yanına gözlük almamış olması! Şu koca toplulukta tek gözlük yoktu.

“Tuhaf şey, Mr. Scott, hiçbirimizin aklına gözlük gelmemesi. Yoksa onları biraz canlandırabilirdik. Küçük bir işaret yollamayı başarabilirdik. Karaya çıkmaya çekinmeyin. Yerliler zararsız. Ya da; Sizi bir karşılama bekliyor. Her şey bağışlandı. Nasıl? Ha?”

Mr. Hammond’ın hızlı, meraklı, öylesine tedirgin ama yine de dostça ve güven verici olan bakışı rıhtımdaki herkesi sarmaladı, hatta iskeleye yaslanmış yaşlı adamları bile içine aldı. Her biri tek tek Mrs. Hammond’ın o gemide olduğunu, bu yüzden kapıldığı coşku nedeniyle bu olağanüstü gerçeğin onlar için de bir anlam taşıdığını asla aklının ucundan geçirmediğini biliyorlardı. Onlara karşı yüreğini ısıtıyordu bu durum. Onlar, diye karar verdi, çok doğru düzgün insanlardı – Şu iskeleye yaslanmış yaşlı adamlar da – hoş, sağlam yaşlılardı. Ne göğüsler – Aman tanrım! Ve kendi göğsünü şişirdi, kalın eldivenli ellerini ceplerine soktu, topuğundan parmak uçlarına doğru yaylandı.

“Evet, karım son on aydır Avrupa’daydı. Geçen yıl evlenen büyük kızımızı görmeye gitmişti. Onu buraya, Crawford’a kadar kendim getirdim. Gelip geri götürmemin iyi olacağını düşündüm. Evet, evet, evet.” Kurnaz gri gözler kısıldı yine, hızla, merakla kıpırtısız gemiyi taradı. Paltosunun düğmeleri yine açıldı. Yine çıktı dışarı ince, tereyağı sarısı saat ve yirminci – ellinci – yüzüncü kez hesaplamaya başladı yine.

“Bakalım şimdi. Doktorun motoru gittiğinde saat ikiyi çeyrek geçiyordu. İki çeyrek. Şimdi tamı tamına dördü yirmi sekiz geçiyor. Demek ki doktor gideli iki saat on üç dakika olmuş. İki saat on üç dakika! Fiiyyuu!” Tuhaf, ufak bir yarı ıslık sesi çıkardı, saatini yine yerine soktu. “Ama bir terslik olsa bize söylerlerdi sanırım – öyle değil mi, Mr. Gaven?”

“Ah, evet, Mr. Hammond! Hiç sanmıyorum bir şey olduğunu – kaygılanacak bir şey olduğunu,” dedi Mr. Gaven, piposunu ayakkabısının topuğuna vurarak. “Aynı zamanda –”

“Elbette öyle! Elbete!” diye bağırdı Mr. Hammond. “Rezalet tedirgin edici!” Hızla gidip geldi, Mr., Mrs. Scott’la, Mr. Gaven arasındaki yerini aldı. “Hava da kararıyor,” sanki hiç değilse alacakaranlık da edebini takınıp azıcık uzak durmalıymış gibi kapalı şemsiyesini salladı. Oysa alacakaranlık yavaşça çöktü, suyun üstüne saten gibi usulca yayıldı. Küçük Jean Scott annesinin eline asılıyordu.

“Çayımı istiyorum, anne!” diye sızlanıyordu.

“İstiyorsun, sanırım,” dedi Mr. Hammond. “Sanırım bütün bu hanımlar çaylarını istiyor.” Ve onun incelikli, canlı, neredeyse acıyan gözleri hepsini sarmaladı yine. Janey de orada, salonda son fincan çayını içiyor mudur acaba, diye merak etti. İçtiğini umdu; içmediğini düşündü. Güverteden başka yere ayrılmamak tam onun yapacağı şeydi. O durumda da belki kamarot ona bir fincan çay getirirdi. Orada olsa kendisi yapardı bunu – nasıl olsa. Ve bir an için güvertedeydi, yanı başında duruyordu, o kendine has tavrıyla küçük elinin fincanını kavramasını izliyordu, karısı gemide bulunabilecek son fincan çayı içerken... Oysa şimdi buradaydı yine ve yalnızca tanrı bilirdi şu lanet olasıca kaptanın ne zaman akıntıda oyalanmayı keseceğini. Bir tur daha attı, aşağı yukarı, aşağı yukarı. Sürücünün bir yere kaybolmadığından emin olmak için arabaların bekleme yerine kadar gitti; muz sandıkları barınağının altında bir araya toplanmış

küçük sürüye yöneldi yine. Küçük Jean Scott hâlâ çayını istiyordu. Zavallı küçük dilenci! Keşke üzerinde azıcık çikolata olsaydı!

“İşte Jean!” dedi. “Seni yukarı kaldırayım, ister misin?” Ve usulca, incitmeden kızı yüksekçe bir fıçının üstüne savurdu. Kızı kucağında tutma, yerleştirme işlemi içini müthiş rahatlattı, yüreğini hafifletti.

Kolunu kıza dolayarak, “Tutun bana,” dedi.

“Ah, Jean için endişelenmeyin, Mr. Hammond!” dedi Mrs. Scott.

“Her şey yolunda, Mrs. Scott. Sorun yok. Benim için zevk. Jean benim küçük dostum, değil mi Jean?”

“Evet, Mr. Hammond,” dedi Jean, parmağını adamın keçe şapkasının çukurunda gezdirdi.

Ama ansızın kulağını yakaladı, avaz avaz haykırdı. “Baa-aak, Mr. Hammond! Gemi kımıldıyor! Bak, limana giriyor!”

Aman tanrım! Öyle, geliyordu. Sonunda! Usulca, usulca dönüyordu. Suyun ötelerinde bir çan çaldı, koca bir buhar püskürdü, havaya karıştı. Martılar havalandı; beyaz kâğıt parçacıkları gibi uzaklara kanat çırptılar. Ve derin gümbürtü geminin makinelerinden mi, yoksa kendi yüreğiden mi geliyordu, bilemiyordu Mr. Hammond. Katlanmak için kendini yüreklendirmesi gerekiyordu, her ne idiyse o. Tam o anda liman müdürü yaşlı Kaptan Johnson, kolunun altında deri çantayla, rıhtımda uzun adımlarla yürüyerek geldi.

“Jean iyi,” dedi Mr. Scott. “Ben onu tutarım.” Tam zamanında davranmıştı. Mr. Hammond unutup gitmişti Jean’i. Yaşlı kaptan Johnson’ı karşılamak için fırlamıştı.

“Eee, kaptan,” diye çınladı yine o meraklı, huzursuz ses, “sonunda acıdınız bize.”

“Beni suçlamanızın hiç yayarı yok, Mr. Hammond,” diye hırıldadı yaşlı Kaptan Johnson, gözlerini gemiye dikip. “Gemide Mrs. Hammond var, değil mi?”

“Evet, evet!” dedi Hammond, liman müdürünün yanından ayrılmıyordu. “Mrs. Hammond orada. Se-lam! Artık fazla beklemeyiz şimdi!”

Telefon zili gibi çalan düdüğü ve pervane gümbürtüsü havayı doldururken kocaman gemi, karanlık suları yarıp, iki yana kıvrım kıvrım büyük beyaz talaşlar saçarak üzerlerine doğru ilerliyordu. Hammond’la liman müdürü ötekilerin önünde duruyordu. Hammond şapkasını çıkardı; gözleriyle güverteleri tarıyordu – yolcularla tepeleme doluydu; şapkasını sallıyor, sulara doğru yüksek sesle tuhaf tuhaf “Se-lam!” diye bağırıyordu, sonra arkasını döndü, kahkahalara boğuldu ve bir şey söyledi – hiçbir şey söylemedi – yaşlı Kaptan Johnson’a.

“Gördün mü onu?” diye sordu liman müdürü.

“Hayır, daha görmedim. Sakin olalım – bekleyelim biraz!” Ve ansızın, iki hantal salağın arasında – “Çekil önümden, sen oradaki!” diye gösterdi şemsiyesiyle – kalkan bir eli gördü – mendil sallayan beyaz eldiveni. Bir an sonra ve – tanrıya şükür, tanrıya şükür! – işte oradaydı. İşte oradaydı Janey. Mrs. Hammond oradaydı, evet, evet, evet – parmaklıkların arkasında duruyor, gülümsüyor, başını salıyor, mendilini sallıyordu.

“İşte bu harika – harika! Neyse, neyse, neyse!” Düpedüz tepiniyordu. Şimşek gibi puro kılıfını çıkardı, yaşlı Kaptan Johnson’a uzattı. “Bir puro alın, Kaptan! Çok güzel bunlar. Birkaç tane alın! İşte,” – kılıftaki bütün puroları liman müdürünün eline tutuşturdu – “otelde birkaç kutu daha var.”

“Teşekkürler, Mr. Hammond!” diye hırıldadı yaşlı Kaptan Johnson.

Hammond puro kılıfını yeniden cebine tıkıştırdı. Elleri titriyordu, ama yine kendini toparladı. Janey’le yüz yüze gelebilirdi. İşte oradaydı, parmaklıklara yaslanmıştı, bir kadınla konuşuyor, aynı zamanda kocasını izliyordu, ona hazırdı. Suların uçurumu kapandıkça, o koskoca gemide nasıl da ufacık göründüğü düşüncesi içini sızlattı. Yüreği öyle bir kasılmayla burkulmuştu ki az kalsın bağıracaktı. Bütün o bitmez tükenmez yolu tek başına dönemeyecek kadar ufacık görünüyordu! İşte tam o, diye düşündü. Tam Janey. Onda yüreklilik vardı şey için – Ve şimdi tayfalar öne çıkmış, yolcuları bölmüştü; iskele için parmaklıkları alçaltıyorlardı.

Kıyıdaki sesler, gemideki sesler, birbirini selamlamak için uçuşuyordu.

“Her şey yolunda mı?”

“Yolunda.”

“Anne nasıl?”

“Çok daha iyi.”

“Selam, Jean.”

“Selam, Emily Hala!”

“Yolculuk iyi geçti mi?”

“Harika!”

“Çok sürmez artık!”

“Sürmez.”

Makineler durdu. Ağır ağır rıhtım tarafına yanaştı.

“Yolu açın – yolu açın – yolu açın!” Rıhtım işçileri ağır iskeleleri fırtına gibi hızla sürüyerek getirdi. Hammond olduğu yerde kalmasını işaret etti Janey’e. Yaşlı liman müdürü öne çıktı; o da peşinden gitti. “Önce hanımlar,” falan gibi saçmalıklar aklının ucundan geçmiyordu.

“Önce siz Kaptan!” diye bağırdı, neşeyle. Yaşlı adamın arkasına takılarak uzun adımlarla iskeleyi tırmandı, dümdüz tek sıra olmuş, güverteye, Janey’ye ulaştı ve Janey kollarının arasındaydı.

“İşte, işte, işte! Evet, evet! Sonunda buradayız!” diye kekeledi. Bütün söyleyebildiği buydu. Ve Janey kollarının arasından çıktı, dingin alçak sesi – onun için dünyadaki tek ses – dedi ki, “Eee, sevgilim! Çoktandır mı bekliyorsun?”

Hayır; çok değil. Ya da her neyse, önemi yoktu. Şimdi bitmişti. İşin aslına bakarsan, rıhtımın sonunda bekleyen bir araba vardı. Gemiden inmeye hazır mıydı? Bavulları hazır mıydı? Öyleyse, kamaradaki eşyalara boş verip kalanı yarına kadar bekletebilirlerdi. Karısına doğru eğildi, karısı o bildik yarı gülümsemesiyle başını kaldırıp baktı. Hep aynıydı. Hiç değişmemişti. Tam her zaman tanıdığı gibiydi. Küçük elini kocasının paltosunun koluna koydu.

“Çocuklar nasıl John?” diye sordu.

(Nereden çıktı şimdi çocuklar!) “Harika. Hayatlarında hiç bu kadar iyi olmamışlardı.”

“Bana seninle mektup göndermediler mi?”

“Evet, evet – elbette! Daha sonra sindire sindire okursun diye otelde bıraktım.”

“Öyle, o kadar hızla gidemeyiz,” dedi karısı. “Vedalaşmam gereken insanlar var – sonra kaptan da var.” Karısı anlayışla azıcık kolunu sıkarken adamın suratı asıldı. “Kaptan köşkünden çıkarsa karına o kadar iyi baktığı için teşekkür etmeni istiyorum.” Neyse, ona kavuşmuştu. Bir on dakika daha istiyorsa karısı – o, yolu açarken karısının çevresi kuşatıldı. Bütün birinci sınıf yolcuları sanki Janey’le vedalaşmak istiyordu.

“Hoşça kalın, sevgili Mrs. Hammond! Bir daha Sydney’e gelişinizde sizi bekliyorum.”

“Sevgili Mrs. Hammond! Bana yazmayı unutmazsınız, değil mi?”

“Eee, Mrs. Hammond, siz olmasaydınız bu gemi çekilmezdi!”

Şu ana kadar gemide en sevilen kadının o olduğu gün gibi ortadayı. Her şeyi kabullendi – her zamanki gibi. Tam anlamıyla dinginlikle. Tam o küçük benliği – tepeden tırnağa tam Janey; tülü geriye atılmış orada dururken. Karısının üzerinde ne olduğu Hammond’ın gözüne çarpmazdı hiçbir zaman. Ne giyerse giysin onun için fark etmezdi. Oysa bugün, yakası, kol ağızları beyaz fırfır dedikleri şeylerle çevrili siyah bir “tören giysisi” – böyle demiyorlar mıydı – giydiğini ayırt ediyordu. Bütün bu süre boyunca Janey onu ortalıkta dolaştırdı.

“John, şekerim!” Sonra da: “Bak, seni tanıştırayım –”

Sonunda kurtulabildiler, karısı onu özel bölümüne götürdü. Onun böyle iyi bildiği dar geçitte peşinden izlemek – işte bu çok tuhafına gidiyordu; onun arkasından yeşil perdeleri aralamak, onun olan kamaraya adım atmak eşsiz bir mutluluk veriyordu. Ama – kör şeytan! – kadın kamarot orada, yerdeydi, yaygıları kayışla bağlıyordu.

“Bu sonuncusu, Mrs. Hammond,” dedi kadın, ayağa kalkıp gömlek kollarını aşağı çekerek.

Yine tanıştırıldı, sonra da Janey’le kamarot kadın geçitte gözden yitti. Fısıltılar duyuyordu. Karısının bahşiş dağıtma işini tamamladığını düşündü. Çizgili sedire oturup şapkasını çıkardı. Yanında götürdüğü yaygılardı bunlar; yeni alınmış gibi pırıl pırıldılar. Bütün eşyaları yepyeni, harika görünüyordu. Onun o güzel okunaklı el yazısıyla etiketler yazılmıştı – “Mrs. John Hammond.”

“Mrs. John Hammond!” Doygunlukla uzun uzun içini çekip arkasına yaslandı, kollarını kavuşturdu. Gerilim bitmişti. Orada sonsuza kadar oturarak kurtuluş duygusuyla içini çekebileceğini düşündü – yüreğindeki o korkunç sürüklenme, çekilme, sıkışma duygusundan kurtulmanın rahatlığıyla. Tehlike geçmişti. İşte kapıldığı duygu buydu. Yine güvenli topraktaydılar.

Oysa o anda Janey’in kafası köşede belirdi.

“Sevgilim – senin için sakıncası var mı? Yalnızca gidip doktora hoşça kal demek istiyorum.”

Hammond ayağa kalkmaya davrandı. “Ben de seninle geleceğim.”

“Hayır, hayır!” dedi karısı. “Sen canını sıkma. Gelmesen daha iyi. Bir dakika bile sürmez.”

Adam daha ağzını açamadan gitmişti. Arkasından koşmayı aklından geçirdi; ama onun yerine yeniden oturdu.

Gerçekten çok oyalanmayacak mıydı? Saat şimdi kaçtı? Dışarı çıktı saat yine; boş boş baktı, gözlerini dikip. Janey çok tuhaf davranmıyor muydu? Niçin onun adına hoşça kal demesini istememişti kadın kamarottan? Niçin gemi doktorunun peşinden koşması gerekiyordu? Bu durum çok gerekliyse bile otelden bir not yazıp gönderebilirdi. Gerekli? Yani – yolculuk sırasında hastalanmış olmasındı sakın – yoksa kendisinden bir şeyler mi gizliyordu? İşte bulmuştu! Şapkasını kavradı. Gidip şu adamı bulacak, ne pahasına olursa olsun sıkıştırıp gerçeği söyletecekti. Zaten bir şeylerin gözüne çarpmış olduğunu düşündü. Karısı biraz fazla durgundu – fazla ciddi. Ta ilk andan başlayarak –

Perdeler şıngırdadı. Janey dönmüştü. Ayağa fırladı.

“Janey, sen bu yolculukta hastalandın mı? Evet, hastalandın!”

“Hastalık mı?” Hafif neşeli sesi alay ediyordu. Yaygıların üstünden atladı, yaklaştı, kocasının göğsüne dokundu, başını kaldırıp baktı.

“Sevgilim,” dedi, “beni korkutma. Elbette hastalanmadım! Hastalandığımı düşündürten ne sana? Hasta mı görünüyorum?”

Ama Hammond onu görmüyordu. Yalnızca karısının kendisine baktığını, hiçbir şey için kaygılanmaya gerek olmadığını biliyordu. İşte gelmişti, her şeyi ele alacaktı. Her şey yolundaydı. Her şey.

Elinin usulca baskısı öyle yatıştırıcıydı ki orada kalsın diye kendi elini üstüne koydu. Ve karısı dedi ki:

“Kımıldamadan dur. Sana bakmak istiyorum. Daha seni görmedim bile. Sakalını çok güzel kısaltmışsın, daha genç duruyorsun, galiba, belirgin ölçüde de daha zayıf! Bekârlık sana yaramış.”

“Bana yaramış!” Aşk dilenerek inledi, karısına sımsıkı sarıldı yine. Ve yine, her zamanki gibi, asla tam anlamıyla kendisinin olmamış bir şeyi kucakladığı duygusuna kapıldı – kendisinin olmamış. Çok kırılgan, çok değerli, bir kez bıraktı mı uçup gidiverecek bir şeyi.

“Tanrı aşkına, haydi otele gidip kendi kendimize kalalım!” Ve birisi hemen gelip eşyalara göz kulak olsun diye zili çaldı.

. . . . .

Rıhtımdan aşağı yürürlerken karısı koluna girdi. İşte yine kolundaydı. Ve Janey’nin peşi sıra arabaya binmenin yarattığı değişiklik – sarı-kırmızı çizgili battaniyeyi ikisinin üstüne örtmenin – arabacıya çabuk olmasını, çünkü ikisinin de daha çay içmediğini söylemenin. Artık çayından yoksun kalmayacak ya da kendi çayını koyması gerekmeyecekti. Karısı geri gelmişti. Ona döndü, elini sıktı, usulca, takılarak, karısına “özel” sesiyle konuştu: “Eve döndüğün için mutlu musun, şekerim?” Karısı gülümsedi; yanıtlama gereği duymadı bile ama daha aydınlık caddelere geldikleri için yavaşça kocasının elini uzaklaştırdı.

“Oteldeki en iyi odayı tuttum,” dedi. “Bir başkasını vermelerine göz yumamazdım. Oda görevlisine ateşi biraz yakmasını söyledim, belki üşürsün diye. İyi, özenli bir kız. Ve şimdi artık burada olduğumuza göre eve yarın dönme konusunda acele etmemiz gerekmediğini düşündüm, biraz çevreyi dolaşarak günümüzü geçirir, ertesi sabah gideriz. Bu sana uyar mı? Acelemiz yok, değil mi? Çocuklar sana yakında kavuşacak nasılsa... Bir günlük çevre gezisinin yolculuğunda güzel bir ara olacağını düşündüm – nasıl Janey, tamam mı?”

“Ertesi gün için biletleri aldın mı?” diye sordu karısı.

“Aldım, galiba!” Paltosunun düğmelerini çözdü, şişkin cep defterini çıkardı. “İşte burada! Salisburry’ye birinci sınıf vagon ayırttım. İşte – Mrs. Ve Mr. Hammond. Kendi başımıza rahat rahat gideriz, başkaları içeri girip çıkmaz boyuna. Ama sen burada biraz daha kalmak istiyorsan –?”

“Yoo, hayır!” dedi Janey, telaşla. “Sözünü bile etmeyelim! Yarından sonra öyleyse. Ya çocuklar –”

Neyse, otele gelmişlerdi. Müdür, geniş, pırıl pırıl aydınlatılmış verandada duruyordu. Onları karşılamak için aşağı indi. Bavullarını almak için hamal salondan koştu.

“Yaaa, Mr. Arnold, sonunda geldi işte Mrs. Hammond!”

Müdür salon boyunca onlara kendisi eşlik etti, asansörün düğmesine bastı. Salondaki küçük masalara oturmuş, yemekten önce birer içki içen iş arkadaşları olduğunu biliyordu Hammond. Ama karısıyla aralarına girmeleri tehlikesini göze alamazdı; ne sağına baktı ne soluna. Canları ne isterse düşünebilirlerdi. Anlayamazlarsa, daha da salaklar demekti – asansörden indi, odalarının kapısının kilidini açtı, Janey’i içeri soktu. Kapı kapandı. İşte, sonunda, baş başa kalmışlardı. Işığı açtı. Perdeler çekikti; ateş parıldıyordu. Koskoca yatağın üstüne şapkasını fırlatıp attı, karısına doğru ilerledi.

Ama – kulaklarınıza inanamayacaksınız – yine araya birileri girdi. Bu sefer bavulları getiren hamaldı. Aralarda kapıyı açık bırakarak, sallanarak, kodidorda dişlerinin arasından ıslık çalarak iki kez gidip geldi. Hammond odayı arşınladı, yırtarcasını edivenlerini çıkartarak, atkısını çıkartarak. Sonunda paltosunu da yatağın üstüne fırlatıp attı.

Sonunda salak gitmişti. Kapı çıt diye kapandı. İşte yalnızdılar. Hammond dedi ki: “Sanki bir daha asla sana kavuşamayacakmışım gibi geliyor. Baş belası insanlar! Janey” – ve kızarmış, istekli bakışlarını karısına eğdi – “yemeğimizi burada yiyelim, haydi. Lokantaya inersek yine birileri aramıza girecek, hem sonra bir de şu kör olasıca müzik var” (dün gece öylesine övgüler yağdırdığı, öyle gürültüyle alkışladığı müzik). “Birbirimizin söylediklerini duyamayacağız. Haydi, burada, yukarıda, ateşin başında bir şeyler yiyelim. Çay içmek için çok geç oldu. Küçük bir akşam yemeği ısmarlayayım, ne dersin? Bu düşünce sana nasıl geliyor?”

“Öyle yap, sevgilim!” dedi Janey. “Ve sen yokken – çocukların mektupları –”

“Ah, sonra baksan da olur!” dedi Hammond.

“Ama hemen bakar bitirirdik,” dedi Janey. “Ve ilk kez zaman bulacağım –”

“Ah, aşağı inmeme gerek yok!” diye açıkladı Hammond. “Yalnızca zili çalıp siparişi vereceğim... beni uzaklaştırmak istemiyorsun, değil mi?”

Janey başını sallayıp gülümsedi.

“Ama senin aklından başka şeyler geçiyor. Bir şey seni kaygılandırıyor,” dedi Hammond. “Nedir o? Gel de otur buraya – gel de ateşin önünde dizlerime otur.”

“Şu şapkamı bir çözeyim,” dedi Janey, tuvalet masasına yürüdü. “A-ah!” diye küçük bir çığlık attı.

“Ne oldu?”

“Bir şey yok, sevgilim. Çocukların mektuplarını buldum da. Her şey yolunda! Beklesinler. Şimdi acelesi yok!” Mektupları kavramış, ona döndü. Fırfırlı gömleğinin içine tıkıştırdı. Hızla, neşeyle bağırdı, “Ah, nasıl da senin bütün özelliklerini taşıyor bu tuvalet masası!”

“Neden? Nesi var?” dedi Hammond.

“Eğer bu masa sonsuzlukta yüzüyor olsa arkasından ‘John’ diye bağırırdım,” diyerek güldü Janey, kocaman saç toniği şişesine, ince

sazlardan örülmüş sepet içindeki kolonya şişesine, iki saç fırçasına, pembe şeritle bağlanmış bir düzine yeni yakalığa dikti gözlerini. “Bunların hepsi senin eşyaların mı?”

“Canı cehenneme benim eşyalarımın!” dedi Hammond; ama yine de Janey’in kendisine gülmesi hoşuna gidiyordu. “Haydi gel, konuşalım. Ayrıntılara inelim. Söyle bana” – ve Janey dizlerine tünerken arkasına yaslandı, derin, çirkin koltuğun içine çekti onu – “geri döndüğün için gerçekten mutlu olduğunu söyle bana, Janey.”

“Evet, sevgilim, mutluyum,” dedi.

Ama tam karısına sarılırken kollarından uçup gidivereceğini hissetti ve Hammond asla bilemedi – tam anlamıyla güvenerek asla bilemedi karısının da kendisi kadar mutlu olduğunu. Nasıl bilebilirdi ki? Hiç bilecek miydi ki? Her zaman bu özlemle mi yanacaktı – en küçük zerresi bile kaçıp kurtulamayacak biçimde onu kendisinin bir parçası yapmak için duyduğu bu açlığa benzer bu keskin sancıyla? Herkesi, her şeyi silip atmak istiyordu. Keşke şimdi ışığı söndürmüş olsaydı. Bu, karısını biraz daha yaklaştırabilirdi. Şimdi de şu çocukların mektupları gömleğinin içinde hışırdıyordu. İçinden onları ateşe fırlatıp atmak geldi.

“Janey,” diye fısıldadı.

“Evet, canım?” Göğsünde yatıyordu ama öylesine hafifçe, öylesine uzaklarda. Solukları birlikte yükselip alçalıyordu.

“Janey!”

“Ne var?”

“Dön bana,” diye fısıldadı. Yavaşça, derin bir ateş kapladı alnını. “Öp beni Janey! Sen öp beni!”

Azıcık duraklama oldu gibi geldi ona – ama büyük işkenceler çekeceği kadar da uzun – karısının dudakları onunkilere kararlılıkla, usulca değmeden önce – her zamanki gibi kendisini öperken, sanki öpüşü şeymiş gibi – nasıl tanımlayabilirdi? – sanki şey dermiş gibi, anlaşmayı imzaladıklarını onaylarmış gibi. Oysa istediği bu değildi; susuzluğunu çektiği şey hiç de bu değildi. Ansızın korkunç yorgun hissetti kendini.

“Bir bilseydin,” dedi, gözlerini açıp, “nasıl bir şey olduğunu – bugün beklemenin. O gemi asla yanaşmayacak sandım. Biz orada oyalanıyorduk. Niçin öyle geciktiniz?”

Karısı yanıtlamadı. Gözlerini kaçırıyor, ateşe bakıyordu. Alevler telaşla oynaşıyordu – kömürlerin üzerinde oynaşıyor, titreşiyor, düşüyordu.

“Uykun gelmedi, değil mi?” dedi Hammond, karısını kucağında zıplattı.

“Hayır,” dedi kadın. Sonra ekledi: “Yapma bunu, şekerim. Hayır, düşünüyordum. Aslına bakarsan,” dedi, “dün gece yolculardan biri öldü – bir adam. Bizi geciktiren şey bu işte. Onu getirdik – yani denize gömülmedi demek istiyorum. Bu yüzden, elbette, gemi doktoru ve sahil doktoru –”

“Sorun neydi?” diye sordu Hammond, tedirginlikle. Ölüm dinlemekten nefret ediyordu. Böyle bir şeyin olmasından nefret ediyordu. Tuhaf bir biçimde, sanki Janey’le ikisi otellerine gelirken karşılarına cenaze çıkmıştı.

“Ah, hayır, hiç bulaşıcı bir şey değildi!” dedi Janey. Soluk alır gibi usulca konuşuyordu. “Kalpti.” Duraklama. “Zavallı adam!” dedi. “Oldukça gençti.” Ve alevin titreşip düşüşünü izledi. “Benim kollarımda öldü,” dedi Janey.

Darbe öylesine ansızın gelmişti ki Hammond bayılacağını sandı. Kımıldayamadı; soluk alamadı. Bütün gücünün akıp çekildiğini hissetti – kocaman kara koltuğa aktığını hissetti ve koca kara koltuk onu sımsıkı tuttu, kavradı, katlanmaya zorladı.

“Ne?” dedi salak salak. “Şu söylediğin de ne?”

“Sonu huzur içinde geldi” dedi alçak ses. “O yalnızca” – incecik elini kaldırdığını gördü Hammond – “son nefesini verdi.” Ve eli düştü.

“Kim – başka kim vardı orada?” diye sormayı ancak becerebildi Hammond.

“Hiç kimse. Onunla yalnızdım.”

Aman tanrım, neler söylüyordu! Ona neler yapıyordu! Bu onu öldürürdü! Ve bütün bu süre boyunca karısı konuşuyordu:

“Bir şeyler olmaya başladığını gördüm, doktoru çağırmaya yolladım kamarotu, ama doktor çok geç kaldı. Her neyse, elinden hiçbir şey gelmezdi zaten.”

“Ama – neden sen, neden sen?” diye inledi Hammond.

Bunun üzerine Janey hızla döndü, adamın yüzüne hızla araştırarak baktı.

“Senin için sakıncası yok, değil mi, John?” diye sordu. “Yok – bunun seninle ve benimle hiçbir ilgisi yok.”

Nasıl becerebildiyse gülümsemeye benzer bir şey oluşturabildi suratında. Nasıl becerebildiyse kekeledi: “Hayır – devam – et – devam – et! Bana anlatmanı istiyorum.”

“Ama John sevgilim –”

“Anlat bana Janey!”

“Anlatacak bir şey yok,” dedi karısı şaşırarak. “Birinci sınıf yolculardan biriydi. Gemiye ilk geldiğinde çok hasta olduğu çarptı gözüme... Ama düne kadar çok daha iyi görünüyordu. Öğleden sonra ciddi bir kriz geçirdi – heyecan – sinirlilik, bence, geldiğimiz için. Ve ondan sonra kendini toparlayamadı.”

“Ama neden kadın kamarot –”

“Aman tanrım – kadın kamarot!” dedi Janey. “Zavallı adam kendini nasıl hissederdi? Ayrıca da... belki arkada bıraktıklarına söyleyecek bir şeyleri olurdu...”

“Olmadı mı?” diye kekeledi Hammond. “Hiçbir şey söylemedi mi?”

“Hayır sevgilim, tek söz etmedi!” Başını usulca salladı. “Onun yanında olduğum sürece hiç gücü yoktu... parmağını oynatacak gücü yoktu...”

Janey suskunlaştı. Oysa sözcükleri, öylesine hafif, öylesine yumuşacık, öylesine ürpertici sözcükleri sanki havada uçuşuyor, kar tanecikleri gibi göğsünün üstüne yağıyordu.

Ateş kıpkırımızı kesilmişti. Şimdi keskin bir sesle düşüyordu korlar, oda daha da soğuktu. Kollarından yukarı tırmanıyordu soğuk. Oda kocamandı,

devsi boyutlardaydı, ışıldıyordu. Bütün dünyasını dolduruyordu. Koskoca kör yatak vardı, duasını eden başsız bir adam gibi üzerine atılmış paltosuyla. İşte eşyalar da oradaydı, yine bir yerlere götürülmeye, trenlere fırlatılıp atılmaya, gemilere yüklenmeye hazır.

... "Hiç gücü yoktu. Parmağını oynatacak gücü yoktu." Yine de Janey'in kolları arasında ölmüştü. Karısının – asla yapmamış olan – tüm bu yıllar boyunca bir kez bile – tek bir durumda bile –

Hayır; bunu düşünmemeliydi. Bunları düşünmenin içinde delilik yatıyordu. Hayır, bununla yüzleşemezdi. Buna katlanamazdı. Katlanamayacağı kadar fazlaydı bu!

Şimdi Janey parmağıyla boyunbağına dokunuyordu. Boyunbağının kıyılarını birleştiriyordu.

"Şey yapmadım – sana söyleyerek üzmedim seni, değil mi, John sevgilim? Seni üzmedi bunlar? Gecemizi bozmadı – baş başa kalmamızı?"

Oysa bu sözler üzerine adam yüzünü gizlemek zorunda kaldı. Yüzünü karısının göğsüne gömdü, kolları onu kucakladı.

Gecelerini bozdu! Baş başa kalmalarını bozdu! Bir daha asla baş başa kalamayacaklardı.

Resmi Tatil

Pembe suratlı iriyarı adamın üstünde pis beyaz pamuklu pantolon, cebinden pembe mendil gözüken mavi palto, başına çok küçük gelen, ensesine tünemiş hasır şapka var. Gitar çalıyor. Beyaz bez pabuçlar giymiş, yüzü kırık bir kanat gibi keçe şapkanın altına gizlenmiş ufak tefek adam flütü üflüyor; her tarafı patlak eski püskü düğmeli çizmeleri olan ince uzun adam kemanın içinden şerit şerit – uzun, kıvrım kıvrım, akıp giden şeritler – ezgiler çekip çıkarıyor. Manavın karşısında, pırıl pırıl güneş ışığı altında gülümsemeden ayakta duruyorlar, ama ciddiyet içinde de değiller; pembe örümcek el gitarı dövüyor, pirinç-turkuvaz yüzüklü küçük güdük el isteksiz flütü zorluyor, kemancının kolu kemanı testereyle ikiye bölmeye çalışıyor.

Portakallar, muzlar yiyen, kabuklarını soyan, bölen, paylaşan kalabalık bir araya toplanıyor. Hatta bir genç kızın elinde bir sepet çilek bile var, ama yemiyor. “Ne kadar değerliler, değil mi!” Sanki onlardan korkuyormuş gibi ufacık, sivri tepeli meyvelere dikiyor gözlerini. Avusturyalı asker gülüyor. “Haydi, başla bakalım, bir ağız dolusu ancak var.” Ama kızın onları yemesini o da istemiyor. Kızın korkmuş, küçük yüzünü, kendisine kalkmış şaşkın gözlerini izlemeyi seviyor: “Tam bir ödül değiller mi!” Göğsünü kabartıyor, sırıtıyor. Kadife yelekler – eski tozlu iğnedenlikler – giymiş yaşlı tombul kadınlar, tepelerinde titreyen başlıklarla yıpranmış şemsiyelere benzeyen bir deri bir kemik yaşlı kocakarılar; sanki hendeklerde yetişmiş gibi görünen şapkalar takmış, sivri burunlu ayakkabılar, muslinler giymiş genç kadınlar; haki takımlar giymiş adamlar, denizciler, kılıksız yazmanlar, omuzları vatkalı, paçaları geniş güzel kumaş takımlar giymiş genç Yahudiler, maviler içindeki “hastane görevlisi” oğlanlar – güneş onları bulup ortaya çıkartıyor – hepsi bir an için bir büyük düğümde bir araya toplanıyor, gürültülü, yürekli ezgiyle. Gençler eğleniyor, birbirlerini kaldırımdan aşağı yukarı itiyor, yana kaçıyor, dirsek atıyor; yaşlılar konuşuyor; “İşte böyle dedim ona, kendine doktor istiyorsan git de getir dedim.”

“Ve piştiğinde bir avucum dolusu bile kalmamıştı!”

Sessizlik içinde olanlar bir tek paçavralara bürünmüş çocuklar. Becerebildiklerince çalgıcılara yakın, ellerini arkalarına kavuşturmuş,

gözleri kocaman duruyorlar. Çok seyrek bir bacak hopluyor, bir kol sallanıyor. İncecik, şaşkın, sersemlemiş bir tanesi olduğu yerde iki kere dönüyor, ağırbaşlılıkla yere oturuyor, sonra yeniden ayağa kalkıyor.

“Ne güzel değil mi?” diye fısıldıyor küçük kız, eliyle ağzını örterek.

Ve müzik ışıltılı parçalara bölünüyor, yeniden birleşiyor, yeniden parçalanıyor, ayrışıyor, kalabalık dağılıyor, tepeden yukarı usulca tırmanıyor.

Yolun köşesinde tezgâhlar başlıyor.

“Gıdıklama tüyü! İki peniye gıdıklama tüyü! Herkes alsın bir tane gıdıklama tüyü. Gıdıklayın onları, delikanlılar.” Telden sapların üstünde küçük yumuşak süpürgeler. En çok hevesle askerler satın alıyor.

“Arap bez bebekler alın! Arap bez bebek iki peniye!”

“Zıplayan eşek alın! Canlı canlı!”

“Gül alın. Ona bir gül ver, delikanlı. Gül, hanımım?”

“Tüyler var! Tüyler!” onlara karşı koymak çok zor. Çok güzel, sayısız tüy, zümrüt yeşili, ateş kırmızısı, parlak mavi, kanarya sarısı. Bebeklerin başlıklarına bile tüyler iliştirilmiş.

Ve başına üç köşeli kâğ›t şapka geçirmiş yaşlı kadın, göçüp gitmeden önceki son öğüdüymüş gibi, kendinizi kurtarmanın ya da erkeğin aklını başına getirmenin tek yoluymuş gibi bağırıyor: “Üç köşeli şapka alın, canımın içi, takın kafanıza!”

Ne olduğu belirsiz, uçucu bir gün, yarı güneşli, yarı rüzgârlı. Güneş bir yerlere gizlendiğinde ortalıkta bir gölge uçuşuyor; yeniden ortaya çıktığında alev alev yanıyor. Erkekler, kadınlar sırtlarını, göğüslerini, kollarını yaktığını hissediyor onun; bedenlerinin gençleştiğini, canlandığını hissediyor... böylece de kocaman kucaklayan davranışlar sergiliyor, kollarını kaldırıyor, hiç yoktan bir kızın üstüne kapanıyor, kahkahaya boğuluyorlar.

Limonata! Üstü örtüyle kaplı bir masada koskoca bir fıçı dolusu duruyor, ve ölgün balıklara benzeyen limonlar sarı suda bir araya toplanıyor. Kalın

bardakların içinde pelte gibi yoğun görünüyor. Ne diye etrafa sıçratmadan içemezler şunu? Herkes sıçratıyor, bardaklar geri verilmeden önce son damlalar halka halka dökülüyor.

Çizgili tentesi, parlak pirinç kapağıyla dondurma arabasının çevresinde çocuklar kümeleniyor. Küçük diller yalıyor, yalıyor, kaymak borazanları, dörtgenleri. Kapak kaldırılıyor, tahta kaşık içine daldırılıyor; insan onu hissetmek için gözlerini kapatıyor, sessizce ezerek.

“Gelin bu küçük kuşlar size geleceğinizi anlatsın!” Kafesin yanında duruyor kadın, kuruyup buruşmuş, yaşı olmayan bir İtalyan, koyu renk pençelerini açıyor, kapatıyor. İncecik oyma işçiliği hazinesi olan yüzü yeşil-altın rengi eşarbın içine bağlanmış. Zindanlarına kapatılmış muhabbet kuşları, yem tabağında duran kâğ›t parçacıklarına doğru kanat çırpıyor.

“Sizin çok güçlü bir kişiliğiniz var. Kızıl saçlı bir adamla evlenip üç çocuk doğuracaksınız. Sarışın bir kadından kaçının. İşte! İşte! Şişman sürücünün kullandığı araba hızla tepeden aşağı geliyor. İçinde sarışın kadın suratını asmış, öne eğiliyor – son hızla senin hayatına giriyor – gözünü dört aç! Gözünü dört aç!”

“Hanımlar, beyler, benim mesleğim açık artırma, size söylediklerim doğru çıkmazsa, uzmanlık belgemi geri verip zindanı boylayacağım.” Belgesini göğsüne tutuyor; terler yüzünden fışkırıp kâğ›t yakalığına akıyor; gözleri cam gibi parıl parıl. Şapkasını çıkardığında alnında öfkeli et derin derin kırışıyor. Hiç kimse sattığı kol saatlerinden almıyor.

Bakın işte yine! İçinde iki tane yaşlı, yaşlı bebekle tepeden aşağı sallana sallana kocaman bir fayton geliyor. Kadın dantel güneş şemsiyesini tutuyor, adam bastonunun sapını emiyor, beşik sallandıkça, üzerinden buhar tüten at tepeden aşağı rahvan yürürken arkasında gübre izi bıraktıkça şişko yaşlı bedenler birlikte sallanıyor.

Bir ağacın altında, beresiyle, cüppesiyle Profesör Leonard bayrağının yanında duruyor. Londra, Paris, Brüksel Gösterisi’nden “bir günlüğüne” buraya gelmiş, yüzünüze bakarak yazgınızı söylemek için. Ve gülümsemesiyle yüreklendirerek orada duruyor, tıpkı beceriksiz bir dişçi gibi. Bir dakika önce itişip kakışan, söven koca koca adamlar altı penilerini uzatıp önünde durunca, Profesörün hızlı eli resimli karta çentik atarken

ansızın ciddileşiyor, sessizleşiyor, uysallaşıyor, neredeyse kızarıyor. Yasak bahçede oyun oynarken ağacın arkasından ansızın ortaya çıkan bahçe sahibinin yakaladığı küçük çocukları andırıyorlar.

Tepeye varıyorlar. Nasıl da sıcak hava! Nasıl da güzel! İçkievi açık, kalabalık içeri tıkışıyor. Anne, bebeği kucağında, kaldırımın kıyısında oturuyor, baba dışarı, ona bir bardak koyu renk, kahverengimsi bir şey getiriyor, dirseğiyle yolunu açarak telaşla içeri dalıyor yine. İçkievinden dışarı dalga dalga leş gibi bira kokusu, insan seslerinin gürültü patırtısı yayılıyor.

Rüzgâr dinmiş, güneş eskisinden de acımasızca yakıp kavuruyor. İki yaylı kapının dışında, tıpkı reçel kavanozunun ağzına birikmiş sinekler gibi kalın bir çocuk kütlesi toplanmış.

Ve tepeden yukarı, yukarı boyuna geliyor insanlar, ellerinde gıdıklama süpürgeleriyle, bez arap bebeklerle, güllerle, tüylerle. Sanki çok aşağılardan bir şey onları itiyormuş gibi yukarı, yukarı, ışığın, sıcağın, bağrışmanın, gülüşmenin, tiz çığlıkların içine sokuluyorlar ve çok uzaklarda önlerindeki güneş onları çekiyormuş gibi – çekiyormuş gibi katıksız, parıltılı, baş dödürücü aydınlığına... neyin?

Örnek Aile

Yaylı kapıyı itip üç geniş basamaktan kaldırıma inerken yaşlı Mr. Neave hayatında ilk kez o akşam, ilkbahar için çok fazla yaşlı olduğunu hissetti. İlkbahar – ılık, istek dolu, yerinde duramayan – işte oradaydı, altın rengi ışığın içinde kendisini bekliyordu, herkesin önünde koşup gelmeye, beyaz sakalını havalandırmaya, usulca kolundan sürüklemeye hazır. Ve onunla karşılaşamazdı, hayır; bir kez daha delikanlı gibi şen ve kaygısız dimdik duramaz, uzun adımlarla yürüyüp gidemezdi. Yorgundu, güneşin son ışıkları hâlâ parlasa da bütün bedenini kaplamış uyuşukluk duyumuyla üşüyordu. Ansızın artık bu neşeye, bu parıltılı kaynaşmaya daha fazla dayanacak gücü, cesareti kalmamıştı; onu şaşkına çeviriyordu. Hiç kımıldamadan durmak geliyordu içinden, bastonunu sallayıp uzaklaştırmak ilkbaharı, "Çekil git başımdan!" demek. Her zamanki gibi selamlaşmak büyük bir çaba gerektirdi ansızın – bastonuyla geniş kenarlı şapkasına dokunmak – tanıdığı bütün o insanlarla, arkadaşlarla, sık karşılaştığı kişilerle, dükkâncılarla, postacılarla, sürücülerle selamlaşmak. Oysa selamlaşma davranışına eşlik eden o neşeli bakış, "Ben sizin denginizim, hatta daha fazlasıyım, her biriniz için" demek anlamına gelen o incelikli göz kırpma – işte bunu asla beceremezdi yaşlı Mr. Neave. Nasıl olduysa artık, su gibi ağırlaşmış, yoğunlaşmış havanın içinde yürüyormuş gibi dizlerini yukarı kaldırarak sarsak sarsak yürüdü. Ve evlerine yönelmiş kalabalık hızla geçiyordu yanından, tramvaylar şangırdıyordu, hafif atlı arabalar takırdıyordu, büyük, sallanan arabalar, insanın yalnızca rüyalarında yaşadığı tedirgin, meydan okuyan kayıtsızlıkla hızla geçip gidiyordu...

Ötekilerden hiç farkı olmayan bir gün geçirmişti işyerinde. Özel hiçbir şey olmamıştı. Saat dörde yaklaşıncaya kadar Harold öğle yemeğinden dönmemişti. Nerelerde oyalanmıştı? Nelerin peşindeydi? Babasına hiç söylemezdi. Her zamanki gibi tam anlamıyla kayıtsız, aldırışsız, kendine güvenli, kadınların öylesine büyüleyici bulduğu o tuhaf, belirsiz, yarım gülümsemesiyle Harold sallana sallana çıkageldiğinde, yaşlı Mr. Neave kendisine uğramış olan birini uğurlamak için girişteydi, rastlantı sonucu.

Ah, Harold aşırı yakışıklıydı, herkesten kat kat fazla yakışıklıydı; baştan beri bütün sorun da bu olmuştu. Hiçbir erkeğin böyle gözlere, böyle kirpiklere, böyle dudaklara hakkı yoktu; gizemli bir uğursuzluk vardı

bunda. Annesine, kız kardeşlerine, hizmetçilere gelince, onu genç bir tanrı yerine koyduklarını söylemek aşırı kaçmazdı; Harold'a tapıyorlardı, yaptığı her şeyi bağışlıyorlardı; ve on üç yaşındayken, annesinin cüzdanını çalıp içindeki parayı aldıktan sonra cüzdanı aşçının yatak odasına sakladığından beri hep bağışlanmaya gerek duymuştu. Yaşlı Mr. Neave bastonunu sertçe kaldırımın kıyısına vurdu. Ama Harold'ı şımartan yalnızca kendi ailesi değildi, diye düşündü, herkesti; yalnızca bir bakması, bir gülümsemesi yetiyordu, hepsi önünde eriyip gidiyordu. Bu yüzden belki de işyerinin kendiliğinden geleneğini sürdürmesini beklemesinde şaşılacak bir şey yoktu. Hımm, hımm! Ama işler böyle yürümezdi. Hiçbir iş – hatta başarılı, kurumsallaşmış, büyük para getiren şirket bile – oyuncak yapılamazdı. Ya insan ona bütün ruhunu, bütün yüreğini adardı, ya da her şey gözlerinin önünde paramparça olup giderdi...

Sonra bir de Charlotte ve kızlar hep yanındaydı, işten elini çekmesi, zamanını eğlenerek geçirmesi için her şeyi Har-old'ın keyfine göre ayarlamak üzere. Eğlenerek! Yaşlı Mr. Neave Hükümet yapılarının karşısındaki bir küme yaşlı palmiye ağacının altında kaskatı durdu! Eğlenerek! Akşam rüzgârı koyu renk yaprakları sallayıp hafifçe hışırdattı. Başparmaklarını çevirerek evde oturup, bütün hayatını adadığı işinin kayıp gittiğinin, eridiğinin, Harold'ın güzel parmakları arasında yok olduğunun bilincinde olmak sürekli, Harold gülümserken...

“Niçin bu kadar mantıksızca davranıyorsun, baba? Senin işyerine gitmene kesinlikle hiç gerek yok. İnsanlar senin ne kadar yorgun göründüğünü söylemekte direttikçe bu yalnızca bizi çok zor durumda bırakıyor. İşte burada duruyor koskoca evle bahçe. Elbette burada mutlu olabilirsin – bir değişiklik olsun diye tadını çıkartabilirsin. Ya da boş zamanlarını değerlendirecek bir uğraşı bulabilirsin.”

Ve bebek Lola çalımla çıngırdayarak araya girmişti, “Bütün erkeklerin boş zamanları için uğraşıları olması gerekir. Olmaması hayatı katlanılmaz kılar.”

İşte, işte! Harcourt Caddesi'ne götüren tepeyi zorlanarak tırmanırken elinde olmadan ekşi bir gülümseme yayıldı yüzüne. Eğer kendisini boş zaman uğraşılarına kaptırırsa Lola, kız kardeşleri, Charlotte soluğu nerede alırlardı, görmek isterdi? Boş zaman uğraşıları kentteki evin, deniz kıyısı evinin, onların atlarının, onların golfünün, onlar dans etsinler diye müzik

odasında duran altmış ginelik gramafonun parasını ödeyemezdi. Bunları çok gördüğünden değildi onlara. Hayır, akıllı, gösterişli kızlardı, Charlotte olağanüstü bir kadındı; dolu dolu yaşamaları doğaldı. Aslında, kentteki başka hiçbir ev onlarınki kadar gözde değildi; başka hiçbir aile bu kadar eğlenmiyordu. Kim bilir kaç kere, yaşlı Mr. Neave, sigara odasındaki masanın üstünde tablayı iterken, karısına, kızlarına, hatta kendisine yağdırılan övgüleri dinlemişti.

"Siz örnek bir ailesiniz, beyefendi, örnek aile. Tıpkı insanın kitaplarda okuduğu ya da sahnede izlediği şeylere benziyor."

"Tamam, oğlum," diye yanıtlardı yaşlı Mr. Neave. "Şunlardan birini deneyin; beğeneceğinizi sanıyorum. Eğer bahçede içmek isterseniz kızları çimenlikte bulursunuz bence."

İşte bu yüzden kızlar asla evlenmemişti, diyordu insanlar. Canları kimi istese evlenebilirlerdi. Ama evde fazlasıyla güzel vakit geçiriyorlardı. Bir arada fazlasıyla mutluydular, Charlotte ve kızlar. Hımm, hımm! İşte, işte! Belki de öyleydi...

Pek şık olan Harcourt Caddesi'ni bir uçtan öteki uca yürüyüp bitirmişti bu sırada; köşedeki eve ulaşmıştı, kendi evlerine. Araba girişi kapıları itilip açılmıştı, araba yolunda yeni tekerlek izleri vardı. Ardına kadar açık pencereleri, dışarı uçuşan tül perdeleri, geniş cam içlerinde mavi sümbül saksılarıyla kocaman beyaz boyalı ev karşısındaydı. Araba sundurmasının iki yanında ortancaları – bütün kente ün salmış – çiçekleniyordu; pembemsi, mavimsi çiçek kümeleri yaygın yaprakların arasında öylece duruyordu. Ve nedense, ev, çiçekler, hatta araba yolundaki taze izler bile yaşlı Mr. Neave'ye şöyle der gibiydi, "Burada genç bir hayat var. Kızlar var –"

Giriş, her zamanki gibi, meşe sandıkların üstüne yığılmış şallarla, şemsiyelerle, eldivenlerle loştu. Müzik odasından piyano sesi geliyordu, hızlı, yüksek sesli, sabırsız. Ardına kadar açık konuk odası kapısından dışarı insan sesleri yüzüyordu.

"Demek dondurma vardı?" sözcükleri geldi Char-

lotte’tan. Sonra da salıncaklı koltuğunun gıcırtısı, gıcırtısı.

“Dondurma!” diye bağırdı Ethel. “Anneciğim, hiç böyle dondurma görmemişsindir. Yalnızca iki çeşit. Hem de sıradan ufak çilekçi dükkânı dondurması, sırılsıklam ıslak fırfırlı süslerin içinde.”

“Yiyecekler bütünüyle çok aşırı iğrençti,” sözcükleri geldi Marion’dan.

“Yine de dondurma için çok erken,” dedi Charlotte, aldırmadan.

“Ama niye, insan hiç böyle şey yerse...” diye başladı

Ethel.

“Ah, çok haklısın, şekerim,” diye mırıldandı Charlotte.

Ansızın müzik odasının kapısı açıldı, Lola dışarı fırladı. Yaşlı Mr. Neave’nın görüntüsü karşısında ürktü, az kalsın çığlığı basıyordu.

“Aman tanrım, baba! Ödümü patlattın! Eve daha yeni mi döndün? Niçin Charles gelip paltonu çıkarmana yardım etmiyor?”

Piyano çalmaktan yanakları kıpkırmızıydı, gözleri parlıyordu, saçları alnına dökülmüştü; koşa koşa karanlıktan geçmiş de korkmuş gibi soluk alıyordu. Yaşlı Mr. Neave en küçük kızına gözlerini dikti; daha önce onu hiç görmemiş gibi geliyordu. Demek bu Lola’ydı, öyle mi? Ama o babasını unutmuş görünüyordu; orada olmasını umduğu kişi babası değildi. Şimdi buruşuk mendilinin ucunu dişlerinin arasına soktu, öfkeyle çekiştirdi. Telefon çaldı. Ha-ha! Lola hıçkırığı andıran bir çığlık koyverip önünden fırladı, gitti. Telefon odasının kapısı çarpıldı, aynı anda Charlotte seslendi, “Sen misin, baba?”

“Yine yorgunsun,” dedi Charlotte azarlayarak, salıncaklı koltuğu durdurdu, sıcak, erik gibi yanağını öpsün diye uzattı. Pırıl pırıl saçlı Ethel sakalını gagaladı; Marion’ın dudakları kulağına sürtünüp geçti.

“Yürüyerek mi geldin, baba?” diye sordu Charlotte.

“Evet, eve yürüdüm,” dedi yaşlı Mr. Neave, o koskoca konuk odası koltuklarından birine gömüldü.

“Ama niye arabaya binmedin?” dedi Ethel. “O sıralarda ortalıkta yüzlerce araba var.”

“Ethel’ciğim,” diye bağırdı Marion, “baba yorgunluktan canını çıkarmayı yeğliyorsa işine karışmanın bize düştüğünü hiç sanmıyorum gerçekten.”

“Çocuklar, çocuklar!” diye tatlılıkla yatıştırdı onları Charlotte.

Oysa Marion’ı durdurmak mümkün değildi. “Hayır, anne, sen babamı şımartıyorsun, bu doğru değil. Ona daha sert davranman gerek. Çok yaramaz.” O acımasız, şen kahkahasını atarken aynaya bakıp saçlarına

dokundu. Tuhaf! Küçük bir kız çocuğuyken öylesine yumuşak, duraksayan bir sesi vardı ki; hatta kekeliyordu bile ve şimdi her söylediği – hatta, “Reçel lütfen, baba,” demesi bile – sanki sahnedeymiş gibi çın çın çıngırdıyordu.

“Harold işyerinden senden önce mi çıktı, şekerim?” diye sordu Charlotte, yeniden sallanmaya başlayarak.

“Pek emin değilim,” dedi yaşlı Mr. Neave. “Emin değilim. Saat dörtten sonra onu görmedim.”

“Dedi ki –” diye söze başladı Charlotte.

Ama tam o anda, gazetelerden birinin sayfalarını karıştırmakta olan Ethel annesine koşup koltuğunun yanına çöktü.

“İşte görüyorsun,” diye bağırdı. “Benim söylemek istediğim şey bu anne. İçinde gümüş dokunuşlar olan sarı. Sen de bana katılmıyor musun?”

“Ver onu bana, tatlım,” dedi Charlotte. Bağa kabuğundan gözlüklerini arandı, taktı, tombul, küçükparmaklarıyla sayfanın üstüne usul usul vurdu, dudaklarını büzdü. “Çok tatlı!” diye belli belirsiz mırıldandı; gözlüğünün üstünden Ethel’e baktı. “Ama ben olsam etekteki kuyruğu yaptır-mazdım.”

“Kuyruk olmadan!” diye ağlamaklı inledi Ethel. “Ama bütün özelliği kuyruğu.”

“Dur, anne, ben karar verreyim.” Oyun oynar gibi gazeteyi Charlotte’ın elinen kaptı Marion. “Anneme katılıyorum,” diye çığlık attı, zafer kazanmış gibi. “Kuyruk bunu çok fazla ağırlaştırır.”

Unutulup gitmiş olan yaşlı Mr. Neave koltuğunun kucağına gömüldü, uyuklarken rüyada gibi duyuyordu onları. Hiç kuşku yoktu, yorulmuştu; denetimini yitirmişti. Bu gece Charlotte ve kızlar bile ona çok fazla geliyordu. Onlar çok fazla... çok fazla... Ama uyuklayan beyninin düşünebildiği tek şey – onun için çok fazla zengindi. Ve her şeyin arkasında bir yerlerde, bitmez tükenmez merdivenleri tırmanan ufak tefek ağarıp kurumuş yaşlı adamı seyrediyordu. Kimdi o?

“Bu akşam yemek için giyinmeyeceğim,” diye homurdandı.

“Ne diyorsun, baba?”

“Ha, ne, ne?” Yaşlı Mr. Neave irkilerek uyandı, gözlerini dikip onlara baktı. “Bu akşam giyinmeyeceğim,” diye yineledi.

“Ama baba, Lucile geliyor yemeğe, Henry Davenport ve Mrs. Teddie Walker da.”

“Sen herkese çok aykırı kaçacaksın.”

“Kendini iyi hissetmiyor musun, hayatım?”

“Senin çaba harcamana gerek yok. Charles’ın başka ne işi var ki?”

“Ama gerçekten içinden gelmiyorsa,” diye bocaladı Charlotte.

“Tamam! Tamam!” Yaşlı Mr. Neave ayağa kalktı, o ufak tefek, yaşlı, tırmanan adama katılmaya gitti, yalnızca kendi soyunma odasına kadar.

Orada genç Charles kendisini bekliyordu. Sanki her şey buna bağlıymış gibi özenle havlu sarıyordu, sıcak su tasına. Ufacık, kırmızı suratlı bir oğlan olarak ateşleri yakmak için eve ilk geldiğinden beri genç Charles onun en sevdiği insan olmuştu. Pencerenin yanındaki bambu sedire çöktü yaşlı Mr. Neave, bacaklarını uzattı, o küçük akşam şakasını yaptı. “Giydir bakalım şu adamı, Charles!” Ve Charles, soluk soluğa, kaşları çatık, boyunbağından iğneyi çıkartmak için öne eğildi.

Hım, hım! İyi, iyi! Açık pencerenin yanı çok hoştu, çok hoş – güzel, ılık bir gece. Aşağıdaki tenis alanında çimleri biçiyorlardı; çim biçme makinesinin yumuşak tıkırtısını duyuyordu. Yakında kızlar tenis oyunları düzenlemeye başlayacaklardı yeniden. Ve aklına bu gelince sanki Marion’ın çıngır çıngır öten sesini duydu, “Aferin sana, ortak... Ah, iyi oyundu, ortak... Ah, çok güzel gerçekten.” Sonra verandadan seslenen Charlotte, “Harold nerede?” Ve Ethel, “Kesinlikle burada değil, anne.” derken Charlotte’tan belli belirsiz gelen, “Demişti ki –”

Yaşlı Mr. Neave içini çekti, ayağa kalktı, elinin birini sakalının altına sokup genç Charles’tan tarağı aldı, beyaz sakalını özenle taradı. Charles ona katlanmış mendili, saatini, mühürlerini, gözlük kılıfını, uzattı.

“Bu kadar yeter, oğlum.” Kapı kapandı, yine yerine yığıldı, tek başınaydı...

Ve şimdi de ufak tefek yaşlı adam bitmez tükenmez merdivenlerden aşağı iniyordu, parıltılar içindeki, şen yemek odasına doğru. Ne bacakları vardı ama! Örümcek bacağı gibiydiler – incecik, kuruyup solmuş.

“Siz örnek bir ailesiniz, beyefendi, örnek aile.”

Ama bu doğruysa niçin Charlotte ya da kızlar onu durdurmuyordu? Niçin tek başınaydı, bir aşağı, bir yukarı merdivenleri tırmanıp duruyordu? Harold nerelerdeydi? Ah, Harold’dan bir şeyler beklemenin hiç yararı yoktu. Aşağı aşağı iniyordu yaşlı örümcek, sonra da yaşlı Mr. Neave onun yemek odasının önünden kayarak geçtiğini, kapı sahanlığına yöneldiğini, karanlık araba yoluna, araba kapısına, işyerine ulaştığını gördü, dehşet içinde kalarak. Durdurun şunu, durdursun şunu, birileri!

Yaşlı Mr. Neave irkilerek uyandı. Soyunma odası karanlıktı; pencere donuk donuk parlıyordu. Ne zamandır uyuyordu? Dinledi, oradaki koskoca, havadar, karanlık evden yüze yüze uzak insan sesleri, uzak gürültüler geliyordu. Belki de diye düşündü, belli belirsiz, uzun zamandır uyuyordu. Unutulup gitmişti. Bütün bunların onunla ne ilgisi vardı – evinin, Charlotte’ın, kızların ve Harold’ın – onlar hakkında ne biliyordu? Ona yabancıydılar. Hayat onun yanı başından akıp geçmişti. Charlotte onun karısı değildi. Onun karısı!

...Sanki anlamış gibi üzüntüyle, yasla boynu bükülen asmanın yarı gizlediği karanlık sahanlık. Küçük, ılık kollar boynuna dolanmıştı. Bir yüz, küçük, solgun bir yüz, kendi yüzüne kalktı, bir ses soludu, “Hoşça kal, benim hazinem.”

Benim hazinem! “Hoşça kal hazinem!” Hangisi konuşmuştu? Niçin vedalaşmışlardı? Korkunç bir yanlışlık olmuştu. O, onun karısıydı, o küçük solgun kız ve hayatının geri kalanı rüyaydı.

Sonra kapı açıldı, ışığın içinde duran genç Charles, ellerini iki yanına yapıştırdı, genç bir asker gibi bağırdı, “Akşam yemeği masada hazır, beyefendi!”

“Geliyorum, geliyorum,” dedi yaşlı Mr. Neave.

Hanımefendinin Hizmetçisi

Saat on bir. Kapı tıklatılıyor.

....Umarım sizi rahatsız etmemişimdir, madam. Uyumuyordunuz, değil mi? Ama hanımefendime çayını daha yeni verdim de, çok güzel bir fincan çay daha kaldı, düşündüm, belki de....

....Bir şey değil, madam. Her zaman en son şey olarak bir fincan çay yaparım. Duasını ettikten sonra ısınmak için yatağında içer. O yere diz çöktüğünde çaydanlığı ateşe koyup derim ki, “Şimdi senin duanı bitirmek için çok fazla acele etmene gerek yok.” Oysa daha hanımefendim yarısına gelmeden kaynamaya başlar hep. Görüyorsunuz ya madam, öyle çok insan tanıyoruz ki hepsi için de dua edilmesi gerekiyor – tek tek hepsi için. Küçük kırmızı deftere isimleri sıralayıp saklıyor, hanımefendim. Ah, tanrım, ne zaman yeni birisi bizi görmeye gelse, hanımefendim arkasından bana, “Ellen, küçük kırmızı defterimi ver,” dese, yüreğim ağzıma gelir, sahiden. “İşte bir tane daha,” diye düşünürüm, “her tür havada onu yatağından uzak tutacak biri daha.” Hem minder de istemez, görüyorsunuz ya madam; o sert halının üstünde diz çöker. Onu bu kadar iyi tanıdığım için böyle görmek beni korkunç huzursuz eder. Onu kandırmaya çalıştım; yatak örtüsünü yere serdim. Ama ilk kez serdiğimde – ah, bana öyle bir baktı ki – kutsal bir bakıştı, madam. “Efendimizin yatak örtüsü mü vardı, Ellen?” dedi. Ama – o zamanlar ben daha gençtim – içimden şöyle demek geldi, “Hayır, ama Efendimiz sizin yaşınızda değildi ve O lumbago ağrısı çekmenin ne demek olduğunu sizin gibi bilmiyordu.” Şeytanca – değil mi? Oysa o aşırı ölçüde iyidir, biliyorsunuz, madam. Daha şimdi onu yorganın altına sokup baktığımda – elleri dışarıda, başı yastıkta sırtüstü uzanırken gördüğümde – öylesine güzel – şöyle düşünmeden edemedim, “Sevgili anneciğinizin gömülmeye hazırladığım zamanki haline benziyorsunuz tıpkı!”

...Evet, madam, her şey bana bırakılmıştı. Ah, öylesine tatlıydı ki, saçını yaptım, alnının çevresinde yumuşacık, hepsi zarif buklelerle ve yalnızca boynunun bir yanına bir demet en güzelinden mor menekşe koydum. O menekşelerle resme benzedi, madam! Asla unutmayacağım onları. Bu gece hanımefendime bakınca düşündüm, “Şimdi yalnızca bir de menekşeler olsa hiç kimse aralarında ayrım göremezdi.”

...Yalnızca geçen yıl, madam. Yalnızca azıcık – şey – güçsüz düştükten sonra, diyebilirsiniz. Elbette, hiçbir zaman tehlikeli olmadı o; yaşlı hanımefendilerin en tatlısıydı. Ama buna nasıl yakalandığına gelince – bir şeyini kaybettiğini sandı. Durduğu yerde duramıyordu, bir yere oturamıyordu. Gün boyu dolaşıyordu, bir aşağı bir yukarı, bir aşağı bir yukarı; her yerde insanın karşısına çıkıyordu – merdivenlerde, sundurmada, mutfağa giderken. Ve başını kaldırıp sana bakardı, derdi ki – tıpkı çocuk gibi, "Kaybettim onu; kaybettim onu." "Gelin," derdim ben, "gelin" ama benim elime sarılırdı – ben onun en sevdiğiydim – şöyle fısıldardı, "Bul onu bana, Ellen. Bul onu bana," çok acıklı, değil mi?

...Hayır, hiç iyileşmedi, madam. Sonunda kalp krizi geçirdi. Ağzından çıkan son sözcükleri şunlardı – çok yavaşça, "İçine bak – İçine bak –" Ve uçup gitti.

...Hayır, madam, gözüme çarptığını söyleyemem. Belki bazı kızlar. Ama görüyorsunuz, durum şöyle, benim hanımefendimden başka kimsem yok. Ben dört yaşındayken annem veremden öldü, berber dükkânı olan dedemin yanında kaldım. Bütün günümü dükkânda, masanın altında bebeğimin saçlarını yaparak geçirirdim – yardımcıları taklit ederdim herhalde. Bana öyle iyi davranırlardı ki. Ufak peruklar yaparlardı bana, her renkten, en son moda, falan. Ve ben gün boyu orada otururdum, çıtımı çıkarmadan – müşteriler hiç anlamazdı. Yalnızca ara sıra masa örtüsünün altından gözetlerdim.

...Ama bir gün elime bir makas geçirmeyi becerdim – inanır mısınız, madam? – bütün saçımı kestim; kısacık, yama yama kırptım, maymun yavrusuna dönmüştüm. Dedem öfkeden delirdi! Saç maşalarını kaptı – asla unutmayacağım – elimden yakaladı, parmaklarımı maşanın arasına kıstırdı. "Bu sana öğretir!" dedi. Korkunç bir yanıktı. Hâlâ bugün bile izleri duruyor.

...İşte, görüyorsunuz, madam, benim saçlarımla öylesine övünürdü ki. Daha müşteriler gelmeden beni tezgâhın üstüne oturtur, saçlarıma güzel bir şeyler yapardı – kocaman, yumuşak bukleler, tepede dalgalar. Yardımcıların çevremizde dikildiklerini anımsıyorum ve saçımı yaparken tutayım diye dedemin verdiği bir peni elimde, son derece ağırbaşlı ben... Ama daha sonra hep parayı geri alırdı. Zavallı dedem! Kendime yaptıklarım karşısında kapıldığı korkuyla deliye dönmüştü. Ama o sırada benim ödümü koparmıştı. Ne yaptım, biliyor musunuz, madam? Kaçtım. Evet, kaçtım,

köşeleri döndüm, bir yerlere girip çıktım, ne kadar uzaklaşınca koşmayı kestim, bilmiyorum. Ah, şekerim, önlüğüm elime sarılı, saçlarım diken diken, tam görülecek şeydim, herhalde. Beni gördüklerinde insanlar gülmüş olmalı...

...Hayır, madam, dedem asla bunun üstesinden gelemedi. Bu olaydan sonra beni görmeye katlanamadı. Ben oradaysam akşam yemeğini bile yiyemedi. Böylece de teyzem beni aldı. Sakattı, döşemeciydi. Ufacıktı! Koltukların arkasını kesmesi gerektiğinde sedirin üstüne çıkardı. İşte ona yardım ederken hanımefendimle karşılaştım...

...Hayır, o kadar çok değil, madam. On üçüme basmıştım. Hiç kendimi şey gibi hissettiğimi anımsamıyorum – şey gibi – çocuk gibi, diyebilirsiniz. Görüyorsunuz işte, iş giysim falan filan vardı. Ta ilk baştan hanımefendim beni yakalıkların, manşetlerin içine soktu. Ah evet – bir kez yaptım! Çok – gülünçtü! Şöyle oldu. Hanımefendimin yanında kalmak için iki küçük yeğeni geldi – o sıralar biz Sheldon'daydık – köy alanında panayır vardı.

"Haydi bakalım, Ellen," dedi, "bu iki küçük hanımı eşeğe bindirmeye götürmeni istiyorum." Fırlayıp çıktık; ağırbaşlı tatlı küçük şeylerdi; birer ellerinden tuttum. Ama eşeklerin yanına geldiğimizde, utanıp binemediler. Onun yerine kıyıda durup izledik böylece. Ne de güzeldi o eşekler! Arabaya koşulmamış gördüğüm ilk eşeklerdi – zevk için, diyebilirsiniz. Çok güzel gümüşsü griydiler, küçük kırmızı eyerleriyle, mavi palamarları, kulaklarında şıngırdayan zilleriyle. Ve epeyce de büyük kızlar – hatta benden bile yaşça daha büyük – onlara biniyordu, hem de öylesine neşeyle. Pek de alışılmış şey değildi. Yalnızca eğleniyorlardı demek istemiyorum, madam. Ve ne olduğunu da pek bilmiyorum ama o küçük ayakların gidişi, ve gözleri – öylesine duygulu – ve yumuşacık kulakları – içimde eşeğe binme isteği uyandırdı, dünyadaki her şeyden daha çok!

...Elbette binemezdim. Yanımda küçük hanımefendiler vardı. Bu iş giysilerimin içinde oraya tünemişken kim bilir neye benzerdim hem de? Ama günün geri kalanı boyunca aklımdan çıkmadı eşekler – eşekler beynimin içinde benimleydi. Birisine anlatmazsam patlayacağımı sandım; ve anlatacağım kimim vardı? Ama yatağıma girince – o sıralar bizim aşçı Mrs. James'in odasında uyuyordum – ışık söner sönmez, işte oradaydı benim eşekler, şıngır şıngır yürüyorlardı, ufacık düzgün ayakları, hüzünlü gözleriyle... İşte, madam, ister inanın, ister inanmayın, uzun süre bekledim,

uykuya dalmış gibi yaptım, sonra ansızın dimdik oturdum, avazım çıktığı kadar bağırdım, “Eşeğin sırtına çıkmak istiyorum. Eşeğe binmek istiyorum!” Görüyorsunuz işte, söylemek zorundaydım. Yalnızca rüya gördüğümü bilirlerse bana gülmeyeceklerini sandım. Kurnazca – değil mi? Nasıl da salak bir çocuk akıl ederdi bunu...

...Hayır, madam, şimdi asla. Elbette, bir kere düşündüm bunu. Ama olacak şey değildi. Yolun aşağısında, oturduğu yerin karşısında küçük bir çiçekçi dükkânı vardı adamın. Gülünç – değil mi? Ve ben nasıl da bayılırdım çiçeklere. O sıralar eve bir sürü gelen gidenimiz olurdu, ben de ikide bir çiçekçi dükkânına girer çıkardım, deyim yerindeyse. Ve Harry’yle ben (adı Harry’ydi) işlerin nasıl düzenlenmesi gerektiği üzerinde tartışır dururduk – işte bu, olayı başlattı. Çiçekler! İnanamazdınız, madam, bana getirdiği çiçeklere. Hiç hızını alamazdı. İkide bir inci çiçeği getirirdi, hiç abartmıyorum! Elbette, neyse, zaten evlenecek, dükkânın üstünde oturacaktık, her şey böyle sürüp gidecekti, vitrinin düzenlenmesi benim işim olacaktı...Ah, bir pazar günü nasıl yapmıştım o vitrini! Gerçekte değil, elbette, madam, yalnızca hayallerimde, diyebilirsiniz. Noel’de yapmıştım – kutsal deyişler, falan – ve görkemli bir yıldızla, ortasında bütün nergislerle falan Paskalya zambaklarım gelmişti. Asmıştım – neyse, bu kadar yeter bu konu. Eşyalarımızı seçmek için bana uğrayacağı gün geldi. Hiç unutabilir miyim o günü? Bir salı günüydü. Hanımefendim o öğleden sonra pek kendinde değildi. Ağzını açıp da bir şey söylediği yoktu, elbette; asla böyle bir şey yapmaz, yapmayacaktır. Ama bir terslik olduğunu anlamıştım, sürekli bir şeylere sarınmasından, bana havanın soğuk olup olmadığını sormasından – ve o küçük burnu sanki... çimdiklenmiş gibiydi. Onu bırakmak hoşuma gitmedi; sürekli aklımın onda kalacağını, kaygılanacağımı biliyordum. Sonunda gitmeyi ertelesem daha mı iyi olacağını sordum ona. “Ah, hayır, Ellen,” dedi, “sen bana aldırma. Senin delikanlıyı hayal kırıklığına uğratma.” Ve öylesine neşeyle söyledi ki, madam, görüyorsunuz ya, kendini hiç düşünmüyordu. Bu, kendimi daha da kötü hissettirdi bana. Tedirgin olmaya başladım... derken mendilini düşürdü, kendisi almak için eğilmeye başladı – hiç yapmadığı bir şeydi bu. “Neler yapıyorsunuz siz!” diye bağırdım, ona engel olmak için koşarken. “Neyse,” dedi, gülümseyerek, görüyorsunuz ya, madam, “alıştırma yapmaya başlamam gerekecek.” Ah, gözyaşlarına boğulmamak için ne yapacağımı şaşırdım. Tuvalet masasının başına gittim, güya gümüşleri

ovuyormuşum gibi yaptım, kendimi toparlayamıyordum ve sordum ona, acaba daha mı iyi olurdu... hiç evlenmesem. “Hayır, Ellen,” dedi – işte sesi tam böyleydi, madam, tam size söylediğim gibi – “Hayır, Ellen, dünyada olmaz!” ama bunu söylerken, madam – ben onun aynasından bakıyordum; elbette o kendisini görebildiğimi bilmiyordu – tıpkı sevgili anneciğinin bir zamanlar yaptığı gibi küçücük elini yüreğinin üstüne koydu ve gözlerini kaldırdı... Ahh, madam!

Harry geldiğinde ona vereceğim mektupları, yüzüğü, bana armağan ettiği küçük ördek yaka iğnesini hazırlamıştım bile – gümüşten bir kuştu, gagasında zincir vardı, zincirin ucunda da hançer saplanmış bir kalp. Anlamlı bir şeydi! Kapıyı ben açtım ona. Tek sözcük edecek zaman tanımadım. “Al işte,” dedim. “Hepsini geri al,” dedim, “bu iş bitti. Seninle evlenmeyeceğim,” dedim, “hanımefendimi bırakamam.” Bembeyaz! kesildi, kadın gibi bembeyaz kesildi. Kapıyı çarpıp kapatmak zorunda kaldım ve durdum orada, tepeden tırnağa tir tir titreyerek, onun gittiğini anlayıncaya kadar. Kapıyı açtığımda – ister inanın bana ister inanmayın, madam – adam çekip gitmişti! Öylece, olduğum gibi, önlüğümle, ev terliklerimle falan yola fırladım, orada yolun ortasında kalakaldım... gözlerimi dikip. İnsanlar beni gördülerse gülmüşlerdir mutlaka...

...Aman güzel tanrım! – bu da ne? Saat çalıyor! İşte ben de burada sizi uykusuz bırakıyorum. Ah, madam, keşke sözümü kesseydiniz... Ayaklarınızı yorganın altına sıkıştırayım mı? Her zaman hanımefendimin ayaklarını sıkıştırırım, her gece, aynı biçimde. Ve o bana der ki, “İyi geceler, Ellen. Derin derin uyu, erken kalk!” Şimdi bunu söylemezse ne yaparım bilemiyorum.

...Aman tanrım, bazen düşünüyorum da... ne yaparım ben eğer bir şeyler... Ama, işte, düşünmek kimsenin işine yaramaz – değil mi, madam? Düşünmenin yararı olmaz. Öyle pek sık düşündüğümden de değil ya. Ve eğer dalar gidersem kendimi hemen toplarım, “Haydi bakalım, Ellen. İşe koyul yine – seni salak kız! Düşünmeye başlamaktan daha iyi bir şey bulamıyorsan yapmak için!..”